

કમલ રેખા લક્ષણ અથવા પદ્મા લક્ષ્મીના આશ્રય રૂપ છે. બ્રહ્મા વિષ્ણુની નાભિમાંથી થયેલા છે તેથી નાભિમૂ છે તેમ પ્રભુ નાભિરા-
વના પુત્ર હોવાથી નાભિમૂ છે, તે પ્રભુ નિષ્કપટ બ્રહ્મચર્યની લક્ષ્મીને
માટે થાઓ, એટલે તેઓ તમારા શુદ્ધ શીલવતની લક્ષ્મીને
વધારે. ૧

યસ્મિન્ જનન્યુદરમાશ્રિતયત્યુદારે
દુષ્ટાન્યરિષ્ટપદલાનિ જને વિનેશુઃ ॥
સઘઃ શિવાનિ ચ નવાનિ તદ્વાયિરામ-
જ્ઞાસન્નસિદ્ધિશ્ચુદ્ધોઽસ્તુ સ શાન્તિસાર્થઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ—જે ઉદાર પ્રભુ જ્યારે પોતાની માતાના ઉદરમાં આવ્યા
ત્યારે લોકોમાં દુષ્ટ એવા અસ્થિત વિપ્નના સમુદ્ધ નાશ પામી ગયા હતા
અને તત્કાલ નવીન કલ્યાણ પ્રગટ થયા હતા તે શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ
તમોને આસન્ન સિદ્ધિના^૧ સુખને આપનારા થાઓ ૨

યઃ શ્રીજિનોઽસ્તવૃજિનો મઘસૌલ્યરાજી-
રાજીમર્તો ગુણવર્તી યુવર્તિ સર્તો ચ ॥
ઝઙ્ઙાંચકાર કિલ મારાવિકારમુક્તો
મુક્તોજ્જ્વલાન્નુતયણા જયતાત્સ નેમિઃ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ—કામ વિકારથી મુક્ત સંસારના સુખથી શોભતા અને
પાપરહિત એવા જે પ્રભુ એ ગુણવાળી રાણમતી નામની યુવાન સ-
તીને પણ છોડીદીધી હતી તેવા મુક્તા (મોતિ) સમાન ઉજ્જ્વલ ય-
શવાળા તે શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ જય પામે. ૩

શ્રીજીરપહ્લિનગરીગુહમહિયાહિ-
પ્રોહ્લાસનોષ્ઠનયનાઘનસંનિમો યઃ ॥

કાલે કલી પ્રવિલસત્રચલપ્રતાપો

જાગર્તિ પાર્શ્વજિનરાજમહે સ્તુષે તમ્ ॥ ૪ ॥*

ભાવાર્થ—શ્રી છરપત્રી નામે નગરી ૩૫ મહિકાની લતાને વિ-
કાશ કરવામાં ઉત્તમ મેષ સમાન અને જેનો પ્રગલ્ભ પ્રતાપ વિલાસ
કરી રહે. છે એવા જે પ્રભુ આ કલિકાલમાં પણ અણપિ બાંધત રહેલા
છે તે શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની દુઃ સ્તુતિ કરું છું. ૪

સંસારચારનરનામિસુરંગનામિ-

રજોમિ રોમિતશમં ન હિ યસ્ય ચેતઃ ।

પીડૂપપૂપમરણ્ડિસમસ્વરોષ્ટ-

મિષ્ટાં મયિ સિપતુ ધોરજિનેશ્વરો ડસૌ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—જંભીર અને મુંદર નાભિવાળી દેવતાની સગીઓ એ
શમતાથી ચોક્કિત એવા જેના ચિત્તમાં શોભ ૧ ક્યો નહોતો એવા
શ્રી વીર પ્રભુ આદિવિષે અમૃતની વૃષ્ટી સમાન પોતાની દૃષ્ટી આ-
રોપણ કરે. ૫

યસ્યાઃ હૃદા નિરપસાદ્ગુપ્તસાદ-

માણાષ માણતિ કવિઃ કવિકર્મલામાત્ ।

અજ્ઞાનતાનવદ્ધતે સુરુતેન લભ્યાં

તાં માર્ત્તી મગદર્તી પ્રવળામિ મક્ત્યા ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—હૃદયમાં જેનો ૨ અણુય મદાન પ્રસાદ પ્રાપ્તકરી કવિ પો-
તાને યતાં કવિતા શક્તિના લાભથી મદ પામે છે તેવા પૂર્વ સુકૃતથી

* અદિ પ્રભુને મેષની ઉપમા આપી છે. મેષ જેમ મહિકાની લ-
તાને જલ વર્ષા વિલાસ પછાડે તેમ શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રભુ શ્રી છરપત્રી નામની
નગરીને આનંદથી વિદ્યુત પછાડે છે.

૧ અર્થાત્ જેના હૃદયમાં શામ વિહાર ક્યો નહોતો.

૨ જેનો શુર ન થાય મેષ.

લભ્ય એવા ભગવતી ભારતી (વાગદેવી) ને અજ્ઞાનની લાગુ કરવાને
હું ભક્તિથી પ્રણામ કરું છું. ૬

યન્દે મુદા દમિતુર્દમસાદિવૃન્દં
વિદ્યાગુરું સુધિવિજ્ઞાધિવિજ્ઞાનુકારં ।
યોઽતાન્વજાસ્વાનિચયે સ્વધિનેયદ્વચ્ચં
વિદ્યાતિદ્વચકિરજૈસારવિર્જહાર ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ—હું:ખેથી દમી શકાય તેવા વાદીઓના વૃંદને દમન
કરનાર અને પોતાની ખુદથી બૃહસ્પતિને અનુમરનારા એવા તે વિદ્યા
ગુરુને હું હૃદયથી વંદના કરું છું, કે જે વિદ્યાગુરુ રૂપ સૂર્ય પોતાના
શિષ્યોના હૃદયમાં રહેલા જડનાના સમુદ્ધ રૂપ ઉચ્ચ અધિકારને
વિદ્યા રૂપી મનોહર કિરણોથી હરી લીધું છે. ૭

શૌર્યા ગુરું સુરગુરું પ્રતિભાપ્રકર્ષઃ
ધીસોમસુંદરગુરું સ્તુતિમાનયે સમ્ ।
યો ગૌતમસ્ય ગણમૃતપ્રયસ્ય સામ્યં
કામ્યં દધૌ કલિયુગેઽન્ન યુગપ્રધાનઃ ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ—આ ઠલિયુગને વિષે યુગ પ્રધાન એવા જે ગુરુ ગણધ-
ર્શમાં શ્રેષ્ઠ એવા શ્રી ગૌતમ સ્વામીની તુલ્યતાને ધારણ કરતા હતા,
તે કીર્તીવંદ ગુરુ અને ખુદિના ઉત્કર્ષથી બૃહસ્પતિ રૂપ એવા તે શ્રી
સોમ સુંદર ગુરુની હું સ્તુતિ કરું છું. ૮

તસ્ય પ્રશસ્યગણનાતિગચંગમામ્ય-
સૌભાગ્યમુલ્લસુગુણાન્ પ્રગુણાન્ સ્તુવે ડહમ્ ।
અસ્તુત્યસંસ્તુતિમયામિદે હિ જિહ્વા
પ્રહ્લીકરોતિ ગુરુમકિરણોહ યગ્મમામ્ ॥ ૯ ॥

ભાવાર્થ—તે ગુરુના પ્રશંસવા યોગ્ય ઉત્તમ ભાગ્ય સૌભાગ્ય વિગેરે
અસંખ્ય ગુણોની હું સ્તુતિ કરું છું. ગુરુ ભક્તિ વાળી મારી જિહ્વા

નહીં સ્તુતિ કરવાયેામ્ય એવા પુરુષોની સ્તુતી કરવાથી ઉત્પત્ત થયેલા
પાપને સેવવાને માટે મને આ કાર્યમાં નમ્ર થવા પ્રેરે છે. ૧૬

શ્રીસોમસુંદરગુરંગરિમામિરામ-
સોમાયમુખ્યગુણર્ણનગર્ભમેતત્ ।
મન્નામકર્તૃદિતઃ સ્વદિતાય સોમ-
સોમામ્યનામ શુભમ રચયમિ કાવ્યમ્ ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ—હું જો કે બુદ્ધિના ઉત્કર્ષથી રહિત છું તથાપિ મારા
આત્મહિતને માટે આ સોમ સોભામ્ય નામનું મુંદર કાવ્ય રચું છું
કે જે કાવ્યમાં શ્રી સોમ મુંદર ગુરૂની ગારવતાથી રમણીય એવા
સોભામ્ય વિગેરે ગુણોનું વર્ણન આપેલું છે. ૧૦

નિઃકોષઘટ્ટમુચ્ચટોત્કરગૂર્જરત્રા-
નેશામમામરણમન્યપુરોત્કરાણામ્ ।
શ્રીકૃત્તરોજ્જવદનાવદમામિરામ-
પાતાયતમ્પ્રકરતુંદરમંદિરોષમ્ ॥ ૧૧ ॥
સ્વર્ગપ્રગ્ધનગુપમાપિપમાભિમાન-
મ્પ્રોદને દનુજાગ્રિધગરોગરોગઃ ।
સંકાલકામદગરુડિપિહિદયૈવં
મહાદનાદિપુરમસ્તિ પુરં પુરાણમ્ ॥ ૧૨ ॥ શુભમ્ ॥

ભાવાર્થ—મહાહન નામે એક પ્રાચીન નગર છે, જે નગર સર્વ
દેશના મુગટ જેવા ગ્રજશત દેશના નેત્રરૂપ છે, બીજા નગરોના
સમુદાયનું આશુષ્ય છે, ક્રીડા કરતી કમલ મુખી સ્ત્રીઓના મુ-

૧ અર્થાત્ આ કાવ્યથી અમેમ પુરુષોની સ્તુતી કરેલી છે. તેથી
ભાવેશ મારા પાપને દૂર કરવા આ ગ્રંથ સ્તુતિને અધેરથરા પ્રવલ થાય છે.

૨ અર્થાત્ જેમાં અવેશી દેવેલીઓની બાંધેલી દેવતા કરતી બો-
ધેના મુખ કમલથી રોગ દૂર થાય છે.

ખથી મનોહર એવી જારીઓના સમુદ્ધ વડે મુંદર જેમાં કટક સમુદ્ધ છે, જે સ્વર્ગ ભૂમીની ઉત્તમ ચોલાના તીવ્ર અભિમાનને છેકનાડું છે. જે દાનવો ને જિતનારા વિષ્ણુની નગરીના લેવું મોટું છે અને તંકા અને અત્રકાપુરીના ગર્વરૂપ રાગને છેકવામાં જે ઉત્તમ વેદના જેવું છે. ૧૧-૧૨

પ્રદાદનશિનિગતિપુંપતિર્મદોભિ
ધીમર્તુદાયતયિભુઃ સ ધમૂય પૂર્વમ્ ।
તેન રચનામવિવિતં વિતપાયમાર્ગ
શંદયાવિતં પુરમિદં મુવિતપ્રજાલં ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ—હવે તેજવડે સૂર્યજેવો પ્રદાદન નામે અર્ધુદાયત (આજુપર્વત) નો રાજ ધવો હતો. તેણે પાતાના નામથી આ પ્રખ્યાત નગરને સ્થાપન કરેલું છે. 'કે જે નગર પાપના તાપને નાશ કરનાર અને નિત્યે હવેવાળી પ્રજાથી બરપુર છે. ૧૩

મયિષ મુમિરમ્જોમ્જોયહાર
સ્તારં વિદ્યામ્મમ સમકારયષ્ય ।
સ્ત્યાવત્તયા પ્રવર્ત્તકવિરોધિસાર
પ્રાકારગાંપુરમહર્દિવસર્વદોભમ્ ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ—રાજા પ્રદાદને તે નવરીમા પાતાના નામથી પૂર્વથી રૂપ શ્રીના સમગ્ર દાર જેવો એક અનુગમ મોટો વિદ્યાર (દેવ પ્રજા) કરાવ્યો હતો. 'કે જે એક શ્રેષ્ઠ શાસ્ત્રાવાળા મગસથી મુંદર એવા રિઠા અને દ-વાળની મોટી સમૃદ્ધિ (મેઘા) થી ધણો ચોલા-વડો હતો. ૧૪

સમ્યગ્દશાં વિગ્ધિનાદ્ભુતચિત્તરાત્વે
ધિત્યે પાપામણિનિસ્તતમ સમૂહમ્ ।
વિમોષનાંતિકારણ દારપે ધિનાનાં
ધીપાર્થ્યધિપમયિતંપમતિષ્ઠિષ્ય ॥ ૧૫ ॥

ભાવાર્થ—સમ્યગ્ ૧ દૃષ્ટીવાદી પુરુષોના દૃઢ્યમાં અદ્ભુત શી-
લતા આપનાર તે એત્યની અંદર સર્વેની ક્ષણના મણીઓથી અધ-
કારના સમૂહને નાશ કરનાર, વિમોષની શાંતી કરનાર અને પોતાના
આશિષ જનને સરજી દેષ એવા શ્રી પાર્થનાથના વીંબની તેણે પ્રતિષ્ઠા
કરી હતી. ૧૫

તસ્મિન્ પુરે મુરપુરેણ પરેણ ત્વાકં
ગર્વે પ્રકુર્ણંતિ નિતાંતમત્પરંભ્રમ્યા ।
કોટીપ્થજાં નિદસન્તિ વ્યવહારિવર્ગઃ
સ્વર્ગાદિગેષગરિમાદિગુણાભિરામઃ ॥ ૧૬ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની અંદર રહેલી ઘણી લક્ષ્મીથી ધંદના નગરની
સાથે ગર્વ કરનારા તે પ્રકુહાદન નગરમાં મેરુગિરિની જેમ ગાવા
યોગ્ય એવા ગારવતા વિગેરે ગુણોથી મુંદર એવા કોટીપ્થજ વ્યવ-
હારીઓને વર્ગ વસતો હતો. ૧૫

વિપ્રાંપરપ્રવરહેમ્મુજાસનાધિ
રુદાચલચમરયામલર્ષીજ્યમાનાઃ ।
ધીર્ધીકરંતિકરરાજિતવૃણદેશા-
સ્તગ્રાહદાદિનમનં સર્વસુમંહેભ્યાઃ ॥ ૧૭ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરીની સેરિઓમાં પનાદ્ય પુરુષો વિચિત્ર વસ્ત્રો
ધારણ કરી સુવર્ણના સુખાસન ઉપર બેસી અભાયમાન આમરોથી

૧ સમક્ષિતવાય પુરુષો. ૨ તેનીપમે કોટીસખા દબ દોષ તેના
મહિર ઉપર થત વસ્ત્રવા છે તેની કોટીપ્થ કહેવાય છે.

વીજતા અને જેમના પૃષ્ઠભાગ સુદર છડીઓના સમુદ્ધી થોડા રહ્યા છે તેવા થઇ અર્હત વિગેરે દેવતાને નમન કરવા નીકળે હતા. ૧૭

ધીર્ધર્મભૂમિપતિના કલિકાલશકુ-
વિશ્રાસનોદ્ભવજયે સમરેષ્વરાત્તે ।
યત્રાર્હદીશમચનેપુ સ્તદંગમેતી-
શંભાચવાચનિકરઃ કિમુ વાચતે સ્મ ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં શ્રી અર્હત જૈત્યોમાં વાગતા મુદંગ છે અને શંખ વિગેરે વાજ્રોનો સમુદ્ધ જાણે શ્રી અર્હત ધર્મરૂપી રાજાએ રણભૂમિમાં કળીકાળ શત્રુને ત્રાસ આપવાથી પ્રાપ્ત કરેલા વિજયમાં તે વાગતા હોય તેમ જણાય છે,

યત્ર પ્રમોદપદલૌલસદિદિરેપુ
સન્મંદિરેપુ સુહૃતેન હૃતેન નુપ્રા ।
સ્વીપરિયતિ પ્રથયિતું કિમશક્તુવત્સ ।
શ્રીઃ શિધિયે સકલુગ્ગમિષ્ટદાણિ ચોપાત્ ॥૧૯॥

ભાવાર્થ—જે નગરીમાં અતિ હર્ષથી વિલાસ કરતી લક્ષ્મીવાદી સજ્જનોના ઘરોમાં તેઓના સુકૃતે પ્રેરેલી અલક્ષ્મી (દા-રિદ્ર) ભરેલાં પોતાની સ્થિતિ રચવાને અશક્ત થઇ હોય તેમ તે રાપથી પાપી હોડોના ઘરોમાં આશ્રય કરતી હતી, ૧૯

અગ્નેલતાં કલપતા કલિકાલપારા-
ધારેણ દુસ્તરત્તરેણ અદોદ્ધૂરેણ ।
માત્રાપિને ક્ષિનિતલે નિશિલે પવિત્રં
દ્વીપોપમાં ધવતિ યત્તનરં મરીયઃ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—જે મોંઢું પવિત્ર નગર મર્યાદા મુકી ઉછળતા, અને

૧ અર્થાત્ પાપીજોડોના ઘરમાં દરિદ્ર હતું.

*૪૬ (જલ) થી ઉદ્ભવ એવા કલિકાલરૂપી દુસ્તર સમુદ્રે ભોલી હીધેલા આ સમગ્ર પૃથ્વી તથામાં દ્વીપ (ભેટ) ની લિપમાને ધારણ કરે છે. એટલે બાહે ભેટ હોય તેવું દેખાય છે. ૨૦

અગ્રોહસંતિ હરપો ગુરપો મહેતા
હરમોધરા અપિ મપાંતહતોડ્ધનંતાઃ ।
મોંદિશ હાઃ પ્રતિશૃદં વદતો વ્યવાધિ
હરમોંદિર યેન નગરેષ્વ ય રેણુતુલ્યઃ ॥ ૨૧ ॥

ભાવાર્થ—એ નગરમાં અનંત, (ધણી) હરિ, (અથ અને પછે ઈંદ્ર) ગુર. (વહિવ અને ભૂદસ્પતિ) મહેશ, (ધનાદય અને શંકર) હરમોધર, (ધનવાન અને વિપ્લુ) લવાનકૃત (મુનિઓ અને પ્રજા) રહેલા છે. અને ઘેર મોરી (મોર અંજણી સ્ત્રીઓ અને પાવંતીઓ) છે, તેથી તે નગરે સ્વર્ગને પણ રાજતુલ્ય કરી દીધું હતું. ૨૧*

આસ્તે તદંગ રૂદ આગ્નરો ન લોકઃ
કેદાન્તુ વન્ધનતુષો ન મવાક્ મુર્ગોદ્રાઃ ।
પ્રાસો મર્ગીણુ ન પુનર્વંધારિહતુ
કુદં તુ ગાંધિકણેદુ ઝગેતુ મૈયત્ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—એ નગરીમાં દારના મુંદર સરમાં દંભ (શુંચણી) હતો, લોકોમાં નહતો; આત્ર કેશ બંધનનેજ સેવતા હતા. મુનિઓ જરાપણ નહીં. ત્રાસ (વીંધ) મહિમાજ હનો વ્યાપારી લોકોના દુદયમાં નહીં. કુહ* ગાંધીને ઘેર હતો લોકોને જરા પણ નહીં. ૨૨

* જડ પુરો અને સમુદ્રપ્રે હ અને લ સરખા નક્ષત્ર તેથી જલ થેતું.

૧ અર્થેત સર્વમાં અનંત વગેરે એક એક છે અને અદિ પદ્ય છે તેથી તેની આગળ સર્વ સ્વભાવેતું નિર્માણ નક્ષત્ર તેતું હતું.

૨ તે નામનું એવું તથા કીરીતે રાખ.

મોં પ્રવેશ કરી શક્યો નહતો.^૧ ૩૧

યદિમન્ શક્યમનુજાઃ સ્વકર્ણપર્ણ-

મ્તૂર્ણ મુર્નોદ્રવેચનાનૃતમાપિવન્તઃ ।

મિથ્યાત્વજોષિતદ્વરોત્કટકાલૃટ્

ર્ણતં વમાન્તિ ચ મયંતરરાત્રમણસ્તે ॥ ૩૨ ॥

ભાવાર્થ—જેમા બિલમ યોતાજનો પોતાના કર્ણરૂપ પત્રોથી મુની'દ્રોના વચનામૃતને ખાન કરી છવિતને હરનાર પીધેલા મિથ્યાત્વ રૂપી બિમ કાલકૂટનું વખન કરવા હતા અને પછી તેઓ અજ્ઞશમર થતા હતા.^૨ ૩૨

વત્રાર્હતાં મગવતાં સદનેષુ શામ્- (૨૨૬)

દંદત્તનાત્તનપૂવસ્તમુષ્ઠમ્ ।

મત્રમ્ત્રમં શિરષ્યમ્ તિપિનાં કુલ્લાનિ

ર્ણાનુલ્લાનિ કુલ્લે ચ સતાંઢયાનિ ॥ ૩૩ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં અર્હતપ્રજુના મંદિરોમાં હંમેશાં દહન થતા યાતા પૂષ્પમાંથી ઊઠેલો પુષ્પ આકાશમાં વાદળાનો જન્મ કરી મધૂર પદ્મીઓના વૃંદને નૃત્ય અને હર્ષ કરાવતો હતો. ૩૩

અપ્પત્તિદ્વચ્છદ્વદ્વદ્વધિત્વદ્વાવાન્

મીદ્વન મદેમ્પનિકરઃ સ્વકરમ્પેયમ્ ।

વર્ણાંતરિશકુમુદમ્ત્રમ્ત્રમ્ પવિત્ર-

ત્ત્વમ્ત્વમ્ત્વમ્ત્વમ્ત્વમ્ત્વમ્ત્વમ્ ॥ ૩૪ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં આકાશ મુખી ટીપ્પા અને પ્રકાશમાન મહેલોની ઉર્ધ્વ ભૂમિમાં કીડા કરતો થનાડવ પુરુષોનો સમૂહ આકાશ પુષ્પના

૧ અર્ધાન્ પુત્રાપી સ્વધર્મે ક્ષિપુમર્ષ સત્ત્વે તે નમ્રમાં પેસવા દીધે નહતો. ૨ અમૃતના અનર્થે વિનું વખન થવા છે અને પછી અજ્ઞશમર થવા છે.

ધમને કરનારા પવિત્ર નશ્વત્રમંડળને પોતાના હૃદયથી સુદૃઢ
તેમ હૃદયમાં માનતો હતો. ૩૪

પાપપ્રમૂતતરમૂતમયપ્રદાયિ-

સ્વાધ્યાયમંત્રગુણનોદનસાધુમાલાઃ ।

શ્રીધર્મહસ્તિપાનિષેલનહસ્તિશાલા

આજંતિ યત્ર વિપુલાઃ ફિલ ધર્મશાલાઃ ॥ ૩૫ ॥

ભાવાર્થ—પાપરૂપી ધણા ભૂતોને ભય આપનાર સ્વાધ્યાય
મંત્રનો જપ કરવામાં તત્પર એવી જેમાં સાધુઓની પદ-
અને અર્હંતધર્મરૂપી ગજેન્દ્રને જેલવાની જે હસ્તિશાળા હોય
વિશાળ ધર્મશાળાઓ જે નગરમાં શોખતી હતી. ૩૫

રાજંતિ યત્ર જિનરાગૃહેષુ પંચ-

પર્ણાચિરત્તમણિરત્નસુનોરણાનિ ।

एनोगयादिजयलक्ष्मिवृतस्य धर्म-

भूपस्य मंगलकृते किमु सज्जितानि ॥ ૩૬ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં ચૈત્યની અંદર ભાંધેલા પંચવર્ણી નવી
તોનાં તોરણો ભણે પાપનો ભય કરવાથી વિશ્વવલ્લભીએ
૩૫ રાજના મંડળને : નથે તે તૈયાર કર્યા હોય તેવા દેખાય

यस्मिन् वि जति महोज्जतिभुद्धिशालः

શાલઃ સુરા પ્રલકલઃ પ્રતિપાંધિકાલઃ ।

समस्तुल्यकालितः किमु भूमिरामा

જિનાજન પ્રકટક ॥ ૩૭ ॥

તારણ્યપુણ્યતનુચક્ષિમમામીરામાઃ

દયામાતિરુણ્યકવસંજીતમૃદ્ધરામાઃ ॥ ૩૮ ॥

સંભાગ્યભંગિસમદાઃ પ્રમદા વિમાંતિ

યસ્મિન્ સ્મિતપુતિવિરાજિતરાજદંતાઃ ।

કિં સ્વર્ણવર્ણંવપુયઃ સુરયોપિતોઽધા-

જન્તુ પુરસ્વ સુદમાપ્રતવીશ્વખોત્કાઃ ॥ ૩૯ ॥ યુગ્મમ્

ભાવાર્થ—તે નગરીનો કિંશ્વે મહાન ઉત્તતિને ધારણ કરનાર, મેદગિરિની સ્પર્ધા કરનાર, અને સુંદર વર્તુલ આકૃતિવાળો હતો. કૃ-
ષ્ણવર્ણી કેશપાશથી ભમરીઓને નિતનારી સૌભાગ્ય રચનાથી મહ-
વાળા અને હાસ્યની કાતિથી મુયોબિત સજ્જત વાળી પ્રમદાઓ
ભણે મુવર્ણવર્ણી સફીર પારી દેવાંગનાઓ આ નગરની શોભા જોવાને
અહિં આવી હોય તેમ લાગતી હતી ૩૭-૩૮-૩૯

તસ્મિન્ પુરે ધરાતિ મીતિમિદંકસજ્જઃ

ધ્રીસજ્જનાઃ સુરુતમઃસનપૂતચિસઃ ।

સિધાય યો દિ મુનુટધિપમાશિતધી-

વિધાનતો નૃપતિસમ્યમદેખ્યમૃદે ॥ ૪૦ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમાં ભય જોદવામાં વાપર અને જેવું ચિત્ત
મુકુતોમાંજ મમ છે એવો સજ્જન નામે એક શ્રેષ્ઠી રહેતો હતો. પો-
તાના આશિતોને દશમીનું જ્ઞાન કરનાર તે શ્રેષ્ઠી રાજાના સર્વ સમ્ય-
ગૃહસ્થોના વૃંદમાં મુનુટ્થી શોભાને ધારણ કરતો હતો. ૪૦

યેનાનિદાં સદૃશ્યેન હૃદાલવાલે

સદ્વાસનોઽવ્યલમગ્નેન તથાશ્વયેષિ ।

૧ વર્તુલ આકૃતિ-એવં મોહકૂર્તિ. ૨ આયતના ઉચ્ચા ને ઘાત તે સ-
જ્જત કહેવાય છે. તેમાં કેશાક આગની સ્ત્રીનો મોનાની રેખા જણવે છે,
તેથી તે સુશોભિત લાગે છે. ૩ સમ્ય એટલે સમાચાર.

ધોસાર્વભક્તિસુરવદ્ધિરિયં પ્રફુલ્લા

તૈસ્તૈર્થધાફલગૌરૈઃ ફલતિ સ્તન સત્ત્વઃ ॥ ૪૧ ॥

ભાવાર્થ—સમાન હૃદયવાળા જે વિદ્વાન્ શ્રેષ્ઠીએ પોતાના હૃદય રૂપી કપાસમાં સદવાસના રૂપી જલચડે શ્રી અર્ધન ભક્તિરૂપી કમ્પ-વહીને એવી રીતે સિંચન કરેલી હતી કે તે વહી પ્રફુલ્લિત થઈ થયાપોગ્ય રૂબોના સમૂહથી અદ્ભુત થતા હતી. ૪૧

યગ્મગતસે શમરત્તેન મૃતે નિગાંત

કારણ્યપુણ્યનરિર્નયનરાજિગ્મ્યં ।

પેત્રોદ્ધતિ પ્રતિરિનં પિપુરુષવત્તમ-

પદ્મપીઠજિનધર્મમરાલ્યાલઃ ॥ ૪૨ ॥

ભાવાર્થ—અંદ્રની ઠાંતિ જેવા જે એવેન પદ્મ (પાંચ) થી વૃદ્ધિ પામેલો શ્રી જિનધર્મરૂપ બાલકેય શમતા રમતી બેરેલા અને ૬ પાડી પવિત્ર કમતગતની શ્રેણીથી રમતીય એવા જંતા માનસ (મન પદ્મ સરોવર) માં પ્રતિબિંબ નિયેષ કીડા કરતો હતો. ૪૨

ધૌદાયંધૈર્યઘનદૌર્યગમીમાય-

માયદુગુણાશિષિયં ગણના ઘ્યર્માતા ।

અમ્યમ્ સંસ્થિતિનિદાગમ્મોદ્યમ્મી

સંસ્થિતિયે પ્રત્યયઃ

૪૩ ॥

અગતિન

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

એળીની

સાલોષ્ય યથિતરણસ્ય કલ્પાનનલ્યાં
 વાતરદ્રુલ્લગ્નલિકાદિપરાર્થસાર્થાઃ ।
 હાંના રૂપ દ્રુતમટ્કરપદેષુ જગ્મુ-
 યંદુરસદો દિ મહતાન્નિદ માનમંગઃ ॥ ૪૪ ॥

ભાવાર્થ—જેની દાન આપવાની મોટી કગ્ગ બોઈ કડપવૃદ્ધ અને
 કડપજના વગેરે પદાર્થો બાંધે તજ્જા પામ્યા હોય તેમ તે તરલા-
 ની ૧ આદ્ય સ્થાનેમાં આદ્યા ગયા. કારણ કે, મહાન્ પુરુષોથી માન-
 ભગ સહન થઈ શકતો નથી ॥ ૪૪ ॥

તેર્મારિમગ્નયરપીરિમગ્નિમાગ્ન-
 માદદગુણા ધર્મુષિ પુષ્કલતાગુર્નાડર્મા ।
 રાંસ્થાપિતા ન શુ પદં વિમિતિ પ્રજોગા-
 દોપેન યસ્ય દિ દિગતમિષતિ વૌષ્ઠિઃ ॥ ૪૫ ॥

ભાવાર્થ—આ પુરુષદાન મેટીએ ગાશીર્ય, ઉત્તમ ધર્મ અને
 સૌદર્ય વગેરે સદગુણોને પોતાના ચરીરમાં ધારણ કર્યા અને મને કેમ
 ન ધારણ કરી ? એમ કોપનો આડંબર કરી તેની કીર્તિ દિશાએના
 ઉદામા દરતી હતી. અર્થાત્ તેની કીર્તિ સર્વત્ર દેવાઈ હતી. ॥ ૪૫ ॥

આદીરાવાદપિ ધર્મૂય મનો યદ્યયં
 મિષ્ઠાન્વકદમટમટેન મહીમસં જો ।
 વ્યોમાંગળે વિષ્ણુતારકચક્રહારં
 કિં તિષ્ઠતે સિતિકરંશુમરેઃ કદાચિત્ ॥ ૪૬ ॥

ભાવાર્થ—‘તેનું’ હૃદય બાળપણથીજ મિષ્ઠાત્વરૂપ પાપના
 મગ્નવટ મહીન ધરેણું નહતું, જેમાં તારાઓનું ચક્ર પ્રકાશિત રહે છે

૧ સ્વર્ગદિ આદ્ય સ્થાનમાં આદ્યા ગયા.

૨ આંખોને જેમ પૂરેલા રાત્રી આદ્યા લોપાનું નથી તેમ તેનું
 હૃદય મિષ્ઠાત્વ રૂપ અવધી મહીન ધરેણું નહતું.

એવા આકાશનું આંગણું શું કોઈવાર પૃથ્વીના રજથી લિંપાય છે
સાર્થાત્ લિંપાતું નથી. ॥ ૪૬ ॥

સમ્યક્કરણમચિરણમહો વદોયં
શંકાદિદોષપરિમોષિગર્ભેન જહે ।
ઉચ્ચેઃ સુપર્યપતિપર્વતતુગમ્ય-
મીપયુગાંતપર્વતરપિ કંચ્યતે કિન્ ॥ ૪૭ ॥

આવાર્થ—જેતું નવીન તેજવાળું સમકિત રૂપી રત્ન શંકા વગેરે
દોષ રૂપી ઓશના ટોળાએ હરણ કર્યું નહતું. શું યુગાંત (મહા-
કાળના પગનોથી મેઝગિરિનું ઊંચું શિખર જરાપણ કંપે ?
ધાતુ કંપે નહીં. ॥ ૪૭ ॥

સ્થાનિઠ્ઠાંશા મગગતા મિત્તાતિશયે
ચક્ષુઃ પ્રભેષ્ટુમાનિ ન પ્રજાગ્નિ યેવા ।
દર્શાદયો દર્શિતુમાન્યને નનંદન્તી
નિ શ્વકશ્વકામગત્ત ધિલગ્નિતિ કિં યા ॥ ૪૮ ॥

આવાર્થ—શ્રી અર્જુન પ્રશ્નને જવાબ નિવારણરેડો છે એવા જે
દૃશ્યમાં દરિ દર વગેરે દેવતાઓ પેમવાને પણ મગગે થતા ન હતા
કેશરીચિંદ વગેરે એવા વનમા દુઃખરેડાના ગળુ મી રીને વિષ-
સ કરે. ॥ ૪૮ ॥

સામ્યક્કરણમચિરણમહો વદોયં
શંકાદિદોષપરિમોષિગર્ભેન જહે ।
ઉચ્ચેઃ સુપર્યપતિપર્વતતુગમ્ય-
મીપયુગાંતપર્વતરપિ કંચ્યતે કિન્ ॥ ૪૯ ॥

આવાર્થ—જેન સૂચ પિતાના કિરેણના મનુદશી મગગ આજાય
ને દીવાયે તેમ અજ્ઞાન એ રીતે મનુજવાદિ મનમ નીધોની મન-
૧ જાન નેન વિગતો ૬૧ ૧૫ ૫ ૬૫.

તી યાત્રાઓ કરવી, અને સ્નાત્રોત્સવમાં દ્રવ્ય ખર્ચવું વગેરે પુણ્ય કાર્યો આચરી કુમતિને હાનુનાર એવા શ્રી જિનમતને દીધાંયો હતો.

તત્પયાગ્રામે સ્વજનવદ્ધમતામિરામા-
રામાસુ શનનુકુટોષમિતિ વધાના ।
માયાં ત્રિપજાવિદાદા તત્સદ્ગમમતિ-
વ્યતિર્વરેન્દ્રગુણદાહદેવિતામ્ની ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—તે એછીને સ્વજન વર્ગની પ્રીતિથી મુસોબિત, સર્વ રી વર્ગમાં રત્ન-મુગટની ઉપમાને પારેણ કરતી, અર્ધન પ્રભુની ભક્તિનો વિલાસ પ્રગટ કરતી, અને ત્રણ પદમાં ઉત્તવડ એવી માતૃહણ દેવી નામે મેઠ શુભવાગી બી હતી. ॥ ૫૦ ॥

દ્રહાદમદેવ કમળા કમળાદિવસ્ય
માન્વામયયુ મુખિ મલ્લય વધા મવાની ।
દ્યુત્તુઃ પ્રિવદ્દત્તતી વ વધા લવિત્રી
ધોન્વદ્ગનસ્ય ધાનિતોડ્ગાનિ સદ્દેવા ॥ ૫૧ ॥

ભાવાર્થ—લક્ષ્મી જેમ વિપુલે આનંદ આપનારી છે, પાર્વતી શં કરને અને પ્રદાને પ્રિય આપિત્રી છે તેમ આ સજ્જન એછીને માદહણ દેવી પ્રિય હતી ॥ ૫૧ ॥

ધોરામતંત્રમર્ણા રમણી પ્રનાતા ।
લીતા કિમ્બુ પ્રલમ્ભમમલ્લયતોતા ।
દિ પ્રસ્ફુલ્પ્તમદના રમવંત્વસૌ ધા
ધર્મોયમેષ્વરગ્દસા સુલ્લસા વ સા ધા ॥ ૫૨ ॥
મન્વદ્ગમા કિમ્બુ રમાય મનોરમા ધા
વલ્લમાયસંઘકદનામદનાદિદેવા ।

૧ વિપુલ, અસુરુષ અને મોક્ષાગ્રકુલ એ ત્રણે પક્ષે તેના શુદ્ધ દના. અર્થાત્ તે સર્વ રીને કુળીત હતી.

મદ્રાધ મદ્રમદિમૌગ્નુમા મુમદ્રા
 ફિં વાંજના મુગ્નરંજનસીલ્લાં ॥ ૫૨ ॥
 હુન્તી સર્તી નુણવર્તી નુ મૃગાવર્તી યા
 જ્યેષ્ઠાચ્યા પ્રગુણસદ્ગુણશિષ્ટેષ્ટા ।
 શ્વયં પરિપુરુદ્ધનલ્પચિક્ષ્ણજ્ઞાનં
 વર્તસિં યા સુમનસાં મનસિ પ્રગ્નશ્વં ॥ ૫૩ ॥

ત્રિભિર્વિંશતીકમ્

ભાવાર્થ:—એ માદ્દુલ્લહેવી શું પ્રમરના પાપના સમૂહને ફે
 કરનારા અને રમણીઓમાં પ્રખ્યાત શ્રી રામચંદ્રની શ્રી સ્ત્રી છે,
 વા શમકમની શ્વૃતિવાળા નગરાલની શ્રી દમયંતી છે, અથવા ધર્મ
 ના ઉપયોગમાં આગમ રહિત એવી મહાશક્તિ મુગ્ન છે ? (૫૨) ન
 મવા યોગ્ય જેના ચરણ છે એવી શું રમા છે કે મનોરમા છે ?
 ઉપાર્જેલા પાપને નાશ કરનારી શું સતિ મદનજેષ્ઠા છે ? પવિત્ર
 મહિમાના સમૂહથી ઉત્તમ એવી ભદ્રા કે મુલદ્રા છે ? અથવા સજ્જ-
 નોને રંજન કરનારા શીલવાળી શું સતિ અંજના છે ? (૫૩) અથવા
 શું સતિ કુન્તી છે ? વા શુભવાળી મૃગાવતી છે ? અથવા ઉત્તમ
 આચરણવાળી જ્યેષ્ઠા છે ? આ પ્રમાણે તે માદ્દુલ્લહેવીને પુદ્ધિમાનો
 તથા સજ્જનોના મનને અનેક પ્રકારના પ્રશંસવાયોગ્ય સંકલ્પ વિ-
 શ્વેષ કરાવતી હતી ॥ ૫૪ ॥

વિદ્યાધરીરપિ સુરીરધરોક્તોતિ
 સૌંદર્યવર્યયણુપઃ સુપમાચયૈર્મા ।
 તસ્પાઃ પુરઃ સમપુરપ્રમદા અતર્વ
 ગર્વ્ય કથં મનસિ વિજ્રાતિ વિમ્નમોન્થ ॥ ૫૫ ॥

ભાવાર્થ—દેવી પોતાના સૌંદર્ય ભરેલા શરીરની અધિક શોભાથી
 વિદ્યાધરોની સ્ત્રીઓને અને દેવીઓને તિરસ્કાર કરતી, તો તેની આગળ

નાત્યુજ્જ્વલમિદં મવતુ રવમાથો
 નાર્વાહગેય કિમિતિ સ્વધિયા વિમૃશ્ય ।
 તચ્છિજ્ઞનાય કિલ શિશ્રિયતુઃ શર્શનાૌ
 યસ્યા મુઘાઘ્જમુરુકુંડલકૈતવેન ॥ ૫૮ ॥

ભાવાર્થ:—આ સ્ત્રીનું મુખકમળ અતિ ઉજ્જ્વળ અને અતિ શીતળ નથી તેથી તેને આશ્રય કરવાથી આપણા બંનેને સ્વભાવ પણ તેવો જ થાયો જોયો વિચાર કરી સૂર્ય અને ચંદ્રે તે સ્વભાવના શિશુને માટે તેના બે મોટા કુંડળના મિત્રથી માઠુણુદેવીના મુખ કમળનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૫૮ ॥ :-

ફઠો ધિરાજતિતરામિષં કંયુઠંઠપા
 યસ્યા સ્ફુરન્મધુરિમા શિપિમાનરેષ્ઠ ।
 તદ્રામણીયકમણેશ્વ ગિરંદુરુતુ
 નિ રારટીત્વમુગ્ધમૃગ પ્રતિનંદિર સઃ ॥ ૫૯ ॥

ભાવાર્થ:—શંખના જેવો જેનો કડ છે એ ૧ માઠુણુદેવીનો માધુર્યવાળો અને મગૂના જેવી રેખાવાળો કડ ધનું મુંઠર મોભનો હતો. તેનું સૌંદર્ય જેડ પાણીનગર થયેલો. તે ખ દુખ પામી પ્રત્યેક દેવમંદિરે મોટો નાદ કરી પોકાર કર્યા કરેલો ॥ ૫૯ ॥

મધ્યેન મેઘવત્સોડનિહસત યસ્યાઃ
 પ્રાંષ્ટપ્રનૂતમુગ્ધમેજ પદાભિમુતઃ ।
 પંચાનન ॥ કિમુ જ્ઞાનનમણ્યવર્ણી
 સંઘે યતોડસ્તિ યાતુષા યદુધામધૂનગાઠ ॥ ૬૦ ॥

૧ અર્થાત્ પાંડુવદનીના શવના બે કડના મધ્યે ૫૮, ૫૯ કોણ તેમ રેખા છે

૨ રોમહિરે જાંબનો નાદ થાય છે તે કડ કાઠમે કમોક્ષા કરેલી છે. તેમને કડની ઉપમા પણ આપ્યા છે

ભાવાર્થ—પવિત્ર યજ્ઞવાળી માદ્દુજુદેવીના અતિ કૃપા અને
સોભાવાળા શરીરના મધ્યભાગ (કરીમદેશ)થી પરાભવ પામીને કે-
શરીરિન્દ્ર વનમાં જઈ વસ્યો હશે કે શું ! કારણ કે આ પૃથ્વી ધણું
સ્થાનને ધારણ કરનારી છે. ॥ ૬૦ ॥

યદેદક્ષાંતિયગિભિર્દિગ્ધતા કુવર્ણ-
કેતવ્યસાવનિમલોદમકેતિમૂમિઃ ।

તત્તોદ્ગતમ્ભુવત્પ્રવરત્તત્તેન

હાસ્યાદાનં મપદિ દ્યોદનિ હુપિયા કિ ॥ ૬૧ ॥

ભાવાર્થ—અનુષ્ઠ મુખ ધની કોઈપણ કૃપા મુવર્ણની કેતકી
તેના શરીરની શ્રેણીઓથી પરાભવ પામી દુઃખી થઈ, પોતાની ઉપર
આસક્ત થઈતા ભમરાઓના નમુડના ગિગથી દ્યોતિ દુઃખાદુજ વિષને
પાન કરતો હે યોગ્ય ભાગે છે. ॥ ૬૧ ॥

દ્વાવૃક્તતા મદનિ પામકરશિષો ઘા

દત્તાવદ્વસ્ય વાતવેતાવદ્વસ્ય

દુર્ગામિતાંતિસત્તુવમ્ વધા મુમુક્ષો

સા સમગ્રવસ્ય દમ્વોદમુર્ધવત્તધાસીત્ ॥ ૬૨ ॥

ભાવાર્થ—સાનકપદીને જેમ વર્ષાઋતુ, ગરોદ્રને જેમ કૌમળ દુ-
ર્ગવાળી શરીરની કૃપા, 'મિત્ર' વચનને જેવળ કરનારા મુમુક્ષુ જનને
જેમ મુક્તિ મિલે છે તેમ સમગ્ર જાતીને ઉત્તમ શુભેથી અ-
કીત થયેલી તે માદ્દુજુદેવી પ્રિય રહી પડી હતી. ॥ ૬૨ ॥

૧ જે અમુક પદમવ પામે તે સમગ્રથી વિપાત કરે છે તેમ કેવળ
દત્તાવદ્વનું પાન કરતી હતી. દત્તાવદ્વ વિદ્યાર્થી છે તેથી જમણની ઉ-
પમા પડે છે.

૨ મુમુક્ષુ જન મિત્ર-મદ્ય વચન જેવે છે.

શાર્દૂલચિકીરિતં.

સંપત્યોરનપત્યયોઃ ફિલ તયોર્જામ્રચરાઃ સ્યાતયો

દેંધાર્ચાગુરુચંદનમ્ભૂતિસત્પુણ્યપ્રથાપૂતયોઃ ।

પૌલોમીપુરુષતયોરિષ મિથઃ પ્રેમપ્રકૃયોહત્ત-

ત્ર્યોતિસ્ફોતિહુષોઃ સુપોદયમયઃ કાલઃ કિયાનત્યગાત્ ॥૬૨॥

ભાવાર્થઃ—દેવપૂજા, ગુરુચંદન વગેરે સત્કર્મના આચરણથી પવિ-
ત્ર થયાથી વિખ્યાત અને ઈંદ્ર અને ઈંદ્રાણીની પંકે પરસ્પર પ્રેમના
ઉત્કર્ષથી ઉદ્ભાસ થામતી પ્રીતિને સેવન કરતા જોવા તે દંપતી (સ-
ન્નિગ્ધ શ્રેષ્ઠી તથા માતૃહૃદયેવી) નો દેહલોએક કાળ હાંધી સંતતિ વ
ગર મુખના ઉદયમાંજ નિર્ગમન થઈ ગયો. ॥ ૬૩ ॥

इति युगप्रधानावतारधीर्दृष्टतागच्छष्टंगारुदारपरमगुरुदूत्या-
राध्यमद्वारकगुरुदग्धीनामगुरुदग्धूरितौमाग्रादिगुणद्वयावर्णनेतपिउ
प्यर्णोदितप्रतिष्ठानोमधिरचिते धीमोमरीभाग्यतामन्त्र काव्ये भोगुरु
जग्मभूष्पादिप्रकटनो नाम प्रथमः सर्गः ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—યુગના પ્રધાન અવતાર, શ્રી મહાન્ તપાગચ્છના શ્રી-
માર દ્વારકા, પરમગુરુ, પદ્મવા યોગ્ય, આશાધન કરવા યોગ્ય, અને
આચાર્યોના ઈંદ્ર જોવા શ્રી સોમમુંદરસુરિના સોભામ્ય વગેરે ગુરોત્ર
જેમા વર્ણન છે, અને જે તેમના શિષ્ય પદ્મિ મોમગરિએ રચેલું છે
જોવા આ શ્રીનામનો ભાગ્ય નામના કાવ્યમા શ્રી ગુરુની જન્મગૂંમિ
વનેરેને પ્રકટ કરના પ્રથમ યુગ મમામ થયો. ॥ ૧ ॥

॥ द्वितीयः सर्गः ॥

समाश्रयदायदाभास्या दारया धीमरुद्रनदिया ।

वदन्तंभदन्तंवरप्रेतिरुद्रादन्तान्निगददा ॥ २ ॥

દદસં દદોનમ્મદ્મપ્રીતિસ્પ્રીતિવિધાદિનમ્ ।

સોમં ધ્યસ્તતતમસ્તોમં ધ્યોમમંદલમંદનમ્ ॥ ૨ ॥

ગિરીન્નગિરિપદ્મુભ્રં વિન્નપ્પ રાક્ષસાઃ કલાઃ ।

ક્ષાલયંતે દિગંતે ચ ઝ્વોતિરજ્જલસગ્ગલ્લેઃ ॥ ૩ ॥

ચક્રોરપશિપશ્ચ મૃદ્દમમદ્મદ્મમ્ ।

સિચંતં પામૃતઘ્નાવિકરેદંપરેદંશઃ ॥ ૪ ॥

અનુર્મિઃ કરાપકમ્ ।

ભાવાર્થ—ઉત્તરગ મુખવાળી, પ્રથમ્ના કરવા યોગ્ય અને ઉદ્ધોની વાણીએ સ્તુતિ કરવા યોગ્ય એવી સંતાનની પ્રાપ્તિમાં આદરવાળી તે સમ્મન પ્રેમીની પ્રિયા માતૃહૃદયીએ એક વખત સ્વપ્નામાં પૂર્વવદ્ને ને જોયેા નેત્રે મુગ્ધને જે અંદર અનિ પ્રાપ્તિ કરનાર, અપકારના અમુકનો નાશ કરનાર, ગગન મંદગના આપૂરણ રૂપ કેલાસચિરિના જેવો થયેલ અને સર્વ કળાઓને પારણ કરતો હોયેા વગી જે પોતાના તેજ રૂપ ઉત્તરવ જગથી દિશાઓના પ્રાપ્ત ભાવને પ્રકાશન કરતો હોયેા અકોશ પક્ષીના સમુદયે અધિક હર્ષ આપતો હોયો અને અમૃતને સ્વપનારા હર્ષકારી હિરણ્યોધી હૃષ્ટિઓમાં ચિંતન કરતો હોયેા ૧-૨ ૩-૪

ગ્રાગઃ ગ્રાતસ્ત્વશૃત્વાંતિ સ્વપ્તિ દર્શ દર્શત્યપ ।

દયિતા દયદયિતામે સા દર્શયં દયમં દયદેદવમ્ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—પ્રભાતે માતૃહૃદયીએ પ્રાતઃકાળનું નિઃશ્વસન કરી, હૃદયમાં હર્ષ પામી પોતાના પતિની આગળ તે સ્વપ્નની હકીકત નિવેદન કરી ॥ ૫ ॥

સોત્કર્ણં તં સમાચર્ય સર્કર્ણઃ સ્વર્ણર્ણવદ્ ૧ ।

સર્ધમાચર્યમાદૈય મૂર્જ પૂર્ણમ્નોરથઃ ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—મુખવંતુના એવી કાંનિવાળો તે વિદ્વાન્ સમ્મન એવી

૧ કુન્ન—નોડી, ને. ૨ પિન્ન હોયેા ૩ સ્વપ્ના

ઉંચા કાન કરી તે સ્વપ્ન માંભંગી તત્કાળ પોતાનો મને.૨૫ પ
વાનું માની, સ્વપ્નનો યથાર્થ અર્થ જોડ્યો. ॥ ૬ ॥

સોમચત્ સૌમ્યસ્મય્યોમૂર્તિઃ સ્ફુર્તિમતોદરઃ ।

પુત્રસ્તથ પથિત્રાન્મા જગદાનંદયિષ્યતિ ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ:—હે પ્રિયા, મોમ (ચંદ્ર) ના જેવી 'સૌમ્ય' તથા
મહાપ્રિય મૂર્તિવાળો અને મનોહર સ્ફૂર્તિ વાળો તમને પવિત્ર પુત્ર
અને આ જગતને આનંદ આપશે. (એવો આ સ્વપ્નનો ભાવ છે)

પૂર્ણેદુર્વિવપાનાદિદૌહદં સુદૃદાં પ્રિયઃ ।

સગ્ગજનઃ પૂરયામાસ માંસલર્ધર્મિર્મૃગોદશઃ ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ:—સુદૃઢવર્જને પ્રિય અને અનંત લક્ષ્મીવાળા
ન શ્રેષ્ઠીએ પોતાની સુદૃઢ પ્રિયાને પૂર્ણ ચંદ્રબિંબનું પાન કરી
દોહડે થયું તે (તથા બીજાં સર્વ દોહડો) પૂર્ણ કર્યું. ॥ ૮ ॥

પૂર્ણેઽથ સમયે મદ્રમાસુરે વાસુરેઽપિ ચ ।

ઉચ્ચસ્થાનસ્થિતેપૂર્વેમંદ્રેષુ નિલિલેષ્યપિ ॥ ૯ ॥

છત્તે છત્તેશ્વરસ્થિત્યાદિકભૂષણભૂષિતે ।

રજોમુક્તાતુ મુક્તાંતુગુચ્છાસ્વચિલદિષ્ણુ ચ ॥ ૧૦ ॥

વ્યોમાગ્નિવાદિંદ્રીતાંતુમિતે સંવત્સરે યરે ।

પ્રમદા પ્રમદાદૈવદામિનં શુધુષે સુતે ॥ ૧૧ ॥

ત્રિભિર્વિશેષકમ્ ॥

ભાવાર્થ:—પૂર્ણ સમય થતાં શુભ દિવસે સર્વ ગ્રહો બિંચા
નમાં આવ્યા હતા, લગ્ન^૨ પતિની સ્થિતિ વગેરે આભૂષણોથી
હતી. સર્વ દિશાઓ રજયી મુગ્ધ અને ઉજવળ કિરણોથી શુભ^૩

૧ પ્રસન્ન, ૨ દોહડ-દોહડા અર્થાત્ તેને પૂર્ણચંદ્રના
પાન કરવાનો દોહડો થયો. ૩ લગ્નની સન્નિધિ રચામી. ૪ શુભ, ધોળ

આવા સમયમાં સંવત્ ૧૪૩૦ ના ઉત્તમ સંવત્સરને વિષે માહુલ્ય-
દેવીએ અદ્વૈત હંપને આપનારા એવા પુત્રને જન્મ આપ્યો. ૯-૧૦-૧૧

તરૂને સદનન્તઘ્રીસધીક સઝનસ્ય તદ્દ ।

દુષાનોધેનમોપ્યામીચ્છન્દાદૈતમયં તદા ॥ ૧૨ ॥

ભાવાર્થ—તત્કાળ તે સજ્જનનું ગૃહ મધુર વાગ્મિત્રોથી અ-
નંત લક્ષ્મીવડે યોજિત થયું; અને આકાશ પલુ સંદોષી અદ્વૈત
શરૂં ગયું. ॥ ૧૨ ॥

સદનેડસતપાત્રાણિ દુષોત્કર્ષોઽથ માનસે ।

ન મમુઃ સઝનસ્યાહો સચ્ચક્રે સચ્ચવર્તિનઃ ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ—સજ્જન પુરૂષોના સમુદ્ધમાં ચક્રવર્તી એવા સજ્જન
શ્રેષ્ઠીના ઘરમાં અક્ષતપાત્રો^૧ સમાતાં નહોતાં, તેજ પ્રમાણે તેના
દુદયમાં દુષોત્કર્ષ પણ સમાતો નહોતો. ॥ ૧૩ ॥

વીર્તિલક્ષ્મીનિદાનાનિ જ્ઞાનાનિ સ્વજ્ઞના રદુઃ ।

જગુઃ સ્ફારસ્તંગારા ધવતામ્યવતાનતાઃ ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ—સ્વજ્ઞનો દીર્ઘિ રૂપી લક્ષ્મીના કારણ રૂપ જ્ઞાનો^૨ આ-
પતા હતા, અને શ્રીઓનો સમૂહ ધણાં યુગાર ધારણ કરી ધવલ મં-
ગળ ગીતો ગાતો હતો. ॥ ૧૪ ॥

વિમાંતિ સ્મ શુદ્ધે મુવાસ્વસ્તિકાઃ સ્વસ્તિકારિણઃ ।

તોરણાનિ ચ વલ્લમાનિ વઙ્ગિરાત્રદલોત્કરેઃ ॥ ૧૫ ॥

ભાવાર્થ—યેર યેર કસ્યાણુકારી મોલીના સાથીઆ યોજતા હતા,
અને આંજાના ઠેમણ પત્રોના સમૂહથી તોરણો બંધાયા હતા. ॥ ૧૫ ॥

ઉચ્છિન્નાનિ વિમાંતિ સ્મ કેતનાનિ નિષેતને ।

મમારિ ધારિતાલેમઃ પુષ્પાણી પ્રકરોડાણે ચ ॥ ૧૬ ॥

૧ અક્ષતપાત્ર-એવાના બરેલા ધાગ વંધમણી નિષિત આપના તે.

૨ જે જ્ઞાને કરણથી કીર્તિ અપના શીખાવે તે.

ભાવાર્થ—પર ઉપર ઉંચી કરેલી પાતળો: ૩ મટ
કલ્યાણને નિવારનાર પુષ્પોના દગડાઓ મોડાયા: ૬૮ ॥
રમસૂત્રીગાનિ ગીતાનિ ગાગંતિ કમ ન માત્ત ॥
નિત્યં નૃત્યં તયાગ્રાણુ: પુર્યં તયાગંત્રાજ્ઞા ૧૭
ભાવાર્થ—ગાયકજનો રમિક ગાયનો ગાતા હતા, અને
ઓ નિત્યે પવિત્ર નૃત્ય કરતી હતી. ॥ ૧૭ ॥

ચકુર્જયજયાસયં યંદિગૃહાનિ દાનિન ॥
પેદુમંદાદ્ય ધૃત્તાનિ તમ્ય મનુજ્ઞાનિન: ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ—ચારણોના સમૂહ દાન કરનારા તે સમ્ય
જયધ્વનિ કરતા હતા, અને ભાટ લોકો સારા આચરણ
એવા તેના સચ્ચરિત્રો કહેતા હતા. ॥ ૧૮ ॥

દષ્ટિરત્તપ્રસારેષુ પ્રાપ્તારેષુ જિનેશિતુ: ॥
ચક્ષિરે તેન પૂજાયા દયા નયનયોત્સના: ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—દષ્ટિ પ્રસન્ન કરનારા શ્રી અર્ધન પ્રભુના પ્ર
શ્રેષ્ઠીએ પૂજા વગેરે અવનવા મનોહર ઉત્સવો કરાવ્યા હતા.

*દોનારેષુ હસન્માનં દાનં ચાતંદમુંદર ॥
દર્શી સર્વધર્મીપૂત: પાત્રેષુ તુ વિશેષત: ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—આનંદથી મનોહર અને હમેશા યોગ્યતાથી
એવા શ્રેષ્ઠી સર્વને માન પૂર્વક દાન આપતા હતા, અને તેમાં શ્રે
પાત્રોને વિશેષપણે આપતા હતા. ॥ ૨૦ ॥

જનુર્દિનાદિને પ્રાપ્તે દ્વાદશે ત્રિદશેશભા ॥
ચિત્તે ચિત્તેજસા સજ્જ: સજ્જનો વિમમર્શ સ: ॥ ૨૧ ॥

ભાવાર્થ—કુમારના જન્મ દિવસથી બારમેા દિવસ પ્રાપ્ત
૧ દેવસરોમાં * અર્ધ "દાનોરેષુ" આવા પાંડ હોયો એમ

દંત્રિના લેવી કાલવાળો અને ચેતન્ય તેજથી મુક્ત થોવો સમજનમેથી
ચિત્તમાં નીચે પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યો. ॥ ૨૧ ॥

દાનાનિ રાતિ ભૂયાંભે ધેયાંમિ ઝગતોતલે ।

અત્તદાનરય મો તાને કલમદ્દતિ પાંડરાંમ્ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—આ પૃથ્વી ઉપર કદયાતુકારક ધણા પ્રકારનાં દાનો છે,
તે પણ જોકે અત્તદાનની સેવાથી કળાને પણ યોગ્ય થતાં નથી. ૨૨
રક્ષોપણોપ્પુરસ્કાન્નમૂનપ્રેતવિરોધિનઃ ।

વત્તત્તમાનાન્નદાનાન્ ધાન્નુ જાયંતે સે વસંપદાઃ ॥ ૨૩ ॥

ભાવાર્થ—શણ, ચણ, સર્પ, વ્યાધિ, બૂત, પ્રેત અને વિશાળી
શત્રુઓ એ સર્વ અજ્ઞાનથી તત્કાળ વશ થઈ બચ છે. ॥ ૨૩ ॥

તદ્ ભોજ્જવામિ સ્વજાતીન્ જપામિ વલિધિદ્વિપં ।

સંતોજવામિ રયં દુર્વર્ગમપામિ ચ સદ્ગતિમ્ ॥ ૨૪ ॥

ભાવાર્થ—તેથી હું મારા જાતિજનોને લોજન આપું, આ
કળિકાળ રૂપી શત્રુને જિતી લઉં, મારા આત્માને સુદૃઢ સાધે ભેડી
હઉં અને તેને સદ્ગતિએ પમાડું. ॥ ૨૪ ॥

વિધિવંતિ તતઃ પુણ્યેન્નતઃ સત્તનમંપ્રિરાદ્ ।

પુરે નિર્મમવાન્નાસ લગોગ્રાન્ પોત્રપુંગવઃ ॥ ૨૫ ॥

ભાવાર્થ—ઉપર પ્રમાણે મનમાં ચિંતવી સ્વગોત્રમાં ઉત્તમ અને
પુણ્યથી વૃદ્ધિ પામેલા સત્તન મંત્રિશાસ્ત્રે નગરમાં સ્વગોત્રીઓને
આમંત્રણ કર્યું. ॥ ૨૫ ॥

તતઃ સુષર્ણેદુર્વર્ણાંરજ્જનાજ્જનમંડલી ।

મમંદિ મુક્ષિતઃ પંક્ત્યાં ચતુરેઃ સ ચતુષ્કિતા ॥ ૨૬ ॥

ભાવાર્થ—ત્યારપછી ચતુર પુરુષોએ લોજનપંક્તિમાં સોના
રૂપા અને કાંસાનાં પાત્રો ચતુરાઈથી ગોઠવ્યાં. ॥ ૨૬ ॥

૧ અર્થાત્ સર્વ ઘણોમાં અગ્રણ્ય મેઝ છે.

સંપતિથી શોભિત એવી અતુલ રાજ્યલક્ષ્મી પણ વિદ્યાથી પ્રાપ્ત થય છે. ॥ ૪૮ ॥

નિઃશ્રીકોઽપિ હિ સશ્રીકો વિદ્યાભૂષણભૂષિતઃ ।

સ્વદેશે પરદેશેઽપિ સ્થાનં માનં લભેત સઃ ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—જે વિદ્યા રૂપ આભૂષણથી ભૂષિત છે તે લક્ષ્મી રહિત છતાં લક્ષ્મીમાન છે, અને તે સ્વદેશ તથા પરદેશમાં પણ સ્થાન તથા માન મેળવે છે. ॥ ૪૯ ॥

વિદ્યા હ્યંતર્ગતં વિસં ચિસં શ્રિજગતીતલે ।

ન વિશચિત્તકોશસ્થં મુખ્યતે પરિમોષિભિઃ ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્યા એ ચિત્તની અંદર રહેલું વિત્ત (દ્રવ્ય) છે. વિદ્વાનના ચિત્ત રૂપી ખજાનામાં રહેલું વિદ્યારૂપી વિત્ત ચોર લોકોથી ચોરી પણ શકાતું નથી. ॥ ૫૦ ॥

ભોગાભોગાર્પણપ્રહ્લા મામ્યસૌભાગ્યવર્ચનો ।

સુદૃઢ્યંધુસમા વિદ્યા વિદ્યાધિર્નિર્નિગદ્યતે ॥ ૫૧ ॥

ભાવાર્થ—શ્રવં જાતના ભોગના વિસ્તારને અર્પણ કરવામાં નમ્ર અને ભાગ્ય તથા સૌભાગ્યને વધારનારી વિદ્યા ખરેખર સુદૃઢ તથા બંધુના જેવી છે, એમ વિદ્વાનો કહે છે. ॥ ૫૧ ॥

યથા પ્રથાકથાદીનો મર્ણિર્વિકટિકેન ચે ।

સંસ્કૃત સુરતિપ્રણેરિષ્ટૈર્મૂર્ધ્નિ ધાર્યતે ॥ ૫૨ ॥

તથા મર્યોઽનવધાભિર્વિદ્યાભિઃ સમલંકૃતઃ ।

શ્લાતલેઽસિલેઽપ્યસ્મિન્ સ પૂજ્યૈરાપિ પૂજ્યતે ॥ ૫૩ ॥ ગુમ્મમ્ ॥

ભાવાર્થ—જેમ પ્રખ્યાતિ વગરનો મેલો મણિ મણિદારે સંસ્કારથી સુધાર્યો હોય તો તેને મહાન્ પુરુષો પોતાના મસ્તકમાં ધારણ કરે છે, તેમ નિર્દોષ, વિદ્યાથી અલંકૃત એવો પુરુષ આ ગુમ્મમ ભૂમંડલમાં પૂજનીય પુરુષોથી પણ પૂજ્ય છે. ૫૨-૫૩

તારેમ જરોગજં વિજાવિષ્યાદિશમામંગજી ।

કુરે તપેતરદજં વિજં માલનરોગજા ॥ ૫૪ ॥

આવાથે—તેથી આ મારા કુમારને બળવાનો થોગ કરી વિ-
ચારથી વિચારિતિની જુભિમાં મજેદ્દ રૂપ અને ઘણી સુદ્ધિવાળો
વિકાસ કરે ॥ ૫૪ ॥

તતો ધીર્ગતિકમદં રામાકારં સ વાયંચિત્ ।

વમ્પજાગુજ્જયોઃ કુલવેદામાલનસાદિતં ॥ ૫૫ ॥

આવાથે—અહારથી કાર્યને બલવાર અને ઉત્તમ સુદ્ધિવાળા
એ ધીરોએ એક સાથે બેચીને બેઠાથી પુત્રના વિચારવાસને માટે
મુખ દિવમ પુણ્યે ॥ ૫૫ ॥

અંગતોવિષ્ણુ કુલારિષ્ટે તર્ક્યેદે દિને દુતી ।

સમ્પત્તારં કુમારં સોઢિરેત્તર તરવે દયં ॥ ૫૬ ॥

દુષ્ટાનોત્તરવેદમાને ગાતમાને મતંગજે ।

દીપમાનેઃસમાને ચ દાને માનવ સંતુને ॥ ૫૭ ॥

ધરતે સમ્પત્તારંગિર્ગોપમાને મનોદરે ।

સુતં કુર્યત્સર્વે ચ મર્ત્યકોવેદે પુત્ર ॥ ૫૮ ॥

અપર્મકમાનવાયોપત્તયસ્ય વસાદેવજા ।

ધમ્યજે સ મર્મસ્ય દર્શણો નિવાય તે ॥ ૫૯ ॥

અગુર્ભિઃ કલ્પાયન્મ ॥

આવાથે—અયે.તિથીએ દર્શણી બતાવેલા સર્વથી મેષ દિવસે
બેલીએ કુમારને ઉત્તમ વચ્ચાબુલુ ધરાવી ઉત્તમ અર્થ ઉપર બેસાવેા.
તે વખતે મનોદર વ.જિ.ગ્રાનો અપરિમિત શબ્દ આકાશના આગણા-
માં વ્યાપી રહેા હતો. સન્માન પૂર્વક અનુક્રમ દાન અપાતા હતા, સધ-
વા સીએ મનોદર ધરલ મંગળ બીન ગાતી હતી, આમજ અપાર

૧ વિષ્ણુમરિયા મનેદો ઉત્તમ

અને તેમાંજ રિજાસ કરે છે.

ધી રહિત હોતો. ^૧ ॥ ૬૮ ॥

સ્તોકેનાપિ હિ કાલેન સર્વંશાસ્ત્રમહોદધેઃ ।

પારં સ પ્રાપ નિષ્ણાપપ્રજ્ઞાવજ્ઞાતગોપ્યતિઃ ॥ ૬૯ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની નિહોપ બુદ્ધિથી બ્રહ્મરૂપિની પદ્મ અવહા
કરનાર તે કુમાર થોડા વખતમાજ સર્વ શાસ્ત્ર રૂપી મહાસાગરના પા
રને પામી ગયો. ॥ ૬૯ ॥

અર્ધીનશાર્દીનશ્રોત્રીર્ધર્મકેદુસ્ફુરતિયા ।

જિગાય ગાયત્રીર્ગોત્રીર્ધર્મકેતિસ્ફુતિઃ સ માર્ગવં ॥ ૭૦ ॥

ભાવાર્થ—ગાયકોએ જેની સ્પુરણાપમાન ગાયેલી છે એવા
કુમારે શરદઋતુની પૂર્ણ શોભાથી મુશોભિત એવા ચંદ્રના જેવી બુદ્ધિ
વડે શુક્રાચાર્યને પણ જિતી લીધો હતો. ^૨ ॥ ૭૦ ॥

પ્રગુણેઃ સદ્ગુણૈઃ સોમઃ દુઃક્રમે સ દુઃક્રમેક્ષણઃ ।

કાસાર દ્ય વાઃસારઃ સિતચુતિસિતચ્છદેઃ ॥ ૭૧ ॥

ભાવાર્થ—ઉચ્ચલ કાલિવાળા હંસપક્ષીઓથી જેમ પૂર્વ સરોવર
શોભે તેમ તે શુભ નેત્રવાળો સામકુમાર શ્રેષ્ઠ સદ્ગુણોથી શોભતા ભા
ગ્યો. ॥ ૭૧ ॥

શાર્દૂલચિક્રોદિતમ્ ॥

ઇત્યં ધીપતિસજ્જનસ્ય તનયઃ સ્ફૂર્જિતયર્થીમયઃ ।

સોમઃ સોમસમુજ્જ્વલાતુલયશઃસંપૂરિતશ્માતલઃ ।

અદ્યાદઃ સજ્જતાન્દશન્દરચિરશ્ચંચત્રમામારપર

સૌપ્તેનૈવ દિનપ્રજાન્ સ નયનિ પ્રોલ્યન્મનિ પદ્મીતિ ॥ ૭૨ ॥

ભાવાર્થ—સ્પુરણાપમાન નીતિ શોભાથી વ્યાસ, ચંદ્રના જેવા ઉ

૧ અર્થાત્ તે અંકગણિતમા કુસવ્ર થયો. ૨ અર્થાત્ તે શુક્રાચાર્યથી

અધિકારિતાન થયો.

જ્યેષ્ઠ અગ્રજ યશધી પૃથ્વીને 'શોભાવનાર, સજ્જ મેળના ભેવા
 ર શબ્દધી મુદ્દર, ચગડવી કાંતિથી પ્રકાશમાન અને ઉદિત મનિ
 ઉગમ પૃથિને ધરનાર જ્યેષ્ઠ શ્રી સજ્જન ધેણીના પુત્ર સોમ
 આવી રીતે આનંદમાં દિવસો નિર્ભય કરતો હોય ॥ ૭૨ ॥

इति धौगुगप्रधानावतारर्थापृहसपागच्छगृंगारहार म
 पुरंदरधीपूज्य धांगोमगुरररुरिर्तामायवर्णने सोमसौभाग्य
 वाद्ये धांगुगप्रमोक्सपादिवापर्णने द्वितीयःसर्गः ॥ २

॥ इति द्वितीयः सर्गः समाप्तः ॥

॥ तृतीयः सर्गः ॥

ધીપદ્યમાનઃ સ દિનઃ પ્રનૂતનિમૂતપે સ્નાત્પુત્રનંદવ
 યદાગમ સદ્દેવેગમોઽય રોપાયતે સ્વગવપ્રમ

ભાવાર્થ—હૃદયને પ્રિય હોય તેવું આગમ-શા
 પ્રકાશ કરવામાં રીપક લેવું છે, અને તે મુખરૂપ તૃપ્ત
 છે એવા તે શ્રી વર્દમાન પ્રભુ યજ્ઞી સંપત્તિને અર્પે ય

સ તદ્દિમેવ મુર્યોપર્કોર્ષિરમૂત્યમૂતાદ્મુતતત્તિ
 ધીમૌતમઃ પાપતમ સમુદનિર્સિતશીર્માનુનરસિ

ભાવાર્થ—ધર્મી અશુભ લગ્નિષ્ણોની સિ
 વાચ્યે જેની કીર્તિ ગાવા યોગ્ય છે એવા તે વીર

૧ અર્થાત આખી પૃથ્વીના ભેગા ઉગમ પત
 રીપક આપને પ્રકાશ કરે તેમ ને

સ્યેયાંસ્તગોર્વાણગિરિર્મરોયાન્ મહાગિરિઃ સૂરિરતો ષમાસે ।

યો મત્તગેહેષુ નિરસ્તમિષ્ઠઃ ધ્રોઞૈનકલ્પં તુલયાંચકાર ॥ ૧૧ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની દૃઢતાથી ગેરુનિરિને પણ હરાવનાર એ અનિશય મહાન મહાગિરિ નામે આચાર્ય કે જેઓએ લજ્જા (શર) જતને ઘેર બિડા માટે જવાનું પણ છોડી કઇ શ્રી વૈતરૂપી કરતાં તુલના કરી હતી, ને એથીજ તેઓ પ્રકાશિત થયા હતા. ॥ ૧૧ ॥

કર્મદ્રુમોન્મૂલનમત્તહાસિપ્રશસ્તશૌંડીર્વગુહસ્તિસૂરિઃ ।

યમૌ દુર્ગૌપ્રત્યકરો ધરાયાં પ્રાયોધયત્ ધોન્નુત્સંપ્રતિ યઃ ॥ ૧૨ ॥

ભાવાર્થ—કર્મ રૂપી વૃક્ષોને ત્રિમેવજામાં ઉન્મત્ત હસ્તિના જે જેમનું શાય છે એના સુકુસ્તીમુરિ નામે મહામા પૃથ્વીમાં રૂપ લુની ઉત્પત્તિ કરનાર રૂપે યોજના હતા, કે જેઓએ સંપ્રતિ સમ્યક્ પ્રતિબોધ કર્યો હતો. ॥ ૧૨ ॥

ધ્રોઞદ્રિષ્ણોઽપિ ચ દિગ્નમૂર્તિર્મુરિગ્રમાવી વિમલહમમાયી ।

ઉમાયમૂર્તાં જિતશાસનયોગ્યોતનયોગ્ધલુપ્તવન્તી ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી દિગ્દિશ અને દિગ્ન નામે એ સૂરી કે તેઓ પ્રભાવિષ્ઠ, નિર્મળ સ્વભાવવાળા અને જીતશાસન રૂપ આગ્રહને કાચ કરવામાં પ્રકાશમાન સૂર્ય, ચંદ્ર રૂપ થયા હતા. ॥ ૧૩ ॥

ધ્રોઞિદગિર્યાદગ્નમૂરિરાતો જ્વાલ રાત્રદુગ્ધરાતિરહ્ય ।

ય િદ્રિષ્ણોઽપિ દિગ્નમૂર્તિર્મુરિગ્રમાવી વિમલહમમાયી ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ—ગુરોભિન્ન ગુણોની એવીમાં સમલીન એવા તે વિદ્વન્નિ નામે મુરિગજ યોજના હતા, કે જે મુરિએ સમાનને

૧ અ. રૂપદાતાનું અ. ૧ પદાવધીર્મુરિગ્રમાવી અને મયોમા છે
અને ૧ ક કે ૧૪ ૩ ૧૪-૧૫-૧૬ પેર નિશા માટે જવાનું પણ છે
૧૪-૧૫-૧૬ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭

ગુણ પરાક્રમવાળા મિંદનો પેઠે વાટી રૂપી ગરુડોના વંદને ત્રાસ
માડ્યો હતો. ॥ ૧૪ ॥

ધાતુજનનારુ તમોરનેતા ક્ષાતાગમસ્તાગિજગદિજેતા ।
જિતેભરં મામ્વરતાસનં ય સમુપાનિ ક્ષાપનયો નિવાય ॥ ૧૫ ॥
ભાવાર્થ—સાતા સુત્ર ઉપર આરોપ કરનારા સમમત્રાદીઓને
જિતનારા અને સમમત્રી નયને જીતનારા જે સૂરિઓ પ્રકાશમાન
એવા જેન શાસનને અત્યંત કનનિયે પહોંચાડ્યું હતું તે શ્રી વજ્ર-
સ્વામી અજ્ઞાન રૂપ અપકારને નાશ કરનારા થાઓ. ॥ ૧૫ ॥

મસ્તાષ્ટેનો ગુદરણેનો ઝગેડમા જામદિનયો વિનેયઃ
યો યજ્ઞમૃદ્ધસમઃ સમસ્તદુર્વાદિર્ગર્વાપલચૂલ્લેડમૂર્ ॥ ૧૬ ॥

ભાવાર્થ—પાપની સેનાને નાશ કરનારા વજ્રસેન નામે તે વ-
જ્રસ્વામીના વિપ્રીત શિષ્ય થયા કે જેઓ સમમત્ર દુર્વાદીના ગર્વ રૂપ
પર્વતને છેદવામાં ઈંદ્રના વજ્ર જેવા હતા. ॥ ૧૬ ॥

નાતેન્દ્રવંદ્રાપયિ નિર્વૃત્તિઃ વિદ્યાધરંભિષાપ્રસિદ્ધાઃ ।
ચાચાર વતસ્ય મુપાનિજસ્ય સિત્વા મુવિ વગતગુણા યમૂઃ ॥ ૧૭ ॥
ભાવાર્થ—દેવતાઓએ પૂજેલા તે વજ્રસેન સૂરિને નામે
ચંદ્ર, નિર્વૃત્તિ, અને વિદ્યાધર એ નામે પ્રસિદ્ધ ચાર શિષ્યો હતા.

એના સદ્ગુણો પૃથ્વીમાં વિખ્યાત થયા હતા. ॥ ૧૭ ॥
પટેન્દ્ર રમ્યેન્દ્રનેભ્ય યાસન્ તલ્લજા સમુચ્ચા મુવિ પાર્દિસં
નામાનુરુપા વિમલસ્યરુપા વિનમ્રમૂઃ શમપારિકૂરાઃ ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ—ઝોટા ધનાદ્યો જેમને ભાવથી નમન કરતા
તથા શિષ્યો થકી તેમના નામના પૃથ્વીમાં ઝોટા ચાર ગર્વ-
જેઓ સાર્થક નામવાળા, નિર્મળ સ્વરૂપ ધરનારા, નમ્ર રાજ-
કેનેલા, અને સમતારૂપી જગના રૂપ સમાન થયા હતા. ॥ ૧૮ ॥

શ્રીચંદ્રગચ્છે સ્વર્ણૈરતુચ્છે ક્રમાત્ સમામૃતપાદપદ્મઃ ।

શ્રીસર્વદેવઃ સ્મૃતસર્વદેવઃ સૂરીશ્વરોઽર્ધન્મતમાસ્વરોઽમૃત ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—તેઓમાંથી શ્રીચંદ્રગચ્છમાં પોતાના ગુણોથી મેલે અને જેમના ચરણકમળને રાખ્યો નમેલા છે એવા શ્રી સર્વદેવ ના સૂરીશ્વર થયા, કે જેઓએ સર્વજ્ઞ પ્રભુનું સ્મરણ કરી આર્ધન્મતમ પ્રકાશિત કર્યો હતો. ॥ ૧૯ ॥

સર્વેન્સાં વત્તદદમ્હારં કમાદિહાર રચયન્ ઘરાયામ્ ।

શ્રીમંયુરોર્ધ્વામૃદુપત્યકાર્યાં સર્વોત્તમાયાં સ સમાજગામ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સર્વ દેવસૂરિ સર્વ પાપને દૂર પ્રહાર કર પૃથ્વીપર વિહાર કરતા કરતા અર્જુનચલ (આબુ પર્વત) પાસે સર્વોત્તમ ભૂમિમાં આવી ચઢ્યા. ॥ ૨૦ ॥

છાયામિરામસ્ય ષટ્દમસ્ય તલે તદાનોં સ મુનિર્નિધિષ્ઠઃ ।

સર્વોત્તમં ધીસ્ય મહામુદ્ધર્ત્તં મીઠર્ત્તિકવ્યૂહચરેણ્યકોર્ત્તિ ॥ ૨૧ ॥

પ્રાયાદુકોદ્ધાસનિરાસકર્મણ્યષ્ટો પદિર્દાજસ્ય રદ્યુચીન્ ।

અતિદપત્સૂરિયરાન્ દિગ્દષ્ટગરિષ્ઠગંધેમનિમાન્ શુભાંધ ॥ ૨૨ ॥ યુગ્મમ

ભાવાર્થ—ત્યાં છાયાવટે મુંઢર એના એક વડના વૃક્ષ ની આસન કર્યું. તે સમયે મુહૂર્ત્તવેત્તાઓના મ્રમૂડમાં જેની શ્રેષ્ઠ કીર્તિ એવા તે શ્રી સર્વદેવસૂરિએ તે સમયે સર્વોત્તમ મુહૂર્ત્ત જોઈ વાદીએ ના વિલાસને નાથ કરવાના કાર્યમાં અતિ સમર્થ પરાક્રમવાળા, અદિશાઓના મહાગંધી ગજેન્દ્ર જેવા અને મહાબુદ્ધિમાન્ એવા અસૂરિઓને સ્થાપિત કર્યા છે. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

તતો ગગઃ શિષ્યતતો ષટાણ્યાણ્યાતોઽમયન્કાપિ પૃથ્વૂગ્ગણાન્ ।

તર્મિન્નથ ગચ્છે પ્રચરેણુ ભૂરિગૃરિષ્યતોતેષુ વદ્યુધુષેષુ ॥ ૨૩ ॥

ધીમાન્ જગચન્દ્ર રતિ પ્રતીતનામા મુષામાજાનિ ગૃરિરાજઃ ।

પદ્મિત્રિશદાચાર્યગુણા ગજેન્દ્રં મં શિધિયુ પ્રેમમરમણુન્ના ॥ ૨૪ ॥ યુગ્મમ

ભાવાર્થ—શિખોથી વિસ્તાર પામેલો તે મ્હોત ત્યારથી પૃથ્વી
માં થતોમ્હોત અથવા કોણે કોણે વૃહદ્મ્હોત એવા નામથી વિ-
ખ્યાત થયો. તે મ્હોતમાં ઘણા બહુપુત્ર પિદ્ધાનો થઈ ગયા પછી
શ્રીમાન્ જગમ્હોત એવા નામે પ્રખ્યાત એક તેજસ્વી સૂરિરાજ થયા.
પ્રેમના ભાગથી પ્રેર દોવા આધાર્યના સર્વ ગુણોએ તે મ્હોતપતિનો
આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૨૩-૨૪.

સ્વર્ગભર્યજ્વલતમસાગતમાઃ શતારદ્યોતદુન્વમાર્ગઃ ।

અગરગતનાં પ્રમદં વિતન્વન્ ધ્યાન્નકલ્પોઽગ્નિ સાર્ધકાલઃ ॥૨૫॥

ભા.વ.ર્થ—પોતાની વાળીથી સર્વ પાપ રૂપ અધિકારનો નાશ
કરનાર, પૃથ્વીમાં પુરુષનો માર્ગ દર્શાવનાર અને સર્વ વિધજનને આ-
હવાદ આપનાર તેજમ્હોત આધાર્ય ચક્રની પેઠે સાર્ધક નામવાળા
થયા હતા. ॥ ૨૫ ॥

ધૃતાન્વયાન્ દ્વાદશદાષગાન્ધાપ્તમામ્લનિર્માણતપો હ્યવત ।

દંતં દુસ્તવ્ય ભેમ તપાગ્નેતિ ગળસ્ય સત્વયાનિરમૂન્ સમાર્થા ॥૨૬॥

ભા.વાર્થ—જગમ્હોત આશ્રયે વેરાગ્ય પરી બાર વર્ષ મુખી દુરતર
એવું આલેલુ તપ કરું હજુ. તેથી તેમને આ ગળ તપાગ્મ્હોત એવા
નામે પૃથ્વીમાં વિખ્યાત થયો હતો. ॥ ૨૬ ॥

ધ્રીમસ્ત્રગચ્છંદ્રગુરોદિનેયસ્ત્રમેષત્રૂનેયગુર્ધિવિનિદ્ર ।

લેવેંદ્રમસ્યેંદ્રગુર્નાદ્રલંચો લેવેંદ્રસૂરિઃ સત્રમૂન્ પ્રમાલકઃ ॥ ૨૭ ॥

ભા.વાર્થ—ઉત્તમ પુરુષોએ વર્તુલવાયોગ્ય એવા અપરિમિત ગુ-
ણોથી પ્રકાશિત, અને દેવે ક્રે, નરે ક્રે અને મુની ક્રેએ વંદવા યોગ્ય

• અર્થાત્ મ્હોતમાં જેવા ગુણો જોઈએ તે : ગુણો તેનામાં હતા.
૧ મંદ તેમ જમલને આહવાદ આપે એમ ને : જમલને આહવાદ
આપતા હતા.

એવા દેવેન્દ્રસૂરિ નામે તે જગદ્ગુરુ ગુરુના તેજની દીપ્તિ
થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

આશ્વાકલાં ચમ્ય કર્ણાં વિલોક્ય ધૌવસ્તુગઢાદિમંદુરનમ્યાં ।
કે પૂર્ણયંતિ મ્મ ન પૂર્ણચિત્તાઃ શોભાંતિ હર્ષેન ચ શિશ્વરેત ॥ ૨૮ ॥
ભાવાર્થ—દેવેન્દ્રસૂરિની બ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા ભેદથી
વસ્તુપાત્ર વગેરે કયા મોટા સજ્જ થનાદયેઃએ જિનમાં હું ॥ ૨૮ ॥ એ
વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુન્નુઃબ્યા નહતા ? આપણુ તેમની બ્યા
ખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી મને બાકે—આવડે—
તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા કરત
હતા. ॥ ૨૮ ॥

કર્મસ્યજ્ઞપ્રમયનાટ્યકર્મમંથાદિમદ્ગંધવિધાનયેષાઃ ।
તેષામવાનો જગતાં મતાંહા ક્યમાસયજ્ઞૈનમતં મતં યઃ ॥ ૨૯ ॥
ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રંથો
રચનારા અને બુદ્ધિમાન તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જગતને
માન્ય એવા જૈનમતને દીપાબ્યે હતા. ॥ ૨૯ ॥

સંશુદ્ધસાધુત્તિતિદુર્ગમાર્ગ પ્રહરણંધ્યાય સમાચરંશ્ચ ।
અતઃપરસંકલિતદાનકલ્પદ્રુમોદમવદ્યો જિતકલ્પિકલ્પઃ ॥ ૩૦ ॥
ભાવાર્થ—શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગની પ
રૂપણા કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ઘણા સંકલિપત દાન આપ
વામાં હૃદયવૃદ્ધ રૂપ એવા તે આચાર્ય જિનકલ્પીની સમાન થયા
હતા. ॥ ૩૦ ॥

લયાતો દિગંતે ચિત્તે તદંતેવાસી સ્વદાસોઽહતદેવસૂરિઃ ।
નિર્સ્વામિનંમોરિમદ્દયવિધાનદાદસૂર્વદ્ર દ્વિહાવમાત્તે ॥ ૩૧ ॥
ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગંતમાં વિખ્યાત, બૃહસ્પતિને પદ
પોતાના દાસ કરનાર અને અપરિમિત ગાલીયથી મનોહર એક
વિધાનદ નામે સૂરિ તે દેવેન્દ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

એવા દેવેન્દ્રસૂરિ નામે તે જગત્થઃ ગુરુના તેજઃવી
થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

દયાશક્તિયો વસ્ય કલ્પો વિલોમ્ય શ્રોત્રમ્નુગાલાદિમોઽન્યમ્ન
કે ધૂર્ગયંતિ સ્ત ન પૂર્ગવિત્તાઃ શોર્ગાણિ હ્યેગ વ પ્રિસ્તવંત
ભાવાર્થ—દેવેન્દ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા ભો
વસ્તુપાત્ર વગેરે કયા મોટા ગુરુ ધનાઢ્યોઃએ ચિત્રમાં હર્ષ દાવી
વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુવાડ્યાં નહતાં? અર્થાત્ તેમની
ખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી મહે બકનો—શ્રાવ
તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા
હતા. ॥ ૨૮ ॥

કર્મસ્વરૂપમથનાદ્યકર્મપ્રયાદિસદ્ગ્રંથવિધાનધેયાઃ ।

ત્રેપામથાનો જગતાં ગતાંહા વ્યમાસયજ્ઞૈતમતં મતં યઃ ॥ ૨૯ ॥

ભાવાર્થ—કર્મના રૂપરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રં
રથનારા અને બુદ્ધિમાન્ તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જ
માન્ય એવા જિનમતને દીપાવ્યો હતો. ॥ ૨૯ ॥

સંશુદ્ધસાધુસ્થિતિદુર્ગમર્ગિ પ્રજ્ઞયંધ્યાય સમાચરેન્ન ।

અનલ્પસંકલ્પિતદાનકલ્પદ્રુમોઽમર્યો જિતકલ્પિકલ્પઃ ॥ ૩૦ ॥

ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગ
રૂપણ કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ધણું સંકલ્પિત દાન
વામાં કલ્પવૃક્ષ રૂપ એવા તે આચાર્ય જિનકલ્પીની સમાન
હતા. ॥ ૩૦ ॥

ષ્ટાતો દિગ્ને ચિત્તે તદ્દેવાસી રુદ્રસોઽકૃતદેવસૂરિઃ ।

નિર્સ્તામગેર્મારિમદ્વ્યવિધાનંદાદ્ગૂર્ણદ્ર રુદ્રાવભાતે ॥ ૩૧ ॥

ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગ્ગતમાં વિખ્યાત, અકુરપતિને
પોતાના દામ કરનાર અને અપરિમિત ગ્રાહીયથી મનોહર
વિધાનંદ નામે સૂરિ તે દેવેન્દ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

મનોરુદ્ધ નચ્છલતાઃ ક્ષિતા યા સરિત્પતિ યા સરિત્સલતા યા ।
મરતલવાલા દ્ય માનસં યા યં દ્વયાવધા દિ તથા પ્રધાદ્વયાઃ ॥૩૨॥

ભાવર્થ—નપીન લતાઓ જેમ વૃક્ષનો આશ્રય કરે, (વસ્તીજું) સરિતાઓ જેમ સમુદ્રનો આશ્રય કરે અને હંસલ્લીઓ જેમ માન ગ્રા-
સીવરનો આશ્રય કરે તેમ મનોરુદ્ધ અને પ્રખ્યાત વિદ્યાઓએ તે વિદ્યા
નંદ સૂરિનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૩૨ ॥

પ્રહ્લાદગચ્છુકુવુરપત્ન્યે ધીમહાદનોર્ધોપતિસદિદારે ।
ધીમગ્જીવ્યુર્ધ્વેઃ વિલ યત્વ યંચીસૂરિમંત્રે સતિ કીયમાને ॥ ૩૩ ॥
સત્યામમાત્રાનિગત્સૂગુગાનિમદ્દદ્દદ્દેયમૃદ્ધ્યલેતા ।
કપૂરવાદ્ધર્માત્મકુંકુમાદિભેષોદકં ધ્યાય યચ્છુસ્તદાનોર્ ॥૩૪॥યુગ્મમ્

ભાવર્થ—પ્રહ્લાદન નગરમાંથી પ્રહ્લાદન શબ્દના કરેલા ॥
હ્લાદન નામના ગિહાર વિષે શ્રોત્રમ્હના અનેસર એવા સૂરિઓએ
ત્યાદે તે વિદ્યાનંદ સૂરિને આચાર્યમંત્ર આપ્યો ત્યારે સત્પાત્રના અ-
સંખ્ય મદ્ગુણોથી હૃદયમાં હૃષોત્કર્ષ ધારણ કરવા ઉત્તમ દેવનાઓએ
તત્કાળ તેમની ઉપર કપૂર, કેશર અને કુંકુમના મુખધી જલની વૃદ્ધિ
કરી હતી. ॥ ૩૩-૩૪ ॥

તત્પદ્મપૂર્વાદિધિનિપ્રમાનુર્ગમ્યવાહાવનસીતમાનુ ।
ધીધર્મયોગઃ સ્ફુરદ્ધ્યયોગઃ સ નેદતાધિર્ગિતપુચ્ચવેલઃ ॥ ૩૫ ॥

ભાવર્થ—તેમના પદ્મ રૂપી ઉદયગિરિમાં મૂર્ધે રૂપ, ત્રણ જગતને
આનંદ આપવામાં થઈ સમાન, મેલના જેવા ગંધીર શબ્દવાળા
અને પુણ્યનુ પેલણ કરનાર ધીધર્મયોગ નામે સૂરિ હોયેલા આનંદ
પામો. ॥ ૩૫ ॥

પ્રયોધિનાં દેન મયેન સ્તાપુઃ પૃચ્ચીવર સ્તાપુચુરંપતોદ્ગત્ ।
સ્તાપાન્ ત્રિહારાંશનુરદ્ધ્યુર્ધ્વે સમન્વિજાતીતિતિજાતનકાર્યો ॥૩૬॥

એવા દેવેંદ્રસૂરિ નામે તે જગચ્ચંદ્ર શુદ્ધતા તેજસ્વી પ્રિય
થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

દ્યારૂપાકલાં यस્ય કલાં વિલોચ્ય ઓઘસ્તુગલાદિમદેઝ્યમગ્નાઃ ।
કે ધૂર્ગયંતિ સ્મ ન પૂર્ગવિષ્તાઃ શોર્પાણિ હર્ષેગ ચ ત્રિસ્મરેત ॥૨૮॥
ભાવાર્થ—દેવેંદ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા જોઈ શ્રી
વસ્તુપાળ વગેરે કયા મોટા સજ્જ ધનાઢ્યોએ ચિત્તમાં હર્ષ લાવી અને
વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકેને ધુળાવ્યાં નહતા ? અર્થાત્ તેમની વ્યા-
ખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી સર્વે શક્તો—શ્રાવકો—
તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા કરતા
હતા. ॥ ૨૮ ॥

કર્મસંપ્રયગાલ્પકર્મમંથાદિસદ્ગ્રંથવિધાનચેદાઃ ।
મેધામયાનો જગતાં ગતાંહા દ્યમાસયઝૈતમતં મતં યઃ ॥ ૨૯ ॥
ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રંથોને
રચનારા અને પુદ્ધિમાન્ તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જગત્તે
માન્ય એવા જૈનમતને દીપાવ્યો હતો. ॥ ૨૯ ॥

સંશુદ્ધસાધુચિત્તિકુર્ગમાર્ગ પ્રજ્ઞયંધ્વાર સમાચરંધ્ર ।
ઘનવરસંકલિતદાનકાગ્નદુમોઽભવદ્યો ત્રિનકલિકલ્પઃ ॥ ૩૦ ॥
ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગની પ-
રિપક્ષ કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ઘણાં સંકલિપત દાન આપ-
વામાં રૂપવૃદ્ધ રૂપ એવા તે આચાર્ય ત્રિનકલ્પીની સમાન થયા
હતા. ॥ ૩૦ ॥

હયાતો દિગંતે ચિત્તે તદ્દંતેવાસી સ્વદામોહનદેવસૂરિ ।
નિર્સ્ત્રામગંભીરિમદ્ધયધિવાર્ગશાદ્ગૂર્ણદ્ર રહાવમાલે ॥ ૩૧ ॥
ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગંતમાં વિષ્ણાત, બૃહસ્પતિને પશ્ચ-
પાતાના દામ કરનાર અને અપરિમિત ગાણીયથી મનોહર એક
વિધાનંદ નામે સૂરિ તે દેવેંદ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

મનોહર નયનતા- ધિતા યા સરિત્પતિ યા સરિતસ્તતા યા ।
મરાલપાતા રૂપ માનસં યા યં દુષ્ટવિદ્યા દિ તથા પ્રધાનયાઃ ॥૩૨॥

ભાવાર્થ—નવીન લતાઓ જેમ વૃક્ષનો આશ્રય કરે, (વસ્તીર્ણુ
ચરિનાઓ જેમ સમુદ્રનો આશ્રય કરે અને હું સંસ્કૃતિઓ જેમ માન યા-
દેશવરનો આશ્રય કરે તેમ મનોહર અને પ્રધાન વિદ્યાઓએ તે વિદ્યા-
નંદ સૂરિનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૩૨ ॥

મહાશયસ્તુરુપતને ધીમહાદનોર્ધપતિસદ્વિહારે ।
ધીગજ્જથુર્ધે. ફિલ યસ્ત વર્ધધીસૂરિમિવે સતિ વૈષમાને ॥ ૩૩ ॥
સત્પાત્રમાત્રાનિગસત્સુગાનિમહદ્દદિત્યમૃદ્વયતેવા ।
કર્પૂરકાદમીત્તજ્જુમારિમેષોદકં ધાતુ વદ્યપુલકાનીમ્ ॥૩૪॥યુગ્મમ્

ભાવાર્થ—મહાશયન નગરમાં થી પ્રદક્ષાદન રાખના કરેલા મ-
હાશયન નામના નિહાર વિષે ધીગજ્જથુના અગ્રેસર એવા સૂરિઓએ
જ્યારે તે વિદ્યાનંદ સૂરિને આઆર્યમંત્ર આપ્યો ત્યારે સત્પાત્રના અ-
સંખ્ય મહાશયોથી હૃદયમાં હર્ષોત્કંઠ ધારણ કરતા ઉત્તમ દેવતાઓએ
તત્કાળ તેમની ઉપર કર્પૂર, કેશર અને કુંકુમના મુગ્ધથી જલની વૃદ્ધિ
કરી હતી. ॥ ૩૩-૩૪ ॥

સત્પદ્મપૂર્વાદિપિનિદ્રમાનુર્જંગવ્યાહાદનસીતમાનુઃ ।
ધીપર્મયોષ સ્ફુટદમ્વયોષઃ સ નેદતાદિર્ગંગવુગરપોષઃ ॥ ૩૫ ॥

ભાવાર્થ—તેમના પદ્મ રૂપી ઉદયગિરિમાં સૂર્ય રૂપ, ત્રણ જગતને
આનંદ આપવામાં આવે સમાન, મેષના જેવા મંજીર શબ્દવાળા
અને પુષ્પનુ પોષણ કરનાર ધીપર્મયોષ નામે સૂરિ હૃદયમાં આનંદ
પામે. ॥ ૩૫ ॥

પ્રસોધિર્ના દંત ત્રયેક સ્તાપુઃ વૃષ્ણીયર
સ્તાપાન મિહાસંયનુસ્થાનુર્મિ

ભાવાર્થ—તે ધર્મધોષમૂરિએ નીનિધી પ્રનિષેધ કરેલા અને સાધુ પુરોના પુરંધર એવા પૃથ્વીધર રાજની પાસે મોટા કે રાશી વિહારે કરાવ્યા હતા. ॥ ૩૬ ॥

વદ્યુર્ધવંચાશદતુલ્યદેમઘટીમિરિમ્બો રુચિરંદ્રમાલામ્ ।

કંઠે નિજે'યો ધિનિવેદ્ય વદયાં મુક્તિ વદાં તાં હૃદિ મન્યતે સ્મર ॥

ભાવાર્થ—તે સુવર્ણની છાપન અનુકૂળ થયેલોથી એક મુંદર દેશમાં બનાવી પોતાના કંઠમાં પહેરી મુક્તિ રૂપી સ્ત્રીને પોતાને વશ થયેલી માનતા હતા. ॥ ૩૭ ॥

માધુર્યધુર્યા ધ સુધાસંદેશ્યાં વદેશનાં શ્રોત્રપુટૈર્નિર્ગીય ।

પૃથ્વીધરાંગોદ્ગવસંજ્ઞણોડ્મૈ ધીર્તીર્યયાત્રાં રચયન્ પવિત્રા ॥ ૩૮ ॥

સુવર્ણધુર્વર્ણમર્યા કિલૈકામેવાદ્યુતગ્રેણિકરી પતાકામ્ ।

દર્શૈ સર્વૈચિત્યધરઃ સુતીર્યે રાણંજયાદ્રાવણિ યોગજયંતે ॥ ૩૯ ॥

ભાવાર્થ—અમૃત જેવી અધુરતાવાળી તે ધર્મધોષમૂરિની દેશ તાને શ્રવણપુટથી પાન કરી ઉત્તમ મોગ્યતાને ધારણ કરનારા પૃથ્વી ધરના અગ્રણ્ય નામના રાજકુમારે તીર્થની પવિત્ર યાત્રા કરતાં સ્ત્રી સુન્દર અને ઉજ્જયંત (ગિરનાર) માં સુવર્ણ અને રૂપાની એ અતિ અદ્ભુત પતાકા આપી હતી. ॥ ૩૮-૩૯ ॥

શ્રીધર્મધોષો ગુરુત્તમ્યરોષ્યા ગુર્યાં વિહારં રચયન્ સમાપાત્ ।

શ્રીઉજ્જયિન્યામલકાજયિન્યામનન્યસામાન્યચત્રમસાધઃ ॥ ૪૦ ॥

ભાવાર્થ—અસામાન્ય અને ઘણા પ્રભાવવાળા તે શ્રી ધર્મધોષમૂરિ મુંદર એક વખતે વિશાળ પૃથ્વીમાં વિહાર કરતાં કરતાં અલકાપુરીને છૂતનારી એવી ઉજ્જયિની નગરીમાં આગ્યા. ॥ ૪૦ ॥

ગુરુત્તમિ લોકનતિપ્રમુતામતિપ્રમુતાં પુરિ વૈશ્ય કથિત્ ।

યોગી વિપશ્ચિત્ કુપિતઃ સમાપાન્ ગુર્વાન્નમં સચિત ધાત્તશિર્ષ્યઃ ૪૧

બાવાય—તે નયરીમાં લોકોની વંદનાથી શુરની ધજી ઉન્નતિ
નેષ્ટ કે.ઈ વિદ્યાનુ ચોગી તાપસ કોષ કરી પોતાના શિષ્યોને લઈ
શુરને આપ્રને આવ્યો. ॥ ૪૧ ॥

સ્વાર્ણ સ્વર્ણાન્ પદ્મોપનાસ્પત્તકાર્ણાભિરિન્તરિયાન્ ।

પદ્મ સ્વર્ણાન્ સ્ત ગુપ્તોચ વિદ્યાકૃત્તાનિ જ્ઞાન્વાન્ચરિ દેહકૃતાનિ ॥૪૨॥

બાવાય—તે ચોગી તાપસે શુભમાંથી નીકળતા કુંડાકાના સમુ
હથી આકાશને ઢાકે દેતા હજારો અવિષ્ટ સંપા અને પોતાની વિદ્યાથી
રહેલા બીજા કેટલાંએક વૈદ્ય જન્મવો તે શુર ઉપર શુક્રવા
માડ્યા. ॥ ૪૨ ॥

અભાસને જ્ઞાનમય પ્રપૂર્ણ સુદં પ્રજાંભેદગુણોદ્ભવીયઃ ।

વિનેયપુરુષઃ સદ્ સં વચંચ ન જ્ઞાનચંચં પુષ્પભાવભીમઃ ॥ ૪૩ ॥

બાવાય—જ્ઞાન કરવા ચોગ્ય શુભવાળા અને વિદ્યાનોના ચક્રવર્તી
એવા તે શ્રી ધર્મયોગમૂરિવચે પદાસન વાગી ધ્યાન કરી તે ચોગી તા-
પસને તેના શિષ્યોના વૃંદની સાથે કાંચનપથી બાંધી લીધો. ॥ ૪૩ ॥

પ્રિયે પ્રિયેષદ્ સદ્ શિષ્યલક્ષ્મીર્મા મુંચ તપઃ ગુગુરો પ્રતપ ।

કારણ્યપુણ્યઃ ક્ષિત્તામ્બજામ્બસ્વં પર્ત્તસે વદુ મતિનાભિનય ॥૪૪॥

બાવાય—(પછી તે ચોગીએ વિનતિ કરી કે) હે સહશુર ! હું
ત.એ શિષ્યોની સાથે યઃયુ પામુશુ માટે આપ પ્રસન્ન થઈ અને
મુક્ત કરો. કારણ કે, કેરુણથી પવિત્ર અને સમાનપણાથી હંચવા
ચોગ્ય એવા તમે મુનિઓના સ્વામી છો. ॥ ૪૪ ॥

તતો ઇમુંચદ્રુચક્રવર્તી સં યોગિનં યોગિનપાણિયન્ ।

યતો મનઃ સામ્યમૃતં નિરાતં કાંતં ઘૃતાસાંદ્રરસે. પ્રસન્નૈઃ ॥૪૫॥

બાવાય—ત્યાર પછી શુર ચક્રવર્તીએ બે હાથ બેટી ઉભા રહેતા
તે તાપસ-ચોગીને બાંધનથી મુક્ત કર્યો. સમવાને ધારણ કરનારા

મહાન્ પુરુષોત્ત્વં હૃદય પ્રથમવા યોગ્ય એવા કટુલાના મધુર રમ વે
સુન્દર-ભરેલું હોય છે. ॥ ૪૫ ॥

વિદ્યાપુરે શુદ્ધવિનિદ્રવિદ્યાનિદ્રઃ સદઃસંશ્રિતચારુપટ્ટાઃ ।

ધાર્દ્વાઃ પ્રદુષ્ટા દ્વિ શાકિનોઃ આગસ્તંમયચચાનુરચ્ચનઃ ॥ ૪૬ ॥

ભાવાર્થ—અનુર આચાર્યે વિદ્યાપુર નગરમાં શુદ્ધ એવી તાત્કાલિક
વિદ્યાને જાણનારી અને સખામાં શુદ્ધ વિશ્વપદને ધરનારી હૃદય
હયવાળી આવકની ચાર શાકિનીને એકદમ સ્તંભિત કરી દીધી
હતી. ॥ ૪૬ ॥

યઃ પૂર્જનામ્યર્થનયા નયાનુસારો ચ તાઃ સ્તંભનતો મુમોચ ।

અદર્શયઘસ્ય ચ રત્નમેકં રત્નાકર સ્વં તદસંશ્રિતસ્ય ॥ ૪૭ ॥

ભાવાર્થ—પછી નગરજનની પ્રાર્થનાથી નીતિમાન એવા તે આ
આર્યે તે શાકિનીને પાછી સ્તંભનમાયો છોડી દીધી હતી. એક વર્ણ
રત્નાકર-સમુદ્રે પોતાના કાઠા ઉપર રહેલા આચાર્યને એક રત્ન બતા
વ્યું હતું. ॥ ૪૭ ॥

ચિનિર્મિતા યેન ચ મન્યનવ્યગ્રંથા ગ્રંથેકે સ્તરસાર્થસાર્યા ।

પ્રવીપ્રવીણા ર્થ તત્ત્વમાગમઘાપિ હૃદ્યાઃ ફિર દર્શયન્તિ ॥ ૪૮ ॥

ભાવાર્થ—તેમણે રચેલા રસિક અર્થવાળા ભાષ્ય અને નવીન અર્થ
પ્રદાશિત દીપકની પેઠે અઘાપિ તત્ત્વમાર્ગને બતાવે છે. ॥ ૪૮ ॥

ગિરીશગિર્વુજ્યલતોત્થયર્થસર્વીજ્ઞૈ પેશલકૌશલાદ્યાઃ ।

સદાયદાતા. પ્રવરાયદાતા વત્તું ન શક્યાઃ કર્ત્ત્વિમિર્વદાયાઃ ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—કેટલાસગિરિના ઉજ્જવલ પથ્થાના અર્વને તોડવામાં પદ
કુશળતાવાળા જેમનાં ઉજ્જવલ અરિત્રો કવિઓથી પણ વર્ણવી શક્યા
તેવા નથી. ॥ ૪૯ ॥

તમ્ય દમપ્રામૃત્પ્રણતસ્ય પટ્ટે સોમગ્રમઃ સોમસમાનકીર્તિઃ ।

સુરિયંભા યો ભુવિ સચ્ચકોર્યલોકં ચકારાસ્તસમસ્તશોકમ્ ॥ ૫૦ ॥

આચાર્ય—રાજ્યોએ વંદના કરતા તે ધર્મધોષ સૂરિની પાટે (તે-
મના શિષ્ય) સોમના જેવી કીર્તિચક્ર. સોમગ્રમ નામે સૂરિ યથા. જે-
મણે પૃથ્વીમા સજ્જન રૂપી ચક્રાર પડીના સમૂદને ચોક રહિત
હોયો હતો. ॥ ૫૦ ॥

મલ્લકલંકાં ભુવિ યો નિર્જાલં કામ્યગ્રમઃ કામ્યનિવદ્ધતાત્મમ્ ।
યતે દિપદિગ્દત્તરત્નં તદ્દિનિર્મલે નિર્જલનિર્મલેશઃ ॥ ૫૧ ॥

આચાર્ય—નિમગ્ન મુનિઓના રૂપામી અને કામ્ય કરવાની ધુદ્ધિ
વાળા જે આચાર્ય પૃથ્વીને વિષે કલંક (દોષ) રહિત પાતાના નામથી
અકલ્પ અને વિદ્વાનોને મનોરંજક જેવા મલ્લ કામ્યશાસ્ત્રે રચ્યા
હતા. ॥ ૫૧ ॥

ધીસોમર્માત્મિનુરમૌત્તિમલંકરોત્ત
ધીપુલ્કસોમનિલકામિધમૂરિરાઝઃ ।
સારદૃર્ધવસુધાધરતુંગદેગમ્
વિવિલ્લતામસમરોડરચયદ્રુપાલ્લવમ્ ॥ ૫૨ ॥

આચાર્ય—તે ૫૫ી ઉદ્ગીથોના સમૂદને ચિતનારા અને સોમ (ચં-
દ્ર)ના જેવી કીર્તિવાળા થી સોમતિલક નામના સૂરિશાસ્ત્રે અધ-
કારના સમૂદનો નાશ કરી સૂરિના પાટ રૂપી ઉદયગિરિના શિખરને
કાતિથી પ્રકાશિત કરું હતું. ॥ ૫૨ ॥

ધીસોમર્માત્મિનુરમૌત્તિમલંકરોત્ત
દ્વાસી નમોઽજ્ઞાવિમૂલ્લગુલ્લવસોમઃ ।
ધીસોમપુંડ્રસુગુલ્લવકરોત્તવાસં
સ્ફુગ્ગમ્મતઃ સુમનસાં દિગર્તનસાં તઃ ॥ ૫૩ ॥

૦ મે.૫—ચંદ્રની પ્રભાથી ચક્રાર ૫૫ી આનંદ પામે છે તેમ આ
સોમગ્રમ આચાર્યથી સજ્જન રૂપ ચક્રાર ૫૫ી

૧ અર્થાત્ સોમગ્રમ, આચાર્યની ૫. નેપથ્યરિ આ.૫૫.

ભાવાર્થ—આકાશના આબૂપાત્ર જરાજર એવો ચંદ્ર, ચંદ્રની
શંકરના મુગટને અલંકૃત કરતો હવો, અને શ્રી સોમતિલક સુરે
તો પાપ રહિત એવા સુમનસ્ (દેવતાઓ અને વિદ્વાનો) ના હૃદય
ને નિવાસવાળું કર્યું હતું. ૫૩ ॥

શૌર્યદયાઃ સદૃશા દુદયાપદાન-
ચિદોદયા ઘનધરા મુખનેષ્વમૂચ્ચન્ ।
શ્મીસ્તોમસોમનિલરુચ્ય મુરોશ્ચરસ્ય
સામ્યં ન કેડપિ તુ દધુર્શવિશુભ્રજીતૈઃ ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—જેઓના હૃદયમાં ઉત્તરવ વિદ્યાનો ઉદય થયેલો
જેઓ દિવ્ય ક્યાને ધરી રહ્યા છે એવા ધણા સદૃશ્ય વિદ્વાનો આ
ગતમાં થઈ ગયા છે, પણ હહીના જેવી ઉજ્જવલ કીર્તિવાળા મુની
શ્રી સોમતિલક સુરેની બરાબરી કરી શકે એવા તો કોઈ થયા
થી. ૫૪ ॥

અપાનંદઃ સુરિન્નિદ્રાપતિસુરોર્નિઞ્ઞધિયા
ચિત્તેષ્વસ્તદાસીન્નયચિન્નયસૌભાગ્યકલિત. ।
અભંગં દૈરાગ્ય દદતમતમસ્તોમમથનં
યદોષાંગે ચમે પ્રણયવશતો યાસમકરોત્ ॥ ૫૫ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિ જેવા અને નય વિનય
વા સોભાગ્યથી મુક્ત એવા જ્યાનંદસૂરિ નામે તે સોમતિલકસૂરિ
શિષ્ય થયા હતા; જેમના મુંદર અંગમાં દૃઢ અંધકારને નાશ કર
અભંગ વેરાગ્યે પ્રેમથી નિવાસ કર્યો હતો. ૫૫ ॥

અહિ વર્ણનગ્રામકાર થાત છે અદ્રમાએ શંકરના મુગટને
લંકૃત કર્યો હતો અને આ સુરિએ તો જાણ દેવતાઓના પહે રિત
હૃદયમાં વાસ કરી તેને અલંકૃત કર્યું હતું.

૧ અર્થાત્ તેમનામાં વૈશુઘ પ્રકાશિત થઈ રહ્યું હતું.

गुरो दत्तनन् स्मरेत्पुण्यदाकरे संपन्नसमा-

तद्वद्व्यापारिष्वप्यमल्लभानन्यतितगम् ।

गङ्गुमाना देव्या जितनाथन मुखे निदग

अंशभावे प्राशान्नुनतिमत्नी तद्रूपद्वयजाम् ॥ ५६ ॥

ભાષા:૫—જાન્યવૃદ્ધમાન કાલિથી રૂપે જેવા તે જ્યાન'દ ગુરૂએ
જપારે મ'યમલકમી રૂપી જીના પાત્રિમહાનુ મહેત્તવ કરવા માં-
ડ્યો તે વખતે તેના વપુ બ'ધુના મોઢા ઉપર જિનમનની અધિષ્ઠાની
દેવીએ વપદ્ધક મારી-જેરડે તેજે સ'યમલકમીનું પાત્રિમહાનુ કરવા-
મા ર મનિ અ પી હતી. ॥ ૫૬ ॥

तुभ्यमंभोऽहं हृषीकेशः ।

गौतमस्य गित्याभ्युदयस्य कर्त्तव्यकालितान् ।

एतौऽर्थात्तान् स्फोटान् गच्छति यतिराह यः स्फुटिपथम्

गुह्यमङ्गलमिदं निदिशानिदिगुह्यमिदं गुह्यम् ॥ ५७ ॥

લાવર્ષ—તે જ્યાનંદ મુદ્ધ ચ દ્રવ્ય જેવા પ્રકાશિત અને કેલાસ-
પર્વનના જેવા ઉત્કવણ મોનાના ઉત્તમ મુરોથી નિત્ય ઉદય, વિજય
અને સન્નીર્નિધી મુખ્ય જુદિદ્ધી ધનથી મોટા, અને મહાન્ ઉત્તતિ-
વાળા થી મુખનં.સ્વામી, જન્મસ્વામી વગેરે પરોક્ષ રહેલા મુનિઓનું
સ્મરણ કરાવતા હતા. ॥ ૫૭ ॥

सदर्थः सदर्थः प्रत्यक्षमुद्देशः स एव

अथ हि प्रोक्तो दोषो निवृत्तिमद्वयसहितः ।

जयानंश्चैवमहमुग्मभिरपरेऽपीह दिगयो

अन्तरंगास्तेऽस्यार्थस्त्वर्थाद् द्वाभ्यां विरुद्धिरे ॥ ५८ ॥

શ્રાવણ—તે શ્રી જ્ઞાનંદ ગુરુએ પ્રચરના સુખ પદક્રમવાળા ગ-
ર્વીષ ઠામદેવ, નિરુત્તર મદ તથા માર્ત્ત સંપ્રિત કેવલ રૂપી યોદ્ધા

* આગળ દેવાનો કૃતિયા ધર્મ પૂર્વે દર્શાવ્યો છે. - ૬૫૭, ૬૫૮ મુ.
નિઓના જાણ મુજબ કેળવવા દેવા.

અને તે શિવાય બીજા અન્તરંગ સત્યોને પણ તત્કાળ ગર્વ રહિત
કરી દીધા હતા ॥ ૫૮ ॥

ये भोमदुर्गुत्तो रघोर्जिताजितप्रावृद्धताः थोघताः
भोमदुर्गौतमसंनिभा हृदि निमान्मुक्ताश्च युक्ता गुणैः ।
त्रिभ्यं कोर्निजलैः समुज्ज्वलतरैः प्रक्षालयंतः स्फुर-
न्मूर्तिस्फूर्तिस्तुवः सृजंति सुरुतमीप्राग्यराज्यं क्षितौ ॥ ५९ ॥

ભાવાર્થ—પોતાના શબ્દથી વર્ષાકાળના મેધને છતનાર, લક્ષ્મી-
થી વ્યાપ્ત, હૃદયમાં કેપટ રહિત ગુણોથી યુક્ત શ્રી ગૌતમ સ્વામી
જેવા અને સ્ફુરણાયમાન મૂર્તિવાળાને શ્રીમાન્ જ્યાનંદ ગુરૂ પોતા-
ની કીર્તિ રૂપી ઉજ્જ્વલ જલથી બધા વિશ્વને પ્રક્ષાલન કરના આ પૃથ્વી
ઉપર પુણ્ય લક્ષ્મીથી વિશાળ એવું મહાન્ રાજ્ય કરે છે. ॥ ૫૯ ॥

इति प्रोयुगप्रधानापतारधोवृद्धसरागच्छुभ्रंगारहारमहारकपुरं
दृग्गुणधोमोमसुंदरगूरिसोमाम्बर्णने सोमसौमाम्यनाम्नि कान्ते
भीतवागच्छपूर्वाचार्यसंगतिप्रकटनो माम् सृतीयः सर्गः ॥ १ ॥

॥ इति सृतीयः सर्गः ॥

॥ चतुर्थः सर्गः ॥

धीमान् प्रयानंदगुरुर्गुरुदयम् प्रयोषयन् दुःप्रतिरोधमानयान् ।
उषीं च गुरीं चार्णः पवित्रयन् प्रडादनायं गुरुमाजगाम सः ॥ १ ॥

ભ.વાર્થ—ધીમતી કાન્નિવાળ તે શ્રીમાન્ જ્યાનંદ ગુરૂ કુળે પ્ર-
વિવેચક જે આ દેવ મનુષ્યોને પ્રતિજે. ૪ પમાડના અને પાત્ર

અગત્યથી વિશ જ પૃથ્વીને પવિત્ર કરતા કરતા તે પ્રજ્ઞાદત્ત નગરમાં
આવી ચડ્યા ॥ ૧ ॥

નિશામ્ય ગુર્યામનનં મનો વદન્ શોભનંદર્યવરુરે કરંભિતમ્ ।
મુરોશિયુ. સંયુગમિદુસન્નુય. પુરોજન. મગ્નનનંધિરાનુયઃ ॥ ૨ ॥
જગામ ગામમ્પુરે. પ્રતાડવન્ સુવ્રંચ નિરયાનમર્ષી રયસ્વરે ।
ધોધોદર્શિભિઃ કદ્દીમર્ષી લસત્કુરે પાવેન્દુમપાંમિયામિતઃ ॥ ૩ ॥
ગુમ્મમ્ ॥

ભાવાર્થ—તે જ્યાનંદ ગુરુનું આગમન સાંભળી સમજત મંત્રી
આદિ સર્વ નગરજન, ચંદ્રના જેવા મુખવાળા અને હર્ષના ઉત્કર્ષથી
ગુણ જોઈને હૃદય વદન કરતા ગુરુની સન્નિધિ આવી નીકળ્યો. આગેની
ખરીઓથી પૃથ્વીને તાડન કરતા તે નગરજન રથના ચાંદોથી જાણે
પૃથ્વીને નિશાનમય કરતા હોય, છડીઓથી જાણે કદલીટીમય કરતા
હોય અને છત્રોથી જાણે પૂર્ણ ચંદ્રમય કરતા હોય તેમ તે દે-
ખાતા હતા. ॥ ૨-૩ ॥

પ્રણમ્ય રામ્યગિરિધિનાધિમાદાને શુભસમં ધીયુગમસમં ગુણઃ ।
સંય સ રાલાં મુકુતસ્થ ગુદરાઃ પ્રવેશવામાસ નરમહોત્સયૈઃ ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ—ગુરુથી શ્રીગુણ પ્રધાન રૂપ અને માનસીક પીડાને નાશ
કરનારા તે ઉત્તમ ગુરુને સમ્પદ વિધિયાં પ્રજ્ઞામ કરી હર્ષ પામેલા સર્વ
રાધે ગુરુતની શાળા રૂપ તે ગુરુને એક પ્રકારના મહોત્સવથી નગરમાં
પ્રવેશ કરાવ્યો. ॥ ૪ ॥

મયામ્યદા દાનગુણેન વિશુતઃ પુર્વ ત્રિનેશસ્થ વાપ્રદાસ્થદ્ ।
ગુપ્તગુરુનીયમુતેન સંયુતઃ સ રાજન. ધીગુરુનામ્પ્રમાયયો ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી એક વખતે દાનગુણથી પ્રજ્ઞા પછી પ્ર

૧ અર્થાત્ જ્ઞાનેના પર્યં મુકુતે રતા દત્તા

શંગા કરવા ચોગ્ય હૃદયવાળો મજાન મંત્રી શ્રી અર્જુન રમને
માલગયાની ઇચ્છામાં પેતાના પુત્ર મામકુમારની સાથે ગુરુની પાસે
આગ્યો. ॥ ૫ ॥

નિરીક્ષ્ય ધર્માભિમુખં સ્ફુરન્નુગં મહેશ્વરોત્તિઃ ગુરુમગ્નપદ્મનં ।
સુધાસદેશ્યાં વરધર્મદેશનાં ગુરુચક્રારેન્દ્રચસંરતાશિર્નિર્મા ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—સ્ફુરણાયમાન સુખપાળા અને મહાન્ મૃદુરોના મુખ
રૂપ તે ગુરુવાન સજ્જન મંત્રીને ધર્મ શરણમાં તપર ધર્મેષઃ જે
ગુરુ જ્યાન'ક સુરિએ પાપના અમૂલ્યને નાશ કરનારી અમુત સમન
ધર્મદેશના નીચે પ્રમાણે આપવા માંડી. ॥ ૬ ॥

નિર્દશનૈસ્તૈર્દશમિ. સુદુર્લભં જનનં પર્વતિં તન્મૂલકાં મનનં ।
તથાપિ સત્ક્ષેત્રસુજાતિગુણિષ્ટન્ કુલાદિકં ચાપ્યતિદુર્લભં મયેત્ ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ—હા દૃષ્ટાતોથી પ્રાપ્તિઓને પ્રથમ મનુષ્ય જન્મ થયે
દુર્લભ છે, અને તેમાં પણ સાફ ક્ષેત્ર તથા સારી જાતિની ગુણિ
ધારણ કરનાર કુલાદિક એ બંને પ્રાપ્ત થવું એટલે અત્યંત દુર્લ
ભ છે. ॥ ૭ ॥

સત્રાપ્ય દુઃપ્રાપ્યમપિ પ્રમાદભૂજનઃ સપાપઃ સુદુર્લભં તત્તેતિ નો ।
સ લબ્ધમપ્યભિજલે પ્રવાતપત્યદો મહોત્તરાર્થિ સુસન્નમિ ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ—તેવા દુઃપ્રાપ્ય મનુષ્યજન્મને પ્રાપ્ત કરીને પણ જે પા
પી પ્રાપ્તિ પ્રમાદને ધારણ કરી મુશ્કેલીને વિસ્તારતો નથી, તે તેજમાથી
સૂર્ય જેવો ચિંતામણિ પ્રાપ્ત થયો તો પણ તેને પાછો સપુત્રના વચ્ચે
માં પાડી નાખે છે. અહો એ કેવું અશ્ચર્ય ! ॥ ૮ ॥

૧ અર્થાત્ પ્રથમ મનુષ્યજન્મ દુર્લભ, તે પછી હવે ક્ષેત્ર, જાતિ
અને કુળ મળતુ દુર્લભ છે.

રિપુઃ પ્રમાદઃ પિતૃણામનોદયતો વિદ્યે પ્રમાદમ્ભ મયેત્ હલાહલમ્ ।
અનિદમ્ભુત્ત્વમરિદમ્ભ મો પ્રમાદતુલ્યં ધરિષતિ વિદ્યે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—પ્રમાદ એ પિતાનો ઘાત કરવા ઉચિત મયેતો શત્રુ છે,
પ્રમાદ એ હજાહજા વિષ છે. આ જગતમાં પ્રમાદના જેવું બીજું અ-
નિદ અને ઉત્પેદ અરિદ કેઈ નથી. ॥ ૬ ॥

પ્રમાદરાત્રું સ્પુરદુષ્માયુષે છત્તો નિરાશ્વર્ય મહોદ્વય રણે ।
અધર્મકર્મદ્રુમસંકલ્પનં પરમ્ભયં ધર્મમસી ચ સંવતે ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ—કુશળ પુરૂષ ઉદયમ રૂપ સ્પુરિત આયુષોધી રણને વિષે
ઉગ્ર એવા પ્રમાદ રૂપી શત્રુને નિરાકરણ કરી અધર્મ કર્મ રૂપી વૃક્ષોને
ખંડન કરનાર ધર્મ રૂપી કુવાડાને સેવે છે. ॥ ૧૦ ॥

ધર્મોઽસ્ત્યસી ધંધુરત્વંપુતાત્રુયાં પિતા સ માતા સ મયે મયેદયમ્ ।
ચિંતામણિઃ સદ્ગુણિરેષ્યોત્તમઃ કલ્પદ્રુમઃ કલ્પિતવસ્તુદાનતઃ ॥ ૧૧ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મ જાત્રુ સદિત પુરૂષોનો જાત્રુ છે. સંગ્રહમાં માતા
અને પિતા સમાન છે, એટલે કિરણવાળો ચિંતામણી છે અને કલ્પિત
વસ્તુના દાન આપવાથી તે ઉત્તમ કલ્પવૃક્ષ રૂપ છે. ॥ ૧૧ ॥

શુધાદસરસાપુવૃષદ્ધિભેદમાગસી સસૌરગ્યવચોભૂતાદંતા ॥
પ્રકૃપિતો રૂપત્વવા દતાંતરદ્ધિવા શુણ્ણાતપુવા તમોમુષા ॥ ૧૨ ॥

ભાવાર્થ—શુભ રૂપ વશને પારણ કરનારા, અંતર શત્રુઓને
હણનારા, શુભોના સમૂહને પોષણ કરનારા અને અપકારને દાગનારા
શ્રી અર્હંત પ્રભુએ તે ધર્મને શાવક ધર્મ અને સાધુધર્મ એવા બે ભેદથી
પ્રરૂપણ કરેલો છે. ॥ ૧૨ ॥

ઔરાસકો ધર્મ ઉપાસકાંગિનો મુક્તિપ્રદાનપ્રતિભૂઃ પ્રમાદ મયેત્ ॥
યનેસ્તુ ધર્મઃ સિલ્પશર્મસંતતિ પ્રતસ્પૃષાં જૂનામેદૈષ યચ્છતિ ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ—ઉપાસક આવક લોકોનો ઉપાસક થઈ અનુક્રમે મુન
આપવામાં જમીન થાય છે, પરંતુ માધુઓનો ધર્મ તો આ લોક
મતધારીઓને અવશ્ય મુજિમુખની પરંપરા આપે છે. ॥ ૧૩ ॥

ધેયસ્ત્રી મા ફિલ પારમેશ્વરો મહેન્દ્ર કૌશા સુપ્રાપ્તો વે ।
વિપતિ ચિત્તામિત્તકામિતાર્ત તાઃ પ્રવચ્છન્તિ ધોદિવમંરોડોગે વા ।

ભાવાર્થ—આ સંસારમાં કડ્યાલુકારી ૧ પારમેશ્વરી દીક્ષા કાપક
તાની પેદા મનની અપરિમિત કમનાઓને અને તે મોટા સંપત્તિને
ને આપે છે. ॥ ૧૪ ॥

સ્વર્ધેનુયત્ ચિત્રકપુલ્કયલિચમ્મા માગ્યદાનિઃ પુર્ણનં ચાગ્યનં ।
તદ્ મો ત્રિલોકાવિદિતે જિનાંદિતે ધોધમંયુગ્મે પ્રયતન્વર્માગ્મિતે ।

ભાવાર્થ—તે ભાગવતી દીક્ષા કામધેનુ અને ચિત્રકેવલી જે
ભાગ્ય રહિત પુરુષોથી મેળવી શકાતી નથી, તેથી હે ભગ્ય પ્રાપ્ત
ત્રણ લોકમાં પ્રખ્યાત એવા તે પરમેશ્વર ભાષિત ૨ બંને ધર્મ
મેળવવા માટે પ્રયત્ન કરે. ॥ ૧૫ ॥

નિશમ્ય સમ્યક્ સુગિરો ગુરુદિતા અપૂરિ ધૈરાગ્યરસેન માનસત્ ।
કુમારસોમસ્ય રયેણ ચદ્ બુધોડ્યહરોપદેશેન મયેન્ પ્રયોધમાર્ક ।

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ગુરુની ઉત્તમ ગિરા સાબળી સોમકુમા
હૃદય તાકાલ વૈરાગ્યરસથી પૂર્ણ થઈ ગયું, કારણ કે પ્રાણ પુરુષ
તઃકરણ સૂક્ષ્મથી પણ પ્રબોધ પામે છે. ॥ ૧૬ ॥

શ્રીમાન્ જયાનંદમુનીશ્વરોડ્યુરુટ્વિકસ્વરાં હૃદિમધાક્ષિપન્ મુદા ।
યપુધિયા નિર્જિતમારવિગ્રહે સોમે કુમારે પરિમુક્તવિગ્રહે ॥ ૧૭ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ જયાનંદ મુનીશ્વરે શરીરની શોભાથી કામ

૧ પરમેશ્વર-જિન ભગવંત સમધી.

૨ આવકધર્મ અને સાધુધર્મ.

ના શરીરને છુતનાર અને કલકને છેડનાર એવા સોમકુમાર ઉપર
ધંધી કમળ એવી વિકસવર દૃષ્ટિ નાખી. ॥ ૧૭ ॥

ત્યજિતયજ્ઞેતારે યેતિ વિરમ્યેર્હર્ષમર્કયઃ પરિપૂરિતો મુગ્ધઃ ।
મર્યાદામંગિયદદ મરદયતે વિશ્વોત્તરા સકુળલક્ષણાચલિઃ ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ—વિરમય અને હર્ષના ઉત્કર્ષથી પૂર્ણ થયેલા મુગ્ધ ચિ-
ત્તમાં ચિંતવન કરવા લાગ્યા છે, અહીં આ કુમારના અંગ ઉપર
હોત્તર એવી સફળુલ લક્ષણોની ઝેણી જણાય છે. ॥ ૧૮ ॥

ઉષ્ણોષધમ્મીલિતારે શલ્ક કલમિરેષ્યવર્મમુલંભ્યાચિત્તાઃ ।
માલં વિશાલં વિજનાયવિષયદ્ માલંદુર્ગ જાતમમિનુલ્લેહરમ્ ॥૧૯॥

ભાવાર્થ—આ કુમારના મસ્તકનો ભાગ મુગ્ધભાવ એવો છે કદ
પુર અને શાખની પેઠે મુંદર રેખાથી અંકિત છે. લલાટ મૂંધના બિં-
ની પેઠે વિશાળ છે, અને મુખ અંદુના જેવું કાંતિથી અસંદૃત છે. ૧૯
વિકસવર્તમોદદાવર્મમોદયે વિલંબયે વ્યવરે વિતત્તતઃ ।
ગાઠી પ્રગુઠી ચ સદર્પદર્પાગારઃસર્વવર્ણમ્ભવર્ણીસાલોચલી ॥૨૦॥

ભાવાર્થ—બંને લોચન વિકસવર થયેલા કમળના ગર્વને ઝાડાથી
પૂર્ણ મુંદર થોભે છે. પ્રકુલિત રહેલા બંને માલ ગર્વ કરવા દર્પજુને
અલક્ષી આપવાની કુશલતાથી ઉજવલ લાભે છે. ॥ ૨૦ ॥

ફલાવલિઃ સંવતિતા વિગતૈર્ભગઃ સુધામવૂલ્લુખેષ્ટિરાગતે ।
સ્વચ્છદો વાલમિત્તમુગ્ધમરી વાલમવાલધિયમમ જદનુ ॥ ૨૧ ॥

ભાવાર્થ—મુંદર દારધથી મુશોભિત એવી દંતઝેણી અંદુની કા-
તિની પેઠે થોભે છે. રતાશપજાના મદથી સ્ફુરણાધમાન એવા બંને
અપર બાંધ કુંપલીઓની ઝોબાને દરીલે છે. ॥ ૨૧ ॥

૧ વિકસ થયેલો ૨ શરણ લાખુંદો શરીરના બહાર.

૩ અલક્ષી એવો શોભા નહી તે અપવા દ.નિ. ૪ દો.

ધનૌ કાઠુચન્દ્રકુદુમ્ભતૌ નર્ત્તૌ ચદ્વર્ત્તિનં માદુગુમં મુગાયતં ।
અક્ષામવક્ષઃ પુત્રોપુત્રસ્કુલ્લકર્ણદ્વચન્દ્રકુટપાટયોઽકર્ણ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—જગદની કોંઠના જેવા તેના ખખ છે, ધોંમરીના જેવ
દીર્ઘ-જે બાદુ છે અને વિશાલ વક્ત્રસ્થલ નગરના ઘરવાળાના કબાડ
દીર્ઘતાના પાટવ જેવા ઉત્કટ છે. ॥ ૨૨ ॥

યશસ્ફરે ચાસ્ય કરે યરેણ્યમ્નઃ યામ્ન્યર્થરેણાનિમમાન્યમંત્રિતા ।
સહસ્રકુક્ષિમરિતા વિરાજિતાં અનપ્રતિષ્ઠાંચપદ્મદા હિ સા ॥ ૨૩ ॥

ભાવાર્થ—તેના યશસ્વી હુસ્તમાં ઉત્તમ કાંતિવાળી અને અમર
સરખી એવી અખંડિત ઉર્ધ્વરેખા છે, જે રેખા હામરોના ઉડરને લગત
પોપણ કરનારી અને લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા અને ઉચી પદવીને આપત
છે. ॥ ૨૩ ॥

યથાવલીનાં મણિવંધજન્મનાં ત્રિફલં નૃપત્યગ્રકટપ્રકાશકમ્ ।
શ્રીપૂર્ણકુંભઃ શુભલક્ષ્મિલક્ષદ્વચ્છં પથિવ ત્રિજગત્પ્રમુત્યકત્ ॥ ૨૪ ॥

ભાવાર્થ—તેના હાથમાં મણિખંબની ત્રણ રેખાઓ છે તે રાજપણ
પ્રકાશ કરે છે. લાખો ગણી કટ્યાણ લક્ષ્મીને આપનાર શ્રીપૂર્ણ કુંભ
ચિન્હ છે, અને ત્રણ જગતના પ્રભુપણને કરનાર છત્રનું પણ પથિવ
ચિન્હ છે. ॥ ૨૪ ॥

ચક્રં દ્વિપદ્મકાવિનાશિવિક્રમં ચક્રં કૃતૈશ્વર્યરમાસમર્પણમ્ ।
પીતં ચ મૌનાદેવતયં મહોલ્લસત્સૌમાન્યમાન્યાદિસસૃહસૂચકમ્ ॥ ૨૫ ॥

ભાવાર્થ—શત્રુઓના સમૂહને વિનાશ કરે તેવા પરાક્રમને સૂચ
વનાર ચક્રનું લક્ષણ છે, આ અર્થથી લક્ષ્મીને અર્પણ કરનાર વજ્રરેખ

૧ અર્થાત્ ઘરવાળાના કબાડ જેવા વિશાળ છે.

૨ અર્થાત્ ઉર્ધ્વ રેખાઓ પૂરતી હામરોનું બરણપોપણ કરે છે તથા
લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા અને ઉચી પદવી મેળવે છે.

હે, આ પુત્ર જેવું મન્યવું મુગડ મોટી ઉજાસ પામતી લોભામ્યની
સમૃદ્ધિને સુચવે છે. ॥ ૨૫ ॥

શ્રીચરિત્રકા રચસિત્તરઃ કરોત્યતં દર્શનં ચ પદાં મુખમાંગસંગિત્રીમ્ ।
આગુત્સુલરથયવા રદત્ત્વમો વ્યાર્તિ વિમૂર્તિ ચ સમં મુવિષયા ॥૨૬॥

આવાર્ય--આરવસ્તિઃ (સાયોઆ)નું ઉશ્નુ સ્વસ્તિ (કર્યાણુ)
ને કરનાર છે. આ પદની રેખા અંગ્યોભા અને લોભામ્ય લક્ષ્મીને
આપે છે, અંગુઠાના મૂળમાં રહેલા આ યજ્ઞ (સ્વરેખા) વિખ્યાતિ,
વિમૂર્તિ અને સારવિધાને આપે છે. ॥ ૨૬ ॥

જાતસ્વરેણાનિઘટે મુર્મર્જિત મૂર્તિધિતસ્પુર્તિમરીચ સસૈરે ।
અર્થ દિગ્ગુનૂનમરીચાણાં ગુણોઽઘ્રણં મારિણં મવિતા મુપસ્તલે ॥૨૭॥

આવાર્ય--મૂર્તિ ઉપર સુરણ્યમાન એવા લક્ષ્ણોધી અને કસ્ટા-
લુને કરનારી એવી હરિદેખાઓના સમૃદ્ધી આ આગક મુવાનવય-
મા ગુણોધી ઉત્પદ અને પૃથ્વીમા મોટો થશે. ॥ ૨૭ ॥

ચેત્તાતિ દોષામયમદ્ગુનોદયો દયોગ્વલઃ પ્રગ્વલદ્ગમાસદા ।
મુવ મયેત્સુરિયરો ઘરોત્તમસ્તમસ્તતિર્વસનહદ્ ગમસ્તિમાન્ ॥૨૮॥

આવાર્ય--એ આ આગક દોષા મહત્ત્વ કરે તો અદ્ભુત ઉદયવાળો
દયાધી ઉજ્જવલ અને અંગની કાનિધી પ્રજ્વલિત પૃથ્વીમાં ઉત્તમ
અને અધ્યાસના સમૃદ્ધને નાશ કરનાર સૂર્ય સમાન મોટા આવા-
ર્ય થાય. ॥ ૨૮ ॥

સનોઽમરીન્ પુદ્ગિગુરુગુરુગુપી ધીસજ્ઞનં સૌમતુને ગુણાદ્મુને ।
મદેદિ નો દેદિમદોદયં યતઃ સુરોદયં સુરેષદ્મય યોગ્યતામ્ ॥૨૯॥

૧ સર્વો ઉપર એમ અધ્યાસનો નાશ કરે તેને તે આવાર્ય પૃથ્વીમાં
અગ ન ૨૫ અધ્યાસનો નાશ કરનાર થાય.

આવાર્થ—આ જગતમાં આયુષ્ય, યોવન અને મૃત્યુ વગેરે કોઈ વસ્તુ નિત્ય જોવામાં આવતી નથી તેથી ઉત્તમ પુરુષોએ નિત્ય અને અક્ષય મુખે આપનાર જોવા આદેશ ધર્મનોજ આશ્રય કરવો જોઈએ. ॥ ૩૪ ॥

હરહરનાં વિશ્વગરિષ્ઠનાં જ તારાં ધામવ્યમાર્ગે કિલ દોષયોગિભાવાં ।
તન્મે પ્રલપ્તાય મુર્ખાદાસંગેષાં શીઘ્રાં મુક્તા વાપ્યજ જ્ઞાત્વાયતઃ ॥૩૫॥

આવાર્થ—તે આદેશ ધર્મ મુનિપણ ના માર્ગનાં ઉત્કૃષ્ટપણાં અને સર્વથી વરિષ્ઠપણાને પારણ કરે છે, તેથી આઠે પ્રમજ્ઞ થઈ તેની કૃપા હતા કરતા જોવા અને તે સૂરિવંશી પામે સર્વથી શીઘ્ર અપાયો. ॥૩૫॥
મધોષ્ણુસ્ત્રી જમુદી છુયામુદી સ્વદીયનુવં વિનરો વર્ગજાતમ્ ।

શીખામુર્હાતઃ જમયો મ તેઽધુના પુનામિ શાશ્વં દિ પદિત્તદોશયમ્ ૩૬

આવાર્થ—શીઘ્રથી ખીડિય જોવા માના પિતાએ પોતાના પરાક્રમી પુત્રને કાપુ, વસ્ત્ર, શીશ. બદલુ કરવાનો તારો આ સમય નથી. હજુ પવિત્ર જાતકવચ તારા માત્રને પવિત્ર કરે છે. ૧ ॥ ૩૬ ॥

ધામવ્યમારઃ કથમુક્તાં જય્યા વિમુક્તને વજ્ર મહત્તરેનરી. ।

મીલોક્ષાનિષોદુમદાવદમવ્યવાનસ્તત્તર્ગેઃ પુત્ર કથં દિ જાત્યતે ૩૭

આવાર્થ—હે પુત્ર ! જેમા મોટા મોટા પુરુષો મુક્ત, ધર્મજા છે તેવો મુનિમતનો આશ તારાથી કેમ વદન થશે ? જે શ્વકટ મોઠ બળદોથી પણ વદન કરવાને અશક્ય છે, તે નાના બાહરણોથી કેમ અક્ષયી શકાય ? ॥ ૩૭ ॥

યાઃ સદ્ગુણધારોપરિ શંક્રમીત્યયો યો દુસ્તરં દા દરતીહ વારિધિમ્ ।

યો યા દુસ્તરોદનુગર્ભવર્તનં વદ્ધુર્વા સમારોહતિ દુસ્કરત્પૂરો ॥૩૮॥

શ્યાપાશિષંપં વિદ્યમાનિ યાં તુચ્છાં ઝઘાન્નાશ્લીયોં ઝલ્લત્ત્વ વા વિદ્યેન્ ।

મનુષ્યનુચ્છે શુભ સોઽપિ સંવત્સં ધર્મું દિ મર્ત્યધારિન્ ॥

॥

॥

ભાવાર્થ—હે અત્ય જુદિવાળા પુત્ર! જે પુરૂષ ખડ્ગની ધાર ઉપ
આલે, જે દુસ્તર અમુદને તરી જાય, જે અમાગ્ય મુખી ઊઘા એવ
મેરૂપર્યત ઉપર જે પગે ચડીને જે રાધા નામની પુત્રીના નેત્રને
વેધ કરે, અને જે અગ્નિની જ્વાળાઓને પી જાય, તે પુરૂષ સંયમને
ધારણ કરવાને યોગ્ય છે—કરવાનું આદ્ય કરે છે. ॥ ૪૬ ॥

अथाप्रवोरमोमसुतः धितास्मिन् सक्षेयंमात्रः किमु दुष्करं मेव ।
ह्यौवांगिनामेव मयासचेतसां मयेन्महत्कार्यकृत्वा विमर्शयाः ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—મોમકુમારે હુમતાં હુમતાં કશું, પૂજ્ય માતા પિતા
ધેરિવાળા પુરૂષને શું દુષ્કર છે ? મનમાં જય રાખનારા નપુંસક પુરૂષ
નેજ મહત્ કાર્ય કરવામાં વિચાર કરવાની જુદિ હોય છે. ॥ ૪૭ ॥

लसन्नमेवमुग्धि मेरुपर्वनस्तापस्त तुंगः सुरकोटिमस्तुतः ।
भयंकरः धूमकराकर. स्फुटत्यसौ च तापतिक्रान्त दुस्तरतन्मृत् ॥ ४८ ॥
कार्यं सृजद्भिर्बिषमं महत्तमं यावन्न चोरैः क्षिपते महोद्यमः ।
तन्मांतरायं कुरुते युषामहं दोक्षां महीप्येऽभिगृहीतानिष्ठयः ॥ ४९ ॥

॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—અતિશય મોટા અને વિષમ એવા કાર્યને ઉત્પત્ત કરનાર
ધીર પુરૂષો ત્યાં મુખી મહાન્ ઉદ્યોગ કરે નહીં ત્યાં મુખીજ નમેરૂના
વૃક્ષોથી મુશોભિત અને કોટી દેવતાઓથી પ્રકાશમાન એવો મેરૂ પર્વત
ઉઠ્યો છે, અને ત્યાં મુખીજ મોટા મધદોની ખાચુ રૂપ જયંકર સમુદ્ર
દુસ્તરપણાને ધારણ કરી સ્પુરી રહ્યો છે. ॥ ૪૮-૪૯ ॥

૧ સધાવેષનો પ્રયોગ અર્જુને દ્રૌપદી સ્વયંવરમાં કર્યો હતો. ૨ ન
પોત નપુંસકો મહત્ કાર્ય કરવામાં વિચાર કરવા બેની રહે છે.

૩ અર્થાત્ જો તેઓ ઉદ્યોગ કરવો ધારે તો તેના મેરૂગિરિને જો
મહાન્ સમુદ્રને પાણી વીવકુલ મળુના નથી.

કુન્ડલોથી બને કલ્પને શબ્દગાર્યાં. ॥ ૪૭ ॥

હારદ્દહારૈઃ સુપમામનોદરૈઃ સંદોમિતોરણલ ડજ્વલગુતિઃ ।

પ્રોદ્ધામ્પ્રવાદ્યંદુવાહુરક્ષકૈ રત્નોર્મિકાવર્મિતમંજુલાંગુલિઃ ॥ ૪૮ ॥

ભાવાર્થ—ચોભાથી મને હાર એવા હાર તથા અર્ધહારથી ઉત્થલ ચોભવા લાગ્યું, અને તેથી બધા શરીરમાં ઉજ્જ્વળ કાંતિ પ્રગટી રહી. મુંદર બાજુમાંથી બાહુ દીપવા લાગ્યા અને રત્નમંડિત મંજુલાથી મુંદર આંગળીઓ ચોભાયમાન થઈ. ॥ ૪૮ ॥

સમપ્રદેહાયવધેષ્વદ્યુલેધિમૂયભૈઃ પ્રાત્તગુર્ભેર્વિમૂયિતઃ ।

સોમઃ કુમારઃ દુગુભે છુદ્ધુમઃ કિં અંગમઃ સદ્વ્યંગમઃ કિન્નો ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ શરીરના અગયવોમાં ગુણને પ્રાપ્ત થયેલા નિર્ભય બાબૂજોશી મુશોખિત એવો સોમકુમાર બાલે પૃથ્વી ઉપર સજ્જ નાને પ્રિય એવો જન્મ કલ્પવૃક્ષ હોય તેમ ચોભવા લાગ્યો. ॥ ૪૯ ॥

મયોત્તમત્તમગરાગ્નિગમિન સઘાગ્નિનં દુર્જ્વલમારુતોદ્ધ રતઃ ।

ઉચ્ચે પ્રસાર્ગભિનમૂર્તિમાગુરઃ સુરપ્રભુઃ કિં સમપાતરજ્જરામ્ ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—પછી સોમકુમાર ગારા તણ્ણેાળી ચોળીથી મુશોખિત એવા મુર્ધર અંગ ઉપર આરૂઢ થવા. ઉચ્ચે પ્રસાર ઉપર જેની મૂર્તિ આરૂઢ થયેલી છે એવો મહાસમાન ઈશ્વર બાલે પૃથ્વીમા આવ્યો હોય તેવા ને દેખાવા લાગ્યા. ॥ ૫૦ ॥

મેઘર્સાદિકાલંચરથૈઃ મુગધરૈઃ મેઘ મર્મેણિ રત્નાવરદાર્ણભાગભૈઃ ।

કિન્નમ્પમાનં ચયત્તમ્યનં જુલોમનાર્જનચોદુમ્ભોદ્ધરાતનૈઃ ॥ ૫૧ ॥

ઉચ્ચાર્ણમાનં પ્રમમગદાર્થે મદ્યદિગ્દેમુંચરો સ્થાનમુર્મઃ ।

મધ્યકાલેષુ જયોન્મયેષ્ટી વાયત્તમાનેષુ જ માનિતેભુંસાં ॥ ૫૨ ॥

દાંત નિદાનં મુગધરો યને પ્રસાયમાનં દ્યવહાસિયુંગપઃ ।

ચક્ર સમાનં જ જગત્ત્વાર્જનમુંબે ર્જાવિર્સાદિતનદ્ધિભાગભૈઃ ॥ ૫૩ ॥

ઉત્તાર્ય યયાંદિલસદ્રવાન્ હયાન્ સ સમ્પન્નાનંદનમમ્પન્નાંગત્રઃ ।
ધીર્ધર્મશાસ્ત્રં વિપુલ્લં સમાગમન્ વૈષામ્યરંગીઃ પરિપૂરિતાશયઃ ॥૧૪॥

ભાવાર્થ—જેનું મુખકારી થયણ છે અને જે પ્રતિધ્વનિધી પવનો. ને વિદારણ કરે તેવા ઉમ ભેરી વગેરે વાજીઓના શબ્દોથી આકાશ માણ રહ્યું, અંદ્ર જેવા મુખવાળી કુલીન અંગનાઓ ધવળમંગળ ગાવા લાગી. મુશોભિત મુખવાળા ભાટ ચારોના વૃંદ જયમંગળના શબ્દો ઉચ્ચારી રહ્યા, મોટા કપીથરોના સમૂહે આનંદ કરેલા રસિક અગ્ર્ય કાવ્યોના પાઠ આવી રહ્યા. ઉત્તમ વ્યાપારીઓ મુખ સંપત્તિના કારણે ધણા ડાન આપવા લાગ્યા, પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે આવેલા ઈનામોથી સંતુષ્ટ થયેલી વારાંગનાઓના ટોળા નૃત્ય કરવા લાગ્યાં. આ મમથે સજ્જનોને આનંદ આપનાર સજ્જન મેળોના કુમાર વેગરાગા અથ ઉપરથી ઉતરી વેરાગ્ય રંગવટે હૃદયમાં પૂર્ણ થતો એક વિશાળ ધર્મશાળામાં આવ્યો. ૫૧-૫૨-૫૩-૫૪

ગુરુમમ્ફલ્ય મયાંતરુવદન્ પ્યગ્નિદપદ્મિનગુલં પરિદગીઃ ।
પ્રસન્ન સ્વયો મમ નિર્મમત્રમે પ્રદેહિ મત્સંવમદારવમ્જિન્નમ્ ॥૧૫॥

ભાવાર્થ—સંસારનો ત્યાગ કરવાનું કૃત્ય આચરતા અને મોટી ઊંડાવતા ભદ્રેષી વાળીને કહેતા તે કુમારે ગુરુને નમસ્કાર કરી, તે ગુરુ ગુરુને કહ્યું કે, હે મમતા રહિત પ્રભુ! પ્રસન્ન થઈને મને સંવમનું ઉમ રાજ્ય આપો. ॥ ૫૫ ॥

ઈયં વચ્ચુરો વૈષુરસિ શિતી શિવોગ્રજો મમત્વ મનવત્વ વાપ્તવામ્ ।
મયાંગિનાં રથે જનકો જનોત્તમરાવમેવ મિત્રં વ્ય વૈષિવરીવમ્ ॥

ભાવાર્થ—હે રામી! જુદીધા પાપ કૃત્તના ઉત્પત્તિસ્થાન રૂપ આ સંસારની ઉત્તનિને નાશ કરનાર એવા તમેજ ઉત્તમ ભંતુ છે. મર્થ લોકોમાં ઉત્તમ એવા તમેજ ભવ્ય પ્રાણીઓના પિતા છે, અને

૧ જયંત મંનાની ઉન્નતિને નમ કરવા છે.

તમેજ પવિત્ર પશુકમ ધરનાર મિત્ર છે. ॥ ૫૬ ॥

શુભ્ય મા તત્કલગામદોદધે વિનેતમિદુગ્ધર્થવિગમતાઃ ।
મનાંતરાયા દદ નન્નિ વડિમો ધીર્મમ્ભુત્યે કુતગમતંકરે ॥૫૭॥

ભાવાર્થ—અંદાજ નેની ઉન્નત અન્નીર્નિવાળા અને કુતુબાના સ
મર રૂપ એના હે શુદ્ધ દધે વિદગ કરે નદી. શુભ આપવામાં ઠીક
(શુભકર) એવા ધર્મના કાર્યમાં પ્રજા અંતરગે આપે છે. ॥ ૫૭ ॥

હતિરિને તેન નમેન મોલિતા ધીમાન્ શુભર્મજિત્તદિગજતી ।
માદાદપસ્યાં વિનુનિર્મિતામિતોજનદ્ગરીયસ્તરવિસારોક્તિગમ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રભાણે તેલે મસ્તકને નમાવી કબુ એટલે શ્રીમદ
શુદ્ધે નદિ પદ્ધતિની સ્થાપના કરી પિતાએ કરેલા નાણા મોટા
સ્વેચ્છાના વિસ્તારથી ઉન્નત એની તપસ્યા (રીઝ) આપી. ॥ ૫૮ ॥

શદ્રોઘરામ્યંબુધિચંદ્રસંમિતે ૧૨૭ મૃતે પ્રમોદપ્રકરેણ વન્મરે ।
સમં મોગમ્યા ગિરિદેવતાપુતા સોમેન દીપ્તા જ્વલે મદામદે ૫૯

ભાવાર્થ—મંવત ૧૪૨૭ના દર્શિ શુદ્ધ એવા મંવત્સરમાં પ્રિ
દેવના નેની કાતિવાળા સોમકુમારે મોટા ઉત્સવેથી પોતાની બહેન
સાથે દીપ્તા પ્રકલ્પ કરી. ॥ ૫૯ ॥

ધીમોમસુદરમુનિસ્થિતિ નામ ઘામ
ઐયઃત્રિયાં વિતરતિ સ્થ યતોશ્વતોડસૌ ।

સોમાભિધાનપુરુષપ્રવરસ્ય તસ્ય
દોઞ્યકુળે પ્રવૃમરસ્ય નતામરસ્ય ॥ ૬૦ ॥

૧ અર્થાત્ “ઐયાંસિ વહુ વિમાનિ” એ કહેવત પ્રભાણે સ
મમમાં ધણાં વિદિ આવે છે. સાધારણ કહેવત ॥ ૬૦ ॥ “આસ મમને સો વિદિ”
૨ નદિપદ્ધતિની સ્થાપના એટલે નાણા માડું તે

ભાવર્થ—સૂરીશ્વરે સોમ નામના પુરૂષોમાં એક દીવ્ય ગુણોધી
યુગ્મ અને જેને દેવતાઓ નમે છે એવાતે મુનીનું ઠરવાણુ-લક્ષ્મીઓનું
ધામ રૂપ શ્રી સોમમુદર ગુનિ એવું નામ આપ્યું. ॥ ૬૦ ॥

સંપો તતોડમિતમદોત્તવદમં કુપ્ત
તપ્યા શુરુદ્ય મવદીક્ષિતદક્ષસાધુવ ।
દર્શનકર્તૃવુલકં કુલકંદકંદા
સ્વાંગ દયમિતિનિમં સ જગમ ધામ ॥ ૬૧ ॥

ભાવર્થ—૫૯ી કુળમાં અંકરરૂપ અને વિનીત એવો સર્વ સંધ
આ અપરિમિત મંડોલસવનું કાર્ય કરી ગુરૂને અને તુરત દીક્ષા લીધેલા
સાધુને વંદના કરી અંગમા હર્ષોત્તર્ષના શામાંયને ધારણ કરતો પોત
પોતાને ઘેર આર્યો ગયો. ॥ ૬૧ ॥

ધ્યાસજનોડિ સુત્રનો ધૃતિનોરિદતાત્મા
તં સ્વામજં જ યનિમં પ્રણિત્ય મૂર્ધા ।
શાગાત્રમોદવિદ્યઃ સ્વગૃહં શુદિવ્યા
સાકં સ કંલમધનાંગનવાધિતાંગા ॥ ૬૨ ॥

ભાવર્થ—સત્જન અને પાપ રહિત એવો સત્જનમંત્રી પોતાના
યતિરૂપ પુત્રને મરનકવડે પ્રભુમ કરી લક્ષ્મીધી મુયોલિત અંગને
ધારણ કરતો અને હર્ષને વશ થતો પોતાની પત્નીની સાથે ઘેર
આપ્યો. ॥ ૬૨ ॥

તેનામા મવદીક્ષિતેન મુનિના દાંત્યજ્ઞયાઃ ધંજિયા-
નંદર્પીગુણુગયા ગયિ નિજસ્ફૂર્જનૂગવીચીચિમિઃ ।
પાપવ્યાવમલં કરંકરદિતાસ્તે સંહર્તો રયા-
દગ્યત્રોદિદ્ધતસર્વદોષવિદિતાદાપા વિદ્યારં સ્વધુઃ ૩૬૩૩

ભાવર્થ—૪૫થી પ્રકાશતા, કલંક રહિત, સુરભાસમાન વાળીના
તરંગોથી પૃથ્વી ઉપરના પાપ રૂપ મળનો વેગથી સંહાર કરતા અને

તમેનં પવિત્ર પરાક્રમ ધરનાર મિત્ર છે. ॥ ૫૬ ॥

શુંકળ્ય માં તત્કરુગામહોદયે ચિત્તંચમિદૂજ્વલચિવસચ્ચતાઃ ।
ઘનાંતરાયાં દદૃશન્તિ યદિમો ધીર્વર્મકૃત્યે કૃતશર્મસંકરે ॥૫૭॥

ભાવાર્થ—અંદરના જેવી ઉજ્જ્વલ સત્પ્રીતિવાળા અને કડ્ડાના સ
ગર રૂપ એવા હે શુભ! હવે વિવરણ કરો નહીં. મુખ આપવામાં શરૂ
(મુખકર) એવા ધર્મના કાર્યમાં ધનું અંતરાયો આવે છે. ॥ ૫૭ ॥

इतीरिते तेन नतेन मौलिना श्रीमान् गुरुर्मदितर्नदिपद्धती ।
प्रादात्तपस्यां पितुनिर्मितामितोत्तसद्गरीयस्तरविस्तरોच्छ्रितान् ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે તેણે મસ્તકને નમાવી કહ્યું એટલે શ્રીમાન
શુભે નંદિ પદ્ધતિની સ્થાપના કરી પિતાએ કરેલા ઘણા મોટા ઉ
ત્સવોના વિસ્તારથી ઉન્નત એવી તપસ્યા (દીક્ષા) આપી. ॥ ૫૮ ॥

अद्वीश्वराग्न्यंबुधिचंद्रसंमित्रे १३७ भूते प्रमोदप्रकरणे वत्सरे ।
सामं भगिण्या गिरिदेवताद्युता सोमेन दोक्षा जगृहे महामदैः ५९॥

ભાવાર્થ—સંવત ૧૪૩૭ના હર્ષ યુક્ત એવા મંવત્સરમાં મિત્ર
દેવના જેવી કાંતિવાળા સોમકુમારે મોટા ઉત્સવોથી પોતાની બહેનની
સાથે દીક્ષા પ્રકુલ કરી. ॥ ૫૯ ॥

श्रीसोमसुदरमुनिस्त्विति नाम घाम
श्रेयःश्रियां चितरति स्त यतोऽभवोऽसौ ।

सोमाभिधानपुरुषप्रवरस्य तस्य
दोष्यदृष्टौ भयमरस्य नतामरस्य ॥ ६० ॥

૧ અર્થાત્ “શ્રેયાંસિ વહુ વિદ્વાન્તિ” એ કહેવત પ્રમાણે સગ
કામમાં ધનું વિદિ આવે છે. સાધારણ કહેવત છે કે, “સાસં કામને સો વિદ”
૨ નદિપદ્ધતિની સ્થાપના એટલે નાણુ ખાડું તે.

ભાષ્ય—સૂરીશ્વરે સોમ નામના પુરુષોમાં મેષ દીવ્ય શુભોદી
યુગ અને જેને દેવતાઓ નમે છે એવાને મુનીનું કથાણુ-લક્ષ્મીઓનું
ધામ રૂપ થી મોમમુંદર મુનિ એવું નામ આપ્યું. ॥ ૬૦ ॥

તમેયો મતોડમિતમડોત્તવકમ્ કૃપા

તપ્ત્વા મુકંથ તપ્ત્વીશિતદક્ષમાયુમ્ ।

દુર્ગમકર્મપુલકં કુલકેદકંદઃ

સ્વાતિ દ્યોઃપ્રિયોત્તમં સ ગમ્ય ધામ ॥ ૬૧ ॥

ભાષ્ય—પછી કુળમાં અંકુરરૂપ અને વિગ્રીત એવો સર્વ સંધ
આ અપરિમિત મહોત્સવનું દાયું કરી શુક્રને અને તુરત દીક્ષા લીધેલા
સાધુને વંદના કરી અંજમા હવેત્કર્ષના રોમાંચને ધારણ કરતો પોત
પોતાને ઘેર આડ્યો ગયેલ ॥ ૬૧ ॥

ધીસજનોડયિ મુગ્રમો મુગ્રિનોરિહતાત્મા

સ સ્વામર્જં ચ યતિમં પ્રલિપ્ત મૂર્ધા ।

માતાગ્રમોદયિદાદઃ રદગૃહં મુદિવ્યા

તાકં જ કલમયનાંગનયાધિતાંગા ॥ ૬૨ ॥

ભાષ્ય—સજ્જન અને ધાપ રહિત એવો સજ્જનમંત્રી પોતાના
પતિરૂપ પુત્રને મરનકવડે પ્રભુમ કરી લક્ષ્મીથી મુયોજિત અંગને
ધારણ કરતો અને દુર્ગને વશ થતો પોતાની પત્નીની સાથે ઘેર
આવ્યો. ॥ ૬૨ ॥

મેમામા તપ્ત્વીશિતેન મુનિના દોષમયાઃ ધંજિયા-

મંદર્મીમુર્ધુમશ ધાયિ નિજરુજ્જ્વલવીર્યમિતિઃ ।

પાવન્યાત્મસં કલંકપદિતાસ્તે સંહરંતો રવા-

દન્યમોદિશતમર્વેદોપપિહિતાદ્યાપિ વિદારં વ્યધુઃ ॥ ૬૩ ॥

ભાષ્ય—અયથી પ્રકાશતા, કલંક રહિત, સુરખાવમાન વાળીના
તરંગોથી પૃથ્વી ઉપરના ધાપ રૂપ મળેલો વેગથી સંહાર કરતા અને

નિર્દોષ આહાર કરતા તે શ્રી જ્ઞાનંદ ગુરુએ તે નવા દીધીઃ
આથે સમ ત્યાંથી બીજે વિહાર કર્યા. ॥ ૬૩ ॥

શ્રીધ્રોયુગપ્રધાનાવનાર નીચે સ્થાપના કરવામાં આવી.
પરપૂજ્યધોનોમસુંદરસૂરિસૌમાગ્યવર્ણને સૌમસૌમાગ્યનામિ
શ્રીગુરુદક્ષાપ્રદણવર્ણનો નામ ચતુર્થ. સર્ગ ॥ ૪ ॥

॥ પંચમઃ સર્ગઃ ॥

સ્વર્ગ યયુર્યયુચલેન્દ્રિયમિજ્જયાયા
નંદાદસૂરિમુકુટા. પ્રકટાભિવાનાઃ ।
શ્રીદેવસુંદરગુરુપ્રભવોઽભવંશ્ચ
શ્રીગચ્છનાયકતયા વિદિતાસ્તદાનીમ્ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—મૃગના જેવી અપણ ઇંદ્રીઓને જિતનાર અને પ્રખ્યાત
નામવાળા સર્વ સૂરિના મુગટરૂપ શ્રી જ્ઞાનંદ ગુરુ સ્વર્ગે ગયા તે
શ્રી દેવસુંદર નામે સૂરિ ગચ્છના નાયક તરીકે વિદિત થયા. ॥ ૧ ॥

શ્રીદેવસુંદરગુરુક્ષિતમંગલં
સૌમાગ્યવર્ણનવિધૌ ન વિધૌતપદ્મા ।
વિષ્ણુપ્રજાપતિવૃહસ્પતિનિર્જરેદા-
સ્ફૂર્જન્માતિઃ યયતિ સા પટિમાનમુદયઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી દેવસુંદર ગુરુના અભાગ અને પ્રકાશિત સૌમાગ્ય
વર્ણન કરવામાં વિષ્ણુ, પ્રજાપતિ, વૃહસ્પતિ અને ઇંદ્રની પણ મદદ

૧ અર્થાત્ શ્રી જ્ઞાનંદ સૂરિએ કાળ ક્યા પછી તેમને પાડે શ્રી તે
સુંદરસૂરિ આવ્યા.

બુદ્ધિ ઉંચા પ્રકારના આમર્થ્યને પામતી નથી. ૧ ॥ ૨ ॥

ધર્મિયસુંદરસુનમવરા રહાત-

સામગ્રસિદ્ધિરૂતવા પ્રથિતા. પૃથિવ્યામ્. ૧

ધર્મીનમાન્ પ્રાપ્તિ ચ મિ પ્રાપ્તિમવનાપા-

સ્વાપાતિરેકગદેનાઃ સદિના મહોમિઃ ॥ ૩ ॥

અર્વાર્થ—શ્રી દેવમુંદર મુરિ આ પૃથ્વીમાં આમન સિદ્ધિપાત્રી પ્રખ્યાત થયા હતા, અને શ્રી ગ્રામ અલુપરથી પણ નિરૂપમ પ્રતાપવાળા, અનિશય તાપથી રહિત અને તેજસ્વી અજાતા હતા. ॥ ૩ ॥

યે મામ્યમોગિસુમયા સુમયાતયોમ્ય

સ્ફુર્જનનાઃ ધમકસાધનવાદપ્રજા. ૧

પદ્મામયાઃ કૃતમમસ્તમાવિદારા

દારા દયોરસિ ધમુર્ગનિધર્મલક્ષ્યાઃ ॥ ૪ ॥

અર્વાર્થ—મામ્યની જાણીથી મુંદર, સારી રીતે માન કરવાયોગ્ય, સુભોધી સ્ફુર્જનાયમાન સાધુઓ જેમના ચરણકમળને આગિત થતા હતા, તદ્દર્શીના આશય રૂપ અને સર્વ પૃથ્વીમાં વિદ્યાર કરનારા તે દેવમુંદર મુરિ જાણે મુનિ ધર્મની લક્ષ્મીના હૃદયના હાર હોય તેવા થોળતા હતા. ॥ ૪ ॥

વજ્રાંકિતોઽલિનકરા. રમરત્રીમદ્મ-

વિશંતાના વિકુષ્મવિનપાદવીટા

પાંતંદ્રી કિન્દ કલો સરતો સુપમો-

જ્ઞાયા મહોમિરમાઃ સનાસિધિયર્થે ૧ ૫ ૧

અર્વાર્થ—વજ્રથી અંકિત ઉન્નત હાથવાળા રમર કામદેવના પાંતંદ્ર (ગોટા) ઉંબને નાસ કરનારા, વિશુદ્ધિ પામેલા પીઠને સેવે

૧ તો અત્યુચ્ચ સિદ્ધિ થી રીતે પચેન

૨ મન્ત્રી મેરમે રત્ન

છે એવા, મુખમાંથી યુક્ત અને તેજથી અનુત એવા તે સૂરિ
ધંદ્રની સર્વ કળાને પ્રાપ્ત થયા હતા. ૧ ॥ ૫ ॥

તેમાં ગુણોપસન્નતાં હૃદયે દયેએ

પ્રજાપત્યેયેતિતામર્યુરિનેજાઃ ।

ર્થ.સોમસુંદરનુનિઃ પ્રવયોઽધ્યુવાસ

સ્વચ્છેઽમસીય વિમલ. સકલઃ શશાંકઃ ॥ ૬ ॥

બાવાર્થ—શુભ સમૂહને સેવન કરનારા તે દેવમુંદર સૂરિના પૂર્ણ હૃદયમાં પૂર્ણચંદ્ર જેમ સ્વચ્છ જળમાં વાસ કરે તેમ શુદ્ધિ
ઉત્કર્ષથી ગૃહસ્પાતના તેજને પરાભવ કરનાર શ્રી સોમમુંદરસૂરિને
વાસ કર્યો હતો. ૨ ॥ ૬ ॥

સૈર્જાનતીરમરપુરિતસાગરથી

ધીજ્ઞાનસાગરગુણોગ્ધલસૂરિપામ્બે ।

નિ.શોયદુર્ગમવિશેષવરાર્થસાર્થ.

સદૃપ્તમાણનક્રમે સુઠતેન લભ્યે ॥ ૭ ॥

ર્થ.મત્તપાગળનમોમણિભિર્ધિમુક્તો

મુક્તોગ્ધલપ્રતિમયા વિમલા ચ મુક્ત ।

ર્થ.સોમસુંદરમુનિમુંનિરાજિરાજ.

રાજઘશોમરવિમાલિતાવિશ્વવિશ્વઃ ॥ ૮ ॥

બાવાર્થ—શ્રી તપાગ્ધમાં સૂર્ય સમાન એવા શ્રી દેવમુંદર

૧ એક ઈંદ્ર પક્ષે અને સૂરિ પક્ષે બે અર્થ થાય છે. ઈંદ્રના હા-
વજ છે અને સૂરિના હાથમાં વજની રેખા છે. ધંદ્રે જન્મ નામના દે-
માર્થે હતો, સૂરિએ કામદેવનો દંત તોડ્યો હતો ઈંદ્રનું પાદપીડ વિરૂપ-
તા સેવે છે અને સૂરિનું પાદપીડ નિદ્રાનો સેવે છે. ઈંદ્ર સુનામી નામની
થી યુક્ત છે અને સૂરિ સુખગંથી યુક્ત છે.

૨ અર્થાત્ સોમસુંદરસૂરિ તેને નિરંતર દેવમુંદરસૂરિના ઘર
રમી રત્ના હતા.

રિએ મુક્તાદ્ય જેવી ઉલ્લવજ બુદ્ધિ અને કાંતિથી મુક્ત તથા મુનિશ-
જની મેલીમા ચોભાયમાન એવા યજ્ઞના બારથી સમગ્ર વિધિને મુ-
ચોબિત કરતા એવા તે શ્રી સોમમુંદર મુનિને સર્વ મુશ્કેલી ભરેલા
ઉત્તમ અર્થવાળા સારા અધ્યોનો અભ્યાસ કરવાને માટે મુક્તથી પ્રાપ્ત
થાય તેવા, મુજોથી ઉલ્લવજ અને જ્ઞાન રૂપ જળથી પૂર્ણ એવા સાગર-
ની ચોભાવાળા શ્રી જ્ઞાનસાગર નામના સૂરીની પાસે મોકલ્યા. ૭-૮

તેનાતિનિસ્તુપધિયા સુધિયા દશાદિ-
ધેક્ષાલિક્ષમ્ભૂતિશામ્યવરંપરા સા ।
સ્તાંભૈરપાઠિ દિપસૈર્ધિધિપૂર્વમદો
રંદોધિગાદાનવમુદ્દશાપૂર્વરાસ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—અતિ શુદ્ધ બુદ્ધિવાળા તે સોમમુંદર મુનિએ પાપના
વેગને નાશ કરનારા ચાંદ પૂર્વમાં સાર રૂપ એવા દશ વૈકલિક વગેરે
શાસ્ત્રીની પરંપરા થોડા દિવસોમાં વિધિપૂર્વક ભણી લીધી. ॥ ૬ ॥

સમ્યવિમ્વયાસદિતર્પચમદામતાનાં
સંસ્થાપનામનઘસંઘટતોતસવીધામ્ ।
શીમાન્ તપાગવધરઃ સુદિને દિવેશ-
સુચસ્ય રાસ્યવદાસો રચપાંચદાર ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી કાંતિવાળા તે તપાગવધના સ્વામીએ શુભ
દિવસને વિષે પ્રશંસવા યોગ્ય યજ્ઞવાળા તે સોમમુંદર મુનિને, નિર્દોષ
અર્થ જેના મોટા ઉત્સવો કરેલા છે એવી પંચમદા મનોની ક્રિયા સ-
દ્દિન સ્થાપના કરી. ॥ ૧૦ ॥

૧ સાગર જેમ જળથી પૂર્ણ હોય તેમ તે જ્ઞાનસાગર સુરિ જ્ઞાન
રૂપ જળથી પૂર્ણ હતા.

૨ અર્થાત્ પાંચ મહાગન પારણ

શબ્દાદિસાધનવિચક્ષણલક્ષણાદયઃ

સાહિત્યસત્યરસસાગરમગ્નચિત્તઃ ।

સંદ્રશ્યમંદધિવળો નિસિલાગમાર્થ-

સાધ્યચરાયગમપેશલકૌશલસ્પૃહ ॥ ૧૧ ॥

તર્કૈકર્કશતરપ્રતિભાપ્રકર્યોઽ

લંકારસારસકટોપનિવત્પ્રવીણ ।

દ્યુત્યુગ્યલાસુ સકલાસુ કલદિકાસુ

પ્રાગલ્ભ્યમેવ સારિદોષમલં યમાર ॥ ૧૨ ॥ યુગ્મમ્

ભાવાર્થ—શ્રી સોમસુંદર મુનિ શબ્દગદિકને સિદ્ધ કરનાર બધા
શબ્દમાં પ્રવીણ થયા. સાહિત્ય શાસ્ત્રના અમૃત સાગરમાં તેમનું જિ
જા મગ્ન થયું, સંદ્ર શાસ્ત્રમાં પ્રેક બુદ્ધિવાળા થયા. સર્વ આમય
અર્થને ત્વરાથી જાણી લેવાની કુશળતા સંપાદન કરી. તર્કશાસ્ત્ર
અનિ કટાર બુદ્ધિનો ઉકર્ષ બતાવ્યો અને અસાધ્ય કરનો સાર અને
ર્થ ઉપનિવરના વિષયમાં પ્રવીણ થયા. આ પ્રમાણે સર્વ ઉત્કૃષ્ટ
શ્રદ્ધાઓમાં તેમણે પોતાની વિશેષ પ્રેરના પૂર્ણ રીતે સંપાદન
કરી. ॥ ૧૧-૧૨ ॥

મંથાવિકૃતવચિરોધિધિના વિવાદ-

પ્રવૃત્તિયોગ્યત્વાત્તત્ત્વ તત્ત્વ ।

અથે કમાન્ન મનિવદે વિગદંતકારિ

ધીદ્વારિ છત્તમગદ્ગામિનમગ્નદોષમ્ ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ—વિવાદ પ્રવૃત્તિના યોગ્યતા પાડને પામેલા જોડેકો
સિ યોગ્યને જોડેના અને બુદ્ધિમાન વિદ્વાન રૂપી કુમુદમા અર્થ મદ
એવા સોમસુંદર મુનિને અનુકર્યે મનિ પદ પ્રાપ્ત થયું, જેમાં સિ
૧ કાવ્ય નવન બા.કાવ્ય, મ.કાવ્ય, છંદ, તત્ત્વજ્ઞાન, તર્ક, અપર્યાપ્ત
૧-૧૩ નવે કાવ્ય વિષય સંપાદન કર્યો.

તિનો નાથ કરનાર અને લક્ષ્મીથી મનોહર એવા સંધે અપરિમિત
મહોત્સવો કર્યા હતા. ॥ ૧૩ ॥

ધોવાચકોત્તમગદ્ધં યદ્વારાધિચંદ્ર-
સંઘસરે (૧૪૫૦) યિગતમત્સરયિત્તવૃત્તે ।
મત્સરે સમસ્ય સમમૂન મલસંમિતાન્દે
દ્વાપ્તેન સમધુરિમાતિદાપેન તસ્ય ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ—શબ્દના અતિગચ માધુર્યથી મેઘના જેવા અને જેમ-
ની મનોવૃત્તિમા મત્સર-દ્રેષ નથી એવા તે સોમમુંદર સુનિને સંવત
૧૪૫૦ ના વર્ષમાં થીશ વર્ષની વયે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત થયું. ॥ ૧૪ ॥

શ્રીસોમમુંદરગુણાદુતવાચકૈઃ
વૈદ્યાસ્પદાધિગતુમદ્ગુરુત્તમે ।
સંઘવાપિતાઃ કિલ્લ મદ્ય સદ્ય પુણ્યા
માર્ચા દિસાં પ્રતિ યિનેયયુતા વિજઙ્ઘ ॥ ૧૫ ॥

ભાવાર્થ—દુમેશાં પવિત્ર અને અદ્ભુત ગુણવાળા તે શ્રી સોમ-
મુંદર સૂરિએ કેંદ્રસ્થાને આવેલા શુભ મહોથી શુદ્ધ એવા લક્ષમાં યિ-
ધેની સાથે પૂર્વ દિશામાં વિહાર કર્યો. ॥ ૧૫ ॥

શ્રીમેદ્વાટધિકટાયનિપુંદ્રતુલ્યે
ધિર્ભાજેન્દ્રપદ્મસંકુલમધ્યમામે ।
ધીવરાતદેવકુલપાટકપત્તને તે
ધીવાચકાઃ સમગમન મુનિપુંદ્રયુક્તા ॥ ૧૬ ॥

ભાવાર્થ—મેવાડ ભૂમિમાં તિલક રૂપ, અને જેનો મધ્યભાગ મોટા
વિરનારવાળા ડેવાલયોથી સંકુલ છે એવા લક્ષ્મીથી વિખ્યાત રાજકુલ
પાટક નામના નગરમાં સોમમુંદરસૂરિ સુનિના વૃંદ સાથે જઈ
થકયા. ॥ ૧૬ ॥

ધોતશમૂમિવનિમાન્યવદાન્યસાધુ-
 ધોરામોયસચિવોત્તમચુંદ્રમુણ્યાઃ ।
 ધીમદ્ગુરોરભિનુગં સુમુગ્ધા મહેમ્યા
 જમ્બુધિમૂગમિમૂચિતદેહદેશાઃ ॥ ૧૭ ॥

આવાર્થ—ધી તથા વ્યપતિને માન્ય, ઉદાર અને ઉત્તમ એરે
 મહેમ તથા ઉત્તમ મંત્રી સુંદર વગેરે સુંદર મુખવાળા ધનાઢ્ય પ્રદેશ
 પોતાની કાપાને અભૂષણોની મુશોભિત કરી સુરની સન્ધી
 આપ્યા. ॥ ૧૭ ॥

સંગતુંગમચૂંદ્રમિમૂચિતદેહદેશ-
 મિદશાગમિદશમશૂનાનિત્રાદિમિદશાગમ્ ।
 દ્રુપદ પ્રદેશમમદોગ્ધમચિન્તતં મે
 જમ્બુધીરો સુરમુગ્ધાઃ પ્રનિમાપ્રકર્ષાન્ ॥ ૧૮ ॥

આવાર્થ—તે વિહાન સુરની પ્રનિમા (મનોહર શક્તિ) ના
 તરફથી તે મુકુરોએ જાણ નગરને પ્રવેશ મહેમતવના વિસ્તાર
 કર્યું, કે જેમાં આગળ અપોના ઓખારાથી ધણાં એરી નારોથી
 નિમગ્નના શાંદોથી અપી વિશાળોના આમ બરપૂર થઈ ગયા હતા.

માનુસંગમચૂંદ્રમિમૂચિતદેહદેશ-
 જમ્બુધીરો સુરમુગ્ધાઃ પ્રનિમાપ્રકર્ષાન્ ।
 માટેજય દેશમશૂનાં જમ્બુધીરો
 જમ્બુધીરો સુરમુગ્ધાઃ પ્રનિમાપ્રકર્ષાન્ ॥ ૧૯ ॥

આવાર્થ—સુર એવમુદર સુરના ઉત્તમ આપુરવાળા વચનામુ
 જાત કરી જમ્બુધીરો નિમગ્ન એવું તેમનું કૃપ એવું, અને જમ્બુ
 થના અન્ય કદેલી નિરમળી પ્રનિમા એવું તે સર્વ મુકુરોએ
 નિમગ્ન થઈ ગયા. ॥ ૧૯ ॥

તપ્તાપિ સીગૃતિ ધૃતિમનનિમજ્જે
 પ્રામંસુ આપિ સ્વર્ગેષુ ગુણાકરેષુ
 દિવસાત્યદુર્મંતિમતિપ્રગરત્પ્રતાપ
 સંસ્તાપયન્ સજ્જુવાનિ વિવોજ્ઞયેષ્ઠ ॥ ૨૦ ॥
 સ્તોકાત્તદંધરદત્તો ગુણસાગ્રિરમ્ય-
 સમ્પત્સન્નત્નમાંચરત્નમિત્તાદુરાપમ્ ।
 કુપ્રાપિ દેસાપિરતિં ધિરતિં ચ સર્વો
 કુપ્રાપિ મામ્યમયિત્તાં શિવસૌરુષ્પદાત્રીમ્ ॥ ૨૧ ॥
 કુપ્રાપિ નિર્મલ્યદોષ્ઠરસાલિ શીલં
 સૌરુષ્ણતિર્દિવ્યજનતોદૃતિધર્મ્યકમં ।
 દેષાર્ચનાશિદિવ્યાન્ સદ્ગુણિપ્રદાંધો
 પાખ્યાપમૈતલિરકરોત્ મયદં નિદારમ્ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—તે દેશમાં ગુણોની ખાણ રૂપ હતી, નેહડા, ગામ અને
 શહેરને વિષે વિહાર કરતા એવા તે ઉપાધ્યાયમાં મુગટ રૂપ સૂરી પો-
 તાના મહાન્ પ્રતાપને પ્રસલાવતા મિથ્યાત્વ દુર્મંતિનો ત્યાગ કરાવતા
 હતા, પાપનો વિચોગ કરાવતા હતા, અને સર્વ ગુણ એણીમાં સમન્વિત
 અને પૃથ્વીમાં દુર્લભ એવા નવીન સમકિત રત્નોનો સ્વીકાર કરાવતા
 હતા. કોઈને દેશવિરતિ, ભાવિકજનને મોક્ષ મુખ આપનારી, કોઈને
 સર્વ વિરતિ, કોઈને નિર્મલ યશથી મુશોભિત એવું શીલ, કોઈને દા-
 રિદ્રથી દીન થયેલા લોકોને ઉદ્ધાર કરનારી કર્મક્રિયા અને કોઈને દેવ
 પૂજા વગેરે સારા અભિમેદો અહજ કરાવતા હતા ॥ ૨૦-૨૧-૨૨ ॥

કાલે કિપેત્તમપિ તપ્ત પવિત્રવૈશે
 ભિરપાઽપુષ્પાન્ મુવિ પ્તનાન્ પ્રતિષોધયન્તઃ
 ધીપાચક્તા ચથુરમી મળાદિહૃદ્ય-
 ર્શોપત્તનં યનચિરંતનનૃપપ્રધાનમ્ ॥ ૨૩ ॥

ભાવાર્થ—તે પવિત્ર દેશમાં કેટલોએક કાળ રહી પૃથ્વીમાં
જનોને પ્રતિજ્ઞા કરતા તે સૂરિવર્ય ધર્મ પ્રાચીન નગરોમાં
એવા અબુલિધપુર પાટણમાં આવ્યા ॥ ૨૩ ॥

તૈસ્તથ ચિત્રકરસત્કરદાનિષ્ટન્દે
હાંદેગ ચેદુવિદાદેન ચર્વદિરે શ્રાક્ ।
ચાંદેવસુંદરગુરુપ્રમલો મલોત્થ-
સંતાપસંહરણવારિદ્વારિતુલ્યા ॥ ૨૪ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાં આશ્ચર્ય કરનારા હાતાઓના વૃંદોએ સંસારતાલ
તાપને હરવામાં મેલ જેવા તે શ્રી દેવસુંદર ગુરુને ચંદ્રના જેવા ઉજા
ળ ચાહારથી તરકાળ વંદના કરી ॥ ૨૪ ॥

અર્ચાતરે જ દરણિ. પ્રતપત્પ્રતાપા-
શિતામણિઃ પ્રણવિન્તાં પ્રચુરેષ્પુર્તૈઃ ।
આગાદ્ ગુરુત્તમનમસ્કૃતિકૃત્યહેતોઃ
સાધુર્વંદામ્પ્રમુદુડો નરસિંહનામા ॥ ૨૫ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયમાં તપતા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવો, રનેડીઓનાં
ધણાં મનોરથોને પૂરવાથી ચિંતામણિ રૂપ અને ઉદાર હાતાઓમાં કુ-
ળદ સમાન નરસિંહ નામનો એક સજ્જન ગૃહસ્થ આ ઉત્તમ ગુરુને
તમસ્કાર કરવા માટે આવ્યો ॥ ૨૫ ॥

માલમ્બલં વિપુલમુગ્ધલમિદ્ધગુર્ણિ
સ્ફુર્તિ પ્રમોદજનનીં ચ નિરિશ્ય દશઃ ।
ધ્રીવાચકસ્ય જ વલો દુષિરં નિરિશ્ય
ચિત્તે ચમન્ટન ર્વ વિમમર્શો વિશઃ ॥ ૨૬ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન અને ચતુર અકુર્ય, શ્રીવાચક ગુરુનું વિદ્યા
ળ અને ઉત્તમ લગાટ તથા હર્ષને ઉત્પત્ત કરનારી સ્ફુરણામય મૂ-
ર્તિને નોઈ અને મધુર વચનામૃતનું પાન કરી ચિત્તમાં અમસ્કાર પામી

નીચે પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યે. ॥ ૨૬ ॥

ચેત્ત્વાપદામિ ઘરસુરિપદેડદમેન-
મેનધર્મવિરહિતં સહિતં ચ ધામ્ના ।
આચંદ્રસૂર્યમિદ મે નરિનાસિ કોર્તિ-
ર્નાગસિ તાતુરુતિનઃ સુરુતં કૃતં ચ ॥ ૨૭ ॥

ભાવાર્થ—પાપના સમૂહથી રહીત અને કોર્તિ સહિત એવા આ મુનિને તો હું ઉત્તમ સૂરિપદ ઉપર સ્થાપિત કરું તો આ લોકમાં ભારી કોર્તિ યાવન્ય દ્રુમથી નૃત્ય કરે અને તે સુકૃતિનું કરેલું મુખ સર્વદા જાગત રહે. ॥ ૨૭ ॥

આલોપ્ય ચેતાનિ ચિરં કચિરં ન વિદ્યઃ
સુરિં વ્યગ્રિતપદધો વૃગુમૂરિર્જીત ।
તપઃ પ્રસવ મમ નિર્મમનાથ દેહિ
શ્રીયાચકસ્ય ઘરસુરિપદં ત્વમસ્ય ॥ ૨૮ ॥

ભાવાર્થ—તે મુત સમજને ધણી વાર મુખી મનમાં સારી રીતે વિચાર કરી પણ ધણી કીર્તિવાળા તે દેવમુંદરસુરિને વિનવિત કરી છે અને નાથ, ભારી ઉપર પ્રસન્ન થઈ આ વાચકને તમે તત્કાળ ઉત્તમ સૂરિપદ આપો. ॥ ૨૮ ॥

સ્વાપાતિર્નૈર્મિતમહોર્ગિતકુન્દલૈઃ સૈઃ
સૈદાસવાન્ નયનવાન્ દિ યથા કરોમિ ।
સ્નાપ્યઃ ॥ યથ વિમલઃ પ્રમયઃ સુપાત્તો
યસ્ય હ્યયઃ સુરુતર્કર્મસુ લોભયોતિ ॥ ૨૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સ્વામી, ન્યાયથી ઉપાર્જન કરેલા અને મોટા ઉમર પાપને પરાભવ કરે તેવા મારા દ્રુમથી તે સૂરિપદના નવ નવા ઉત્સવો કરું. કારણ કે જે દ્રુમનો વૈભવ મુકૂન કર્મમાં અતિશય ખર્ચાય તે વૈભવ પ્રશંસવા યોગ્ય છે, અને તે મુખને ઉત્પન્ન કરવામાં કારણ રૂપ

યાય છે. ॥ ૨૯ ॥

નૂનં ધનં સનિધનં ધનિનો ન ગેહે
કસ્યાપિ તિષ્ઠતિ ચિરં કરિકર્ણલોલમ્ ।
મર્દદ્વિહારવરસૂરિપદપ્રતિષ્ઠા-

નિર્માણમુખ્યસુરુતૈસ્તુ મયેત્ સ્થિરં તત્ ॥ ૩૦ ॥

ભાવાર્થ—ખરી રીતે જોતાં દ્રવ્ય નાશવંત છે, હાથીના કર્ણની
પેઠે ચપલ જોવા તે ધન કોઈ પણ ગૃહસ્થને ઘેર ચિરકાલ રહેતું ન
થી. તેથી અર્હત પ્રભુના પ્રાસાદ, ઉત્તમ સૂરિપદ અને જિનપ્રતિષ્ઠા
વગેરે સુખ કાર્યોમાં વાપરવાથી તે દ્રવ્ય સ્થિર થાય છે. ॥ ૩૦ ॥

મોઘાચ સૂરિમઘવાય મઘાઘહસિ-
મોઘ્યંસ્વિસિંહનર્સિંહમહેમ્પરાજં ।
તયં ભાગ્યયાંઘ્ય ગુણયાંઘ્ય યદ્યદ્દય-

પુણ્યેઽસ્તિ તે મતિરિયં કિલ જાગરુકા ॥ ૩૧ ॥

ભાવાર્થ—નવીન પાપ રૂપી હસ્તીઓમાં ઉગ્ર સિંહ જેવા નર
સિંહ એટલીને સૂરિદ્રે કળુ કે એટલી તમે ભાગ્યવાન અને ગુણવાન જે
કેમજે આજે તમારી ખુદિ આવું ઉત્તમ પુણ્ય કરવામાં લાભ તથા

શાંતી ક્ષિપતિ દુષ્ટાણા સ્વયનામ્યધસ્તાત્
પાપામધસ્તાનગતિં દિ પિયાસયસ્તે ।

હથે પદાર્થિન દ્વિહોત્તમમર્થસંપા-

સ્તુચેઃપદે જિનચેલ્યમુગે સુલેન ॥ ૩૨ ॥

ભાવાર્થ—જે કપલ લોકો પોતાના દ્રવ્યને પૃથ્વી નીચે નાખે
તેઓ અધિઃગતિમા જવાને હરે છે; અને જે ઉત્તમ મનુષ્યો શ્રોત્ર
ચેત્યના ઉચ્ચ સ્થાનમાં દ્રવ્ય નાખે છે તેઓ ગુણે ઉચ્ચાપદના અર્થી
છે. અર્થાત્ ઉચ્ચ (મોટા) પદમાં જવાને હરે છે. ॥ ૩૨ ॥

૧ અર્થઃ નીચે જમીનમાં દ્રવ્ય નાખનાર કમ્બલ નીચે માનને પામે છે
અને ઉચ્ચ સ્થાનમાં દ્રવ્ય નાખનાર ઉચ્ચ સ્થાનને પામે છે.

અસ્તુ ત્વદીયકથિતં પ્રથિતં તવાસ્તુ
સ્ફુર્જયશઃ ક્ષિતિનલે ડપ્યયિલ્લેડપિ સાયો ।
અન્નપ્રવૃત્તરૂપિકમાલે કાર્યુકાણાં
પ્રાન્નંગિકાં કિલ મયેત્ પ્રચુરા દિ તૃણ્યા ॥ ૩૩ ॥

ભાવાર્થ—હે સાધુ પુરૂષ, તારૂં વચન લલ્લે તેમ હો, અને આ બ-
ધૃતીતળ ઉપર તારૂં મથ પ્રખ્યાત થાઓ. અન્ન મેળવવાને પ્રિ
માં પ્રવૃત્ત થયેલા જેડુત લોકોને પુષ્કળ પાસનો લાભ તેના અવા-
પ્રસંગમાં મળે છે. ૧ ॥ ૩૩ ॥

દુર્થં ગુરુવતવચતા મુરિતાં દુર્લભ-
દન્તશ્રુતિરિમત્તદિમાસિત્તદિગ્નુભાગ્નઃ ।
સ ધાક્કુ ગગામ સ્વદનં સદનંનલસમી-
ર્ષાદેકધામ વહુધામવિધૂપતાંગઃ ॥ ૩૪ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રભાતે શુદ્ધના વચનથી દુહયમાં દુર્લભ પામતો અને
તની કાલિધી દિશાઓના મુખક્રમગને પ્રમથિત કરતો તે સાધુ પુ-
ષ્કે જેનું અંગ ધણું તેજથી મુશોભિત લાગતું હોય, તે અતંત
શ્રીમાં કીડાના સ્થાન રૂપ એવા પોતાને ઘેર આબે. ॥ ૩૪ ॥

સાંવતરોવતગુમુદ્ધર્ત્તદિનં દ્રઢાયઃ
શૃણ્વા સ્વચેતસિ મતાંદસિ કુંડુમાકાન્ ।
લેસાંહિરેવ સ ધરાપિલ્લંઘ્યદોક-
સ્વાહુતયે દુગદુગાદાનર્દાસતેજા ॥ ૩૫ ॥

ભાવાર્થ—જોયી લે. હોએ કહેલા ગુભમૂર્ત્તને દિવમ પોતાના નિ-
પાપ દુહયમાં દૃઢ કરી હોમેલા અગ્નિ જેવા તેજસ્વી તે સા એ સહિ-

૧ અર્થાત્ જેડુત લોકો મુખ્ય રૂપ અન્નપ્રવૃત્તિ મે ૧ કરે છે
તેના પેશમાં તેમને પાસનો લાભ મળે છે તે રીતે લાભ
પ્રાપ્ત થશે અને પેશ બાગમાં સિનિનો

ना चरि संप्रतीकाने ज्ञेयत्वाने पुंभूतत्वात् तेषां तत्त्वात् ॥ ३१ ॥

नानादमानयन्नुत्पत्तिर्धनेन-

नानासंकीर्णरमीदृशमेकधीपम् ।

कथाकथनैरभिप्रायितव्योत्पत्ति-

नानाकर्मदुष्टदुष्टमनुमे सार्धं वा ॥ ३२ ॥

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन ॥ ३३ ॥

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन ॥ ३४ ॥

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

नानाविधव्यवहारोत्पत्तिर्धनेन-

આત્મીયસૌધમપિ ચિત્રકરપ્રસ્ત-
 સપિત્રચિત્રિતજગદ્વલોકચિત્તમ્ ।
 સ્વયંદગધંદરમંડપચારુરૂપ-
 પાંચાલિકાતાતેવિમોદિતવિશ્વાવેદ્યમ્ ॥ ૩૯ ॥
 મોનુકુલમલિયરચંપકસિંદુવાર-
 મંદારમુલ્યકુલુમપ્રકરાભિરામમ્ ।
 મુવજાપલોપરિપૂર્ણચતુષ્કર્માર્મ
 થીપૂર્ણકુમુપમંગલમાલિગર્ભમ્ ॥ ૪૦ ॥
 મંતરિયતાદૈતનિકેતનરત્નમાન-
 વર્પુરવેસરતુર્ગંધિતસર્પતોફમ્ ।
 સોઽર્ધ્વતર્જાનાયેત્સમ્પુનલોચનાચાન્
 રૂપભિયાતિદચિરં સ્વચાંચકાર ॥ ૪૧ ॥

ભાવાર્થ—વળી પોતાનો મહેલ કે, જેમાં ચિત્રકારોએ રચેલા
 અંદર ચિત્રોથી ત્રણ જગના લોકના ચિત્ત ધનુ વિશ્વથ પામી જતા હ-
 ના, સ્વર્ગના ગર્વને પણ હરી લે તેવા મંડપમાં ચોડવેલી સ્વરૂપવાન
 પુતળીઓની મેળીઓ સર્વ જનને ચોક્ક પમાડતી હતી. પ્રકૃતિત મ-
 હોકા, ચંપક, સિંધુવાર, અને મંદાર વગેરેના પુષ્પોના ચમૂકથી
 તે ઘણો મનોહર લાગતો હતો. સુખાશ્વતના સમૂદ્ધથી તેના ચોક પ-
 યો હતા. અંદરનો ભાગ પૂર્ણ કુલ વગેરેના માંગરથથી ચોખતો હતો
 અંદર રહેલા અર્ધંત મંદિરમાં જગના કુપ, કર્પૂર અને કેશરથી સર્વ
 લોકો મુગધમય થઈ જતા હતા, તેવા મહેલને તેણે પિત્રાચ કરતી
 મનોહર મુગાડીઓની રૂપ લક્ષ્મીથી ઘણો અંદરજનાવ્યો. ૩૬, ૪૦, ૪૧

ધાંગપ્પનાથગુરવોડય મુદ્ધર્ષદસે-
 થીમ્પ્પસિદ્ધસદમે સદમેકશિષ્યાઃ ।
 યાગાય મળ્લપત્તે વિલસદ્દુગ્ધાઃ સ્મ
 તે મળ્લપન્તિ ત્રિનાંદસનાથર્મદીમ્ ॥ ૪૨ ॥

ગંધીરનાભિકટિનસ્તનબંધનાભિ-
 નાટવેડિતિવિસ્મયકરે ચ વિતાન્યમાને ॥ ૪૭ ॥
 માત્યન્દુરંગમુખમસ્પરમંદન્દોજ
 દ્વીપોદ્દેષુપરધેરાસધિનાદે ।
 શીર્ષાજનુંવજ્જિતિવિત્તમાયર્નાધ-
 શાંતે અનધદવર્ત્તમિ જોયમાને ॥ ૪૮ ॥
 સદ્ધાનકાતમયુરસ્વરનાસ્યરેણ
 વિદ્યાનયકકઠજા કાઠચારુતેન ।
 ર્ધાત્પરિણા મુગ્ધમુગ કિલ કર્મમાણે
 ચિત્તે મહાધેતતિભિર્વરંદિત્સૂત્રે ॥ ૪૯ ॥
 ર્ધાદેયતુંડરગુરુર્નરિમામિરામઃ
 ર્ધાત્પાપકરક કાલિદાનુમયાનકસ્ય ।
 કર્ણે રુદ્રર્ણમુદુરસ્ય સ તુરેમધે
 સંગ્રસ્વતિ સ્ત ભુવિ વિસ્મયકારિશક્તિમ્ ॥ ૫૦ ॥

ભાષાર્થ—મહાન્ ઉન્નતિને ધારણ કરનાર નગરના ધનાઢય પુ-
 રુષો વર્ષાકાળના મેઘની પેડે વાચકોની મેળી રૂપ ભૂમિ ઉપર રૂપ
 મણિ, મુવર્ણ, હીરા, સ્પીર, વસ્ત્રો, રથ, અશ્વ, હાથી અને મેષ આભૂષણ-
 દાન રૂપી જલને વર્ષાવવા લાગ્યા. સરણાઈ, નોખત, જુરંગ અને મુ-
 દંગના નાદ સાથે મિથ થયેલા નિયાનના ધ્વનિ આકાશમાં રહેલા
 શોક રહિત દેવતાઓના કર્ણમાર્ગમાં આવવા લાગ્યા. સર્વ અંગે પદે-
 લા આભૂષણોથી મુશોભિત રૂપવાળી રમણીઓના પવલમંગલને અ-
 મન તુલ્ય મધુર ધ્વનિ ધીલ સર્વ દેવતાઓના પ્રવલમાં અદ્વિતીય મુ-
 ખ આપવા લાગ્યો. પ્રકૃતિ એવા પદ્મલતા જેવા વચ્ચળ નેરવાળી,
 ચંદ્રના જેવા મુખવાળી અને જાલીર નાભિ તથા કટિન સ્તન બં-
 ધને ધરનારી નગરની અંગનાઓ ધ્વનિ વિશ્વવક્ત્રી નૃત્ય કરવા લાગી.
 દેવતાના તુંબડ અધર્મને પલ્લુ ઝિલ્કાયક લોકોના સમૂહ પદ-

ગના મુંદર સ્વરથી મિષ એવા વીણા અને વેણુના મધુર નાદ સાથે
 રેલુ' ગાયન લોકોના સ્વપ્ન માર્ગે પમાડવા લાગ્યા. મનોહર અને મંડ
 સ્વરથી પ્રકાશમાન અને વિદ્યાની નિહોળ કડાથી સુક્ત એવા શુભી
 રિતર મહાન્ અર્થ સેળીથી સમરકારી એવા નંદીસૂત્રનો પાડ ભગ
 લાગ્યા. આ સમયે ગોરજનાપાળો શ્રી દેવમુંદર શુદ્ધ એ કલિકાલ
 શત્રુને ભયંકર અને વિદ્વાનોના ગુગટ રૂપ થી વાચકેશ્વરને પૂજી
 વિરમમકારી શક્તિપાળો સૂરિપદનો મંત્ર આપ્યો. ૪૪-૪૫-૪૬-૪૭
 ૪૮-૪૯-૫૦

पते कुन्दावलीशिलीगुणवारिसशि-
 पैण्डुमृषितिमिनेऽमिने ममोद ।
 धीमोमगुदगुणोऽयत्तपायकामा-
 मायायंशगदममूनकादि अमे ॥ ५१ ॥

આવ.પં—નવન ૧૬૪૭ ના વર્ષમા મુગેશી ઉજાત કોઈ મે
 નામમુદર વાચકને હવે સામે અઃદ્યેયકારી એવું આવાર્થપદ ૩૧
 ધવું હવું. ૩૫૧ ॥

हृदयेन वाचस्पतिना नमामिदमात्मना
 नृणां नमिष्येति नमिष्येति नमिष्येति ॥
 नमिष्येति नमिष्येति नमिष्येति नमिष्येति ॥
 नमिष्येति नमिष्येति नमिष्येति नमिष्येति ॥

જા. ૪૫--આ કાવલ દેવ પામેગા અને પુત્રગા કલિાવડી
જુલુ ૧૧ ૧૪૩ ૧૨જો પરામ કરા. કોવા નામિ ૨. એડીએ તે ૧
મેકે કહેવા: ૧૧ જાવના આ ૧૩૪ કાનાથી અનુર પ્રાપ્તિબાના દુષ્ટ
અને વિનય પુત્ર કરી દીધુ. ૧૧ ૫૨ ૧૧

धर्मशूरीः सारथ्यानां गुरुः सः
सर्वे भक्त्या गतस्य मनः सः ।

દે.ધના લોકે. "આવા અનુપમ ઉન્નયો પૂરે આપણો નજરે યવા
નથી" એમ કહી સન્માન રૂપે કહેલા દાનના દુર્લભી ઉત્પન્ન થયેલી
તની સાથે માતૃનિંજા વિનાશને દેતાવતા દેતાવતા પોત પોતાને
દે.ધને આપ્યા અથા. ॥ ૪૮ ॥

વર્ણાધારેયોત્તરે યતુ મિત્રં સ્વાપાર્જિતં ચૌદિદ્રુમ
દર્ણાદદુ દ્યવિત સુમિદદનિવા શાન્તિર્નિવા શાન્તિના ।
તત્ત્વદાશરણે કદાપિ કવિના શાન્તિર્નિવા શુદ્ધિ
મહાધર્મમધુરિણાં મુખે નાલેખ્યેતે શીલાદૃ ॥ ૧૦ ॥

આચાર્ય—૧૦૫૦ એવેલા સન્માનવાળા અને ઘની એવા નૃસિંહ
મંત્રીએ તે અષ્ટ આચાર્યપદના મહોત્સવમાં પોતાનું ન્ય.યોપાસ્થિત
દ્રવ્ય દર્શી એટલું અધુ ખર્ચુ કે, જેની અર્ચના કરવાને અગતમાં
દેવ અને ભુદિના યજ્ઞ બેભવ્યાં બૃહસ્પતિ યજ્ઞ પુરાણના ધરાવ-
તો નથી. ॥ ૪૯ ॥

તે ચ ધીયુગમોમ્નુદરમુદસંતાઃ પ્રસાતામત-
સ્તુદ્ગૌમાત્મયુનાદિદોષપિરેવા વિદ્યુત્તનામો મતાઃ
ગણદાર્ધાશ્ચતુરિસાન્નવદતા ધર્મદાર્ધતા ધીમાત-
સ્વાને જગત્પુરોહરે મુખદરે તાર વિદારં વ્યથુઃ ॥ ૧૧ ॥

આચાર્ય—અર્થાત્ કરવા યોગ્ય દ્વાર્યાઅધી મુખ, ત્રણ લોકમાં
અખ્યાત, અને વિદ્યાને અને અન્ય એવા તે શ્રી સોમમુદર આચાર્ય અ-
શ્વપતિ શ્રી સુરિશક્તિ તિર્થેષ વચનથી લક્ષ્મીના સમૂદયી વિખ્યાત
અને મુખકારી એવા વિસ્તીર્ણ નગરમાં વિદ્યાર કરવા યાચ્યા. ॥ ૬૦ ॥

હતિ ધીયુગમપ્રાનાવતારસ્તુદ્ગૌમાત્મયુનાદિદોષપિરેવા વિદ્યુત્તનામો મતાઃ
મુદ્ગૌમાત્મયુનાદિદોષપિરેવા વિદ્યુત્તનામો મતાઃ
જાતે ધીયુગમુરિશક્તિરેવમવ્યાપ્યને નામ પંચમઃ સર્ગઃ ॥ ૫ ॥

૩ ટીંગની તોડાવાળા બી રજુગબદ સ્વામી, અંસાર રૂપ વૃક્ષને ઇ.
 ૧૫૩૩૩ દરની મમાન દુદ્ધની મુરિ, દુલ વારીઓના ગર્વ રૂપી પર્વતને
 ગોડવામાં પંડના જન્મરૂપ તથા પુદ્ગિમાં બદરશનિ જેવા બી જન્મવામી
 અનિશય મહાન એવા બી જન્મવાદિ ત્રિજુ બને પોતાના યથાથી ચાંદ્રને
 પદ્મ પરાગ કદનાર એવા બી દેમચક્ર મુરિ, આ મર્વ મહાન પુરુષો
 કે દે.એ.એ પોતાના. તેજની ભેગીથી અદેન નામને પ્રકાશિત કર્યો ઇ
 અને રે.એ. સ્વ જન્મના દોઢેને માન્ય થયેલા ઇ, તેઓ સર્વ જોવા-
 માં આંખાં મેંમ બાજુનું. ॥ ૩૦-૮-૫ ॥

વિશ્વનાથર્થ વિદ્યન્ન જગદ્ગુરુત્તમમ ધોમુક્તવાનુ મુનીર્થ ।

શુદ્ધઃ શુદ્ધઃ જગદે મરોદ. જમાગ્ગાનાગમતદુગમઃ ॥ ૧ ॥

આવાર્થ—શાશ્વતા સ્વસ્થને બાલુનારા ગુણોના સમૃદ્ધી વૃદ્ધિ
 પામિતા રૂપી ગુરુશબ્દ પૂજનીમાં વિદ્યાર કરી લોકોના પાપને દૂરતા હ-
 ૧ના તે વૃદ્ધ પુરુષોવાળા મોટા નગરમાં આવી સ્થયા. ॥ ૬ ॥

યદિમન્ પુરે માત્વસમે સમેલાવુંદં સમેતાપ્તગરો ડતિરમ્યમ્ ।

નદીગરોમાનસમાનર્થ્ય જથં જ્વર્તવૈઃ મુપમાવિતાસૈઃ ॥ ૭ ॥

નરંગરંગજલમંજુલધીપાગ્રીવરાગ્રીવરવલિપુત્રમ્ ।

મર્તાદર્મીદમસાલમાલમચાલકુઝાકુરવમિરામમ્ ॥ ૮ ॥

સરનાનાગ્રમમદાનિવીનમ્નાંગસગાદનપારિદારિ ।

શૂરેકુવિષ્વપ્રતિવિષ્વદયમાનાસમાર્ગવરચાદસોમમ્ ॥ ૯ ॥

વપુઃશિર્ષવશિરવધિષ્ઠસદ્દેવિષ્ઠકામ્યતમે સમેતાત્ ।

સૌરશ્વિતાવાતરસાલસાલકુઝવિષ્ઠીર્વચમસાયચંગમ્ ॥ ૧૦ ॥

શુભાધિર્વોચત્રિદિવદ્વિજિહ્વસંસેવ્યપાતાલવિમોચકમ્ ।

પીપ્પુલુંકરવ્ય સમં સમેતાન્ મૃદ્ધપારિસદ્ધાદિભૂતં નિર્તાતમ્ ॥ ૧૧ ॥

આવાર્થ—જે નગરમાં પૃથ્વીના તિલક રૂપ સમેલા નામિ બેઠ
 છું રમણીય સરોવર હજુ; જે સરોવર પોતાની ચોલાના વિશાલોથી

॥ સતમઃ સંગઃ ॥

પૃથ્વીતલપ્રથિતનામ ગુણામિરામ-
 વિદ્યામધામ કમલાકમલાયતાશ્યા. ।
 અસ્તીલદુર્ગનગરં નગરમ્યશોભમ્
 સ્વસ્તિપ્રશસ્તવનપદ્મવનાન્દપાયઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વીતળમાં જેનું નામ પ્રખ્યાત છે એવું ઈશ્વરના
 એક નગર છે. જે લક્ષ્મીરૂપી સ્ત્રીનું ગુણોથી સુંદર એવું
 ધામ છે, જેની શોભા પર્યટોથી ધણી રમણીય છે અને જે કશું
 શ્રેષ્ઠ વનને પદ્મવિત કરવામાં મેઘના જળ જેવું છે. ॥ ૧ ॥

યસ્મિન્ યુગાદિજિનમંદિરનુંગટંગ-
 દંડામજામદનિલોર્મિપલત્પતાકા ।
 મદ્રત્સમસ્તિ કમલા ચપલા વુધાસ્ત-
 ત્સાદીયતામિતિ સમાદિશતીય નૃણામ્ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં યુગાદિ પ્રભુના જિનમંદિરોના ઊંચા
 ધાર ઉપર રહેલા ધ્વજદંડના અગ્રભાગે પવનની ઉર્મિઓથી અત્યંત
 માન થયેલી પતાકા ‘હે વિદ્વાનો, લક્ષ્મી મારી પેઠે અપજ છે મા
 તેને દાન કરી આપી દો’ આ પ્રમાણે લોકોને બોધ કરતી હોય
 ભાગે છે. ॥ ૨ ॥

રાકાગદાકમતરંકનરીવિજાંચિ
 પ્રજાલિતા મુલલિના નિશિ સૌષ પાકે
 યસ્મિન્ શ્રાવ્ય દરગજ્જતશેઠગુણ-
 મૂર્તેર ધર્મગુણકાંચિન્નેરુદ્ધા ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં રાત્રે પૂર્ણિમાના ચંદ્રની આંદર ગહેલી
 જ્યોત્સ્ના રૂપી તરંગોથી ધોવાયેલા સુંદર ગહેલોની પકિત કેર

(પેનાદય) પચેન જેવી શુભ લાગે છે, તેથી જાણે અનેક રૂપવાળી મૂર્તિવાન ધર્મશાસ્ત્રની કીર્તિ દેવાય તેવી થોભે છે. ॥ ૩ ॥

તત્પદાધિષઃ સમમપદ્ મપદેવમતો
શુભો શુભેશ્વરિયુગો વિશુભોધિરિદ્ધઃ ।
દોષોધિનિર્જેનરણો રણમાત્રમૂવ
વંદ્યેઠ્ઠવકલિતઃ વલિતાપનુજઃ ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ—તે પદ્મુગે નમરનો રત્નમય નામે રાજા હતો, તે સિ-
વનો બહન, શુભી, જ્ઞાનંદી, અને સ્વંદ જેવી કાલિવાળો હતો. વળી
કાલિકાળના સાપથી મુક્ત, કામ દેવના જેવા રૂપવાળો અને શુભના
પદાક્રમથી રત્નમૂર્તિમાં જિતનારો હતો. ॥ ૪ ॥

યઃ વંદ્યુર્વૈરિષ દત્તાત્રુજાઞ્ચ મુદે-
શ્ચક્રેન્દ્રઃ પ્રમુખરઃ સમરોર્ધરાવામ્ ।
મોહાં ચજાર દગુધાધિપતિર્વિનોદ-
મોહરમ્મોદમરતિર્મર્તયસત્વૃષ્ણઃ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—પ્રસરના તેજસળો જે રાજા પોતાની મનોવૃત્તિમાં
વેનોદ અને હર્ષના બાશથી ભરપૂર સર્વકંટકની પેડે દહી નાખેલા
અમુર રાજાઓના અચંદ્ર આધાઓવડે રત્નમૂર્તિમાં ક્રીડ કરતો હતો. ૫

તત્સ્યાંગજો દવગજોન્નિભૃજરેન્દ્ર-
પૃથ્વિર્જિતઃપ્રમયુગો શુભવીર્યશાહુઃ ।
જકે દારાંકારિરણે જ્વલર્જાતિર્નિપુંજઃ
મીપુંજનામનુંજતિનૃપતિગ્મમાનુઃ ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—તે રત્નમય રાજાનો પુત્ર શીપુજ નામે રાજા થયો.
રાણ તથા હાથીઓની ઉત્તતિવાળા રાજાઓના વૃંદોએ જેના ચરણ-
પ્રગલ્ભને પૂજ્યા હતા, જેના બાહુ પાંસરા જેવા લીધે હતા, જેની કી-

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વીને ભાર ધારણ કરવાથી
લક્ષ્મીના સ્નેહ સંબંધથી, પાપ રૂપ અસુરોના સમૂહના હરણથી
સુખ કરવાથી, શ્રી સુદર્શન (ઉત્તમ લેન દર્શન) ને ધારણ કરવાથી
અને અજ્ઞાન રૂપ અધિકારને હરવાથી 'પોતાનું' તેજસ્વી નામ (ગો-
વિંદ) સાર્થક કર્યું હતું. ॥ ૧૨ ॥

इन्दुं कलंककलुषं जडपूर्णमग्निं
चोरसूज्य कटकयुतं निजसन्न पद्मम् ।
पद्मा यदीयसदने सद्नेकसौरव्य-
हृष्टा गरिष्ठधिपणा विललास शम्भत् ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળી જે લક્ષ્મી તે ચંદ્રને કલંકિત, સામ્રાજ્ય
ને જડ (લ) થી પૂર્ણ અને પોતાનું સ્થાન જે કમળ તેને કાઢીવે
જાણી તેઓને છોડીને ગોવિંદ સાધુના ઘરમાં રહી અનેક પ્રકારે
ઉત્તમ સુખોથી હર્ષ પામી હમેશા વિલાસ કરતી હતી. ॥ ૧૩ ॥

तस्याजनिष्ट कालिनिर्दलनैकवीरः
धीर्यारनाम सुमगः सुतनुस्तनूजः ।
यस्य प्रतापतपने तपति क्षमायाम्
लघोत्तपोत्तललितं भयतेऽन्यतेजः ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુને થીવીર નામે કળિકાળનો નાશક
વામાં એક વીર, અને શરીરે સુંદર એવો પુત્ર ધ્યેયો. જેનો પ્રતાપ
રૂપી સૂર્ય પૃથ્વી ઉપર તપતો છતાં બીજું તેજ અધોતના બદ્ધ
વેદા કરે છે. અર્ધાત્ તેના તેજના પ્રતાપ આગળ બીજું તેજ અધ
નેવું લાગે છે. ॥ ૧૪ ॥

प्रादान्तरा व्यतनुजं वनुजारिसस्य
गोविंद इन्दुवदन सदन गुणानाम् ।
यत्तावगच्छ कमला कमलापताशो-
भ्रयुग्मविघ्नमपनासनिर्मां च दद्याम् ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—એક વખતે મહાત્મા એવિંદે દેવ જેવા પરાક્રમી અને
શુભોના સ્થાન રૂપ એવા પોતાના ધાંદ્રગુણ પુત્રને કહ્યું કે, હે વત્સ !
આ લક્ષ્મીને સંભોળી શત્રુદીના વિલાસ જેવી અને મેઘના વાદળા
જેવી કલ્પિત કાળી લેજે. ॥ ૧૫ ॥

भूर्माभूतां चित्तिभूता विजडाः प्रमादाः
प्राग्ग्राहकेनुरला सरलाशयामी ।
कंपांकदावितपलाशयला च राज-
व्यापारसंपदवि सापदहो विदोवात् ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—હે સરલ આરાધવાળા પુત્ર ! આ શબ્દની વૃદ્ધ પામવી
અને ઉન્નત એવી મહેશ્વરનાનીઓ મહેશ ઉપર રહેલી સ્વભાવતાકા જે-
વી સ્વપલ છે, અને અહો, કંપાક વૃક્ષના ચલાયમાન થતા પત્રના
જેવી સ્વપલ આ શબ્દ અને વ્યાપારની સંપત્તિ વિશેષે કરીને આ
પત્તિ સહિત છે. ॥ ૧૬ ॥

पदेदद किञ्ज जडाशयतः सुगंधं
तमादिवातितरतो मयगीतविह ।
यद्यच्च समगुगमदो सुगनाभिदेतात्
गुंयंत कोविदगर्णगुणयत्तयेह ॥ १७ ॥
तद्भस्मराः स्वाधिपणा धिपणानुकाराः
कारागृहस्य सदतात् क्षितिपाधिकारतः ।
साम्याः फलं सुकृतसंततिपाथ पात्र-
विस्तप्यपाभिप्रमिहाददते महान्तः ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—જેમ વિદ્વાન લોકો ગુણીપણાથી જડાશય (જડાશય)
માથી ગુગંધી કમલને ગ્રહણ કરે કે, છાશમાંથી અતિ સરસ એવા મા-
ખણના પિંદને કાઢી લે છે અને મૂગની નાભિમાંથી કસ્તૂરી લે છે તેમ
બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિજેવા મહાન પુરુષો કારામકુ જેવા શબ્દાધિકાર-

માંથી સત્કૃત્યેની બેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવ
રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ચક્રવૃત્ત કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

તત્સત્સત્સતિસમ સમસુ ચૈત્યમુચ્ય-

ક્ષેત્રેષુ ચન્તુમુચિતં નવસંચિતં સ્વમ્ ।

માયાદમંષુ મધિકૈ ધનવાંઞમુતં

સદ્ધ્યોમયોતિ ચદનંતગુણં શૃણાદય ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું
દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શુભાશી !
ભવિ પ્રાણીઓએ લાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી ધીર
પછી અનંતમણ્ડુ થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

વ્યાપાર્જિતં શુભગર્જિતમગ્રહય-

ચિત્તં સ્વચિત્તશુભભાવવશાદ્ વ્યપિપ્યે ।

સ્વર્ગાપર્ગમ્હુઞ્જસત્તિદાયકસ્ય

સંગૃહાણે શુભયક્ષ્મણોઃ કલં યત્ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને શુભોના સમૂહથી ગ
એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપર
શ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના શુભની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યના
રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ મહત્ત્વ થાય. ॥ ૨૦ ॥

મોમિત્યુર્વિતેનર્વાતિ સ્યસુતેસુનેઞ્ઞ-

પુંજેત માસ્યતિ વિમાસ્યતિ સદ્ગુણીયેઃ ।

માતૃત્વ માતૃપાત્રિતેમવિશુ શુભ ધો-

મોવિદમાધુત્તુર્યાં નિજગમંશાલામ્ ॥ ૨૧ ॥

વિદ્મા વ્યગ્રિષ્ઠવિદ્યાદિવિષ્ણુનન્ ॥

ધોસોમસુદરગુણિનિ વિશ્વપૂજ્યાન્ ।

ધોગૃહિતાઞ્ચ ઘરગૃહિતમતિષ્ઠા-

કારાચંબન કુર માં વિશદમસાદમ્ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુજ્ય સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીર તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી જલેદ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મચાળામાં અન્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કષ્ટ-વૃદ્ધ સમાન અને વિધન પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી મોક્ષમુદર ગુરૂને વિદ્વસિ કરી કે. હું આ સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિમગ્ન પ્રમાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના ગદ્યોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

શ્રીમાંસ્ત્રનસ્તત્તમુણો વળરાદ્ પ્રપંદે
સ્તવોઽતિહરણ વચનં તપીદમ્ ।
વસ્ત્રાદનુમદ્દત્તઃ કુરુભૈર્લસંત-
સન્ત સ્વરજ્જુત્કપારતપૂર્ગચિત્તાઃ ॥ ૨૩ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગજુનાથ ગુરૂએ અ-તિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર કર્યું હારણ કે. ગુરૂત્પ્રેમથી શોભના અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુમદ્ધને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

મીઠ્ઠિત્તૈઃ પ્રમુદિતૈર્ગારિતે મુદ્ધતે
દ્વલંગવાન્ ઘનમુદ્રા સ્ત ઢિલેત રેસન્ ।
માતારણ્ય મુવિ સંઘગ્રન્થ નદર-
શાપઃ પ્રતાપતરાવિદ્મનિઃ ક્ષિતાત્રામ્ ॥ ૨૪ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂઢુર્ત વેસાઓએ મૂઢુર્ત આપ્યું એટ-લે મળ્યા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી આશ્વિનોને ચિંતા-મત્તિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વી ના સંપન્ન જનને જોષાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા. ૨૪

કાદમીરકુંકુમરસાંકવિશેષલેસા-
 છટ્ટાઃ પ્રહૃષ્ટમનસો ડનઘસંઘલોકાઃ ।
 ગોવિંદ સાધુ રચિતામિતરંગચંગ
 દ્રંગં સમાયયુરિયદ્વરમાદરાત્તે ॥ ૨૫ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રસના ચિન્હ (છાંટણા) થી મં-
 કિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્દોષ સંઘના લોકો મનમાં હં-
 પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમાં અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેમ
 નગરમાં નિર્ભય થઈ આદરથી એકઠા થયા. ॥ ૨૫ ॥

પ્રોત્તુંગરંગદસિવિસ્તૃતમંડપના-
 માંતિ સ્થ વિસ્મયવિષાદિગુણા મરૈવાઃ ।
 ગોવિંદકીર્તિનિકરા અપિ વિષ્ટપસ્ય
 મધ્યેડપિ મેધ્યઠ્ઠયો ન મમુસ્તદાનીમ્ ॥ ૨૬ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણુ વિસ્મય કરનારા છે એવા કે-
 રૂપોના સમૂહ તે ઉભા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મંડપમાં સમાયા
 નહીં; તેમજ ધવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્તિના સમૂહ પણ
 આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

ગર્જન્મહોર્જિતમૂદંગધુરંગમેર્યા-
 ઘાતોઘટ્ઠનિનદાઃ સમદાસ્તદાનીમ્ ।
 ગોવિંદરાજમુગુણે પ્રગુણે રમામી
 કિં સ્પર્ધયા પ્રયયુરાભ્યમિતાન્ દિયંતાન્ ॥ ૨૭ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરતા મોટા ઉચ્ચ એવા મૂદંગ, ધુરંગ
 અને બેરી વગેરે વાજિંત્રોના મનોહર શબ્દો ગોવિંદરાજના ઉત્તમ
 ગુણોની સાથે સ્પર્ધા કરવા હોય તેમ તત્કાળ અપાર દિશાઓના મં-
 માં પ્રસરવા લાગ્યા. ॥ ૨૭ ॥

મૃતિં યયી ન રસના સરસાદાનેસ્ત્રી-
રોંકસ્ય કેવલમનેકવિર્યધમયાઃ ।

રામામનોદાધપલ્લવ્યનિમિસ્તદાર્તી
સૌયદયૂપમપુરેતવિ કર્ણયુગ્મમ્ ॥ ૨૮ ॥

ભાવાર્થ—પ્રાચીના લોકોની રસનેદ્રિય અનેક જાનના ઉત્ત-
મ જોઈનેાથી તૃપ્ત ન થઈ, એટલુંજ નહીં પણ સ્ત્રીઓના અમૃત
જેવા મધુર અને મનોહર ધ્વનિઓથી તેમની કર્ણદ્રિય પણ તૃપ્ત
થઈ નહિ. ॥ ૨૮ ॥

ગોપિંદસપ્તાને મનોમગ્નમોરનામિ-
ફૂવાસ્ફુરદ્વપાણેમામૃતધામદયા ।
મો કેવલં ક્ષિતકલા કિન્ન મર્તંદી ત્વીં
સરદ્ધાર્તિર્કોપિંતવિ તરય નમર્તં દિયે ॥ ૨૯ ॥

ભાવાર્થ—મનોહર અને ગંજીર ઓવા નાણિપમાં સ્ફુરણ-
ક્રમાંન લાવણ્ય રૂપ અમૃત વડે જેનું શુદ્ધ સ્વરૂપ છે એવી કલાપ્રિય
કનકતંડી સ્ત્રીજ કેવળ ગોવિંદ સાધુના ધરમાં નૃત્ય કરતી હતી, એટલુંજ
નહીં પણ તેની સ્ફુરણાધમાન કીર્તિ પણ આખા વિશ્વમા નૃત્ય કરતી
હતી. ॥ ૨૯ ॥

ધીનવટપુમ્મમણે મતણ્યુ શય્યુ
નાર્ગતગંધેષુ ત્રનપિણવકારિતુ આરુ ।
ધીનવટનાથગુરુદો જયધંદ્રશાસ્ત્રઃ
ધીમાષ્ટકન્ય પરદારેવદં વદુરં ॥ ૩૦ ॥

ભાવાર્થ—આવી રીતે ધીનમુખના મહિરમાં સજ્જન લોકોને
વિરમય કરનારા વિવિધ જાનના ઉત્સવો થઈ રહ્યા છે તે જાણે થી
અચ્છપતિ ગુરુએ જયધંદ્ર નામના વાચકને સૂરિપદ આપ્યું. ૥ ૩૦ ॥

ધીનેમિદૈવતમયો ગિરિરૈવતસ્ય
બ્રહ્મણ્યજિહ્વામનસં સ ગમશ્ચકાર ।
તત્રોત્સવૈર્નયનવૈરસિદ્ધોપિતાર્હત્-

શ્રીદાસનો વહુદેનાનિ નિજાય હર્યાત્ ॥ ૩૭ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી રવત (ગિરનાર) ગિરિમાં રહેલા અને
અર્ધમત પાળતા સરસ્વ મનવાળા એવા શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને તેમને
નમસ્કાર કર્યો તે સ્થાને નવ નવા મહેલોએ કરી શ્રી અર્હત
નને દીપાવતા અતિ હર્ષથી ધણી દિવસો નિર્ગમન કર્યા. ॥ ૩૭ ॥

સોપારકે સકલતીર્થસમયનાદિ
સદ્ગાનિ તીર્થપતિમાદિજિનં પ્રવૃણ્ય ।

ગોવિંદસંઘરમિત્તા યતિનાથયંચ

મેત્રે મર્ચાદુષિરસી શિલ જાતુદમઃ ॥ ૩૮ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી સમગ્ર તીર્થમાં સમર્થ નામવાળા અને ઉપર
ધામરૂપ એવા શ્રી સોપારક તીર્થમાં આવી ત્યાં રહેલા મુનીશ્વર
વંદવા યોગ્ય એવા શ્રી આદિનાથ પ્રભુની પૂજા કરી. તે સંઘપતિ
વિંદ આપુએ આ મોટા સંસાર સાગરને પોતાની જાતુ મુખી
માણુને માની લીધો. અર્થાત્ તરવાને રહેલો જાણી લીધો. ॥ ૩૮ ॥

ધીતારણે શિખરિણિ શ્રિતતારકં દ્વિદ્-

સિન્ધ્યાજિન તમજિતં સ જિનં પથેરે ।

ધીમત્કુનાત્નૃપનિર્મિતમદ્ધુતથી

અથ નિરોશ મુમુદે ચ મહેન્દરાજઃ ॥ ૩૯ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી શ્રી તારંગુગિરિ (તારંગાજી) ઉપર સેવ
આશ્રિત ભક્તોને તારનાર, શત્રુઓના સન્નયથી અજિત થી અર્ધ
નાથ પ્રભુને તેમણે વંદના કરી, અને શ્રી કુમારપાળરાજાને નિર્મિ
કરેલા તે અદ્ભુત શોભાવાળા ચેત્યને દેવ મહેન્દરાજ શ્રી
આપુ ધણે હર્ષ પામ્યા. ॥ ૩૯ ॥

ધોતુજમૂપાલિયિનિર્મિત્તુ મૈરદ-
સ્ફુગ્નદેન મહતામહતામરોધઃ ।
ચેચત્તધિગા સુરપુરે સ્વપુરે સર્વંધો
સોધિદસંધપતિરજાના રાજાગત્ ॥ ૪૦ ॥

ભાવાર્થ—આપત્તિએ ના સમૂહને નાશ કરનારા અને અજ્ઞાનરૂપ
મધકારને દૂર કરનારા તે સી મોવિંદ ચાંપપનિ શ્રી પુષ્કરવલ્લભે કહેલા
મોટા નગર પ્રવેશના મહોત્સવ સાથે ઉડ્ડમીના વિદ્યામયો ધંદૂના નગર
પેવા પાતાના નગરમાં આગ્યા. ॥ ૪૦ ॥

પાપંલિદેતુ જિનરાજ્યંસ્થુ સર્વે-
સ્વદાહિજાતુ મદાત્ત રા મદાનદેવ્ય. ।
ધાર્મયતજિનપુત્રં સ્વમુક્તમાના-
મર્થા ચ શિલાસ્તુતં શિતજાન દર્પાન્ ॥ ૪૧ ॥

ભાવાર્થ—તે મહાન ઘેલીએ મોટા હરેપી આકાશ મુખી ઉગ્યા
મેળા સર્વે જિન દેવે.માં અટન્દ્રક ઉત્સવો કર્યા અનુરૂપ બેવી શ્રી
પ્રાંધની બહિ આચરી અને પેતાના ઉચમ મુરૂની વિશ્વારથી પુ-
ત્ર કરી. ॥ ૪૧ ॥

નિસેગ્નદેવિ વિગ્નર્ત સ્ત્રીયૈર્દર્શિ-
ધાતાર્થો ડગુસ્વમૂવિનિવારણે ડદ્ધો ।
સંસ્વાનગમિ શુભાદિમદે ચિદ્ધ-
શુભાગ્ન શન્વનગ્નિતરણ ડિગ્નગ્નસ્વ ॥ ૪૨ ॥

ભાવાર્થ—મેક વખતે તે દીપેદર્શી ઘેલીએ વિનમાં વિચારું કે,
અગુરના સંન્યને નિવારણ કરનારા ના ધીનારણ (ન.રંગાજી) મિરિ
ઉપર શ્રી અન્નિતનાથ મમુનું નથીન મુરૂજિંજ અવિરલે રથાપ-
ન કરું. ॥ ૪૨ ॥

તીર્થંકરપ્રતિકૃતિ પ્રચરપ્રતિષ્ઠાં

નિર્માણ્ય વિસ્મયકરં જગતીજનાનામ્ ।

સંયોજયામિ નિજનામનિકામમંત-

વિંધ્યે સપુણ્યનૃપુ પૂર્વતયા ચિરાય ॥ ૪૩ ॥

ભાવાર્થ—વળી સર્વ પૃથ્વીના લોકોને વિસ્મય કરનાર અને કૃતમ પ્રતિષ્ઠાવાળું શ્રી તીર્થંકરનું જિંજ રચાવી, વિંધ્યા પુરવચ્ચ પુરોમાં ચિરકાળ પૂર્ણપણે રહે તેમ મારા નામને તેની સાથે જોડી. ॥ ૪૩ ॥

આરાસણે ગુરુગુણે પ્રગુણે પ્રમાણે-

૬. દેવીં ત્રિલોકજનનીં જનતીનિકર્ત્રીણ્ ।

શ્રીં ધૈમિકાં કમલપત્રવિનિવ્રજેન્દ્રા-

મારાણ્ય કાર્યમહમીંસ્તિતમાતનિષ્ઠે ॥ ૪૪ ॥

ભાવાર્થ—ગોટા ગુણવાળા અને પ્રભાવિક એવા આરાસણ (મારા ગુણ પર્વત) માં રહેતા, લોકોને નીતિ આપનાર, કમલપત્ર જેવું વિકાસિત નેત્રવાળા અને ત્રણ લોકોને નીતિ આપનાર, માતાદેવે એક શ્રી અંજિકા દેવીની આરાધના કરી આ ધીમંત્રીત કાર્યને હું ચિરકાળ રથી આરંભું. ॥ ૪૪ ॥

દર્યં ત્રિધિલ ચતુરધાતુરદિવકીર્તિ-

સ્ફુર્તિઃ સમૂર્તિમદનો વદમોદુવામઃ ।

સંઘાધિપો નમનિવાયકર્તાં સુતી તાં

દ્રવ્યંઃ સુગંધઘચિરેધિરમારરાય ॥ ૪૫ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ચિંતવી તે સંઘપતિ ચતુર ગોવિંદ શ્રી કે જેની કીર્તિ આરે સમુદ્રમાં સ્ફુરે છે અને જે મૂર્તિમાં કામદેવ જેવા અને મુખમાં ચંદ્ર જેવા છે, તેમણે પર્વત ઉપર નિવાસ કરી રહેતા તે અંજિકા દેવીની મુગધીથી મુદર એવા દ્રવ્યોથી આરાધના કરીશ.

તસ્ય પ્રસન્નવદનામદ્માપ્ત્યમૂર્તે
દેવી સ્વકુલ્યવિકટા પ્રકટાહ ચેત્યમ્ ।

શૃંષ્યં વરં વૃણુ યતઃ સુરવર્ણનં સ્યા
સો મિષ્કલં રજનિગર્જિતવસ્ત્રહાસિન્ ॥ ૪૬ ॥

ભાવાર્થ—કામદેવથી પણ બેઠાં ભૂતિવાળા તે બેટીને પ્રસન્ન વદન કરી અને અગ્રી શાત રાખી તે અંગિકાએ પ્રકટ થઈ કહ્યું કે તમે ઇચ્છિત વરદાન માગો, રાત્રે મેં પત્ની ગર્ભવાળી પડે દેવતાનું કથન કહિપણ નિષ્ફળ થતું નથી. ॥ ૪૬ ॥

સ પ્રાહ સાહસતિપિર્નિવેમિર્મમાલં
સ્વામિમ્પલં સકલયા વલયા ચ રાહ. ।
શ્રી જૈનવિષ્ણુકરણાય શિલાં વિશાલાં
ત્વં દેહિ દેહિસુત્પલ્લિસયા મમાય ॥ ૪૭ ॥

ભાવાર્થ—સાહસ (હિંમત) ના બંદાર રૂપ તે બેટી યોગ્યા કે, હે સ્વામિની, મારે દ્રવ્યના નિધિએ એટલા નથી તેમજ સમગ્ર રાજકુલાની પણ અને ઇચ્છા નથી. પ્રાણીઓના કષ્ટવૃત્તા સમાન એવા તમે શ્રી જૈન બિંબ કરવાને માટે અને એક વિશાલ ચિત્રા આપો. ॥ ૪૭ ॥

દેવીત્યુષાય યજ્ઞં શુચિચાત યજ્ઞ-
રાજસ્યદીયજ્ઞનયઃ કનકપ્રભાંગઃ ।
પૂર્વ પુરો મમ ॥ મિર્મમદેવગતો
મન્વેતદેવ નરદેવગતો યયાચે ॥ ૪૮ ॥

ભાવાર્થ—દેવીએ પવિત્ર યજ્ઞનથી કાનું કે, હે બેટી પૂર્વે સુવર્ણના જેવી કાંતિવાળા તમારા પિતા શ્રી વચ્છરાજ કે જે વીતરાગ દેવના ભાગ અને નર તથા દેવતાઓએ નમેલા છે તેમજે મારી આશ્રય આપુ-
ન વરદાન માગ્યું હતું. ॥ ૪૮ ॥

પ્રોત્સુગમ્ભુમૈતર્થવલાંગચૈઃ

પુર્વગરિષ્ઠતરસંકરસાંકસમૈઃ ।

સંવ્યાતિગૈર્નગતિમૈર્વૃષમૈરઞ્ચ

ગ્રાહ્યો કલો રચકલો ધ્વનિ ષોદ્યતે સ્મ ॥ ૫૨ ॥

આવાર્ય—ઉંચા યુગોથી મુંઢર, યોગ્ય અંગથી મનેદહર, શકરના

જેવા મોટા અને પુષ્ટ એવા પર્વત સમાન અસંખ્ય બજદોષો

૧૨ ધ્વાન કરતો રેડો ભાર્ગમાં વહન કરવા માંડ્યો. ॥ ૫૨ ॥

પાપાણચૂરણપરાતલદારણદુ-

પ્રગ્લેશનાવિષદુષ્કર્મવિધાનરૂઢૈઃ ।

કુદાલમુદ્રણુદારકરેન્નૈસ્તૈ-

મૌર્ગઃ સમો ડત્તવિષમો ડપિ સમીક્ષના ધાતુ ॥ ૫૩ ॥

આવાર્ય—પાપણને તુરણ, પૃથ્વીને ખોદવી અને વૃક્ષોને ઉઢવા

૧૩ ધણુ દૃષ્ટોને કરવામાં કુશળ અને લેઓના હાથમાં ઠોઢાણા,

૫૨ અને કુવાડા રહેલા છે એવા તે પુરુષોએ સમ વિષમ એવો ૫-

૩ મૌર્ગ તરફાલ સમ કરી લીધો. ॥ ૫૩ ॥

મેરીમયંકરરૈર્મંદપોદિદ્ધા-

રર્થસ્ય ધ્રુવનુમુલર્વિવુસૈઃ સમંતાત્ ।

માર્ગે મૃતામ્બગલ્લા મલ્લજાલિસિદ્ધ-

વ્યામાઃ પ્રગેનુસપિતા શપિ પાંદિશીલાઃ ॥ ૫૪ ॥

આવાર્ય—લેરીઓના લયંકર શબ્દોથી, ઠોડી મુલદોના હા-

૧૪ ઠાથી અને ચારે તરફ લેવડોના વિશાળ ઠોલાહલથી ભાર્ગમાં રહેલા

૧૫ મૃગલા, અંધો, રાજ, બલવાન સિંહો તથા વાધે કઈ રિયામાં

૧૬ એમ સંલભ પામી નાસવા લાગ્યા. ॥ ૫૪ ॥

સ્વામોદમોદકસમીરમ્તાલિદાલિ-

પ્રાગ્વામ્યગોગ્વપુંદિકા રહિતાઃ ધમેષ્વ ।

તાંબૂલપૂરિતગુણાઃ શુભપાર્શ્વમદ્વા-

ધનુઃ પ્રમોદનુમુલે રચકલો ધ્વનિ

ભાવાર્થ—મુગધી મોદક, ખુશબોદાર જાત દાળ અને ઘઉં
વાળું લોજન લેવાથી સાવધાન થયેલા તેથીજ શ્રમ વગરના
ખમાં તાંબુલ રાખી ચાલતા તે રેકડાના હાંકનારાઓ માર્ગે મુખ
રમાં મમ્મ થઈ હર્ષના કેલાહલ કરતા હતા. ॥ ૫૫ ॥

તન્મૂદકમમિતસહપનગ્રિયાં ધી-

મૈવેષમધ્યાનિ તતાન પદે પદે ડસૌ ।

દોઃસ્થામસિંહસમલક્ષણસિદ્ધમંત્રી

વેર્ધા નિષાદ દ્વિ સતતમંથિકાલ્પ્યામ્ ॥ ૫૬ ॥

ભાવાર્થ—મુખના જલથી સિંહ જેવા લક્ષણવાળા તે મેટી
અંગિકાને હુમેશાં દૃઢ્યમાં રાખી માર્ગમાં સ્થાને સ્થાને સર્વ સ
થઈ રહે તેટલા પ્રમાણના કંસાર (લાપરી) નું નેવેધ કરતા હતા

સ્તોકં ચલદ્રવ્ય રથો ડચ્ચનિ ભૂરિમાસૈ-

રાગાત્સ તારણગિરેઃ સદ્ધિલ્પકાયામ્ ।

સા પ્રસ્તરો ઘટયિનું વરસ્યધારે-

મારજ્યતે સ્વ કૃતવિસ્મય શંકાજામ્ ॥ ૫૭ ॥

ભાવાર્થ—માર્ગે હળવે હળવે ચાલતો તે રથ ધણે માસે
(તારંગા) ગિરિની તલેટીમાં આવી પહોંચ્યો. જોનારાઓને
પ્રમાણે તે મહાન પાપાણુ (ચિલા) ઉત્તમ સૂત્રધારો (ચતારો)
જામે ધણવા માડ્યો. ॥ ૫૭ ॥

સ્તોકૈર્દિર્નૈર્દિગ્ધાવિધિરિદંધિમાભિ-

રિદ્ધામિત્રિગુણં મયનં મદિદ્ધામ્ ।

રિવ મદનગમમૂદગિરય વેનુ

સ્થાને ન્યક્ષેપિ ય જુમે ડદ્ધિ મનુષ્યલ્લોઃ ॥ ૫૮ ॥

ભાવાર્થ—સૂત્રના ગિજ જેવી કાનિઓથી ત્રણ ગુણને પ્ર
દાન અને મદિમાનું સ્થાનરૂપ તે ગી અગિતનાયપ્રમુખ

ખેંબ દોઢ દિવસોમાં તેવાર થઈ રહ્યું. પડી યુગ દિવસે લાગે મનુ-
ઓએ તેને સ્થાન ઉપર સ્થાપિત કરી દીધું. ॥ ૫૮ ॥

સોવિદસાપુત્રદિનાશ્વિમવાધવિય-
નિન્વાસિશુરિકથાપિતુમરોત્કરાણાન્ ।
દત્તા શુવર્ણરસના દ્યસનાદિમુક્ત-
ચિષ્તેન લેન ક્ષમતેન કલેન મત્યાઃ ॥ ૫૯ ॥

ભાવાર્થ—જેનું ચિત્ત બ્યસનથી મુગ્ધ છે અને જે જનપતિની
દમેલા છે એવા તે ગોવિંદસાપુને શી અચિત્તાયમપુના બિંબની
સેદિ અને શુદ્ધિ દેહેનના પુરૂષોના સમૂહને શુવર્ણથી નહીન દરના-
ઓ (નિહાંઓ) આપી. ॥ ૫૯ ॥

સામાયુ રા સારણિયી વ્ય મુદર મરિદા
ધીતોમગુંદરગુરુનારે સપટોકમ્ ।
ધીતગલોદમવિલં શ્વકુટુંબનોક-
માદાય સાદર્શનમર્દિશુવેરદત્તઃ ॥ ૬૦ ॥

ભાવાર્થ—નિહાંસ સમૃદ્ધિમાં કુજેર જેવા તે ગોવિંદ સાપુ મદિ-
માવટે ગોઠા એવા શી સોમ મુંદરગુરુને, સંધના લોકોને, રાજના
માતૃસોને અને પોતાના સર્વ કુટુંબી જનને પોતાની સાથે લઈ તે તાર-
શુ (તારંગાશુ) પર્વત ઉપર આમ્લ ॥ ૬૦ ॥

સ પ્રાદિષોષિવ્રજણા મરણા સતિલા-
લ્લં મદયનુરધોષ ચિચિત્વ વિસે ।
શાદ્રતપે, શિદિ શિદિ પ્રમુતાજનના
સે ડપ્પાચયુર્દયુરધાદિસમર્પણા ॥ ૬૧ ॥

ભાવાર્થ—ચતુર શુદ્ધિવાળા ગોવિંદ સાપુને પોતાના મનમાં પ્ર-
તિષ્ઠા કરવાનું કાર્ય ચિંતવી પ્રમુતાવાળા પુરૂષોને બેલાવવાને દેશ દિ

શાએ પોતાના શ્રેષ્ઠ માણસોને મોકલ્યા અને તે પછી અર્ધ રૂ
સમર્થ વાહનવાળા તેઓ પણ આવી હાજર થવા લાગ્યા. ॥ ૬૧ ॥

सर्वांसु विदुः च विद्विषुः च संति यानि

थापत्तनादिनगराणि चराणि भूमौ ।

तेषामसंख्यमनुजा दनुजारिकल्पाः

कलपांग्रिपा इय समे भिमिलुर्नगे ऽस्मिन् ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વી ઉપર સર્વ દિશાઓમાં અને વિદિશાઓમાં
 તા પત્તન વગેરે થહેરા છે તેઓના દેવતા જેવા અસંખ્ય મનુ
 શાએ કદપવૃક્ષો હોય તેમ તેઓ સર્વ આ પર્વત ઉપર એકાદાશી

श्रीनित्युपासनशतांगतुरंग्यम्-

रंगमन्दागमनूपपादनवादिनीनाम् ।

संख्यां पयोऽधियसामिह संविधातुं

धातापि मेष पटिमानमिदाललये ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—સમુદ્રના જલની પેઠે સુયોજિત સુખાસનો, રથો,
 નેા અને પ્રચંડ ગજોદ્દો વગેરે રાજઓના વાહુનોની સેનાઓની
 ખ્યા હરવાને વિધાતા પશુ આમર્થ્યને ધારી શકે તેમ ન હોય.

६॥ शुंजरागुमटैधिंरुटैमंदोनिः

तत्तदस्यैवसाक्षितमहिताङ्गल्याम् ।

धर्मनुष्णामितनुष्णं प्रियते स्म रक्षा

रुक्षातिगैद्य परितो पिरितारजे क्षे. ॥ ६४ ॥

भा. ध. — ते तारलुगिरि उपर आरे तरश् तेजधी उग्र, १३
मान पाभेवः तैमार करेला सैन्यवाणा श्री पुंनराजना धर्म
जये त्यां आवचाने धंअनारः वेढेनी आरे तरश् रत्ना ३४
३५ ॥ ६४ ॥

ઉત્તારણાઃ સુરદિવાચનિમા યમૂયુ
 રત્તારણાય વચ્ચતિયમ્મતપાનામ્ ।
 તત્તુ તિરેક્કમતયો વતયોઽપિ ધર્મે-
 શાલાસુ તે જનુરમિતિલસદ્દુપાનામ્ ॥ ૬૫ ॥

ભાવાર્થ—અસંખ્ય મનુષ્યોને ઉત્તારણને માટે કેવલાના વિમાન
 જેવા ઉત્તારક (ડેળીવાળા) દોકેા દુઃખર રડા દત્તા સ્થિર મનિવા-
 ણા ચોરાશી ગળુના થતિઓ પણ ધર્મશાળાઓમાં આવી રડા દુતા. ૬૫

ધીતોમહુંદરગુરોઃ સતુપાધવરગુ
 સુત્તઃ કવં ચ સન્નહિપુરંદરગ્ ।
 સર્વોત્તુ દુષ્કવતાનિષ્કમિતોભયીતિ
 સર્ધીતપાલકપિમાનહમાનતાં ચા ॥ ૬૬ ॥

ભાવાર્થ—ધર્વ સૂરિઓમા ઇંદ્ર સમાન એવા ધી સોમમુદર સુ-
 રોનો તે ઉપાધવ કેમ સ્તુતિ કરવા બેઃખ ન દોષા કે ઉપાધવ અત્યારે
 સર્વ પવિત્ર રૂપાનેામાં સોભાવાળા પાલક વિમાનની ગુફાને ચાએ
 દુતે. ॥ ૬૬ ॥

સર્વાં ચ ધર્મદાતૃતી જ્ઞાતૃત્રાસઃ ધી-
 મંતો મહેન્વનિવદા તિલવામિતમાઃ ।
 સમાન્ન વર્ણગુલ્કં તુલ્યેઃ ક્ષિતોયાઃ
 ધીમદ્ગુલ્કમપયો ધ્યૂતમાવિદંતિ ॥ ૬૭ ॥

ભાવાર્થ—તે ધર્મદાતામાં અસરતા તેજવાળા અને વરુણી મુ-
 દર જેવા ધીમાન્ એકો મુદરથેના સમૂદો અને સીચે કળિંગવિષે
 રામાંચ આમે સર્વદા ધી ઉત્તમ ગુફના વચનાવતનું જાન કરે છે. ૬૭

સાપ્તેકસાગ્રુપસાગ્રુગા મરેકપા
 સામ્યા હયાધિપગમાધિપસાતસારેઃ ।
 મોદિદનનિ દુપુરેપુરસંસ્વાઃ
 સંતપ્તવા વિનયસદ્વર્તયિષ્ઠા ॥ ૬૮ ॥

ભાવાર્થ—અન્ધેના અને ગજેન્દ્રેના અધિપતિ શ્રી પાતસાહુ સં
દેકરાજ ગુણરાજ વગેરે મહાન સભ્ય ગૃહસ્થો અન્ધવાહનના પૃષ્ઠ
પર બેસી જેઓના અંગ ઉપર વિનય અને ઉત્તમ ન્યાય રહેલાં
એવા તેઓ સાથે ભેટ લઈ ગોવિંદ સાધુને ઘેર આવવા લાગ્યા.

ગોવિંદસાધુરપિ તાન્ પરિરમ્ય દોષ્યામ્

સપ્રધર્મ સધિનયં ચ મુદેત્યુવાચ ।

સ્વસ્ત્યસ્તિ મોઃ શુભવર્તાં મયતાં મર્દાય-

ભાગેન યઃ સમજર્તાહ સમાગમો ડયં ॥ ૬૯ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ સાધુ પછી તેઓને જે શુભધી આલિંગન
રહેલું અને વિનયથી હૃદય પૂર્વક બોલ્યા કે, હે ગૃહસ્થો ! હૃદયપુર-
એવા આપ સર્વનું કલ્યાણ હો, અહિં મને તમારો સમાગમ
ભાગ્યધીજ થયેલો છે. ॥ ૬૯ ॥

યુષ્માક્રમેષ તિર્થવિચરમદાયતિષ્ઠા-

પાર્યં ત્યદ્ધાર્યમિદમસ્ત્યલિલેં મહાર્યાઃ ।

અગ્રેસરી મયત્ત તત્સજના હિ યૂય-

માસપ્રમેય પરિચર્તિ યતો મુદ્ધર્તે ॥ ૭૦ ॥

ભાવાર્થ—હે મહાર્ય, આ અહાર્ય એવું જિનખિંબની પ્રતિ-
સર્વ કાર્ય તમારુંજ છે. તેમાં તમે અગ્રેસર થાઓ, તમે મારા સ્થા-
નો. વળી તેનું શુભ મુદર્ત નજીક આવેલું છે. ॥ ૭૦ ॥

ગોવિંદસાંદ્રધિમયાદૃતમાનસાસ્ત્રે

મંત્રધાય તદ્વચનતો ડયનતોત્તરંગાઃ

રનાત્રાંગમયપ્રચનવિસ્તરનીરયાત્રા-

સંઘપ્રવેશમદરાં રપનાદિ ચક્ષુઃ ॥ ૭૧ ॥

ભાવાર્થ—જે પ્રમાણે ગોવિંદસાધુના ઘાટા વિનયથી જેમના
ન હરજી થયા છે એવા તેઓ મસ્તકને નમાવી તે જાવનમાથી

યર્ધ સ્નાત્રોત્સવ, વિસ્તારથી જલયાત્રા અને સંમનો પ્રવેશોત્સવ પ્ર-
ત્યાદિ કાર્યો કરવા લાગ્યા. ॥ ૭૧ ॥

ગોવિંદધામિ ધનંધોમિ ચ ધર્મસાંઘે-
સ્વર્ગદુષ્ટે સવલસપુરપ્રવેશે ।
અદ્વિપ્રતિધનિમપદ્મિગુણત્વમાયા
ભેયોઽવાપ્રમિતજ્ઞાઃ પ્રસ્રતાઃપ્રસ્રુઃ ॥ ૭૨ ॥

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુના તદ્દમીના સ્થાનરૂપ મંદિરમાં, ધ-
ર્મશાળાઓમાં, જિન ચેત્યમાં અને સર્વ સંધના નગર પ્રવેશમાં વાગ-
તા એવા અને પર્વતના પ્રતિધ્વનિઓથી દ્વિગુણ થયેલા ભેરી વગેરે
વાજાંત્રોના ધ્વનિઓ અતિ તીવ્રણુ થઇ પ્રસ્રવવા લાગ્યા. ॥ ૭૨ ॥

ગુહાપન્થૂનઃકચિરાઃ કુનિરાગધારિ-
સર્વેદુલ્લભદુલ્ભાવિવિવિવ્રમાસઃ ।
સ્વર્ગદ્દેવદરધરાઃ પ્રવરા ઉદારાઃ
ધીમંદુષા કુન્નુભિરે પરિતાં મુહસ્વ ॥ ૭૩ ॥

ભાવાર્થ—ગોત્રીઓના બુમરથી મુંઢર દેખાતા, ઉજ્જવલ રંગવાળા
ઉંચા દેશમી વળોથી જેઓની કાતિઓ નિચિત્ર લાગતી હતા અને
જે સ્વર્ગના ખંડનો આકંબર ધરતા હતા તેવા તે ઉદાર એક મંદિરો
તે યેહીના મૃદુની ચારે પાસ યોત્તી રદ્યા હતા. ॥ ૭૩ ॥

માધ્યમુર્દ્ધગરપર્વગમ્નર્નર્ન-
રંગત્તરંગવિવ્રતાશ્ચ યતા પુરસ્વ ।
તિત્વે પ્રભુપદમુજ્જન્ સનદ્વિવિવ્ર-
વિવ્રપ્રદાનાનિરતં સદિતે જુગાને. ॥ ૭૪ ॥

ભાવાર્થ—કામદેવના રંગના ઉજ્જવળ તરંગોને વશ થયેલી ન-
ગરની વેશ્યાઓ મુદંગના શબ્દોથી મનોહર અને લોકોના હૃદયમાં

વિલિપ્ત આશ્વર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર
તાણી. ॥ ૭૪ ॥

કાવ્યાનિ મન્યૈર્કર્વયો જનંદુર્ગુણાઢ્યાઃ

છંદોસ્વમંદનિતદા મપદંશ્ચ મટ્ટાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ અગુર્વત્નાયનીયા

રામા દુષ્ટાઃ ઘરતાનિ કલામિષમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—વાગ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો લખ્યા હતા, ભાટો એ
શબ્દોથી છંદ પકતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હો
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધરણ મંગલ આપતી હતી

લક્ષ્યંદિનો જય જયેતિ-રવં ચિતેતું-

રથેદરમ્મજગ્નાઃ પ્રગુણાશ્ચ વેદાન્ ।

ગોવિંદરાજનૃશ્ચમંદપમૂર્વમૂર્ચ-

સ્વલોકોક્તોપ્પદિકતાગુંથયારિણીત્યં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીઓ બચાવ્યા હતા વિસ્તારતા હતા,
વિપ્રમણે તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિં
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

શ્રીસર્ગસંજ્ઞાનુક્રમોદ્દમંડકાચ-

સત્ત્વાયપસ્તુત્ર દ્વોષાગિઠોષયૌષ્માઃ ।

મંતર્યુંહ દ્વદશિરે સુરમેર્ધૃતસ્ય

સૈલસ્યં સ્ત્રોપલનિવદ્વિશાલવાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ એટલીના ધરની અંદર તેયાર કરેલા ખાલ એ
ટા મોટક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ વાલો હોવા પર્વતો જે
તેમ જેખાતા હતા. અને સુગંધી ધી અને સેવની પાંખાળથી ભરે
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોરુપ્યકનકોદ્ભવભાજનાનામ્
ભારાઃ સ્થલસ્ય સદશા દદન્તુઃ સમંતાત્ ।
ચિદ્રાંચિતા પ્રચુરર્ચોઽજચાકચ-
ચંદ્રોદયાઃ શુશુભિરે ડમિતમંદ્રવેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કામુ, રૂપુ, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના
સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમા ચિત્ર-
વાળા ચીર વહેવાના મુંદર અંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સૌધાનિ તાનિ ધરમંદ્રપમંડલાનિ
દાત્રોતિ કઃ કવયિનું કવિતાકલાદયઃ ।
પ્રહ્લપ્યજિહ્વમનિરદ્રુતશર્કિરંત-
દૂષ્યાપ્યાનકમંણિ ન કર્મટતાં મજેષન્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ અમથે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કથે. કાવ્યકલાવાનું પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ શુદ્ધિવાળા પ્રહ્લા પશુ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામા અવીતુ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યામમ્પરમયોજનમંજનાનિ-
પૃષ્ઠીજનો વિરચયન્ રચનાન્વિદતાનિ ।
ગૌ મન્વન્તે નહદુર્વા દ્વયે શૃણાવ
પૌષ્પપૂવર્ણા ને મધુરમ્પદુન્દન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી લોકોએલા હિતકારી સ્વચ્છ રસની
યોજનાવાળા બોજનોને મધુર કરતાં સર્વે મહદ્વચ પૃષ્ઠીના લોકો મા-
પુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમા વૃચ સમાન લેખવાના
હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધાંતોમમુદ્ગમુદ્ગમધો રુષ્ પૌરા-
નૃવાનરાચકુનોન્નપૈઃ સમેતાઃ ।
જગુર્જિન્નમદને જિનરામનિરા-
દેતોઃ સદેનિતુનન્નન્નન્નન્નન્નન્નન્ન ॥ ૮૧ ॥

નિલિત આકર્ષને આપવામાં તત્પર એવું મંગીત સામે તૃપ્ત મ્હ
દામી. ॥ ૭૪ ॥

કાન્યાનિ મનિર્કર્ણયો જગંદુર્મુદાગ્રાઃ

ઉદાંસ્યમંદનિમદા ઘપટંચ મટાઃ ।

તીતાનિ તાનિ ચ જગુર્મયાપનોચ

રાત્રા વદુચ્ચ ઘવતાનિ કલ્લામિરામાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—વાચ્યુંકવિઓ હર્ષથી કાચ્યો લજ્જા હતા, ભાટો જે
શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી મુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

લઘુર્ધનિમો હય જયેનિર્યં ધિતેનુ-

દચ્છેદત્તમજગતાઃ પ્રગુણાઃ વેદાન્ ।

ગોર્ધિશ્વરાઙ્ગનૃમંડપમૂર્ધમૂય-

સ્વલોકતોપ્પધિકતાગુણધારિત્રીયં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય થતો વિસ્તારતા હતા, અને
વિપ્રમયો તેનાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોર્ધિ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુભને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધીસજ્જસંસંગુરમોદદમંડકાચ-

સરજાચયસ્તુન હ્યોઘાસેલોમયૌઘાઃ ।

અંતર્યુદં દદાસિરે સુરમેષ્ટતસ્ય

તૈલસ્યં લોપલનિયજ્ઞવિશાલ્યાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ એટલીના ઘરની આંદર તેનાર કદેશા ખૂલે
તા મોદક અને માંડા વગેરે ખાધ વસ્તુઓ બહુ હતા પર્વતો જે
તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ધી અને તેલની પાયાણીથી લઈ
વિશાલ પાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોદરુપ્યકનકોદ્ભવભાજનાગમ્
ભારાઃ સ્થલસ્ય સદશા દૃદ્યુઃ સમંતાત્ ।

ચિત્રાંચિતાઃ પ્રચુરચોરજ્જ્વાલચંચ-

સંદ્રોદયાઃ દ્યુગુભિરે ડમિનમંદ્રગેયુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કામુ, રૂપ, અને ચુર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થાવના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-વાળા ચીર વસ્ત્રોના મુંદર અંદરવા ચોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સંધ્યાનિ તાનિ પરમેષ્ઠ્યમંદલાનિ

દાત્રોતિ કાઃ કવયિનું કવિનાકટાક્ષઃ ।

પ્રજ્જાપ્યક્ષિત્તમનિરજ્જુતશક્તિરેત-

દૃષ્ટ્યાપ્યાનકર્મણિ ન કર્મટતાં મપ્રેષત્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ મમથે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કથો કાવ્યકલાવાનું પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં અવીતુ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યામરુપરસયોજનમંજનાનિ-

દૃષ્ટીજનો પિરગયન્ રચનામ્વિતાનિ ।

મો મત્પતે સદૃશ્યો દૃષ્ટે નૃપાય

પીયૂષપૂષપતિ ॥ મધુરમ્પદુનાન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી લોકલેખા ક્ષિતકારી રમ્ય રચના ચોખ્ખાવાળા લોકલેખોને મધુર કરતાં સર્વે સદૃશ્ય પૃથ્વીના લોકો મા-ધુર્યવાળા અદ્ભુત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં વૃથા અગાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધામોનતુદન્નગુરુમયો રથ રૌત્રા-

નૃયાનસાચકુનોન્નગૈઃ સમેતઃ ।

જગુર્નિન્દ્રાસને જિનસાર્મનિટા-

દેવોઃ સદેનિતુન્દાસિનદેન્નગુકાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિન આશ્રયને આપવામાં તત્પર એવું મંગીત સાથે નૃપ
દાસી. ॥ ૭૪ ॥

પાત્થ્યાનિ મેચ્ચેર્કર્થયો જગદ્દુર્મુદાઢ્યાઃ

છંદાંસ્પમંદનિનદા વપઠંચ મટ્ટાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્ચરગાયત્રીઢ્યા

રામા દદુઢ્ય ઘરતાનિ કલામિતમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—જાન્યેંકવિચો હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો એ
શુદ્ધોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હો
અને કલાઓથી મુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

લઘુર્વંદિનો જય જયેતિ-રયં ચિતેતુ-

દચ્છેરત્ત્રજગણઃ પ્રગુજાઢ્ય ચેદાન્ ।

ગોર્ધિશ્વરાજગૃહમંડપમૂર્ધમૂવ-

સ્પલોકોત્તોષ્ઠિકતાગુંવધારિજોત્યં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા જાદીજનો જયજય થવનિ વિસ્તારતા હતા, અને
વિપ્રમણો તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોર્ધિ
રાજના બૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક મુશુને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધીસત્ત્વજ્જેન્નગુરુમોદકમંડકાચ-

સત્પાઢ્યવસ્તુન દ્યોષાસિલોચપૌઢ્યાઃ ।

અંતર્ધૃત્ દદ્યશિરે સુરમેર્ધૃતસ્ય

તૈલસ્થં સૌપલનિવજ્ઞવિશાલવાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તેયાર કરેલા જાલ એ
ટા મોટક અને માંડા વગેરે પાઢ્ય વસ્તુઓ બહુ કિંચા પર્વતો હો
તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ધી અને તેલની પાપાડુથી વાંધે
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कः। संतुष्टं च मनो नृणां समाजनामान्
 भावाः कथं न स्य भवता ददन्तुः समानम् ।
 विष्णोर्विष्णुः प्रसूयते त्रैलोक्ये यथा
 श्रीगुरुः साक्षात्प्रेमैर्धर्ममंडयेत् ॥ ७८

જાવાદ—આરે તરફ કાગુ, રમું, અને રાજાના જનેતા પાંચના
મમુદ થયેલાને જેવા દેખાતા હતા અને અપરિચિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાના સ્ત્રી વસ્ત્રાન મુદરે અંદરના યોગી રહ્યા હતા. ૩૭૮

गीर्वाणं ज्ञानि यन्महत्त्वमङ्गलम्
 दासोति वा कश्चिन्नु कश्चित्कदाह्वर ।
 मल्लप्यजित्तमसिद्धनृपाणिनाम्-
 दृष्टादप्यावतर्मजि मे कर्मटयं भवेद्यन् ॥ ७१ ॥

જાવાર્ય—આ મમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડપવાળા તે મહેલોના
વર્ણન કરવાને કપોઃ કાવ્યકૃત્તાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન ચાવ ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ શુદ્ધિવાળા જ્ઞાતા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામાં મરીણ મર્ડ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૬ ॥

तेषामाह्वयसंयोजनमंशानि-
 नृजीजनो धिक्कवन् स्वनाभिपतानि ।
 ना मन्त्रेण ब्रह्मणा हृदये कृपाय
 पीयूषपुनरिति न मन्त्रेण्युभय ॥ ८० ॥

જાવાળ:-ને મંદપેમા રચનાથી ગોઠવેલા દિગ્ગમી રમ્ય રમ્યની
ગોઠનાવાળા ગોઠનોને મંદુળ કરતાં યજ્ઞ સદૃશ પૃથ્વીના લોકો મા-
પુર્યવાળા અમૃત રસને પદ્મ પાતાના હૃદયમા તૃપ્તિ શ્રમણ વેખવતા
કર્તા ॥ ૮૦ ॥

ध्यातो ननु दृश्यमुपक्रमधेः ऽथ धैरा-
नृवानराचक्रमुनोन्वयैः समेतः ।
चक्रमुज्ज्वलनरने जिनराष्ट्रमिदा-
दंशः सहेतिवृत्ताद्वनदंष्ट्रमुखा ॥ ८१ ॥

તિલિત્ર આશ્રયને આપવામાં તત્પર એવું મંગીત સાથે નૃત્ય કર
તામ્ની. ॥ ૭૪ ॥

કાન્થાનિ મર્ચકર્ણયો જગેદુર્મુશાઝાઃ

છંદાંસ્પમંદનિમદા ચપટંચ મદાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્થરણાયનોઽયા

રામા દદુઃષ ઘરલાનિ કન્ઝામિતમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—શબ્દચક્રવિઓ હર્ષથી કાન્થો ભણતા હતા, ભટ્ટો મોટ
શબ્દોથી છંદ પકડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી મુંઢર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

સદ્યંદિનો જય જયેતિ-રયં ચિતેતું-

ચક્રેરુરજગતઃ પ્રગુણાઽય વેદાન્ ।

ગોવિંદચજગૃહનંદપમૂર્ધભૂવ-

સ્વલોકતોપ્પદિકતાગુણધારિણીતયં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા ગંદીજનો જયજય શ્વનિ વિસ્તારતા હતા, ગરો
વિપ્રગણે તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

શ્રીસર્ગસિદ્ધિગુહમોદિતમંડકાચ-

સત્વાચયસ્તુન દ્યોઘાસિલોચયૌઘાઃ ।

ઘંતર્યંદં દદશિરે સુરમેર્ષુતસ્ય

સિલસ્વં લોપલનિવરવિશાલવાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તેયાર કરેલા ખાત્ર
ટા મોટક અને માંડા વગેરે ખાંધ વસ્તુઓ બહુ હતા. પરંતુ દેવ
તેમ દેખાતા હતા. અને મુગધી ધી અને તેવની પાપાણ્થી વાંચી
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંચોઠકવ્યકનજોદ્વયમાગ્નમામ્
ભારાઃ સ્થલમ્ય સદશા દદ્ધુઃ સમેતાત્ ।
વિશોચિતા પ્રચુરચોરજવારુચચ
સંદ્રોદયા. હુગુભિરે ડમિનમંદપેયુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કાનુ, રૂપ, અને સુવર્ણના જાનેતા પાત્રોના
ગમ્મદ સ્થળના જેવા રેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાળા સ્ત્રીર વસ્ત્રોના મુંદર અંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સૌધાનિ તાનિ ધરમેદપમહલાનિ
દાગંતિ કાઃ કપયિતુ કવિતાકલાદગ ।
પ્રત્યવ્યક્ષિત્તમનિરજ્જુતદાગિતેન-
દૃષ્ટ્યાદયાનદમંજિ ન કમંઠતાં મગ્નેષત્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ છુદિવાળા પ્રજ્ઞા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

સેત્પાનસ્થરમયોગ્નમોગ્નનાનિ-
પૃષ્ઠગીજનો પિરગ્નયન્ રચનાન્વિતાનિ ।
ગો મન્દગે સદ્દયાં દદ્ધેવ તૃપ્તાય
પીયૂષપૂવન્વિ ત ગધુરત્વયુગ્મન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી મોકલેલા દ્વિતશરી સ્થર રસની
યોજનાવાળા યોજનોને મોકલુ કરતા સર્વે મદદય પૃષ્ઠીના લોકો મા-
પુરૂષવાળા અદ્ભુત રસને પણ પાતાના હૃદયમા તૃપ્ત સમાન લેખવતા
હતા. ॥ ૮૦ ॥

શીમોમહુર્વનુસ્તમયો ઇન્દ્ર સૌરા-
નૂચાનચક્રગુનોન્દ્રનર્થ. સમેતાઃ ।
જમ્બુજિન્દ્રમદને ત્રિનરાત્રનિરા-
દેતાઃ સહેનિહુમતાદાનહેન્નગુકાઃ ॥ ૮૧ ॥

લિલિત આશ્ચર્યને આપવામાં તરફર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરત
તાબી. ॥ ૭૪ ॥

પાઞ્ચાનિ મેઘિકર્ષયો જગદુંમુશાલ્યાઃ

ઇંદ્રાંસ્પમંદનિમદા અપટંચ મદ્દાઃ ।

પીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વસ્વાયનોદા

રામાઃ દદુઃચ ઘનતાનિ કલ્લામિષમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—જાગ્યુંકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો બહુતા હતા, જ્યારે મેઘ
અપહોથી ઇંદ્ર પડતા હતા, ઉત્તમ આમકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

લક્ષ્મિનો જય જયેતિ-રવ્ય ચિતેતુ-

દશ્વેદરપ્રજગતાઃ પ્રગુણાશ્ચ વેદાન્ ।

ગોવિંદરાજગૃહમંદપમૂર્વમૂવ-

સ્વલોકતોપ્પદિકતાગુંળધારિણોત્તર્ય ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા ગાંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને
વિભગજો તેવાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુદ્ધને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધીસન્નજ્ઞેન્નગુરુનોદકમંડકાચ-

સત્વાચવસ્તુન ક્વોપાશિલોમયૌઘાઃ ।

અંતર્ગૃહં દદશિરે ગુરુમેઘૃતસ્ય

તૈલસ્યં દોષલનિવદ્વિશાલપાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તેવાર કરેલા ખાલ જે
તા મોઢક અને માંડા વગેરે ખાલ વસ્તુઓ બહુ હતા પર્વતો જે
તેમ જેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાયાલુધી
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોરુપ્પકનકોદ્ભવમાજનાનામ્
ભાતાઃ સ્થલસ્ય સદશા દદન્તુઃ સમેતાત્ ।
ચિત્રાંધિતા પ્રચુરર્ચીરજવાકચંચ-
ચંદ્રોદયા દુગુભિરે ડમિતમંદ્રવેપુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કામુ, રૂપુ, અને સુવર્ણના જનેતા પાત્રોના સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-વાળા ચીર વસ્ત્રોના મુંદર ચંદ્રવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સંધાનિ તાનિ પરમેષ્ઠ્યમંડલાનિ
દાક્ષોતિ કઃ કથયિતું કવિતાકલાલયઃ ।
પ્રહ્લાપ્યજિહ્વમનિરજ્જુતદાપિરેત-
દુષ્યાપ્યાનકર્મણિ ન કર્મઠતાં મજેષ્ઠ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડપવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કથે કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રહ્લા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષામરમ્યરસયોજનમોગ્ધનાનિ-
પૃષ્ઠીજનો વિરમયન્ રચનામિત્તાનિ ।
નો મન્યતે મદદયો દદ્યે તુભ્ય
પૌષ્પપૂષ્પમયિ ત મધુરવયુક્તન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી લોકલેસા કિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા લોકજનોને ચકુળ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો મા-પુર્યવાળા અદ્ભુત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃપ્ત સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધીમોમમુંદસ્તુરુપ્રમદો ઇષ રૌગ-
નૂચાનરાચક્રનુનોન્નરજે. સમેતાઃ ।
જગુર્જિનેન્દ્રમરુતે જિનરાગ્નિર-
દેતાઃ સદેવિતુન્નત્તદાન્નદેન્નુક્તાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિત આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરતા
દાસી. ॥ ૭૪ ॥

કાવ્યાનિ મર્ચ્યર્કર્ચયો જગદુર્મુદાલ્યાઃ

છંદાંધ્યમંદમિનદા અપઠંશ્ચ મદ્યાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વરગાયત્રીઃ

રામા દદુઃશ્ચ ઘણાનિ કલામિતમા ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—દાવ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મેલ
સૂઝોથી છંદ પઠતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

લઘ્વંરિનો અય જયેતિ-રવં ચિતેનુ-

રથેશ્વરપ્રજગતાઃ પ્રગુણાશ્ચ વેદાન્ ।

ગોવિંદરાજગૃહમંડપમૂર્ધભૂવ-

સ્પર્શલોકતોપ્પદ્ધિકતાગુણપારિગીર્ય ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીઓ બધાજ ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને
વિપ્રમણે તેમજ ધર્મ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુષ્ણને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધીસજ્જલંભંગુદમોદ્દમંડકાચ-

સત્વાચપસ્તુન પ્રયોષાગેઊચયૌષાઃ ।

સંતર્પ્ય દરાશિરે સુરમેઘૈતસ્ય

તીલસ્યં સોપલનિવજ્જવિશાલદાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ધરની અંદર તેમજ કદેશ ખાતે
તા મોહક અને માંડા વગેરે બાંધ વસ્તુઓ બધે ઉંચા પર્વતો
તેમ દેખાતા હતા. અને મુગધી ધી અને તેલની ખાવાબૂધી
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોદરુવ્યવનકોદ્ગયમાઝનાનામ્
ભારાઃ સ્થલસ્ય સદશા દદન્તુઃ સમંતાત્ ।
ચિત્રાંચિતાઃ પ્રચુરચોરજ્જવાહચ-
ચોદ્રોદયાઃ કુમુભિરે ડમિનમંડપેષુ ॥ ૭૮ ॥

આવાર્થ—આરે તરફ કામુ, રૂપું, અને મુવર્ણના બનેલા પાત્રોના
સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાળા ચીર વસ્ત્રોના મુંદર ચંદ્રવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સાધાનિ તાનિ પદ્મમંડપમંડલાનિ
જાતોતિ કઃ કવયિનું કવિતાકલાદર ।
પ્રત્યવ્યક્ષિત્તમનિરદ્ભુતદાષિતેન-
દૂષ્યાપયાનકર્મણિ ન કર્મટનાં મમેચન્ ॥ ૭૯ ॥

આવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડપવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કપે કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રદા પત્ન એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

સંપ્યાનમ્પરમયોઝનમોઝનાનિ-
પૂર્ણીજનો પિરમ્પવન્ રચનાન્દિતાનિ ।
ગો મમ્યતે ગદ્દયો દ્વરે જ્ઞતાય
પૌત્રપૂર્વકરિ ન મધુરવ્યયુજન્ ॥ ૮૦ ॥

આવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી જોડાયેલા દિનશાળી રમ્ય રસની
યોજનાવાળા જોજનોને મંડળ કરતા સર્વ સદૃશ્ય પૂરોના લોકો મા-
પુર્યવાળા અમૃત રસને પત્ન પોતાના દૃઢતા તૃપ્ત સમાન દેખવા
હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધામોત્તમુદરમુદરમયો ડષ રૌત-
ન્યાનરાચનુનોદ્રવધીઃ સમેષાઃ ।
અમુદિત્તમરને ઝિનરામરિતા-
દેવોઃ સદેનિતુનદન્નદેવજુતાઃ ॥ ૮૧ ॥

ધામોત્તમુદરમુદરમયો ડષ રૌત-
ન્યાનરાચનુનોદ્રવધીઃ સમેષાઃ ।
અમુદિત્તમરને ઝિનરામરિતા-
દેવોઃ સદેનિતુનદન્નદેવજુતાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિત આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરત
તાળી. ॥ ૭૪ ॥

કાન્વાનિ મર્ચકર્ચયો જગદુંમુદાગ્ચાઃ

છંદાંસ્પમંદનિનદા અપઠંચ મટાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્થસ્માયનીચા

રામા વદુચ્ચ ઘરતાનિ કલામેષામાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—શબ્દકવિઓ હર્ષથી કાન્ચો બહુતા હતા, ભાટો મેટ
સખડોથી છંદ પઠતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

લઘુવંદિનો હ્ય જવેતિ-રથં ધિતેનુ-

રથેઘરપ્રજમળાઃ પ્રગુજાચ્ચ સેદાન્ ।

ગોવિંદરાજનૃહમંડપમૂર્ચમૂર્ચ-

સ્પર્શકોતોપ્પઃશિકતાગુંબધારિણોત્યં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીઓ જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને
વિપ્રમણો તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુભને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધીસન્નજંષ્ટેન્નગુદમોવદ્મંડકાચ-

સત્સાચપસ્તુન દ્વયોષારિણોઘયૌચાઃ ।

અંતર્ગૃહં દદશિરે સુરમેર્ષુતસ્ય

સૈલસ્યં લોપલનિવદ્વિશાલવાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ ઓટીના ઘરની અંદર તેયાર કરેલા ખાલ જે
ટા મોટક અને માંડા વગેરે ખાંદ વસ્તુઓ બહુ હતા પર્વતો જે
તેમ જેખાતા હતા. અને મુગથી ઘી અને તેલની ખાખુથી ભરે
વિશાલ વાંચિકાઓ જેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોરુપ્યવનકોદ્ભવમાઝનાનામ્
ખાતાઃ સ્થલસ્ય સદશા દદન્તુઃ સમેતાત્ ।
ચિત્રાંચિતા પ્રચુરચોરજ્જ્વારુચય
સંદ્રોદયા શુશુભિરે ડમિતમંડપેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કાશુ, રૂપ, અને સુવર્ણના જનેતા પાત્રોના
સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાળા ચીર વેળાના મુંઢર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સૌધાનિ સ્થાનિ ધરમેદપમંડલાનિ
દાતેતિ કઃ વચયિતું કવિનાકલ્પદયઃ ।
પ્રજ્ઞાપ્યગિહમનિરજ્જુતદાપિરેન-
દૂષ્યાદપાનકર્મણિ ન કર્મટતાં મજ્જેયત્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ શ્રમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા શ્રદ્ધા પત્તુ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યામસ્વરસયોજનમોઝનાનિ-
પૃષ્ઠીજનો વિરગયન્ રચનાન્દિતાનિ ।
મો મન્વતે સહદયો દ્વયે તૃણાય
પીયૂષપૂષ્પનિ ત મધુરસ્વદુન્નન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી લોહવેળા ક્ષિતશરી રમ્ય રસની
યોજનાવાળા લોહનોને મંડલુ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃષ્ઠીના લોહો મા-
ધુર્યવાળા અમૃત રસને પત્તુ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવના
હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધોમોનમુંદરમુદ્રમમયો ડષ સૌવા-
નૂયાનવાચકગુનોન્દ્રનર્થે. સમેતાઃ ।
જમ્બુતિજેન્દ્રમરને ઝિવરાદ્મનિલા-
દેવોઃ સહેનિશુમ્દાદાનંદેન્નુકાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિન આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું મંગીત સાથે નૃત્ય કરા
 ડાબી. ॥ ૭૪ ॥

પાદયાનિ મન્યેર્કર્ણયો જગદ્દુર્મુદાઢ્યાઃ

ઉંદાંસ્પમંદનિમદા અપઞ્ચ મદ્દાઃ ।

પીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વેત્તમાયનૈઃ

રામા દુરુચ્ય ઘવતાનિ કલામિપમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—લાબ્યકવિઓ હુર્ણથી કાવ્યો લખતા હતા, ભટ્ટે મોટા
 સખ્તોથી હાં પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
 અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

સદ્યંદિનો જપ જયેતિ-સ્થં ચિતેતું-

ચ્છેદત્પ્રજગ્તાઃ પ્રગુપાશ્ચ વેદાન્ ।

ચોવિંશત્ત્રયજ્ઞમંડપમૂર્ચમૂર્ચ-

સ્વલોકતોષ્ઠિકતાગુંઘાટિયોત્થં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા ગાંધીજીનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને
 વિપ્રમથ્સે તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગે. વિ.
 રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુદ્ધને ધારણ
 નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

શ્રીસત્ત્વજેન્મગુરુમોદસમંડકાચ-

સત્પાઘયસ્તુન હ્યોષાશિહોમયૌઘાઃ ।

સંતર્પ્યું દરશિરે સુરમેર્ષતસ્ય

તીલસ્ય સોપલનિવજ્જવિશાલવાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—શ્રેષ્ઠ શ્રેષ્ઠીના ધરની અંદર તેયાર કરેલા ખાત જે
 ટા મોટક અને માંડા વગેરે ખાંધ વસ્તુઓ ભરે હોય પર્વતો જે
 તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની ખાખાણથી ભરેલી
 વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોરુપ્યકનકોદ્ભવમાઝનાનામ્
ભાતા. સ્થલસ્ય સદશા દદ્યુઃ સમેતાન્ ।
ચિત્રોચિતા પ્રચુરર્ચારજ્જ્વાલચ-
ચંદ્રોદયા શુગુભિરે ડમિનમંડપેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાચુ, રૂપુ, અને મુવર્ણના બનેલા પાત્રોના
સમૂહ સ્થાપના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાળા સ્પીર વાજોના મુંદર ચંદ્રવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સાધાનિ તાનિ પરમેષ્ઠપમંડલાનિ
શક્તોતિ કઃ કથયિતું કવિતાકલ્પદયઃ ।
પ્રહ્લાપ્યજિહ્મમનિરજ્જ્વલશક્તિરેત-
દુત્થાપ્યાનકર્મણિ ને કર્મઠતાં મજ્જેયન્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ મમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અહમુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રહ્લા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષામરમ્યરસયોજનમોજનાનિ-
પૃષ્ઠીજનો વિરમ્યન્ રચનાન્વિતાનિ ।
નો મન્યન્ સદ્દયો દ્વયં નૃપાય
પૌષ્પયૂગ્મનિ ત મધુરત્વદુક્તન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી બોધવેલા દ્વિતકારી રમ્ય રસની
યોજનાવાળા બોજોને ચંદ્રલુ કરતાં સર્વે સદૃશ્ય પૃષ્ઠીના લોકો મા-
ધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં વૃન્ન સમાન લેખવતા
હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધામોમનુદન્ગુદમમથો ડય સૌરા-
નૃવાનજાલકમુનોન્દ્રનર્થઃ સમેતાઃ ।
જગુર્જિન્દ્રનરને જિતરાત્રનિશા-
દેતોઃ સદેનિહુનદાદ્યમહેન્દુકાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિન આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરત
હાથી. ॥ ૭૪ ॥

કાવ્યાનિ મિત્રૈર્કર્ણયો જગદુર્મુદાઢ્યાઃ

છંદાંસ્વમંદનિનદા અપદંશ્ય મટ્ટાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વત્પાવનૈવા

રામાઃ દદુઃશ્ચ ઘટતાનિ કલ્પામિરામાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—કવ્યકૃતિઓ હર્ષથી કાળ્યો સહુતા હતા, છાંદો મેટ
મુખોથી ૭૬ પદતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હ
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

સદ્યંચિનો હય જયેતિ-ચં ચિતેનું-

રુદ્રેશ્વરમજગત્તાઃ પ્રગુણાશ્ચ વેદાન્ ।

ગોવિંદરાજગૃહમંડપમૂર્ધભૂવ-

સ્વલોકોક્તોપ્પઞ્ચિકતાગુણવારિણોત્તમ ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગાંધીજીનો જયજય શ્વનિ વિસ્તારતા હતા,
વિશ્રમણો તેયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિં
રાજના મુહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

ધ્રીસન્નસ્રેરંગનુકમોદકમંડકાઘ-

સરજાઘવસ્તુગ દ્યોષાસેતોષપૌષાઃ ।

સંતર્પ્યં દદાસેરે સુરમેર્મૃતસ્ય

સેલસ્યં સોપલનિવસ્યવિશાલ્યાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તેયાર કરેલા ખાત
ટા મોટક અને માંડા વગેરે ખાવ વસ્તુઓ બહુ હતા. પવિત્ર
તેમ દેખાતા હતા. અને મુગથી ઘી અને તેલની પાયાવુથી ભરે
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોરૂપ્યકનકોદ્ભવભાજનાનામ્
ભારાઃ સ્થલસ્ય સદશા દ્વદનુઃ સમંતાત્ ।
ચિત્રાચિતાઃ પ્રચુરર્ચાસ્તચાકર્ચ-
ષ્ટ્રોદયાઃ શુશુભિરે ડમિનમંદ્રપેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તરફ કાપુ', રૂપુ', અને ચુર્ણના અનેકા પાત્રોના સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-વાળા સ્ત્રીર વસેલાના મુંદર ચંદ્રવા ચોખી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સૌધાનિ તાનિ ધરમેઽપમંડલાનિ
દાતોતિ કઃ કવયિર્નુ કવિતાકલ્પાઃ ।
મલ્લપ્પજિલ્લમનિરજ્જુતગ્નિરેત-
દૂષ્યાપ્યાનકર્મણિ ન કર્મઠર્થાં મજ્જેયન્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ અમથે ઉત્તમ મંડપોના મંડપવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કથે કાવ્યકલાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પત્તુ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામા અવીજુ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યામસ્થરમયોજનમોજ્જનાનિ-
પૂર્ણાગ્રજો ધિરગ્ધન્ રચનાન્દિતાનિ ।
ગો મસ્તેતે સદ્દયો દ્વયે નૃપાય
વીયૂવપૂવનર્થે ન મધુરત્વદુન્દન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી બોધેલા દ્વિતીયી રમ્ય રસની યોજનાવાળા બોજનોને પ્રકૃત કરતાં સર્વે સદૃશ્ય પૂર્ણતા લોકો મા-પુર્યવાળા અમૃત રસને પત્તુ પોતાના હૃદયમા લૂગુ સમાન દેખવના હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધોમ્ભેનમુંદસ્તુલ્યમયો ઇષ સૌવા-
નૂયાનસાચકૃત્નોન્નયૈ. શમેતઃ ।
ગમુર્ત્તિન્નમરને ઝિતરામ્વિહ-
દેતોઃ સદેનિનુન્દસ્ત્વનદેન્નુજાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિભિન્ન આશ્રયને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર
તાથી. ॥ ૭૪ ॥

કાવ્યાનિ મેન્વેકથેયો જગદુંમવાદ્યાઃ

છંદાંસ્પમંદનિત્વદા અપકંથ મદ્યાઃ ।

વીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વરગાયનૈઃવા

રામા દ્વદુશ્ચ ઘણાનિ કલ્યામિરામાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્ય-કવિઓ હૃવથી કાવ્યો ભણતા હતા, છાંદો કે
શબ્દોથી છંદ પઠતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હો
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવજ ગ ગજ આપતી હો

સદૃશંદિનો જય જયેતિ-રવં ચિતેતુ-

રઘેરપ્રજગતાઃ પ્રગુણાશ્ચ યેદાન્ ।

મોધિશ્વરાજગૃહમંદપમૂર્ધમૃચ-

સ્પર્શકોત્તોજ્ઞઃશિક્ષતાગુણધારિણીતયં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીઓ જયજય પ્વનિ વિસ્તારતા હતા, મો
વિપ્રમણે તેમને યથા વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી મોધિ
રાજના મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ
નારી યથા પડી. ॥ ૭૬ ॥

શ્રીસર્ગસંસ્તંગુદમોવદમંડકાઘ-

સત્પ્રાચયસ્તુગ દયોઘાનિહોઘયૌઘાઃ ।

સંતર્ગુંદ દહસિરે ગુરુભેર્પુતસ્ય

તીલસ્યં ચૌપલનિવદ્વિશાલપાપ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તેમને કરેલા ખાત જે
તા મોઢક અને માંડા વગેરે ખાંધ વસ્તુઓ બહુ હોવા પર્વતો જે
તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાપાણીથી વાંધે
વિશાલ વાંચિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંસ્યોઽઽપ્યકનવોદ્ભવમાત્રનામ્
ભારાઃ સ્થલસ્ય સદસા દદન્તુઃ સમતાત્ ।
વિષાંચિતા પ્રચુરસૌરજચાકચ-
ચંદ્રોદયાઃ નુગુભિરે ડમિનમંદપેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાવાર્થ—આરે તમ્હ કાનુ, દપુ, અને મુવણના બનેલા પાત્રોના
સમુદ્ધ રથડના જોવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-
વાળા સ્તીર વેળાના મુંદર ચંદ્રવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સૌધાનિ તાનિ પરમેડપમંદલાનિ
દાક્ષોતિ કઃ કયવિનું કવિતાકલાદનઃ ।
પ્રજ્ઞાપ્યજિહ્વમનિરજ્જુતદાકિરંત-
દૃષ્ટ્યાપ્યાનદમંણિ ન વમંદતાં મજ્જેષન્ ॥ ૭૯ ॥

ભાવાર્થ—આ અમથે ઉત્તમ મંડપોના મંડગવાળા તે મહેલોનું
વર્ણન કરવાને કપો કાવ્યકલાવાનું પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામા મંત્રીત્વ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યામસ્થરસયોજનમોજ્જ્વાનિ-
પૂષ્પીજનો ધિરગ્વન્ રચનામ્પિતાનિ ।
મો મન્વન્તે મહદયો દૃષ્યે મૃણાવ
પીયૂષમૂવર્માત ત મધુસ્થપુન્નન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી લોકલેલા દ્વિતકારી રમ્ય રસની
યોજનાવાળા લોજનોને પ્રજ્ઞ કરતાં સર્વે સદૃશ પૃથ્વીના લોકો મા-
ધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં વૃદ્ધ સમાન લેખવના
હતા ॥ ૮૦ ॥

ધામોજામુંદન્ગુરુપ્રમથો દષ્ટ સૌગ-
નૃવાનરાચક્રમુનોન્નવૈ. સમેતાઃ ।
જગુર્જિઠ્ઠમ્પ્રવતે ઝિનરામ્પિતા-
રેનાઃ સહેતિમુમદાદાનદેવગુકાઃ ॥ ૮૧ ॥

વિલિન આશ્રયને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય
દાસી. ॥ ૭૪ ॥

પાટ્યાનિ મર્ચ્યકર્થયો જગદુર્મુદાલયાઃ

ઉદાંત્યમંદનિનદા અપરંચ મદ્યાઃ ।

ગીતાનિ તાનિ ચ જગુર્વરમાયનોયા

રામા દદુચ્ચ ઘડતાનિ કલામિતમાઃ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—જાગ્યુંકવિઓ હુર્થથી કાઠ્યો ભણતા હતા, ભાટો મેઝ
શુદ્ધોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા
અને કલાઓથી શુદ્ધ એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

સદ્યંરિતો જપ જપેતિ રથં ધિતેનું.

રથેદરપ્રજગતઃ પ્રગુણાશ્ચ યેદાન્ ।

શોધિતપાત્રમૃદમંદપમૂર્ચમૂલ-

સ્વલોકતોષ્ટિકતાગુંજધારિણીરથં ॥ ૭૬ ॥

ભાવાર્થ—સારા ગાંડીજનો જયજય પ્વનિ વિસ્તારતા હતા, મેઝ
વિમળજો તેવાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગેરિ
શક્તિ મૂક મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક શુણ્ણને ધારણ
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

શ્રીસગ્ગર્ભોગજગુદમોદત્તમંડકાચ-

સાધાપયસ્તુન દયોષાશિલોષયોષાઃ ।

ધનમૂર્તિ દુદશિરે સુરભૃતરથ

શિલ્પસ્વ શ્રોતાનિયજવિદ્યાલવાલ્યઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાવાર્થ—ગેવિંદ કેડીના ઘરની અંદર તેવાર કરેલા જાત
તા મેદક અને માંડા વગેરે પાંચ વસ્તુઓ બાજુ કંઠા પરને
તેમ દેખાતા હતા. અને મુખથી ધી અને તેડની પાયાથી ત
વિદ્યાશ્રવણવિદ્યાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

કાંચોરુવ્યવનજોદ્ધમાત્રનાનામ્
માતાઃ સ્થનસ્ય સદશા દદન્તુઃ સમેતાત્ ।
વિશ્વાયિતાઃ પ્રચુરસ્તિજવાકચચ-
ષ્ટ્રોદયા નુગુભિરે ડમિતમંદપેષુ ॥ ૭૮ ॥

ભાષાર્થ—આરે નરક કાચુ, રૂપ, અને મુવર્ણના બનેલા પાત્રોના
અમુદ સ્થનના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં વિત્ર-
વાળા ઘીર વંચના નુંદર ચંદરવા ચોભી રજા હતા. ॥ ૭૮ ॥

સંપાદનિ નાનિ ઘરમંદપમંદલાનિ
દામોનિ કઃ કવયિનું કવિનાકલાદયઃ ।
પ્રજ્ઞાવ્યજિજ્ઞાસનિરદ્રુતદાનિતન-
દૂષ્યાપ્યાનકર્મણિ ન કર્મટર્કા મગ્નેચન્ ॥ ૭૯ ॥

ભાષાર્થ—આ મમથે ઉત્તમ મંડપોના મંડગવાળા તે મહેતોનું
વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્રુત
શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પણ જે મહેતોના વર્ણનનું
વ્યાખ્યાન કરવામાં અવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

તેષ્યાનસ્થરમર્મણાત્રનમંજનાતિ-
પૂર્ણીકનો પિરત્વચન્ રચનામિદતાનિ ।
નો મન્વન્તે તદ્દયો દ્વિત્યે કૃતાવ
પીયૂષપૂષ્પાનિ ન મનુસ્થયુક્તન્ ॥ ૮૦ ॥

ભાષાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાર્યો લોકયેલા હિતશરી રમ્ય રસની
યોજનાવાળા લોકોનેને મહત્ત્વ કરતાં ચર્વે મહદ્દય પૃથ્વીના લોકો મા-
ધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં વૃદ્ધ સમાન લેખવતા
હતા. ॥ ૮૦ ॥

ધ્યામોમમુંદન્મુરુગમથો ડય રૌરા-
નૂવાનમાચકનુનોન્નળીઃ સમેતાઃ ।
જમ્બુજિર્ગંઢવને ઝિનરાગ્નિર-
દેતાઃ સદેનિતુનદાતાનદેન્મુક્તાઃ ॥ ૮૧ ॥

ભાવાર્થ—પછી ઉત્તમ આચાર્ય, વાચક અને મુનીશ્રીના મંત્ર સાથે લઈ શી સોમ મુંદર ગુરુ ખડ્ગ પારી મુખરો અને મદાન રૂરથો સહિત શ્રી મિનરાજની પ્રતિષ્ઠા કરવાને જિનેદ્રજાનક પધાર્યા. ॥ ૮૧ ॥

પૂર્વ ધમ્મુરગ્નિદાન્યણિ તૌર્થગર્નિઃ
સ્નાત્રાણિ બિચિત્તમનાંમિ સતાં તતથ ।
સમ્મંત્રપાટપરિપૂતનયમ્મૂન-
મૈવેષદાકનમુચ્ચ વહુહૃત્યમાસીન્ ॥ ૮૨ ॥

ભાવાર્થ—અત્યુરુપોના મનને આશ્વર્ય કરે તેવા તૌર્થગર્નો ધમ સ્નાત્રો કરવામાં આવ્યા અને તે પછી ઉત્તમ મંત્ર પાઠથી મંત્ર કરેલા નવીન વિવિધ ભાતના નેવેષ ધરના વગેરે ધણું કૃત્ય વામાં આપ્યું ॥ ૮૨ ॥

પ્રાપ્તે ડય લગ્નસમયે તપગચ્છસૂરિઃ
શ્રીસૂરિમંત્રવદસસ્મરણૈકતાનઃ ।
ધિવે વ્યધાદજિતતીર્થદ્વજન. શિલાકા-
વ્યાસેન માશિનરજાઃ પ્રવરપ્રતિષ્ઠામ્ ॥ ૮૩ ॥

ભાવાર્થ—જ્યારે લગ્નનો સમય આવ્યો ત્યારે જેનો રમેડો નાશ પામ્યો છે એવા તપાગચ્છના સૂરિએ શ્રી સૂરિમંત્ર પઢના સમયમાં એકતાન કરી શ્રી અજિત પ્રભુના બિંબમા શિલાકાના વ્યાસે કરીને ગ્રેષ્ઠ પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૮૩ ॥

તર્સિનથ વિસ્મયમયે સમયે ડય વાચ-
નાદેશ્વ ધંદિતુમુલૈર્ધવલૈર્વશાનામ્ ।
મહૌષ્ઠદોર્ધિધિધયુદ્ધરવૈર્નવૈશ્વ
નાથાધિ કર્ણપતિત વહુ કષ્યતે કિં ॥ ૮૪ ॥

ભાવાર્થ—તે વિસ્મયકારી સમયમાં વાજિંત્રોના નાદોથી, બધી

જનના દોલાદલોથી, સ્ત્રીઓના ધવલ મંગલથી અને મદલ ધૂનની
જુલઓવા વિવિધ અને નવીન યુદ્ધના શબ્દોથી કર્ણ ઉપર આવેલું
કાંઈ પણ સંભળાતું નહતું એથી વધારે શું કહેવું ? ॥ ૮૪ ॥

સર્વેરસર્વધિપર્ણધિપર્ણકર્ણઃ

ર્ષામદ્ધિરાદ્યનુભિરસ્તુપર્વર્ગર્થઃ ।

સત્તાતિમાત્રધનદાનજલાભિપ્રુષ્ટ-

ર્ધાતપરાયિતમિતોપ્રતિભિઃ સ્મિતાદ્યૈઃ ॥ ૮૫ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે મોટી બુદ્ધિવાળા, બૃહસ્પતિને પણ જિતી લે-
નારા, દેવતાના ગર્વને તોડનારા અને ઉન્નતિને પામેલા સર્વ શ્રીમાન
ધનાઢયો મુખે હાસ્ય ધરી દ્રવ્યદાન રૂપ જલની વૃષ્ટિ કરવાથી ધરા-
ધર મેલવું આચરણ કરતા હતા. ॥ ૮૫ ॥

સસ્મિન્ રુષે સુતસુતાદયિતાસર્વધુ-

સદુમાયિતેપસહિતો મદિતો મહેમ્યૈઃ ।

ર્ષાક્રુટકાભિપ્રુહતુરપલ્લમવાસઃ

એટી શક્તાદૃઢ ર્ષિતે પ્રધિતઃ પૃથિવ્યામ્ ॥ ૮૬ ॥

ર્ષાસોમતુંદરગુરોઃ પ્રતિમાગુરોઃ ધી-

હસ્તેન વિશ્વકમ્ભામલકેતિધાસાઃ ।

સેત્રેષુ સત્તમુ ધની સ્વધનંત્યયિત્વા

સરથાર્થયિતસ ગૃધ્રે મુદિતસ્તપસ્યામ્ ॥ ૮૭ ॥ યુગ્મમ્ ॥

ભાવાર્થ—આ વખતે ઉટક નામના મોટા નગરમાં નિવાસ કર-
નારો ‘શકાન્હક’ નામે પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત એવો એક મેટો હતો. પોતા-
ના પુત્ર પુત્રી, સ્ત્રી, બંધુ અને ભાણેજ સહિત મોટા ધનાઢયોએ મા-
નેલા તે ધનવાન મેટીએ તત્વાર્થ બહી બુદ્ધિમાં બ્રહ્મસ્પતિ જેવા અને
વિશ્વની લક્ષ્મીની નિર્મલ કીડાઓના ધામરૂપ એવા શ્રી સોમમુંદર
શુરને હાથે સાત રોમેમાં પોતાનું દ્રવ્ય ખર્ચી મોટા હર્ષથી તપસ્યા
મકુલ કરી. ॥ ૮૬-૮૭ ॥

એવામાં આબ્યા નથી અને કોઇએ આટલા બધા દ્રવ્યનો વ્યવ
 નથી"—આ પ્રમાણે સ્તુતિ કરતા લોકો ઘણો હર્ષ પામી પોતાના
 ના સ્થાન પ્રતિ જવા લાગ્યા. ॥ ૬૩ ॥

સાકં ધ્યોમુતસોમસુંદરગુરુસંતૈઃ સ સંવાયિગો
 ગોવિંદો ડપ્પય પુંજમૂવતિરુતદ્રંગમથેશોતસયઃ ।
 આગાદેનમાલિકાતિદયિરે નૃત્યાદિરંગોતકરે
 તિઃપ્રત્યુદમિષદરે ઘરપુરે શોભાજિતસ્તરપુરે ॥ ૬૪ ॥

ભાવાર્થ—પછી પુ'જરામણે જેનો નગર પ્રવેશનો ઉત્સવ કરે
 છે એવા સંઘપતિ ગોવિંદ સાધુ શીમાન સોમમુદર ગુરુવર્ધની
 નિર્મિતે પોતાના નગરમાં આબ્યા. તે વખતે તે નગર વંદનમય
 (તરીયાતોરણ) થી શોભીત રહ્યું હતું, નૃત્ય વગેરે રંગોતસયો
 કરતા, નિર્ભય હતું અને પોતાની શોભાથી સ્વર્ગના નગરને પણ હો
 વતું હતું. ॥ ૬૪ ॥

દિગ્ધીપુગપ્રધાનાયતારવરમગુરુધીસોમસુંદરગુરુતિગુણગાવર્ધ
 સોમમૌજાત્યનાદિ કારણે શાવનિગોવિંદનિર્મિતંધીજયમદ્રગુણ
 સ્થાપનાર્થનારણદુર્ગવિજયનિષાનિસ્તરમકરત્વં મામ ત્વાસર્ગ. ।

॥ અષ્ટમઃ સર્ગઃ ॥

ગુણોત્તમાઃ ધ્યોમુતસોમસુંદરગાયાં વિધાર્યાંયદે નૃતામયે ।

નૃપ્તિનૃતાનાયકૈઃ કજાર્ણયઃ પુરં વપુરેવકુલાદિવાદત ॥ ૧ ॥

અર્થ—જેને નમ શ્રી નોમમુદરાય વે ધર્મ માંજ પી તમ
 ની કનક જેવા ૨ ના ચરણ વડે પૃથ્વીને પવિત્ર કરતા રેવડ
 નમના નગરમાં આબ્યા. ॥ ૧ ॥

નિવાહ્ય શોભતિઃ સમસ્તિ ચાતુર્યશનિશ્ચય સાંપ્રદમાનય ।

સંઃ દાપદાપદલલિદોપદનુ સૌર્વોદયદલામ સમાદયાવંશમ્ ૮૨૩

ભાવાર્થ--તે નમરૂઆ જુદિઆ બદરપતિ સમાન બને પવિત્ર દુ-
રવધાઈ નિંબ નામે એક સંધપતિ રહેતો. જે સમય દોષરૂપી પ્રભાગ
(તદં.પને) દરવાથી બને શુભીમ શુભ આચરવાથી પોતાના નિંબ
(હી બટો) એ નામને સાચક કરતો હતો. ॥ ૨ ॥

સાવચ્છતાં દત્તપુમતોશુષોક્તને મંત્રજને વાદનજનોષત્તને ।

ચાંચિદ્રિયા માનવદયમેજને શુભાવર્તીનિમિત્તગણિતજને ॥ ૩ ॥

જ્યાસાદપ્રાગ્ધાનુગદ્ધુનુ શુષ્ણંદુમોદિતદદર્શનમ્ ।

સ્વજાપ્રજાપદરશિરોલોચનં પ્રમોદિતમેજકલોદમકલ ॥ ૪ ॥

અણાંદિંદાં પાંદિતવાપમદદોઃ ધોમંદપેમંદિતનુગદ્ધં. કલોઃ ।

સર્વેદિતાપુદરજેતમોદેદ પાઃ સાગદ્ધ્યાં પુદિ વાર્યજાવન્ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ--તે નિંબ સંધપતિએ ખામદદી નમરીમાં સર્વ શોભા-
થી મુદર એવું જેન મંદિર કરાવ્યું હતું. તે મંદિર સમ્યક્ દક્ષિ
પુરૂષાન્ત્રી જે દક્ષિને આશ્રીતનું બંજન હતું, લોકોના સમૂહને આનંદ
આપતું હતું, કશિકાગ રૂપ શત્રુના માન વૃદ્ધિને કામનાઈ હતું, શુ
ભાવદી કર્મને નિર્માણ કરવામાં બંજન પડી હતું, વેતાદપતિરિ જે.
વા ઉંચા ચિખરને પાસે કરતું હતું, મુવર્ણના કુળ અને ઉંચા બંજ
દદધી મંદિત હતું, બંજનના અન્યાયે રહેથી મુદર પુષ્પરીઓના
શબ્દોથી પ્રસાદોના મંદગને આનંદ આપતું હતું અને આકાશ મુખી
ઉંચા, પાપના મંદગને ખંડન કરનારા ઉજ્જવલ શ્રી મંદપોથી મં-
દિત હતું. ॥ ૩-૪-૫ ॥

વા નિમ્નગોવાપિયોત્તરજિજ્ઞપન્ મુદં મુલમેષિમુદ મુદામ્બરા ।

પુષ્પાશ્વદાધાવંશદસ્ય મે પ્રમોદિતમોજાદેદાવર પ્રવચ્છત ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ--એક વખતે સંધપતિ નિંબે શુભ એટલીવટે મહાન એ-

વા ગુરુને હૃદયથી વિજ્ઞાપિ કરી કે, હે પુણ્યાસ્પદ પ્રભુ, આચાર્યપત્ને
નિર્માણ કરવાનો મને ઉત્તમ આદેશ આપો. ॥ ૬ ॥

યતો મહાંતો નિહતોઘમ્તસરા મવંતિ ચાત્યંદયોદયોઽમ્ભાઃ ।

તતઃ પ્રસાદં કુલ સદ્ગુણોજિતપ્રચુલ્લ મે સુસમલ્યયાદ્રયાત્ ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ—મહાન પુરુષો, મોટા મત્સરને નાગ કરનારા અને જ
તિથય દયાના ઉદયથી ઉલ્લસ હોય છે, તેથી કામદેવને ચિત્તવશ
કે સદ્ગુરુ, भारी ઉપર દ્રવ્યનો વ્યય કરાવામાં સત્વર પ્રસાદ કરેલ
મનોરપસ્તે સફલો મવત્યયં ધીગચ્છનાથેન તદેત્યુદીરિતે ।

દેવ્યાંશિદેવ્યાય સ કુંકુમાંકિતાનાકારણાયાપિલસઘમૂલ્લુગાન્ ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગચ્છનાથે કહ્યું કે, તમારો મનોરથ સફલ થાશે
એટલે, તેણે સર્વ સંધના લોકોને જોતાવધાને કુંકુમથી અંકિત જે
લેખ લખ્યા. ॥ ૮ ॥

માકારિણાસ્તેન સમપ્રદિગ્મતાઃ સ્મિતાનવાસ્ત્રવ રાનાયપુર્જિવાન્ ।
પુત્રપ્રેષણોત્સર્ગપૂર્ણકં મુદ્ધા સંસ્થાવિતાઃ હનન્ટતા દરતમ્ભાતુ ॥ ૯ ॥

ભાવાર્થ—કુંકુમપત્રિકાથી જોતાવેલા સર્વ દિગ્ગાઓના કે
હમના મુખે વેગથી ત્યાં આગ્યા. પછી તે નિઃકપટી સંધપત્રિ
હૃદયથી નગરપ્રવેશનો ઉત્તમ કરી તેઓને પોતાના મંદિરમાં
પિત કર્યા. ॥ ૯ ॥

તેષામંગગદશ્વગુહનકરો નરા નરાન્તેન સતીયિગા ગુનાન્ ।
મુદ્ધા કિયંતે મુદ્ધેમધિતાં યતઃ ધીમેષ્વમ ક્ષેત્રે વત વત મુદ્ધન્ ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ—તે પિતાન મેળીએ અતિ હૃદયી આવેલા લોકો
મોહ્ય આદેશનો નવ નવી બકિતઓ કરી. શત્રુ કે મુદ્ધ
શ્રી સંધની બકિતથી બીજુ વિગેષ કુંકુમ નથી ॥ ૧૦ ॥

તુલ્યંગેન્દ્રમર્મરંગસનેઃ ગિર્વાદિર્વાર્મદુશ્વાસાંકરે ।
સ્વાદિત્વ હૃદયાર્ધવદે ગમ્ભારિદે પ્રોત્તી પ્રકામ સત્કર્તાંગિનો મના

આવાય—દમનાને તૃપ્તિ કરનારા, ઉત્તમ અશ્વનોથી, ચક્રરાદિક-
ના પાનથી, કેમકે અને મિથ એવા આય-આવથી અને મુખદાયક
દેવો વિવિધ જાનના મનોહર સ્વાદોથી સમગ્ર પ્રાણીઓ આપત મ-
સન થયા ॥ ૧૧ ॥

મુક્તપર્ણાદત્તપુમ્નગિનામનાપરં મંચગ્ના ઝિનામમ્ ।
શમ્યંભિરે મેષરનિર્મિતામેવાદ્યુતૈષ્ટદ્ભાષિતુપુતિ રંઝિતાઃ ॥૧૨॥
આવાય—નામરૂપેલનાં પાન અને સેાપારી મુખમા બરી, સંધ-
પનિએ કરેલી અપરિમિત ઘણા જાલુનોને ઉત્પન્ન કરનારી બકિ-
ના પ્રયોગથી શાશ્વ થયેલા તે સંધના લોકો પોતે અહિં આવવાથી
દુતાર્થ થયા એમ મણુવા લાગ્યા ॥ ૧૨ ॥

મુદર્ત્તવદ્દગ્નિલદૂષણાદિગ્ને ધ્યાનગ્ન્યાપાં મુપનાદિસુંદરમ્ ।
ધ્યાપાવતઃ મુર્તિર્દેવદેધિષાં પ્રાનિષ્ણાદિષ્ણાદિષ્ણમંગલમ્ ॥ ૧૩ ॥
આવાય—અત્યારે સર્વ કૃષ્ણોથી રહિત એવો મુદર્ત્તનો દિવમ
આગ્યો એટલે ધી ગન્ધપનિએ જગતના સાલાચ મંગલ કૃષ્ણ એવા
મુવન સુંદર વાચકને લક્ષ્મીએના સ્થાનકૃષ્ણ એવા સુરિપદમાં પ્રતિ-
ષ્ઠિત કર્યા ॥ ૧૩ ॥

ધ્યામલપાગ્ન્યવિમોર્વિમોર્વિમુગ્ધામ્બાતુલ્યપ્રાકૃતિ મુકુતિ પાદરાત્ ।
ધિચિત્રપટ્ટામિ દરી સર્પાંચિતી મુળોગ્રવલો વિવમદેવનાપકઃ ૧૪
આવાય—સદા યોગ્યતાવાળા અને શુભોથી દિવરત એવા તે સું-
ધનાયક નિંબદેહીએ ધીતપાગન્ધતા સ્વામીને કાનિથી ઉત્પત્ત, અ-
મૃત અને સુંદર વસ્ત્ર અર્પણ કર્યો ॥ ૧૪ ॥

ધેંદિશિકાનેકપદંબરોકૃતૈસ્તૈસ્તરહતાભ્યાલિચત્તરત્તા દાદે ।
ધોમ્બલોદાઃ સ્વરુપે મે વ્યુર્પુત્રગ્રસ્યંદનપાદેનોલેતાઃ ॥ ૧૫ ॥

આવાય—ચિદેશી અનેક વસ્ત્રોના દમલાથી સત્કાર કરેલા અને
દૃઢપમાં અમત્કાર પામેલા તે સંધના લોકો અમ્બોના સમૂહ વધા રચો-

દુર્ગા ગણેશોઽપિ ચ વામદક્ષિનામ્બાસે સ્વરાન્ સેમકરાન્ પ્રચક્રુઃ ।
નિર્ધૂમધૂમધ્વજ આગન્દશોર્મનંગજઞ્વામિમતં પ્રદાશચન્ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ—વામ અને દક્ષિણમાં દુર્ગા અને ગણેશે સેમ કરતા કરતા
શબ્દો કર્યા, નિર્ધૂમ અગ્નિ અને ગજેન્દ્ર ધરિત કાર્યને પ્રદાશતા હતા
માર્ગે જોવામાં આવ્યા ॥ ૩૫ ॥

હતિ પ્રહરેઃ રાકુનૈઃ પ્રમાનિગૈઃ સંસ્પૃષ્ઠિતસ્ત્રોત્યલમંગલોદયઃ ।
ર્થાર્થાત્મપ્રાપ્તમ્ હતિ પ્રસિદ્ધિમૃન્ પુરે યયૌ ધીમુજરાતમાધુરાદ્ ॥ ૩૨ ॥

અર્થ—૩૫૨ પ્રમાણે અપરિમિત ઉત્તમ શુકનોએ જોયે ઉત્તમ
તમ ગજોદય સૂચ્યો છે એવા તે શુભસત શ્રેષ્ઠી શ્રી વીરમજ્ય
નામના પ્રસિદ્ધ નગરમાં આવ્યા ॥ ૩૬ ॥

તસ્મિન્ મિત્રેતિસ્ત્વ ગુરે નરેશ્વરોદ્ધુરાગા પુષ્પપરાધ્વુર્દિશામ્ ।
પ્રપદ્મને જ્ઞાનત્રયંપ ડચકેર્દિનેદિને વાર્દિરિવેદુરદાને ॥ ૩૩ ॥

અર્થ—તે નગરમાં રાજના જેવા ઉમ્મ અને પુષ્પવાન ધનુષ
ક્રોધે આરે દિગ્માઓમાંથી ઓડકા થયા. તેથી ચક્રના દર્શનથી સમુદય
જેવા નિર્દોષ ક્રોધે તે સંધ્ય દિવસે દિવસે ઉંચે પ્રકારે વધવા લાગ્યો

દેવાલયાઃ ધીનિત્યાદશારુતાદ્ગૌપયંગેકુંડ સ્વજકુમરોગિતાઃ ।
અન્યુદ્યાતગતગત્રતા રતુર્ગણવૈવિધિધૈર્વશિલિતકાલિનીઃ ॥ ૩૪ ॥

પ્રેતદ્વારે શાંતિ મદોદ્ધવાસ્તુમૈથ્ય મૃગૈઃ સુમગેનવિજ્ઞયઃ ।
જ્ઞાતિરુદ્ધા રુદ્ધવેદનુગા વાંચ પ્રવેદુર્નિરશા ચક્રાચતા ॥ ૩૫ ॥

અર્થ—નૌની નામે રથ ૩૫૦ અગ્રણેશ અને ૬૬ બધવે
જાહેર એવ. દેવ-ક્રોધે મેક પદેન જેવા માર્ગે આગળ તા. આ
ક્રોધેના અન ૩૫ ૬૧ નુવનના સ્વચ્છ ૬ અને ક્રોધે થી મોટા
૬૨, ઉત્તમ ક્રોધેના જનનેવા આગ્રવે ક્રોધાસ વિવિધ નિરે
ક્રોધનને જનકાર કરતા ૬૩ શ્રી જન વિદ્યાથી નુતન ૬૪
૬૫. ૬૬ ક્રોધેના પદ્મ ઉત્તમ અને મુદ્ધ દેવાના ૬૭ ૩૬-૩૭

પૂર્વ રીતે ભારાકાંત થયેલા કુલપર્વતો અલાયમાન થવા લાગ્યા ।
સુભાસનસ્પંદનરાજ્યાદન ઓગાદિનીનાં ચરવાજિનાં ગુનામ્ ।

કથિદ્વિપચિદ્ગુણરાજસંઘરાટ્ સંઘેન સંભ્યામકરોદરોત્તમ ॥ ૪૧ ॥

ભા.વ.ર્ષ—કોઈ વિદ્વાન ઉત્તમનર શ્રી ગુણરાજના સંધ વડે કોઈ
મુખાસનો, રથો, રાજ વાહનો, સેનાઓ, ઉત્તમ અધી અને મનુ
ની સંખ્યાને કરી શકતો હતો ॥ ૪૫ ॥

ધીમન્મરીરાજગર્જા ગર્જોદ્ધુરઃ કાલ્દૂમ પાલાતય ર્જિવઃ હ્રી ।

ધીરાધગૂનોસ્તનય મયાશ્રિતાઃ પંથેપુસ્વાચિકાલપનંવદઃ ॥ ૪૬ ॥

દેવતાવર્મા પંથમુળામયિક્રમાઃ કમાસ્ત્રતપ્રાંશ્રિયા મદાશ્રિયા ।

વધ્યાનુરક્તાઃ વૃક્ષોતિ વ્યત્તતઃ ધીસંઘરણં વધિ નાવધરિયા ॥ ૪૭ ॥

ભા.વ.ર્ષ—શ્રીમાન્ મરીરાજ ગર્જના જેવો પરાક્રમી ગર્જ ૪૧

ભાગ અને ઈશ્વર એ પાસે, શ્રી વાચગૂનના પુત્ર હતા. નીતિવાળા, રાજ

મંપનિમા કામદેવથી પણ અધિક, મિંદુના જેવા પરાક્રમી, જેમના

ચરણમળમાં રાજાઓ નમે છે તેવા સન્માર્થે આજનારા તે પંથ

પુરઃ મુખડોને માથે લઈ માર્ગમાં આગળ પાછળ ચલતી થઈ

રહ્યા કરતા હતા ॥ ૪૬-૪૭ ॥

પુરં પુરં ધીમલિકાઃ રાજદા સોભાવતા સંગુણમાવતા તમે ।

અથ વ્રણામં મુજરાજનામભુર્વ્યંશિમુર્જનલ્લપ્તીલ્લપ ॥ ૪૮ ॥

ભા.વ.ર્ષ નરે નમઃ શ્રી ભારત વચના મુખાઓ અને રાજ

વ્ય નરે નરે ભગવાના અર્થે પૂરના ઉપર મુખદ નમઃતો બી રાજ

રાજ નાવધરિયા નર ન કરતા હતા ॥ ૪૮ ॥

દિ મર્જનિર્મુર્જનલ્લપ કાવ્યનં વિજાવયનં કૈતમર્જનલ્લપ ॥

કૃમન્નાટ દિનુ નિર્મિત્તનિવરનાય નાવનુરનાય ॥ ૪૯ ॥

દિ વચના રોગ મનાવન વૃદ્ધ હવાનિવરનિજાણ રાજા

રજા મુજરાજનામભુર્વ્યંશિમુર્જનલ્લપ કાવ્યનં કૈતમર્જનલ્લપ ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—“દેવ શાસનને પ્રકાશિત કરનાર અખંડ શાસનવાળો
 મું આ સંપ્રતિરાત્રી છે ? અપરિમિત પ્રભાવના કરનાર પવિત્ર અને
 પુણ્ય લાવનાવાળો મું આ કુમારપાજી સભ્ય છે ? ચાચકોના મોટા મ-
 નારથીને દુતાર્ય કરનાર મું આ ઉત્તમ ભુદિવાળો વસ્તુપાત્ર છે ?”
 આ પ્રમાણે વોકોને બાંક તકો કરાવતો તે સંધ્યપતિ ધધુકા માગમા
 ગયો ॥ ૪૦ ॥ ૫૦ ॥

તમાયંતો સન્નુસાનિકુલનુસ સંપ્રસારીવસ્તુમયઃ સ્ફુલ્લકેઃ ।
 નિર્ભય ધંધાત્મવચ્ચતો દુનો ચમન્દુરોમુદિયિ ચ પ્રમુખત્વ ॥૫૧॥

ભાવાર્થ—અંદ્ર જેવા મુંદર મુખવાળો તે માગનો નિર્ભય સમ
 ધનુષ્ય આલ્યો. દુતાર્ય મયેએ તે સંધ્યપતિ-યમાન તેવડે તેના
 દેવાલોની ઘેલોએને બેઈ ચમન્દુર પામી ગયો અને અખંડ હવે
 ગયો ॥ ૫૧ ॥

ત દશાનનપ્રધાનરિદિવિદોષનેતનાદિ પ્રાતિવ્વરત્તે ।
 તાવર્જવામાત તર્જાલલાદરં દરોન્નિજન મંતુનરાગત્તનમ ॥૫૨॥

ભાવાર્થ—ધનુ આદરવાળા અને નિર્ભય જેવા તે સંધ્યે શ્રી મું-
 નુરાજ સાધુના હાથને ધામનના પ્રદેશ પુગાથી મોટા આશનો પર
 બેસાડવાથી અને તાજડપત્રને અર્ધજૂડરવાથી વશ કરી દીધો ॥ ૫૨ ॥
 સંપ્રાપ્તિયોગ્ગિનિત્તમરે મરોચલિ સ્થિતસ્થિતપ્રોક્તિદિશ્વલનમ ॥
 સવાવિશત્ત્વલિનિતાત્ત મદોષતાત્ત ઘટપ્રલહન સમુજાતિવિદરત્ત ॥

ભાવાર્થ—આ મોટા નગરમાં સર્વ પાપને દૂર કરનારો તે સં-
 પ્રિયર રંગ અને પૃથ્વીમાં ઉત્કૃષ્ટ જેવા સુગુણ સભ્ય રૂપ દશ ય
 પતિએને સ્થાપિત કર્યો ॥ ૫૩ ॥

માલે ય મેલો નિલજા. પ્રચક્રિરે શ્રીસોમનુદુરત્તરત્તરત્તમેઃ ।
 લાસ્યસ્તેન તદુન્નિવિસ્તેજેન્નૈસ્તે મુત્તવં વિનિવિરે ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સોમમુંદર સૂરિએ યોગા. ૧૪૫

સ્વર્ગાધિરોડાદિમયેન્ધ્રમંડલોમાધન્દ્રઃ મધનુજાં ક્રનામ્મન ।
મુદા ધર્મદે જિનમાદિમેત્રમું પ્રમૂતતદ્ગતમગાલિંકલેનન ॥ ૬૩ ॥

ભાવાર્થ—તે સંઘના લોકોનો ચક્રવર્તી સર્વ ગુણી ઉચ્ચ મંડિ
નાથ પ્રભુની ચેત્તા મંડળીને નમનો નમનો અનુક્રમે ધર્મી મુદ્ધર
વી સાંચારિક ખીડાને નાથ કરનારા શ્રી આદિનાથ પ્રભુને હાર
તેલે વંદના કરી ॥ ૬૪ ॥

રાજાવર્તી પુષ્પગણરાગ્નોકામંયિનો પ્રિયજનન્ય વારનાન ।
વર્ણાવયામાસ સ સંચરોડુલેર્મુક્તાદ્દર્શીર્મુક્તિરુત્તમામિત્તાપુરઃ ॥ ૬૫ ॥

ભાવાર્થ—મુક્તિદ્વેષના અભિજાતી એ ॥ સંઘપતિએ પુરુષ
રેષરા રૂપ પૃથ્વીમાં મેધમાગઃ જેવી, અને વિદ્યજનને પવિત્ર કર
રી એવી રાયજીને મોટા વિશાળ મુક્તાદ્વેષી વધાવી લીધી ॥ ૬૫ ॥

નિર્માય નિર્માયમમારિતાચદુર્દેવઃ સ્વચ્છાન્ ગરિપાટિકાં મુદા ।
યયી પુનર્મુચ્યદુગાવિનંદિરે શ્રિનેદિરે સંચરને. સમૈઃ સમં ॥ ૬૬ ॥

ભાવાર્થ—એની સાથે પાપ રૂપી દુષ્ટ દેવ રોડા નથી એવો
સંઘપતિએ નિષ્કપટપણે હુપ વડે ચેત્ય યદી પરિપાટિકા કરી, જે
લક્ષ્મીએ આશ્રય કર્યો છે એવા શ્રી મુખ્ય યુગાદિ મંદિરમા સર્વદે
લોકોની સાથે પ્રવેશ કર્યો ॥ ૬૬ ॥

સપ્રાપ્તિમાર્ગ ગુણરાજસત્ત્વ સન્મગ્નન્યોત્સવમાતનોત્તત્ત ।
આરાદ્રિકં મંગલદીપનં વ્યવાહોમયુતિધોનિતદિગ્વ મુખમ ॥ ૬૭ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી ગુણરાજ સત્ત્વને ત્યા અત્યંત રીને સ્તવ
ઉત્સવ કર્યો અને પ્રદાસિત કૃતિથી દિશારૂપી સીઓના મુખને પ્રદ
કરનાર મંગલ દીપક રૂપ આરાદ્રિક (આરવી) ઉનારી ॥ ૬૭ ॥

સિદ્ધાચલત્ત્યોપતિયંપૂરિ સન્મગ્નરથપ્રેણિરિતાધિનાં તદા ।
છાયં ચ સંઘાધિપતેધિનિર્મામે સ્વનિર્મમેશસ્ય મિરાનુનાચિલ ॥ ૬૮ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે સિદ્ધાચલની ઉપર ગુણરાજે પૃથ્વીના

ચક્રોની ઉત્તમ મનોરથોની શ્રેષ્ઠી પરિપૂર્ણ કરી અને પોતાના ગુરૂની વાણીથી સંઘપતિને કરવાનું તમામ કાવ્ય કરું ॥ ૬૮ ॥

ત્યગદરોવાતુરપદ્મસૂત્ર મે વિપર્ણુ ચિત્તાભિમતં મયે મયે ।

હર્દાતિથિયેકિ વિનો પુર ફાની પ્રોત્તોષ્ઠાંસ્તોર્ણનરણ્યોતિરો ૬૯

ભાવાર્થ—પૂતાર્ય એવો સજ્જન ગુરુરાજ પ્રભુની આગળ “હે નાથ, તમારા ચરણની સેવા જાણે કષ્ટપદવા હોય તેમ બેવોભવ મારા વાહિતને પુર્યા કરો.” આ પ્રભાણે કહી તે સિદ્ધાચળ ઉપરથી ઉતર્યો અને ય ય ર સાગરને પત્તુ ઉતરી ગયો ॥ ૬૯ ॥

મંત્રહુતાન્તુ શુરયોદ્યાગિરિ હુવાસનૈઘાન્ત્રયતીમાતિકામદ ।

પ્રાણાત્તસંયો મનુન્ત્યભિરવ્યયા દયાતાં પુરોસ્પર્શપુરીમિત્રાપસઃ ૭૦

ભાવાર્થ—પણી સાશબ્દ દેશમાં સારા રથો બે ટો, અથો અને મુખાસનોથી પૃથ્વીને ઉદ્ધમન કરનો તે સંઘ અનુક્રમે જાણે સ્વર્ગપુરી હોય તેવી મનુમતી (મહુવા) નામની નગરીમાં આવ્યો ॥ ૭૦ ॥

સતપ્રતાગ્ગોળસારિતાગિરો વિઠ્ઠાભિમેતામકુરાદુગુરોઃ પુરઃ ।

અન્નિન્ન પુરં મુરિપદમદાનતો ડગુનાવિધીકુદ મે ઘને ઘનં ॥૭૧॥

ભાવાર્થ—ગુરોની શ્રેષ્ઠીથી વિરજિત એતા તે સંઘરાજાએ ગુરૂની આમળ આવી વિદત્તિ કરી કે, હે વિજુ, આ નગરમાં સૂરિપદના આપવાના કાર્યથી મારા ધણા ધનને હુમજાંજ પવિત્ર કરો ॥ ૭૧ ॥

હુધાકિરં તત્તરગિરં તપામુદ્ધતત પ્રેરે સ્પર્ધિ પ્રસન્નદુઃ ।

પ્રતેગિરે લેગ મહોત્તપા નરા જનુ ચ દનુ મયસંગવં રજઃ ॥૭૨॥

ભાવાર્થ—તત્કાલ તપાગુરૂએ દુદય પ્રસન્ન કરી તેની અમૃત જગની વાણીને સ્વીકારી અને સંસાર જનિતરજને હરવા નવીન મહોત્સવો કરવાનો આરંભ કર્યો ॥ ૭૨ ॥

મુલ્યંચિતેન પુરસાગિર્નાજનૈરેણ્યોમેરિણસમલોચદાવકાન્ ।

ગાનં સન્નાને ધરમાવનોત્તર્ક ધોતુન્નજ્ઞોત્રુટાનૃનોપમન્ ॥ ૭૩ ॥

અપાવતા હતા એથી ચિત્તમાં હર્ષ પામેલા તે યાચકો પીઠ
અને હુમેશાં ઉદિત આશ્ચર્ય વડે એક થઈ તે કામદેવ જેવા સ્વરૂપ
શ્રી યાચના પુત્ર ગુજરાજ એટલીની ઉત્કૃષ્ટ કીર્તિને સ્ફુરણાવન
તા હતા ॥ ૬૦ ॥

સ્થિત્વા મૂરિદિનાનિ દાનિણુ ગુરુર્વિસ્તાર્ય દનિર્વશઃ
શ્રીનેમિ પ્રણિપત્ય રૈવતગિરિસ્તીર્ણવાન્ સ્વર્ણદહ ॥
સંઘાર્ચો દાચિરાં ગુરોર્ગુણગુરોઃ સાધર્મિકાણાં પતં
વાત્સલ્યં વ્યતનોઽય જોર્ણનગરં સંવાધિયશ્ચિપ્રકૃન્ ॥ ૬૧ ॥

ભાવાર્થ—દાનીઓમાં ઉત્તમ અને મુવલું જેવી કાંતિવાળો તે
ધપતિ ઘણા દિવસો રહી દાન આપી યશને વિસ્તારી શ્રી નેમિ
પ્રણામ કરી રૈવતગિરિ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને પછી છલું ત્રણ
આવી સંઘની ઉત્તમ પૂજા કરી, ગુણોથી ગુરૂ એવા શ્રી ગુરૂની
કરી આશ્ચર્યને કરનાર સાધર્મી બાધુઓનું વાત્સલ્ય કર્યું ॥ ૬૧ ॥

યાત્રાં ચિત્રકરીં મધાણવતરીં તીર્થદ્વયે ધર્મદ્વયેઃ
‘કૃત્વા શ્રીગુણરાજસંઘસવિતા પ્રોઘટકરો નિસ્તમાઃ ॥
શેમેનાર્હિતશાસનોદ્ગમનં પ્રોદ્ધાસ્યન્ માસુરઃ
શ્રીયાતૈરમરાવર્તામિવપુરીં કર્ણાયતોમાયયૌ ॥ ૬૨ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુજરાજ રૂપી સંઘનો સૂર્ય એ જે તીર્થોમાં
નો વ્યય કરી સંસાર સાગરને તરનારી આશ્ચર્યકારી યાત્રા કરી
તાના કીરણોને ફેલાવી અધકારને દૂર કરી અને સંપત્તિઓના
હથી પ્રકાશમાન થઈ અર્હંત શાસન રૂપી વિશાળ આકાશને પ્રકાશ
કરતો શેષ મુશળપત્તે અમરાવતી જેવી કર્ણાવતી નગરીમાં આવી

રતિ શ્રીયુગપ્રધાનાવનારપરમગુરૂપૂજ્યશ્રીસોમસુંદરસૂરિસૌમાન્ય
દિગુણવ્યાવર્ણને સોમસૌમાન્યનામિ કાવ્યે શ્રીમુચનસુંદરસૂરિપરમ
પનાસંપપતિશ્રીગુણરાજસંઘયાશવિસ્તરવ્યાવર્ણનો નામાદ્યમ સર્વ

॥ નવમઃ સર્ગઃ ॥

અર્ધા ગુર્ધા ચરણે સુહૃન્નાચરણૈશ્ચ શૌષમાત્માનમ્ ।

સુતરાં પથિત્રયંત ભિતાષયંતઃ શુભે માર્તે ॥ ૧ ॥

શ્રીયુગસત્તમક્રમલાક્રમસારીકંઠપીઠદારસમાઃ ।

સૌભાગ્યભાગ્યમુલ્લાસજ્જુગમવિરોદ્ધણપ્રતિમા ॥ ૨ ॥

ધ્યાન્વોમગુંદરાશ્ચા સૂરીદ્રાશ્ચદ્રન્નાંદ્રવીર્તિગુપ્તઃ ।

દેવકુલપાટકે ધીપુરે મદેનાયનુર્મહતા ॥ ૩ ॥ (શિભિર્યિતોષકમ્)

ભાવાર્થ—વિદ્યાર કરવાથી મોટી પૃથ્વીને, સુદૃતોના આચરણથી
તાના આત્માને નિત્ય ચલિત્ર કરતા, પોતાના આશિતોને શુભ મા-
મા દોરી જતા, ધીગુપ્ત પ્રધાન પુરુષોની તરફથી રૂપી સ્ત્રીના કંઠ
પીઠમાં દાર સમાન, સાભાગ્ય તથા શાસ્ત્ર ચર્ચે મોટા ગુણ રૂપી મ-
ગુંદરમા દાહુલુ ગિરિને નુરપ એવા અને ચંદ્રના જેવી ઉત્તમ કી-
ર્તિને સેવનારા કીર્તિ સોમયુદ્ધર નામે સૂરીદ્ર મોટા ઉત્સવથી દેવકુલ
દત્ત ધીરમરમા પધાર્યા ॥ ૧-૨-૩ ॥

તદાન્નિ લક્ષ્મ્યુપસારદવાર્ત પથિત્રપિત્રગુપ્તઃ ।

સાહુર્ધાકલ્પામા વક્રુષામા દાહુલુષામા ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ—તે વચ્ચરમા નીચલ વામે બેઠે મહેન્દ્ર રહે છે, જે =
મે શાસ્ત્રોના પ્રસાદનું પાત્ર હતો. જેના પથિત્ર અને અર્ધા-
ગુપ્તતા, જે ધણે તેજસ્વી અને કાતાન્ત્રિયામાં જોઈ રહેતા ॥

ચાંમાર્યિતિ વિવિતા દ્વિતા ચરિત્તર્કિ તત્ત્વ

ધીરામદેવમાધો પુત્રી

ભાવાર્થ—તે મોટીને ખીમાઈ નામે એ-
વેપ સ્ત્રી હતી. ઉત્તમ ચરિત્ર અને રા-
ના સાહુકારની પુત્રી થતી હતી ॥

भाष्यउत्तरमनुमुंदिनो दिदिनो दितांयत्ननः ।

मिच्छन्नि निजसत्त्वमन्त्रद्वयमन्त्रपान् दत्ति. ॥ ११ ॥

જ.વાયં—તેજો પેતાના મે.ટા પાપ ખડિગ કર્યા છે અને નિષ્ક-
 ૫૮૫તે પ્રજ્જાલ છે એવ. તે સ્ત્રી વચ્ચરાજના પુત્રે હર્ષ પામી પેતાને
 મેહ મારી તરફ મરણે. સ્વાખ્યા ॥ ૧૧ ॥

हेसाहस हेसा ह्यादयुः सर्वतोभरि संघटनाः ।

ध्यायःतलेन तेषां पदतोदितोऽयम् सङ्गतिः ॥ १२ ॥

અર્થ—દેખ મોકડો અ.કપાયેડા સંધાનુઓ જાને દેવ હોય
તમ સર્વ તરફથી આવવા લાગ્યા, જાને હો ચીસડ મેલી તેઓની ઉ-
ત્તમ અગ્નિ રપદ રીતે બદલાવા લાગ્યા ॥ ૧૨ ॥

यजंति तृपन्विनादे नृप्यति तद्वर्त्तमाने शुभम् ।

वायति वायनगुदे जदारथे रुमति वंदिगने ॥ १३ ॥

भाषाणि पाञ्चरूपं विद्यालयाभ्यस्य सत्प्रमाणस्य ।

सांक्षिप्येन सर्वेन्द्रैः सांक्षिप्योक्तिद्वयादित्यै ॥ १४ ॥ पुष्पम् ॥

જાવાયે—વાણિજ્યેનો નાદ ગાણ રોય હોય, નર્તકી જન મુંદર
 રીતે નાચી રહી હોય. ગાયકોનું જુદું ગાન કરી રહ્યું હોય, અને
 જાદુજનો જય શબ્દો કરતા હોય. તે સમયે ઘણા મહાત્મ્યને પ્રકાશ
 કરતા એવા અજુઝાએ પાંડિત્યથી યોજના એવા વિશાકરાજને
 ૧:૨૩ ૫૬ અ:૧૩ ॥ ૧૩-૧૪ ॥

साधर्मिकयास्वरूपं संपाद्यों विस्तरेण गद्यनेतुः ।

परिष्ठापनिरः संपत्त्याप्यद्वयेद्गीसतः साधुः ॥ १५ ॥

અ.વાર્ધ—ધી સીસલ સેપ્ટીએ સપર્મિંગ વાત્સલ્ય કમું, વિસ્વાર-
ધી સંપ પૂલ કરી અને ગળુનાયકને વયા સંધને પહેરામણી
આપી ॥ ૧૪ ॥

ધાંચિત્રકુટનગરે નગરેદે નગવિરાજિનોપાનિ ।

સ્વર્ગસ્પર્ધિનિ ધનિનાર્માશઃ શ્રીવીસલઃ સાધુઃ ॥ ૧૬ ॥

થેયાંસજિનાવિહારં હારં વસુધાવધૂરસિ સ્ફારમ્ ।

ઉત્તુંગગંગસુભગારૂતિ કૃતો કારયામાસ ॥ ૧૭ ॥

ભાવાર્થ—અર્પ નગરોમાં વૃદ્ધિ પામેલું અને જેનો ઉપાંત શ્રી પર્વતોથી મુશોલિત છે એવા સ્વર્ગની સ્પર્ધા કરનારા શ્રી ચિત્રકુટ નગરમાં કૃતાર્થ એવા શ્રીવીસલ શ્રેષ્ઠીએ પૃથ્વી રૂપી સ્ત્રીના ઉત્સવગમ ઉત્તમ હાર જેવો અને ઉચ્ચા શિખરોથી મુંદર આકૃતિવાળો શ્રી મેયાંસ પ્રભુનો વિહાર કરાવ્યો ॥ ૧૬-૧૭ ॥

તત્રૈવ ચ પ્રતિષ્ઠાં ભુવનોત્કણ્ણમકારયન્નિષ્ઠઃ ।

અયિહસ્તેન ગુરોઃ શ્રીહસ્તેન યશઃપ્રશસ્તેન ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં ઉત્તમ એવા તે શ્રેષ્ઠીએ યશસ્વી શ્રેષ્ઠ એવા શુરના ઉત્તમ હાથે જગતમાં ઉત્કૃષ્ટ એવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી ॥ ૧૮ ॥

પરગારીપરિહરણે દીનોદ્ધરણે ચ પુણ્યયિધિકરણે ।

શ્રીવીસલસ્ય સદશો દશોઃ પથં કોપિ નાયાસીત્ ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—પરશ્રીનો ત્યાગ કરવામાં, દીનજનનો ઉદ્ધાર કરવા અને પુણ્યના કૃત્ય કરવામાં શ્રીવીસલ શ્રેષ્ઠી જેવો કોઈ એવા આવ્યો નથી ॥ ૧૯ ॥

તસ્મિન્ સર્ગે નત્તયતિ શુણ્યયતિ પુત્રૌ પવિત્રચરિતાલયૌ ।

સવિશેષધર્મકર્મણિ ચતુર્વત્સુઃ પ્રગુણધિવૃદ્ધૌ તૌ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે બુદ્ધિવાન નીસલ શ્રેષ્ઠી ત્યાં સ્વર્ગ ગયા ત્યાં તે પવિત્ર આચરણવાળા અને પુત્રો કર્મમાં વિશેષ બુદ્ધિવાળા થયા.

દિતિમાતા સ્વં તનયં સનયં પ્રાદૈકદા કનોયાંસ ।

દિનકરચિત્રવિહંગવિસ્કારતરં વિવમહમેકમ્ ॥ ૨૧ ॥

સંસ્થાપયામિ મધ્યપ્રાસાદે રૂપે પ્રતિષ્ઠિતં કૃત્વા ।

યિસંત્રસિ ચિત્તે ઇયં પરિચિન્તિ મનોરથઃ સુતમે ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—એક ગ્રમયે ચંપકે પોતાની માતા ગાયે આવી શ્રી કે
મમુંદર ગુરુને વિનંતિ કરી કે, હે વિષ્ણુ, અવિરતે જિંભની ચૂંચ
રીતે પ્રતિષ્ઠા કરે ॥ ૨૭ ॥

આચાર્યપદં ચૈકં તનુ તનુશાંત્યજ્જનનઃ જનનમુવઃ ।

ન્યાયોપાર્જિતમર્થં યથા કૃતાર્થં પ્રકુર્વે સ્વં ॥ ૨૮ ॥

ભાવાર્થ—શરીરની કાંતિથી મુવર્જને અસ્ત કરનારા હે પ્રભુ, જન
આ પિતા ગુરુને આચાર્ય પદ આપે કે જેથી હું 'મારું' ન્ય.થે
જિંત દ્રવ્ય કૃતાર્થ કરું ॥ ૨૮ ॥

ઓમિત્યુક્તે ગુરુના લેજાન્ સ પ્રાદિયોઽનુર્વિદ્યુઃ ।

લોકા મુવિ પ્રતોક્તાઃ સંખ્યાતીતાઃ સમાજમુ ॥ ૨૯ ॥

ભાવાર્થ—ગુરુએ તે વાત સ્વીકારી એટલે તેણે આરે દિશાઓમાં
લેખ મોકલાવ્યા તેથી પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત એના અસંખ્ય લોકો આજ
વા લાગ્યા ॥ ૨૯ ॥

તેષાં પુરપ્રવેશોત્સવગુર્વમપૂર્વમકિયુક્તિમયો ।

શ્રીચંપકો ડપ્યકાર્પોઽર્પેન્કરેણ મૃતદ્વય ॥ ૩૦ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષના ઉત્કર્ષથી જેનું હૃદય ભરેલું છે એવા અર્પ
તે આવેલા લોકોનો નગર પ્રવેશનો ઉત્સવ કરી અપૂર્વ અકિયુક્તિ
મતાવ્યો ॥ ૩૦ ॥

ઔગચ્છનાથસૂરિર્મૂરિગુણઃ પ્રગુણસૂરેમંત્રવલઃ ।

સુદિને ડથ લક્ષ્મણમયે વિદધે વિદપ્રતિષ્ઠાં મઃ ॥ ૩૧ ॥

ભાવાર્થ—ધનુ બજવાળા શ્રી ઔગચ્છનાથ સૂરિએ શુભ દિવસે મુ
લને સૂરિમંત્રના બજથી જિંભની પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૩૧ ॥

શ્રીસૂરિપદં ચાદાત્ શોજિનકીર્ત્યોદ્ધવાચકેંદ્રાણામ્ ।

પંદિતપદં ચહ્વાનં શોજામપિ દશમગ્યાનામ્ ॥ ૩૨ ॥

ભાવાર્થ—જિનકીર્તિ નામના વાચકને સૂરિપદ આપ્યું, જન
ઓને પંદિતપદ આપ્યું અને પ્રાણ સંખ્ય પ્રાણીઓને દીશા આપી ॥ ૩૨ ॥

પ્રતિનિવસયં પ્રતિપુરં પ્રતિદેશં પ્રત્યલંબયદ્ ભુવને ।

ધોંચંપકો ગૃહૈત્યા સમ્યક્કં સોમગુરુગર્થે ॥૩૯॥ ગુમ્મ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ચંપકે સોમગુરુની પાસે સમક્ષિત થઈ પૃથ્વીમાં હૃદય આપનારા પાંચસેરના માપને સેવન કરનારા, સુવર્ણના ટાંકણે યુક્ત અને એક કપૂર સાથે મિશ્ર કરેલા શ્રી સમક્ષિતના મેદાને પૃથ્વીમાં પ્રત્યેક ઉતારે, પ્રત્યેક નગરે અને પ્રત્યેક દેશે વહેંચી દીધું (તેની પ્રભાવના કરી) ॥ ૩૮-૩૯ ॥

તારાપથસ્ય તારા જલોનિ ધા જલનિધેઃ સુર્યાર્ગમયે ॥

પીમાર્ધંચંપકયોઃ કૃતાનિ સુકૃતાનિ ચ ત્વેષ ॥ ૪૦ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાન પુરુષ હૃદિ આકાશના તારાઓ પ્રેરે સગુરુના જળને ગળી શકે પણ તે આ પીમાર્ધ માતા અને વંશ પુત્રના કરેલા સુકૃતોને ગળી શકે નહીં ॥ ૪૦ ॥

અથ ઘરણમંચનેર્ગુરુતામહતો હતોદયપાપમગાઃ ।

રમાસ્વસ્તરથાં શુરથો રાણપુરં ધોપુરં પ્રવયુ ॥ ૪૧ ॥

ભાવાર્થ—પરજુ નામના સંઘપતિના ઘણા આમકૃષ્ણી ભેદે મોટા પાપસમૃદ્ધ નાથ પામી ગયા છે અને પૃથ્વીમાં કંઈપણ ધર્મ છે એવા તે શુર રાણપુર નામના શ્રી નગરમાં પધાર્યા ॥ ૪૧ ॥

ચતુરધિક્કાશીનિમિત્તેઃ સ્તંભીરનિતેઃ પ્રકૃષ્ટનરકાદિ ।

નિધિગા ચ વદ્ધશાલા ચતુરધિક્કાપયરકમવરા ॥ ૪૨ ॥

ધોંચંપનિર્મિતાયા પૌંધ્રધશાલા સમસ્યનિધિશાલા ।

તરયાં રામવાગાનુંઃ પ્રદ્યંતો મદ્યનેગારઃ ॥૪૩॥ ગુમ્મ ॥

ભાવાર્થ—ત્યા શ્રી પરજેંદ્રની રવેત્રી એક વિશાળ આપવદ્ધ છે જે ઉંચી જાળના કાષ્ટના અને અમિત જોવા ધોરણની રવેત્રી દની જે પાડ્યાલા, યોગ અને આરગ્ધી ઉત્તમ હૃદયે પ્રવૃત્તિ ધણા દુર્લભી સમોસર્થા હતા ॥ ૪૨-૪૩ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા તેણે પ્રથમ ઘડીને રચનામાં જ
એવા પાપાણોથી ખીડાઈ બાંધાંયો અને પછી પે.તે ત્યાંથી આડ્યો.

સ્ફૂર્જનમૂર્મિરમ્યઃ સુવર્ણગિરિતુંગટંગસકાર્શઃ ।

શ્રીમંદ્વપેશ મંડિતમણ્યો મેષ્યસ્ફુર્ત્યુત્તિભિઃ ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ સ્ફુરણાયમાન ત્રણ ભૂમિકાથી રમ્ય હો
મેઝગિરિના ઉંચા શિખર જેવા અને પવિત્ર કાંતિથી પ્રકાશિત મે
શ્રી મંડપોથી તેનો મધ્ય ભાગ મંડિત હતો ॥ ૫૦ ॥

શ્રીશાલમંજિકાષેદૃષ્ટૈશ્ચિત્રેશ્ચમટ્ટતજ્જનોઘઃ ।

શશિવિશદૈઃ શ્રીમદ્રમાસાદૈઃ પરિવૃતઃ પરિતઃ ॥ ૫૧ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં આવેલી પુતળીઓ વગેરેના મનોહર ચિત્રો
તે લોકોના સમૂહને ચમત્કાર પમાડતો હતો અને ચંદ્રના જેવા ઉજ્જ
ળ ભદ્ર પ્રાસાદોથી તે આરે તરફ વીંટાએલો હતો ॥ ૫૧ ॥

કુરંસંદોશ્ચત્વરતીર્થમાસાદવિશદસંવાદમ્ ।

ત્રિમુચનદીપકસંશાં વિભ્રજ્જગદ્ગુપ્તતમઃ ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ નંદીચર તીર્થના પ્રાસાદની ઉજ્જવળતાથી
મંવાદ કરતો હતો અને ચરજ્જગુના વાહનાના જેવો અતિશય ક
હોવાથી ત્રણ ભુવનના દીપકની સંસાને પામતો હતો ॥ ૫૨ ॥

રાણતુરે પ્રામાદ પરિપૂર્ણસ્ફૂર્જનૈર તિલ્લિમગાન્ ।

ચન્નદત્તામાનિગિતં સઘ સચયને હ્યમ્ ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—શણપુરમાં તે પ્રાસાદ તત્કાળ પરિપૂર્ણ થઈ શિલિ
પ્રાપ્ત થયો કારણ કે, મદાન લોકોનો હૃદયને ગમતો અભિવાદક
સંપાદન થાય છે ॥ ૫૩ ॥

શયેશ્વરગોરિશમ્યશ્ચિત્ર વિશાનિ નિર્વિલંબતયા ।

ચન્નદારે ચનુચાળોઃ સ્વયેશ્વરદુરગમનોર્થવતેઃ ॥ ૫૪ ॥

ભ.વાર્થ—તે પ્રાસાદમાં ચનુર ધરજેઠ્ર શ્રી વૃષભદેવ પ્રમુખ
યે નિંબ જેવા આર પ્રાનિજિવો નુ તજ રથાપિત કર્યો ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ધરણના ચંદ્રના કીર્તિ જેવા ઉત્તમ પુણ્ય સંભાળી વિષયોને કહેવાને પ્રજ્ઞા વડે અને વિષ્ણુ સમર્થ થાય નથી ॥ ૬૦ ॥

સુરગિરિનગરનીવાસી સંઘપતિઃ ચિત્તમદ્વા મદાદેયઃ ।

દેવગુહપાટકે હનાત્ દોત્તરુયો મુજ્જમૃતામૃતમઃ ॥ ૬૧ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મને પ્રદીપ્ત કરતો સુરગિરિ નગરનો નિવાસી દ્રવ્યવાનમાં શ્રેષ્ઠ એવો મહાદેવ નામે તેજસ્વી સંઘપતિ દેવગુહ પટક (નગર) માં આવી ॥ ૬૧ ॥

શ્રીગુરુગદાન્ વિમ્બો વ્યજિજ્ઞપત્રયસમર્જિતં ચિત્તમ્ ।

પદ્મપુણ્યે વ્યયકરગાત્ કુદત્ત છત્તાર્થે દુતાનર્થાઃ ॥ ૬૨ ॥

ભાવાર્થ—તે વિક્ષાન શ્રેષ્ઠીએ શ્રી ગુરુને વિનંતિ કરી કે, માર્થને હરનારા હે ગુરુ, આચાર્ય પદના પુણ્યમાં વ્યય કરાવી મારા પાર્જિત દ્રવ્યને દુતાર્થ કરે ॥ ૬૨ ॥

સ્વીચક્રે શ્રીગુરુમિસ્તદ્વચનં પુણ્યપુણ્યમરચનમ્ ।

મહતાર્માહિતમસિલં સફલં સંપદતે ચદમાત્ ॥ ૬૩ ॥

ભાવાર્થ—પવિત્ર પુણ્યના સમૂહની રચનાનાળું તેનું આ ગુરુએ સ્વીકાર્યું કારણ કે, મહાન ગુરુપોતું બધું વાંછિત થાય છે ॥ ૬૩ ॥

સો ડય સ્વર્ણસ્તૂર્ણ પૂર્ણો દુર્લભ સંઘલોકાનામ્ ।

ફલધોત્તરેમર્ત્તકઃ ફલિતં તાંબૂલમનુલમદાત્ ॥ ૬૪ ॥

ભાવાર્થ—તરત્રાલે તે પ્રાત્ત શ્રેષ્ઠીએ દુર્લભી પૂર્ણ થઈ સંઘ લોકો મુવર્ણ મણિમિશ્રિન અનુષમ તાલુક આપ્યું ॥ ૬૪ ॥

જેમનવાસાં સ્કારામરોત્ સ્વરોપતિથિયં વિમ્બમ્ ।

વદ્મૂલવત્સમૂલં દૌર્ગત્યં દુર્ગતાનાં ચ ॥ ૬૫ ॥

ભાવાર્થ—પોતાના હાથની ઉન્નતિને ધારણ કરનારા તે શ્રેષ્ઠ

ભાવાર્થ—શ્રી ચિત્રકૂટ નામના નગરમાં મુદ્રતવાન, સ્વરૂપ
અને શ્રીમાન પુરુષોના મુગટ રૂપ એવા ષાળ નામના શ્રી ગુણેશ
પુત્રે કિંદલા ઉપર શ્રી કીર્તિસ્તંભ તટ વિષે ચારે તરફ દેવગુણ
(હેરીઓ) થી વીંટાયેલું એક ઉંચું જિન ચૈત્ય કરાવ્યું ॥ ૭૦-૭૧ ॥

તદાપિ ગરીયસ્તરવિસ્તરતઃ શ્રીતપાગજાર્ધાશઃ ।
જિનધિયસુપ્રતિષ્ઠામસૂત્રયચ્છિન્નગદુત્કુટામ્ ॥ ૭૨ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગપાગચ્છના અધિપતિએ તેમાં અતિ મોટા વિ
રથી ત્રણ જગતમાં ઉત્કૃષ્ટ એવી જિન જિંજની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

શ્રીકપિલપાટકે શ્રીચંજાઠકકુરવિનિર્મિતે ઘાત્યે ।

સોમગુહઃ શ્રીશાંતિર્યઘાત્ પ્રતિષ્ઠાં ચિમ્બોઃ સુમદૈઃ ॥ ૭૩ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી કપિલ પાટકપુરને વિષે શ્રી વીજ ઠાકોરે કરા
ચૈત્યમાં સોમગુહએ મોટા ઉત્સવોથી શ્રી શાંતિનાથની પ્રતિ
કરાવી ॥ ૭૩ ॥

શ્રીશતમાહિમાન્યઃ પુરે વદાન્યો ડસ્ત્યહમ્મશયાદે ।

શ્રીસમરવિહ રમ્યઃ સૌવર્ણિકરાગિપુદ્ગલતઃ ॥ ૭૪ ॥

ભાવાર્થ—અમદાવાદ નગરમાં શ્રીપાતશાહને માનવા યોગ્ય
મમરસિંહ નામે એક ઉદાર ગૃહસ્થ છે, જે સોનાના વ્યાપારીએ
પંજિમાં ઇ. રૂ. ૩૫ છે ॥ ૭૪ ॥

શ્રીસોમસુદરશીગુરુત્તમાનાં સુધામુર્ચં પાનમ્ ।

સા ગમાકર્ણં સકર્ણો યાત્રાયે વિદલમિતિમામાત્ ॥ ૭૫ ॥

ભાવાર્થ—ને સિદ્ધાન ગૃહસ્થ શ્રી સોમસુદર ગુરુત્વની અમ
રની વાણી સામગી યાત્રા કરવાને શ્રી સિદ્ધાચાર્ય પ્રત્યે આપ્યેલ.

તદ્વતુ શ્રીગિરિનારે ગિરોશ્વરે નેમિત્તં નમાનુર્ચન ।

વત્યાગ્રવચર્ચયે જોર્ગે ના નિરોરય દ્યોરે વર્યો ॥ ૭૬ ॥

પ્રાગેવ દેવનુલપાટકવક્ત્રે યો મારેવદ્રવદત્ત દત્તયાંચકાર ।
ધ્યાનાંતિહાસ્યવનતો ડવનતોત્તમાંગમૂળાલમ્ભિમણિવૃદ્ધપદારવિદ ॥૩॥

ભાવાર્થ—મરતકને નમાવતા રાજાએના મુગટમણિઓથી જે-
ઓનું ચરણકમળ ધસાયા કરે છે એવા તે સૂરિરાજે પ્રથમજ દેવકુલ
પાટક નમસ્કામાં શાંતિ કરનારા સ્તવનથી મહામારિને ઉપદ્રવ નાશ
કર્યો હતો ॥ ૩ ॥

ધ્યામાનદેવગુચિમાનસમાનનુંગમુરપાન્ પ્રમાદકગુલ્મ્ સ્મૃતિમાનયયઃ ।
ધ્યાતાવિનાશુદયદમ્પિતાવદાનસ્તસ્તંધમ્પ્રસ્તિર્કર કુમુદાપદાંતઃ ॥૪॥

ભાવાર્થ—શ્રી શાસનને ઉન્નતિ આપનારા, કુમુદ જેવા ઉજ્જવળ
તેને સમન્કાશી પ્રસિદ્ધ ચરિત્રોથી જે સૂરિરાજે શ્રામાનદેવ અને પ-
વિત્ર હૃદયવાળાં શ્રીમાનનુંગ વગેરે પ્રભાવક શુદ્ધોને સ્મરણ ક-
રાવ્યા હતા ॥ ૪ ॥

તસ્માદ્ભૂય વિજયી જયચંદ્રગુર્ભૂર્તિરિનાપસવિતા સવિતાનકોર્તિ ।
વિદ્વત્પા પ્રપિતપા મિતવાપગુલ્મવાદેવતેનિ વિદ્વદ્ ગુપ્ત યો વધાર ॥૫॥

ભાવાર્થ—તે મુનિ મુંદરસૂરિ પછી ધણા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવા
મુને સવિસ્તાર કીર્તિવાળા શ્રી જયચંદ્ર નામે વિજયી સૂરિ થયા. જે-
ઓએ પોતાની અપાર વિદ્વતાથી શૃંગ વાગ્દેવતા એવું બિરૂદ ધારણ
કર્યું હતું ॥ ૫ ॥

યઃ સોમમુંદરગુરુત્તમદલગલ્લમાર વરાહ દય મુલ્ય ઉવાહ પૃથ્વીયા ।
માધ્યાપવદ્વિનુપમાંતિવદાં મહાર્થ કાપ્યમકાશચરસમ્માતંતુર્યશાસ્ત્રમ્ ૬

ભાવાર્થ—જે જયચંદ્ર સૂરિએ પૃથ્વીના ભારને વરાહની પંડે
શ્રી સોમમુંદર શુદ્ધવર્ચ આપેલા મરહુના ભારને વહન કર્યો હતો,
અને જેઓએ મહાન અર્થવાળા કાવ્યપ્રકાશ, સંમનિર્ગ વગેરે
શાસ્ત્રો ધણા શીખ્યોને બહુઆં હતાં ॥ ૬ ॥

મૂર્ત્યશ્ચેતો મુવનતુદરનામધેય સદ્ગાગધેયમુમમો મુવને વિરેજે ।
વમ્પ પ્રશસ્ત્યમુપવસ્રમમી સસત્ર વાગ્દેવતા પ્રમુદિતા વિદપે સદેય ૭

ભાવાર્થ—ઉત્તમ ભાગ્યથી મુંદર એવા ભુવનમુંદર નામે સૂરીશ્વર પૃથ્વી ઉપર શોભતા હતા, જેના પ્રથમ સનીય મુખપદને વાગ્દેવતા એ હર્પથી હમેશાં પોતાનું ગૃહ કર્યું હતું. અર્થાત્ વાગ્દેવતા નિરંતર તેમના મુખમાં રહેતા હતા ॥ ૭ ॥

જમે નિરસ્તવૃજિનો જિનસુંદરાદ્યઃ સૂરીશ્વરો રવિવિમાસ્યરમાસમૂહઃ ।
શંગાનિ યોડસરુદરં દરહદધાર રુદ્રપ્રમાણિ મુચનાનિ યથા મુહુરઃ ॥૮॥

ભાવાર્થ—સૂર્ય જેવી ભાસ્વર કાંતિવાળા અને પાપને દૂર કરનારા શ્રી જિનમુંદર નામે સૂરીશ્વર યથા હતા, જેઓએ શ્રીવિશ્વ જેમ પોતાના ઉદરમાં રુદ્ર પ્રમાણુ ભુવનોને ધારણ કરે તેમ ભયને હરનારા તે સૂરીશ્વરે ઉદરની અંદર અગ્યાર અંગોને ધારણ કર્યા હતા, અર્થાત્ તેઓ અગ્યાર અંગ ભણુતા હતા ॥ ૮ ॥

જિવાત્કાંશુનતિજૈમપધિવકોર્તિર્મક્તાર્ત્તિર્કર્ત્તનપદુર્જિનકોર્તિર્ત્તિ ।
આમાગિજનૈશ્વરમતં જગતીમતંયઃ પ્રાપોતયત્ શુતિભૂતો નિભૂતોદયેતાઃ ॥૯॥

ભાવાર્થ—અંદ્રનાં કીરણોની ઐશ્વર્યને જિતનારી જેની કીર્તિ છે અને ભકતોની પીડાને નાશ કરવામાં અતુર એવા શ્રી જિન કીર્તિ મૂરી શોભતા હતા. મોટા ચિત્તવાળા અને કાંતિને ધારણ કરનારા તે સૂરીશ્વરે જગતને સંભવ એવા જિનેશ્વર મતને પ્રકાશિત કર્યો હતો ।
સ્થાનં તિતાંતમપિ યસ્ય વિમુક્તવૈરં ઘેરાગ્યરંગકલિતં મમતાદ્યર્થાતં ।
મૂર્ત્તિષ્ઠ શાંતરસકામ્યતમાડસમા ગોર્ગીર્વાણવંચચરણસ્ય સુધાસદૈરવા

ભાવાર્થ—જેના ચરણ દેવતાઓને વંદવા યોગ્ય છે એવા તે સૂરિવર્યનું દૃઢ્ય હમેશાં વેરવિનાનું, વેરાગ્ય રંગથી ભરપૂર અને મમતાથી રહિત છે. જેની મૂર્તિ શાંતરસથી અતિ કમનીય છે, અને જેની અનુપમવાળી અમૃત જેવી છે ॥ ૧૦ ॥

કોર્તિર્નપ્રથા વિજિતનરજ વિશાન્દરાગ્રમૂર્તિ સમૂરિન્નહસ્તા રવિવન્ વમાનૈ
શોભતિંગવગુણા પ્રગુણા યદીયમાશિષિષ્યન્ યદુરપુણ્યજના નિરાંત

આવાર્ય—કીર્તિની પ્રખ્યાતિથી રાજવિશાલરાજ સૂરિને જિતનારા તે સૂરિ સૂર્યની પેઠે યજ્ઞાં તેજથી પ્રકાશતા હતા. પુણ્ય રહિત લોકોને એક શકાય નહીં તેવા તેના શરીરને થી સૂરિવર્ષના સર્વ ઉત્તમ ગુણો આતિંગન કરી રજા હતા ॥ ૧૧ ॥

ધીપન્તમોત્તમપુરે રચિનાધિવાસો મોધિદનામગુમગો વ્યવહારિતાજ ।
યસ્ય પ્રદારુપતમગુરિપદપ્રદાનકામે ડત્તમોત્તમદાન્ દ્રવિણવ્યવેન ૧૨

આવાર્ય—થી પત્તનોત્તમ નગરમાં નિવાસ કરનાર ગોવિંદ એવા નામથી જુદર એવો એક બ્યવહારી હતો, જેને પ્રથમનીય સૂરિ-પદને આપવાને સમયે દ્રુબ્ય ખર્ચી વિસ્તારવાળા વૃત્સવો કર્યા હતા. ૧૨

ધીરશ્વશેષર હતિ પ્રથિત પૃથિવ્યાં પૃથ્વીશયવિતપદઃ કુન્નુમે મુર્નાદ્રા ।
યા દીશયેઽપિ શિયજ્જદિશિ દક્ષિણસ્વાં શસ્પાંગદક્ સમદ્વાવિગળા-
મજેપીત્ ॥ ૧૩ ॥

આવાર્ય—રાજાએ જેના ચરણને વાંટે છે એવા થી રત્નશેખર નામે પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત મુર્નાદ્ર હતા, જેના શરીરની કાતિ પ્રથમનીય ॥ અને જે કસ્યાણને કરનારા છે એવા તે મુનિવરે દક્ષિણ દિશાના મહાભરેલા વાડીઓના મણને છતી લીધા હતા. ॥ ૧૩ ॥

ધીરમ્યદેયગિરિયાસિમદાદિદેયો દેયોર્યદ્રવિગુનો વ્યવહારિનેતા ।
આવાર્યવર્ષવદમારુદમિદિરાણાં યસ્યાવ્યકાર્યાદેલાપ્રસરતપ્રતાપઃ ૧૪

આવાર્ય—દેવતા અને નાગકુમારોએ સ્તુતિ કરેલા અને તદ્દમીથી રમણીય એવા દેવગિરિમાં નિવાસ કરનાર મહાદેવ નામે એક બ્યા-પારીઓનો નાયક હતો. પૃથ્વીમાં જેનો પ્રતાપ પ્રસરે છે એવા તેણે સંપત્તિઓનું સ્થાનરૂપ એવું આવાર્યપદ જેને કરાવ્યું હતું ॥ ૧૪ ॥

ઝીયાસુર્યવલગુણોદયમંદિસૂરિ રાજાધિરાય દચિરાયપદં પૃથોત્યમ્ ।
નૂનાં પૂર્ણાંચિત્તદ્વયઃ પ્રદિશંત ડર્ધર્વિશ્યપ્રદારુપદામનિસ્તમસામ્યકામ્યા

આવાર્ય—વિશ્વને પ્રથમનીય એવી સમતા અને સમાનતાથી

ધરણવા યોગ્ય દયાથી સુંદર હૃદયવાળા અને માણસોને ધર્મના લા-
ભના રૂચિકર સ્થાનને આપતા એવા શ્રી ઉન્નત શુભાદ્યનાંદી નામે
સૂરિરાજ. જયવંતા વસો ॥ ૧૫ ॥

ગંધારનાસ્થિ નગરે નગરેશમાન્યો લક્ષ્મણિકવચકરઃ કરદીપપદ્મઃ ।
શ્રીલક્ષ્મણસંઘપતિરિદ્ધમહાઃ ॥ એવાં શ્રીસૂરિસત્પદમદાપયદિંદુકીર્તિ ॥ ૧૬ ॥

ભાવાર્થ—નગરપતિને માનવા યોગ્ય, લાખોથી અધિક વ્યય કર-
નાર, કરમાં પ્રદીપ્ત કમળવાળા, તેજમાં વધેલો અને ચંદ્ર જેવી કીર્તિ-
વાળો શ્રીલક્ષ્મણ નામે સંઘપતિ હતો, તેણે જેઓને ઉત્તમ સૂરિપદ
અપાવ્યું હતું ॥ ૧૬ ॥

નિઃશેષમવ્યજનતાવનતાંદિપદ્માઃ પદ્માસનાથિતસમુદ્ધિતશસ્ત્રદતાઃ ।
સૌભાગ્યભાગ્યપદલોપરિરમ્ભદેહાઃ સંદેહાધિવંધરાહિતા મહિતા મહાદૈ ॥ ૧૭ ॥
ધીરજ્ઞશેષત્તુલ્યમવરાધિરાય શ્રીગચ્છનાથપદવી પ્રતિપાલયંત ॥ ૧૮ ॥
શ્રીસૂરિસત્પદજિનાયતનપ્રતિષ્ઠાન્નગ્રોપણાદિશુભકાર્યતર્તિ વિતેનુઃ ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ લબ્ય જનોના સમુદ્ધ જેના ચરણકમળને નમે છે,
પદ્મામન ઉપર ખેસી જે પોતાનો દસિણ હસ્ત ઉંચો રાખે છે, જેમનો
દેહ સૌભાગ્ય તથા ભાગ્યની શ્રેણીથી આલિંગિત છે, જે સ્નેહ અને
માનસી પીડાથી રહિત છે અને જેઓ રાજ્યઓથી પૂજિત છે એવા
શ્રી રત્નચેખર ગુરૂએ ચિરકાળ મુખી શ્રી પ્રતિષ્ઠા અને માળાનું આશી-
ર્વાદ વગેરે શુભ કાર્યની શ્રેણીને વિસ્તાર કરી ॥ ૧૭-૧૮ ॥

શ્રીસૂરિસત્પદજિનાયતનપ્રતિષ્ઠાન્નગ્રોપણાદિશુભકાર્યતર્તિ વિતેનુઃ ॥ ૧૯ ॥
શ્રીસૂરિસત્પદજિનાયતનપ્રતિષ્ઠાન્નગ્રોપણાદિશુભકાર્યતર્તિ વિતેનુઃ ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—શુદ્ધિમાત્રકુમ્પતિ જેવા, અને કાલિમાં સૂર્ય જેવા જ
તમાં બીજા મળા સૂરિઓ છે; પણ ગૌરવતાના મેરૂ પર્વત જેવા અને
દીપ્ત જેવી ઉન્નત કીર્તિવાળા શ્રી રત્નચેખર ગુરૂની તુલ્યતાને કાલ
પણ ધારણ કરવા નથી ॥ ૧૯ ॥

તે પોષ્ટાદિમપદાનિ વદુર્નુનાનાં દોષાં ચ દસધિપણસ્ય પદોર્જનસ્ય ।
 મંદુત્સર્વાંચ ગૃધ્રયોગવિષેષ્યંશુ ધીરનાદિગોચરગુણપરા ધતાવામ્ ॥

આવાર્ય—તે થી રત્નચેખર ગુરૂ વરે આ પૃથ્વી ઉપર મુનિઓને
 પશિન જગેરે પદવીઓ આપી છે, ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા ધનુ લોકોને
 કીશા આપી છે અને મોટા યોગ વિધિમાં નંદી ઉત્સવો કયા છે ॥ ૨૦ ॥

તગતિ જગતિ રામચરણ પદોન્નયાદ્રી

રવિરિવ મુગ્ધાસ્મીતાગદઃ સુરિરાજઃ ।

પરમતતિમિરાણિ રવંગમાનો ડગમાનો

જગતતરમહરાટ્ટઃ પ્રીણયંત્રોકપોકાન્ ॥ ૨૧ ॥

આવાર્ય—તેના પદપ્રી ઉદયાચળ ઉપર સૂર્યની પંઠે લક્ષ્મીસા-
 મર નામે સુરિરાજ જગતમાં દર્શનમાં તપે છે, જેઓ અન્ય મનુષ્યો
 મંથકારનો નાશ કરે છે અને અનુકૂળ અનિ ઉજવેલ તેજથી વ્યાસ થઈ
 લોકપ્રી અકલાક પદવીઓને પ્રસન્ન કરે છે ॥ ૨૧ ॥

જગતિ મુગ્ધાસ્મીતાગદઃ સુરિરાજઃ

તદગિ તતિવલ્લભાગદઃ સુરિરાજઃ ।

તદગિ જગતમાં યો જાંઝનુમાં ઝનેનુ

પરમતદત્તમેન પ્રાપ્તવાન્ પાદિવાર્યઃ ॥ ૨૨ ॥

આવાર્ય—જગતમાં સદ્ગતિના માર્ગને ઉપદેશ કરનાર, પાપને
 રેપાય કરનાર અને જ્ઞાન તારીખી બધેલા સ્ત્રી લક્ષ્મીસામર સુરિરાજ
 તપ પામે છે, જેઓને હૃદયગુણ રાજની સલામમાં અન્ય મનુષ્યો
 ન કરી વિરમવાળી નરે રાજની માન્યતા પ્રાપ્ત કરી દેતી ॥ ૨૨ ॥

તદગિ તતિવલ્લભાગદઃ સુરિરાજઃ
 તદગિ તતિવલ્લભાગદઃ સુરિરાજઃ

આવાર્ય—કી નીચે કર નંદે દિગમ પુરુષોને
 , રામે મુદિયાં આનુપંનો મુનુ (મુનુ) ॥

શ્રીમાલધીયનૂપલબ્ધવનપ્રસાદશ્રીસૂરવોરહતલક્ષધનવ્યાહતં ।
શ્રીવાચકસ્ય શુભરત્નચરેણ્યામાન્નઃ સૂરીશ્વરઃ પ્રવરસૂરિપદં દદૌ પ ૩૧

ભાવાર્થ—જે સૂરીશ્વરે શ્રી માળવ દેશના રાજાને જેતે ધન
પ્રસાદ મેળવ્યો છે એવા શ્રી સૂરિવીર એટીએ જેમાં લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ
છે એવું ઉત્તમ સૂરિપદ શ્રી શુભરત્ન વાચકને આપ્યું હતું ॥ ૩૧ ॥
શ્રીસોમદેવગુરુયઃ પરવાદિગર્વસર્વેકપાષ્વચનપદ્ધતિમિથિરેહુઃ ।

પન્નામ નામ ભુવને નિસ્સિલેડપિ કામ સોદર્શનશુધામવદ્દહો પ્રસસાર સ

ભાવાર્થ—શ્રી સોમદેવ શુરૂ પરવાદીઓના ગર્વને નાશ કરનાર
વચનની પદ્ધતિ વડે ચોક્કસ હતા, જેનું એક નામ બધા જગતમાં
સૂર્યના તેજની આકૃષ્ટ અત્યંત પ્રસરેલું છે ॥ ૩૨ ॥

કિં વર્ણયેતે ભુવિ સકળજનેન યસ્ય સૌભાગ્યમનુત્તમં કિન્નુ ભાગ્યનેર ।
કિં વા યશઃ કાશિવરપુતિમારમાસ્તત્ કિં વા મહઃ સ્ફુરદ્દહ પતિ

ભાવાર્થ—વિદ્વાનો તે અદ્ભુત સૌભાગ્યને શું વર્ણવી શકે ?
મજ જેના ચંદ્રની કાંતિ જેવા પ્રકાશિત યશને વા સૂર્યની કાંતિને છતાં
નારા સ્ફુરણાવમાન તેજને પણ શું વર્ણવી શકે ? ॥ ૩૩ ॥

વિજયરા દિ સંતિ પરઃ સદયા ઘણાવિચરતિમુના નિમ્નતાઃ કલાતિ
મ સ્વસ્તમાગ્રામપિ યસ્ય નુ સામ્યમાજોઃમેરોરિવામ્યાગેરયો વિભવમગ્રે

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી કાંતિવાળા અને કળાઓથી પરિપૂર્ણ એ
બીજા દુનિયા ઉત્તમ વિદ્વાનો અહિં રહેતા છે, પણ નમેરૂ પુરાણ
મેરૂની આગળ જેમ બીજા પવનો છે તેમ તેઓ જેની આગળ આવ
માત્ર પણ સમાનતાને ભજનારા નથી ॥ ૩૪ ॥

વાદોર્વયં મજાતિ યત્ર દિ કાકનાદં નેનુઃ પ્રવાદિનિકતા મુળરા ધોગ
સ્વેદાં ચિત્તમ્યાતિ યત્ર પ્રલે મૃગેદ્ર નિ રૂઢગૂઢરમજા પ્રવરતિ કિં ને

ભાવાર્થ—જે સ્વદિશાજ બ્યારે.વાદની બૂમ ઉપર આવે છે તે
વાચાદ દેવા પણ વાદીઓના મમૂદ તરફથી કાકપક્ષીની પેઠે નહીં

અથ છે. જ્યારે વનમાં પ્રજલ કેશરીસિંહ સિંહનાદ કરે ત્યારે શું
કુશરનાં ટોળાં પ્રસરી શકે ? ॥ ૩૫ ॥

યત્તત્પ્રાપ્તિમંત્રકલાં સકલાં યદીયાં દશા નિરોહ્ય મૃગમૂહસમૂહમાજઃ ॥
સ્પર્ધ્યમદ્વિત્ય કિં પ્રમુદ્ધેમસૂરિઃ શ્રીસિદ્ધસેનસુગુરુ કિન્નુ ષજ્જનેતારદ્ધ

ભાવાર્થ—જેની વક્તૃત્વપણાની નિર્મળ કલા જોઈ દશ પુરો-
તર્ક પિતરો કરતા હતા કે, શું આ બધાપણદિ છે ? ના શું
હેમથાં સૂરિ છે ? શું સિદ્ધસેન દિવાકર છે ? અથવા શું વજ્ર
સ્વામી છે ? ॥ ૩૬ ॥

ધીમેદ્ગદાવજસધિયોત્તમનિર્મિતેન નિર્દેશતો મળપતેર્મદતા મહેન ।
ય. સર્વયિત્તપ્રતિકૃતિપ્રવરપ્રતિષ્ઠાં ધોમચ વાચકપદં રચયાંચકાર ૩૭

ભાવાર્થ—જે સર્વજ્ઞ સૂરિરાજે ગદ્દીનાથની આશાથી શ્રીગદ ના-
મના મંત્રીશ્વરે કરેલા મોટા મહોત્સવવડે પ્રતિબિંબની એટ પ્રતિષ્ઠા
કરી અને શ્રી વાચકપદને રચ્યું હતું ॥ ૩૭ ॥

ધીમેદ્ગદાવજસધિયોત્તમનિર્મિતેન નિર્દેશતો મળપતેર્મદતા મહેન ।
ય. સર્વયિત્તપ્રતિકૃતિપ્રવરપ્રતિષ્ઠાં ધોમચ વાચકપદં રચયાંચકાર ૩૮

ભાવાર્થ—કેમ શત્રુઓને જિતનારા અને રાજાઓમાં સૂર્ય સ-
માન એવા મેવાડપતિ શ્રી કુંભકર્ણુ રાજા જેની નવીન કાવ્ય કળાથી
દૃશ્યમાં હૃદય પામ્યા હતા અને તેઓ જેને શ્રી હૃદયથી પણ અધિક
કવિ માનતા હતા ॥ ૩૮ ॥

ધીમેદ્ગદાવજસધિયોત્તમનિર્મિતેન નિર્દેશતો મળપતેર્મદતા મહેન ।
ય. સર્વયિત્તપ્રતિકૃતિપ્રવરપ્રતિષ્ઠાં ધોમચ વાચકપદં રચયાંચકાર ૩૯

ભાવાર્થ—શ્રી હર્ષદુર્જનો રાજા મંડુકિ જેણે પૂરેલી અને વિ-
દાનોએ વર્ણન કરેલી મહા અર્ધવાળી સમસ્યાને હર્ષપુટથી સાંભળી
તત્કાળ પોતાના દૃશ્યમાં ચમત્કાર પામી ગયો હતો ॥ ૩૯ ॥

પ્રત્યર્થિકંપકરચંપકનેરનેતા દાતાવદાનચરિતો જયસિદ્ધમૂરઃ ।
 સંપ્રીણિતઃ પ્રણયિમિઃ સહ યદ્વચોમિત્સૂર્ગસ્ય ધૂર્ણયતિ મૌલિમિલેશમૌરિ
 ભાવાર્થ—રાજાઓમાં મુગટરૂપ ઉચ્ચગ ચરિત્રવાળો દાતા અને
 શત્રુઓને કંપાવનાર શ્રી ચંપકનેરનો રાજા જયસિંહ જેના વચ-
 નોથી સ્નેહિ મંડળ સાથે પ્રમત્ર થઈ તઃકાળ મસ્તકને ધુણાવતો
 હોતો ॥ ૪૦ ॥

જગદનુપમરૂપવ્યસ્તકંદર્પદર્પઃ શશિવિશદ્યશોભિઃ સોમિનાશોવચિશ્ચ ।
 પદનતનરદેયઃ સોમદેયઃ સસુરિશ્ચતુરિમતુરસુરિઃ સૂરિમા નાસતેસ્મમ્ ।
 ભાવાર્થ—જગતમાં અનુવર સ્વરૂપથી કામદેવના ગર્વને તોડનાર,
 શંદ્ર જેવા મશાધી અમત્ર વિશ્વને શે-ભાવનાર, ચતુર્દમાં બૃહસ્પતિ
 જેવા અને જેના ચરણમાં રાજાઓ નમે છે એવા શ્રી સોમદેવ પ્રજા
 તેજસ્વી સૂરિ શોભતા હતા ॥ ૪૧ ॥

સૂરિઃ ધ્યાનિતસોમદેવગુગુર્યાદીન્દ્રવિદ્રાયણઃ
 પ્રોષ્ઠિદ્રાદ્રુતતેજતાધિતતનુર્વર્ણઃ કથં નો સતામ્ ।
 યસ્યાસ્વાંયુરુદે પિક્વરરતટે રોચિ પરાગાંરિતે
 સા ચિત્રાંક સરસ્વતી મગવતો પ્રેમપ્રણુતા નિહત્ ॥ ૪૨ ॥
 ભાવાર્થ—તે શોભાયુત સોમદેવ ગુરુ કે જેઓ વર્ણોદ્ધારને નસા-
 નારા અને જેનું શરીર પ્રદાશિત એવા અદ્ભુત તેજથી આશ્રિત છે.
 તેઓ સત્પુરુષોને વર્ણનીય કેમ ન હેય ? જેના તેજ રૂપ પરાગથી
 મુંદર એવા પ્રકુક્ષિત મુગ કમળને વિષે પ્રેમથી પ્રેરાયેલા ભગવતી
 સરસ્વતી હંમેશા ક્રોડ કરતા હતા ॥ ૪૨ ॥

યાજ્ઞયાગાદનચંદનઃ સુવદનઃ સૂરિઃ સુધાનંદનઃ ।
 શિખરિદ્મદનઃ હ્રગાચરુદનઃ સ ધ્યાતો દસ્તાંજન ।
 ક્ષિપ્રપ્રધમહાણય સુદનમં યલ્લેમુપી સર્વજો
 મુત્યવહાય પ્રગાદ યાજ્ઞગતિમતિપ્રસ્વીદની ચોરિય ॥ ૪૩ ॥
 ભ.વાર્થ—વાત્પીથી ચંદનને નિરસાર કરનાર અમૃતની

આનાં આપનાર, કામ રૂપ શત્રુને પરાસ્ત કરનાર, પાપને નાશ કરનાર
અને કલકથી દૂર એવી ઉત્તમ મુખવાળા તે સૂરિ પ્રકાશે છે. જેની સર્વ
તો મુખી બુદ્ધિ બૃહસ્પતિની સ્વધા કરતી અતિશે મોટા એવા કિલ્લ
અથ રૂપ સામરમા વહાણની પેઠે પ્રવેશ કરતી હતી ॥ ૪૩ ॥

ધીમાન્ રાજાનિ રતમંડન ગુરુર્ગુરુયાગુરુચ્ચાનુર્ણમિણ્ણુઃ
સ્વરજિન્નુકળાકેત્ત્વમોષિદ્રમામાસ્વર ।

પદ્મનૃત્યકથિત્વસામ્યકલ્પા તે રંજિતા યાદિનો

વિદ્વાંસથ ન પૂનર્વતિ સરસા સરીવં શિરઃ કે મુખિ ॥ ૪૪ ॥

ભાવાર્થ—બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ જેવા ચાતુર્યથી ચગકતા કામદેવને
નિતનારા, અને મૂર્ધ જેવી કાંતિવાળા શ્રીમાન્ રત્ન મંડન ગુરુ જ્ય
પામે છે, જેના વર્ત્ત અને કવિત્વની કામ્યકળાથી રંજિત થયેલા
કયા વિદ્વાન વાદિયો આ પૃથ્વી ઉપર પોતાના મસ્તક ધૂણાવતા
નથી ? ॥ ૪૪ ॥

ગંમીરેન્નુર્નિન્દાર્ણવર્ષિરે રજાનેરુદારિ પૈરઃ

પર્વેદ્વયનમૈધ ગવરટ્ટેન્નિલ્લપાયેધાંતગોઃ ।

વિદ્વત્સારિ રક્ષમેન્નમિગામાતિ સ્મ વા સ્મેરમા

સ્તહેમે મુપિરત્નમંડન રતિ રવાતાનિર્વાં નુરિસદ્ ॥ ૪૫ ॥

ભાવાર્થ—વિક્રમિત કાંતિવાળા તે મૂરિસાજ મંજીર, મધુર, મ-
દાર્યવદે મુંદર, ઉદાર, ઉત્તમ અને ધન્ય મનોહર એવા પદોથી અને
મધોથી અવિધાવ વાદ્યોએ બોલવાથી વિદ્વાનોની રાગમાં રત્નમંડ-
નની પેઠે શોભતા હતા. તેથી તે પૃથ્વી ઉપર રત્નમંડન એવા વિ-
ખ્યાત નામને પ્રાપ્ત થયા છે ॥ ૪૫ ॥

માતિ ધીન્નુમત્ત્વસુરિનુગુરુ મદ્વાજિત્ત્વર્નુદં

મૈદ્વાર્ણેષુ મયેષુ રગ્નનુ સ્વરગ્ગોષ્વસંશોભિનઃ ।

પુરિર્વ્યંચ મતે ગરીવસિ તપાશાશ્વોહુસદ્વારિયેઃ

પારં સત્ત્વરમેષ સેષવન્નર્ણાં સંપ્રાપયેદ્દિદ્યે ॥ ૪૬ ॥

આવાર્ય—બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિને વિજિતનાર અને શુદ્ધ અર્થવાચના
સાત નયમાં પ્રવીણતાના વિજિતસથી શોભતા શ્રી રત્નસૂરિ શુર પ્રમાણે
છે. જેની બુદ્ધિથી નાવિકા આ જગતમાં તેના સેવકોને મોટા તથા
ગણના શાસ્ત્રી સાગરના પારને સત્વર પામી જાય છે ॥ ૪૬ ॥

ક્રોમાન્ સોમઞ્ચામ્હમૂરિરનિમોર્ષામાતિ માતિગ્મયહુ ।

તુત્યોડતુલ્યપરાક્રમઃ ક્રમનમદ્મૂપાલમાતાચિંતઃ ।

યસ્મિન્ ગજ્યતિ સપ્તિકલ્પયટ્ઠં ધારાંગણે સંસ્કૃતં

તૂર્ણ તત્ત્વગુદને પલાયનકલા સૈવ સ્મૃતા વાદિભિઃ ॥ ૪૭ ॥

આવાર્ય—ક્રાંતિથી સૂર્ય જેવા, અતુલ્ય પરાક્રમી અને ચરણમાં
નમના રાજાઓ એ પહેલા શીમાન્ સોમજ્ય નામે સૂરિ અતિથે શો-
ભતા હતા, જે સૂરિરાજ વાદના આગળમાં સારા તર્કોથી ભરપૂર એક
સંસ્કૃત જ્યારે બોલે છે ત્યારે વાદીઓએ તેમાંથી સત્વર છુટી જાય
હોવાન કરવાની કળા સ્મરણ કરેલી હતી ॥ ૪૭ ॥

ધોમગાગુતુ રાજનાં નમનઞ્ચ ધીતાતુગાત્રાદ્રવો-

ગાવાયઃ પ્રયુમેર્ગુર્ગજ્યનુનિર્ગાવીર્વયેર્વાદિભિઃ ।

તુમેર્ગાતિ માન્ વિમેદ્ તરગા શાસ્ત્રીગણોપગદાન્

કૃત્વીર્ગાત્રગતરા વર્ણિર્ગાત્રગા નિસ્તંદ્રવેદ્રોતગદા ॥૪૮॥

આવાર્ય—ને પાંડી શ્રી રાધુરાજ નામે ઉપાધ્યાય પોતાના માણી
વેદ વગેરે મોટા જિજ્ઞાસુનેથી શ્રી ગાધુઓમાં રાજાગુને સજ્જા
હતા, જેની ગાયના જેવી અતિ નીચકુ અને પૂર્વગત જેવી ઉચકા
બુદ્ધિ દ્વંદ્વ એવા શાસ્ત્રના વૃથાથી વિચ્ય વચ્ચેને વેગથી બેલી ના-
ખતી હતી ॥ ૪૮ ॥

કર્ત્ત્વો ધોમજનમદનો ડન્નગુત્રનો બેમે મદાવાનક-

નગર્ગિ નવાગુર્ગાદ્રો. પ્રવિદ્ગમ્હુદાવરાજનો. ।

મુર્ત્તો વાદ્યત્તવા કાન્તંદ્રવત્તવા નાદુત્તવેદુત્તવનો-

વા મુર્ત્તવ નમઞ્ચ પ્રવરાગર્ગાદ્રો નિર્વિદ્યોત્તવિ ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—તે પાપને નાશ કરનારા શ્રી જિનમંડળ સૂરિ ટાકરના
પ્રભુ જેવા ઉજ્જવળ ગુણોના સમૂહથી પૃથ્વી ઉપર મહાવાચક એવી
શ્રીમતિને પ્રાપ્ત થયા હતા. જે સૂરિરાજે ઉત્તમ ઉત્તમિ મેળવી ચંદ્રની
ગા જેવી મોટી વાણીની કળાથી અને નિર્દોષ વિદ્વત્તાથી રાખ્યોને
રંજન કર્યા હતા ॥ ૪૯ ॥

ધોગઘ્ઘાધિવસોમસુંદરગુરોઃ શિષ્યાવ્રજીઃ સદ્રુણો
ધોગારિવ્યવેધિવ્રિતાંગસુભગધારિવ્રદ્ધાક્ષય ।
ધીનાન્સાઘકપુંગવ સ્વકળવીજસ્તમસપંથવમા
રેજે રંજિતભૂપતિર્જિનપાતિ ધોગાસનાદર્પયંતિ ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી મધ્યપતિ સોમમુંદર ગુરુના મુખ્ય શિષ્ય ધારિત્ર
જનનામે થયા હતા, જેઓ સદ્રુણી, ધારિત્રથી પવિત્ર એવા અંગ-
દે મુંદર, પોતાની વાણીથી અન્યમતના વેગને પરાસ્ત કરનાર, શ્રી
જિનપતિના શાસનમા સૂર્ય સમાન અને રાખ્યોને રંજન કરનાર
શ્રી વાચકવર્ય થયા હતા ॥ ૫૦ ॥

દમ્ભે કૃન્નસરસ્વતીતિ વિદદં યો યં ચ વિદ્વત્તમું
માદુર્ધ્વજ્ઞનરા મદાર્ણવસમસ્તોષો મરો યેન ચ ।
યસ્મે ભૂપગ્નો નમસ્યતિ નુમં યસ્માઘ વસ્યોઽયત્તા
સૂર્ષિઃ સ્ફુર્સિયુતા યરાગુનમરા યસ્મિથ વાસે વ્યયુઃ ॥ ૫૧ ॥

ભાવાર્થ—જેણે કૃષ્ણ સરસ્વતી એણું નિરૂદ્ધ ધારણ કર્યું હતું,
વેદાનો જેને વિદ્વાનોના પ્રભુ કહેતા હતા, જે મહાન સમુદ્ર જેવો
સાર તરી ગયા હતા, રાખ્યોનો સમૂહ જેને નમતો હતો, જેનાથી
જાલ થતું હતું, જેની મૂર્તિ ઉજ્જવળ અને સ્ફુર્તિવાળી હતી અને ઉત્ત-
મ ગુણો જેનામાં વાસ કરી રહ્યા હતા ॥ ૫૧ ॥

સત્વાશ્વિદનુર્મદ્વાયનિતયા વચાતસ્તથા સર્વેપિત્
રામ્યત્ ધીરુપમાતનોઽપિ ચ દરત્ વંદર્પદર્પમત્રે ।

ઈંદ્રાત્યં સકલં દધાર પરમં થીતત્યયુદ્ધોષરો-

પાપ્યાયો ન દધૌ નુ તામસમદોમાવં સુમાવંચિતઃ ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મહા
મતીપણુથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા વૃષભ-પ્રમુદ
પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે સ
દીનનું ઇશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપાધ્યા
ય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહતા ॥ ૫૨ ॥

તાવદ્ ગર્વમવર્ણમાત્મદરપે પ્રોગ્માદિનો વાદિનો

નહરં સંસ્કૃતગ્નગોચરમિત્રાપોટે પ્રચક્રુઃ સમે ।

યાયન્ ધીયુનદેમદંસ ઝરુષોઃ ધ્રીવાત્કેન્દ્રપ્રણી-

સ્તદર્શિત્વયયરાજસરસો નામાદ્ દસૌરધ્વનિ ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને ને વાદીઓના ગર્વ રૂપ ...
વેદરાજ જેવા તે શ્રી હેમકુંભ નામે વાચકાગ્રણી જ્યાં મુખી દૃષ્ટિ
કર્મામાં આવ્યા નથી ત્યાં મુખી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદ
પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલના અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥ ૫૩ ॥

રાતાદિ સ્મ વિવેકમાનસ દત્તિ ધૌષિડિતઃ પંડિત-

પ્રોગ્માદિપ્રતિવાદિનિષુલ્કયટઃ પારીદ્રનિનિંદ્રમાઃ ।

પદ્મકીર્ણરત્નકંકજંતમનિર્વાદાંમલોદ્ભવો જયં

સમગ્રા યઃ સમમાતયન્ શિતિતલે ઐનેશ્વરં જ્ઞાસતે ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવા પ્રતિવાદી રૂપ હસ્તીઓની પાસે
ડિન કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાનિષ્ઠાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પદ્મ
વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના સાથેના તર્કથી કંઠેર બુદ્ધિવાળા
સૂરિરજે વાદ કરવાના આંગ્રજાની ભૂમિમાં જ્યાં મોટી પૃથ્વી
જેનગ્રામનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

મર્યો રાજાનુ રાજવદ્દેનકુચધારિત્રરાજસ્તયા

નૃપ્તદાં તાં વિગતૌ ધિયા કચિરયા મૃદિપ્રમો રેગનુઃ ।

પારીદ્રાવેત્ર યો વિનેદ્રતેનૈઃ ધોદશિગત્વાં વિશિ
ધાફ પારોદ્રનદાનતંચગ્ગણાંસ્તાધિર્મદાંચચતુ ॥ ૫૫ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી રાત્રીએમાં પૂજ્ય એવા રાત્રીર્ધન અને ચા-
વિતરાજ નામે જે સૂરિ હતા. તેઓ મુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને
પણી કાંતિવાળા ચોક્કસ હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેને દક્ષિણ
દિશાના વાદીરૂપ મજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા
હતા ॥ ૫૫ ॥

સતૈરુત્પદરેણ્યુપદધિપનઃ ધોપુણ્યરાત્રો રત્રો-

મુજઃ શુકિરુદાયદાતદ્વયો રેઃનરાં પદિતઃ ।

હિતેતુ પ્રતિપદ પ્રાગ્મ.દેવુ પ્રત્યયો

યઃ ધોમાન્ વિજયધિગ ધિતદિત્યુદપ્રઃ સિધિયે ॥ ૫૬ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી એક અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, ધીપ
રેવા ઉત્તમજી તુલ્યવાળા અને રત્નોશુભથી રહિત એવા ધી પુણ્યરાત્ર
પદિત અતિયે યો.તે છે. પ્રત્યેક ઉન્નત વાદીઓને દૂર કરી વિજય
વશીથી મુખ્ય એવા તે સૂરિ ધર્મ બંધુને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

ધોતંતઃ ધુનદોષરાત્રધિપુષા. ધોધોરભૂષ્ટેષરા ।

ધોસોમાદિમરોગરાત્ર નિન્દરા ધોજાનકારવાદ્યપાઃ ।

ચરવારઃ ધુનિરુદ્ધવાઽનુગાસંતોમિતા સંશયાન્

પ્રમિત સ્માસુમતાં નમાંસિ તરપેર્દિપ્રાઃ કરોષા દ્ય ॥ ૫૭ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન મુતયેખર, શાં થીરબૂનયેખર શ્રી સોમયેખર
અને શ્રી જ્ઞાનદીપ્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિજ્ઞાન સૂરિવંશ આતુર્ધથી યો-
જિત હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ કિરણોના સમૂહ પેડે અંધકારને
નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

સન્નુતિઃ શિવમૂર્તિનામ વિરુપઃ ધી ધર્મયુગ્મકનો

વ્યોનિર્ધિવ્યવસ્થાપ્યમૂર્તિવિરુપઃ ધોદર્પકોરસંદ્ય ।

ઈશાસ્યં સકલં દધાર પરમં ધીરાત્યગુહ્યેષ્વરો.

પાશ્વ્યાયો ન દધૌ નુ તામમમડોમાથ સુમાવંત્રેતઃ ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યગેખર ઉપાધ્યાય, મત્ય સાથે યુક્ત હતા, મતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેસા હતા, હાંમેલા વૃત્ત-પર પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમ.ને રીતનું ધર્મસ્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાગવાગા ઉપ.મ થ તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહતા. ॥ ૫૨ ॥

તાવદ્ ગર્વમપ્યર્થમાત્મદૃવે પ્રાન્નાદિનો વાદિનો

નલં સંસ્કૃતજ્ઞવગોચરોમજાપટે પ્રવક્તુઃ સમે ।

યાવન્ ધીયુતહેમર્દસ ડરુધોઃ ધીવાચક્રેષ્વરમ્

સ્તદ્દર્શ્યવર્થયજસદશો નાગાદ્ દસોરચ્ચત્રિ ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને ને વાદીઓના ગર્વ રૂપ

વૈદરાજ જેવા તે શ્રી હેમકુન્ઝ નામે વાચકાચક્રી જ્યા મુખી દર્શિ જામાં આબ્યા નથી ત્યાં મુખી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદી પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલવા અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥ ૫૩ ॥

રાસાદિ સ્મ વિવેકસાગર દત્તિ ધીપેદિતઃ સ્વંદિત.

પ્રોન્માદિપ્રતિવાદિસિંહુરચટઃ પારીદ્રાનેતિદ્રમાઃ ।

પદ્મકીર્તિપાર્તકર્કશમતિર્વાદાંગલોચરો જયં

હમ્વદા યઃ સમમાતપત્ ક્ષિતિતલે જૈનશ્વરં શાસતં ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવ. પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘસાને પ.

ડિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પદિ વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના શાઓના તર્કોથી કંઠાર બુદ્ધિવાળા જે સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વીપર જેનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

અર્ચ્યો રાજા રાજવર્દનબુદ્ધિશ્રારિયરાજસ્તયા

પૃથ્વ્યાં સૌ વિતતૌ ધિયા રુચિરયા મૂરિપ્રમૌ રેજતુઃ ।

[illegible]

જા.૧.૨૦—ને પછી વાળને આ પુણ્ય મેં શા રાજ્યમાં અને આ-
વિરાજ્યમાં ને મુ. ૬૫૦. તેમજ મુંદર છુદ્ધિથી વિચારવામાં અને
દર્શી કાંનિવામાં મોળમાં હતા. જાણે સિંહ હે થ તેમ તે નેને દરિય
કિયાના શાહીદશ મળે-તોને જોયે મોટા ન.દર્શી મદરકિત કરી દીધા
૭૫૦ ૥ ૫૫ ૥

गयेतुल्यदलेषमुक्तदित्तम् धीवृत्तसामो रक्षो-
 मुक्तः सुखितुल्यदलेषो वेत्ति तस्य धीवृत्तः ।
 तिले तु मोक्षदित्तसु प्रतियोगि धीवृत्तसु प्रतियोगि
 सः धीवृत्तः विज्ञातव्यः धीवृत्तसु प्रतियोगि ॥ ५५ ॥

સાચ.૬—ઉત્તમ નિપુણતાથી એક અને પચિત્ર જુદિવાળા, ઊંચ
 ડેરા ટાંચના હાથવાળા અને સ્ત્રી-નુજા રહિત એવા થી પુણ્યરાજ
 પવિત્ર અનિદે. ૩. ૩. ૩. પ્રત્યેક ઉન્નત વાલીએને દૂર કરી નિશ્ચય
 કરીશીથી યુગ્મ એવા તે સૂરિ ધર્મ ૨૬ને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

धीमहिः धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ १ ॥
 धीमहिः धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ १ ॥
 धीमहिः धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ १ ॥

જાવાળા—શ્રીમાન મુનશેખર, શાં બીરભૂતશેખર શ્રી સોમશેખર અને શ્રી જ્ઞાનદીપ્તિ એ ચાર સાચા વિજ્ઞાન સૂરિવંશ સાતુર્યથી ચો-
લિન હતા. તેઓ સર્વના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેડે અંધકારને
નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંસર્થોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

तन्मूर्तिः शिवमूर्तिनाम विपुः श्री चमणसुखसुखः
ज्योतिर्निदयसुखसुखः श्रीहृदयसुखः ।

દેશન્યં સકલં દધાર પરમં ધીતયયુરુદેષતઃ-

પાધ્યાયો ન દધૌ નુ તામસમદોમાયં સુમાવાંચિતઃ ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મહા
મતીપણથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા વૃષભ-પર્મ
પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે સ
રીતનું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપાધ્યા
ય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહતા ॥ ૫૨ ॥

તાવદ્ ગર્વમજ્ઞવંમામદદયે પ્રોગ્માદિનો યાદિનો

નવં સંસ્કૃતજલ્પગોચરોમિત્તાર્પણે પ્રચકુઃ સમે ।

યાવત્ ધીસુતદેમર્તસ ડરુધોઃ ધીવાચક્ષ્ત્રપ્રગી-

સ્તદ્દર્શ્યરયંચરાજસદશો નાગાદ્ દર્શોરચનિ ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વાદીઓના ગર્વ રૂપ
વેધરાજ જેવા તે શ્રી હેમકુંભ નામે વાચકાચારી જ્યાં મુખી હિત
ર્ગમાં આવ્યા નથી ત્યાં મુખી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદી
પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલવા અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥ ૫૩ ॥

રાસાદિ સ્મ વિવેકસાગર इति ધીપીઠિતઃ પંઢિત-

પ્રોગ્માદિપ્રતિવાદિસિંધુરચટઃ પાર્શ્વનિર્નિદ્રમાઃ ।

પદ્મકીર્તિપાર્શ્વકંકર્કશમનિર્વાદાંગબોધર્થ જયં

છમશ યઃ સમમાલયત્ ક્ષિતિતલે જૈનેશ્વરં શાસનં ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવ. પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ધડાને
હિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાલિચાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિત
વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના શાઓના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા
સૂરિશાને વાદ કરવાના આંગણાની બૂમિમાં જ્ય મેગની પૃથ્વી
જેનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

મર્ચ્યો રાજસુ રાજપદનયુગધારિપ્રરાજસ્તથા

પૃષ્ઠ્યાં તૌ વિતતૌ ધિવા ચચિરયા મૂરેપ્રમૌ રેજતુઃ ।

પાતિદ્રાવિય યો વિનિદ્રાવિદે યોદ્ધાવિદ્યો વિદિશ
ભાશ્વ વારુદ્ધાવિદ્યોવિદ્યોવિદ્યોવિદ્યોવિદ્યોવિદ્યોવિદ્યો ॥ ૫૫ ॥

ભાષ્ય—તે પત્ની રાજાઓના પુત્ર્ય એવા રાજાઓને અને આ-
વિદ્યાના નામે તે સૂરિ હતા. તેઓ મુંદર જુદિયા વિદ્યારાજા અને
પત્ની કાનિયાના ચોખતા હતા. જ્યે સિંહ દેવ તેમ તે બંનેને દક્ષિણ
દિશાના વાલીકૃષ્ણ અનેએને જેલે મોટા નાદ્યો મહરકિત કરી દીધા
હતા ॥ ૫૫ ॥

મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ ધીપુષ્પસગો રજો-
મુષ્ણુ જુદિપુષ્પસગો રજો મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ
શિંહો મધેનુદવિષ્ણુ મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ॥ ૫૬ ॥

ભાષ્ય—ઉત્તમ નિપુણતાથી એક અને પવિત્ર જુદિયાના, ધીપ
એવા ઉત્તમ જુદિયાના અને ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ એવા ધી પુષ્પસગ
વિદ્યોવિષ્ણુઃ એવા છે. મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ વાલીઓને દૂર કરી નિજમ
વરમીધી મુખ્ય એવા તે સૂરિ મધેનુદવલેષ્યનુદવિષ્ણુઃ પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

ધીમાન્ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ॥ ૫૭ ॥

ભાષ્ય—ધીમાન્ મુન્યેષ્વર, ધીમાન્ વીરજન્યેષ્વર શ્રી મોખયેષ્વર
અને ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ એ આર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવર આતુર્યથી ચો-
ખિત હતા. તેઓ સર્વના પ્રદીપકિરણોના સમૂહ પેટે અપકારને
નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ
ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ધીમાન્ વિદ્યોવિષ્ણુઃ ॥ ૫૮ ॥

ઈન્દ્રાયં મકલં કુષાર પરમં ધોતાયગુરુતોષરો-

પાપાયો ન કયૌ નુ તામવનરોમાયં સુમાયંચિત્ ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—તે ચત્યગ્રેખર ઉપાધ્યાય, અન્ય સાથે મુજા હતા, મહા-
મતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હામેયા વૃજન-પર્વે
પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને દુરનાશ હતા. અઃ પ્રમાણે કરી
શીનનું ધ્વિરત્વ પારનું કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાગ્ય ઉપાધ્યાય
ય તામસ ભાવને પારનું કરતા નહત. ॥ ૫૨ ॥

તાવદ્ ગર્વમવનમારનદુરવે પ્રોગ્માદિનાં પાદિનો

નહરં સંસ્કૃતજગપગોચરીનઝાંટે પ્રવચ્નઃ સમે ।

યાવન્ મ્હાયુનદેમહંસ ઝગધોઃ ધ્રોવાનકેશ્વપ્રમી-

સ્તદર્શગ્વરંયરાજસરસો નાગાદ્ દસોગ્ધગતિ ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વહીઓના ગર્વ રૂપ ભર-
વેશરાજ જેવા તે શ્રી હેમકુંડ નામે વાચકાચરૂની જ્યાં મુખી દક્ષિણ
ર્કમાં આવ્યા નથી ત્યાં મુખી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદી
પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલના અતિ મોટા ગર્વને પારણ કરે છે ॥ ૫૩ ॥

રાસાદિ સ્મ વિવેકસાગર રૂપે ધીપોદિતઃ સ્વંદિત-

પ્રોગ્માદિપ્રતિવાદિસિજુરચટઃ પારોંદ્રનિવિંદ્રમાઃ ।

પદ્મર્કીપારંતરંકર્કશમતિયીદાંગલોચનાં જયં

લખ્યા યઃ સમમાસયત્ કિતિતલે જૈનેશ્વરં શાસનં ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવ. પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘડાને જ
કિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા થી વિવેક સાગર નામે પદ્મ
વિજયવંત વર્તે છે. ■ વર્કના શાસ્ત્રના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા જે
સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વીના
જેનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

અર્ચ્યો રાજસુ રાજવર્દનબુધશ્ચારિત્રરાજસ્તથા

પૃથ્વ્યાં તૌ વિતતૌ ધિયા રચિરયા મૂરિપ્રમૌ રેજનુઃ ।

વારીશાવેર યો વિનિદનિગદેઃ ચીરદિગચ્ચાં રેદિ
શાર વારદેનદામંગગજગણાંલપિમંદાંચકતુ ॥ ૫૫ ॥

અર્થ—તે પડી રાજાઓના પુત્ર્ય એવા રાજાઈના અને ચા-
તિરાજ નામે એ સૂરિ હતા. તેઓ મુંદર જુદીથી વિસ્તારવાળા અને
વંદી દાંનિવાળા ચોસના હતા. જ્યે સિંહ દેવ તેમ તે બંનેને દશિષ
લેવાના વાલીરૂપ મળેનેને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા
હતા ॥ ૫૫ ॥

સર્વપુત્રવરેષ્વપુત્રવધિવન ધીપુત્રવરાજો રજો-
મુખ દુઃખિપુત્રવરાજાદયો રેઠનરાં વાંઝનઃ ।
સિંહુ પ્રતિવાદિષુ પ્રતિવદ પ્રાંતપદેષુ પ્રત્યવો
પા ધીમાન્ વિજયવિજા ધિતદિત્તવ્યુદ્ધમદ. સિધિયે ॥ ૫૬ ॥

અર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શેષ અને પવિત્ર જુદીવાળા, ધીપ
એવા વાંઝણ દુઃખવાળા અને રમેતુજીવા રહિત એવા ધી પુત્રવરાજ
પાંડિત્ય અનિયે રો. રે. ઉ. પ્રત્યેક ઉન્ન.દા વાલીઓને ૬૨ કરી નિજ્ય
વશીયી મુખ એવા તે સૂરિ ધર્મ વ્યક્તને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

ધીનંત. ધુનશેષરાવધિવુષા ધીવીરચ્છેષરા ।
ધીસોમાદિમનેગરાધ વિજરા ધીજાનકાર્ણવાદ્યાઃ ।
ચમ્પાદ ધુનિવધુજાઽનુજાસંદોમિતાઃ સંશયાન્
મન્તિ રમામુમતાં તમાંસિ તરવેર્દીશાઃ કસોષા રવ ॥ ૫૭ ॥

અર્થ—ધીમાન મુનશેખર, શાં વીરભૂતશેખર શી સોમશેખર
અને શી જાનપ્રીતિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાન સૂરિવરે ચાતુર્યથી ચો-
લિત હતા. તેઓ સર્વના પ્રદીપ કિરતોના સમૂહ પેટે અંધકારને
નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

હન્દુર્લિઃ શિવમૂર્તિનામ વિનુષઃ ધી ધર્મયુગ્મંડનો
વ્યોતિર્વિદ્યપરહંમૂર્તિવિનુષઃ ધીહર્ષસીતરંચ્છય ।

હર્ષાન્નુપણહર્ષવીરધિયુધૌ શાસ્ત્રાંત્રુધૌ નિર્મરં
ક્રોઢન્તઃ પ્રગુણેર્ગુણૈરપિ સિતૈઃ ક્ષમાં રંજયંતિ સ્મ તે ॥૧૮॥

ભાવાર્થ—કદ્યાણુમય મૂર્તિવાળા, શિવમૂર્તિસૂરિ શ્રી ધર્મમ
સૂરિ જ્યોતિર્વિદ એવા હર્ષમૂર્તિ, શ્રી હર્ષપ્રીતિ, શ્રી હર્ષમૂલુ અને
હર્ષવીર એ વિદ્વાનો નિર્મળપણે શાસ્ત્રરૂપી સમુદ્રમાં કીડા કરતા
પોતાના ઉજ્જવળ ઉત્તમ ગુણોથી આ પૃથ્વીને રંજન કરે છે. ॥ ૧૮ ॥

સંયયાવાન્ વિજયાદિશેષસ્થુધો હુસ્તૂતઙ્ગલે પદુ-
ર્ધિંહધ્યામરસુંદરો વિદુરહત્ પદ્મગચોધાંગુમાન્ ।
લક્ષ્મીભદ્રયુધઃ સલક્ષ્ણલક્ષ્મી. સિંહદેવોઽપ્યમી
કુર્વેતિસ્મ ગતસ્મયાગ્નિગ્નિગિરા યાદૌશ્વરાન્ માસ્વરાન્ ॥૧૯॥

ભાવાર્થ—અધ્યાવાદી જયશેખર સૂરિ, સંસ્કૃત બોલવામાં
એવા વિદ્વાન અમરમુંદર, વિદ્વાનોના હૃદય કમળને પ્રભાષ કરતા
સૂર્ય રૂપ શ્રી લક્ષ્મીભદ્ર સૂરિ, વ્યાકરણમાં સદ્ગુણિવાન્ શ્રી સિં
આ વિદ્વાનો પોતાની વાણીથી પ્રકાશિત એવા વાદીશ્વરોને પદ
રહિત કરતા હતા ॥ ૧૯ ॥

સદ્ધ્યાધ્યાનકાતાચમત્કૃતસમો રત્નપ્રભઃ પંડિતઃ
શાંલપ્રોગ્યલશાંલમદ્રધિયુધ્ધારિત્રિજામવ્રણીઃ ।
તત્તદુર્ગમશાસ્ત્રપાઠનકલાસ્પૃશ્ન નંદિધર્મસ્તપા
ધ્રેતાગ્નિપ્રતિમાભ્યાસિભુવને માંતિ સ્મ તેજોમયૈઃ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—અધ્યાધ્યાન કળાથી સભાને અમત્કાર કરનારા
રત્નપ્રભ, શીલથી ઉજ્જવળ એવા વિદ્વાન શ્રી શીલભદ્ર, યાગિ
ઓમાં અગ્રણી અને તે તે દુર્ગમ શાસ્ત્રોને પઠન કરાવવાની કળાને
સ કરનાર નંદિ ધર્મ તે ત્રણે સૂરિઓ પોતાના તેજના ભારથી
ભુવનમાં અગ્નિ જેવા શોભતા હતા ॥ ૨૦ ॥

(વેનાદય) પવન જેવી શુભ લાગે છે, તેથી બધે બધેકે રૂપવાળી મૂ-
ર્તિમાં પવનજનની કીર્તિ દોષ તેવી થાય છે. ॥ ૩ ॥

સપ્તસાધિયઃ સમગ્રવદ્ મયદેવમનો
યુગો યુગેર્ગવિપુરો વિપુરોષિરિદ્ધઃ ।
સોર્ધીર્ધર્મિર્જનરણો રણમામ્ભૂય
સંદર્પેરુપકલિનઃ કલિતાવનુગ ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ—તે હંતદુર્મ નગરનો રત્નમદ્મ નામે રાજા હતો, તે સિ-
ંહનો બહન, હુન્દી, આનંદી, અને ચંદ્ર જેવી કાલિવાળો હતો. વળી
ગિરિજાના તાપથી શુકત, કામ દેવના જેવા રૂપવાળો અને યુગના
માહિમથી રત્નમૂર્તિમાં ચિત્તનારો હતો. ॥ ૪ ॥

યા સંતુષ્ટેરિય દતામુરગજ મુંદે-
કંદેર્મદઃ પ્રયુમરઃ સમરોર્વરાગમ્ ।
કીર્ત્તિ ચકાર ધમ્મચાધિપતિર્ધિવોદ-
મોહામમોદમરનિર્ગરચિસત્ત્વતિઃ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ—પ્રસરતા તેજવાળો જે રાજા પોતાની મનોવૃત્તિમાં
વનોદ અને હર્ષના ભારથી ભરપૂર થઈ કંદકની પેઠે હરદી નાખેલા
મધુરા રાજાઓના પ્રચંદ માથાઓવડે રત્નમૂર્તિમાં કીર્તિ કરતો હતો. ૫

સપ્તસાધિયો દયગજોન્નતિમૃષ્ટદ્વ-
દ્વિર્ધર્મિતમમયુગો યુગધર્મવાદુઃ ।
અથે દાસાંકકિરણો જ્યલ્દર્શિધિપુંજઃ
ધર્મપુંજનામનુંગતિનૃપતિગ્મમાનુઃ ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—તે રત્નમદ્મ રાજાનો યુવ શ્રીપુત્ર નામે રાજા થયો.
પ્રથમ તથા દ્વાધીઓની ઉત્તતિવાળા રાજાઓના નૃદોષો જેના ચરણ-
ગતને પડ્યા હતા, જેના બાદ પોંસરા જેવા જેની દી-

ગેરિંદ સાધુએ પોતાની સર્વ ધારાશી જાનની તાલિઓનો ઉદ્ધાર
કર્યો હતો. ॥ ૬ ॥

દઃ પર્વોપરિ ગરિષ્ઠનિ જુમાર
વાતોર્થેરેશ્વરવિજાનુદાવિણ ।
ગોર્ણ સ્વજનમપદાનવપાત્તમાવાન્
દ્રુવવ્યયેન સદુત્તેજ સાનુદપાર ॥ ૧૦ ॥

આવાર્ય—મોટી જુદિવાળા, ઉદાર ચિત્તવાળા વિદ્વાનોએ. ૬/૩૨૫
અને નિર્દોષ વાસનાથી મુક્ત એવા તે ગેરિંદ સાધુએ થ ૧ ૩૦૫ ખર્ચા
પર્વન ઉપર રોડેના જુમારવાળાના પિકાર (ખાસાદ) નો ઉદ્ધાર કર્યો
હતો. ॥ ૧૦ ॥

દક્ષાત્તણિર્મિખંદે દત્તચિત્તદોષે-
વિન્નં જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે ।
વિજાન દર્શાગિતો નવમાર્ગદ્વાર
જમનાથ દર્મગાનો મદેરો તંત્રે ॥ ૧૧ ॥

આવાર્ય—૧૧ ૫ એ નંબરના દબાવેલા અને રાત્રીએ પૂ-
રેલા તે ગેરિંદ ૧૧ ૫ ના મૂલ્ય જેવા થી જુમારવાળા રાત્રીના
ગિતને થીત ૧૧ ૫ માંથી પર્વતના ચિત્ત ઉપર નવ
માર્ગદ્વાર (૧૧ ૫) નો અશબ્દો હતા. ॥ ૧૧ ॥

જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે- ॥ ૧૨ ॥

જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે-
જુમારવુવનેર્ણવનેર્મદોષે- ॥ ૧૩ ॥

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિસ્તરેલ વ્યય કરવા
રૂપ લક્ષ્મીના કલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

તત્સમસામેસમ સમમુ ચૈત્યમુખ્ય-
ક્ષેત્રેષુ ઘનુમુચિતં નયસંચિતં સ્વમ્ ।
ભાવાદર્મોષુ ભવિકૈર્ધનર્વાજિમુષં
સદ્વ્યોમવોતિ યદનંતગુણં શૃણાહય ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું
દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શુણાક્ય !
ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી વીર
પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

ન્યાયાર્જિતં ગુણગણોર્જિતમયદ્યે-
યિતં સ્વચિત્તગુમભાવયશાદ્ વ્યયિષ્યે ।
સ્વર્ગોદયર્ગહુષ્પત્તિદાયકસ્ય
સંગૃહ્યને શ્રમયક્ષ્મતરોઃ ફલં યત્ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને શુણાના સમૂહથી ઉત્પન્ન
એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા દુહાના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરી-
શ નેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના શુભાની પરપરાને આપનારા મનુષ્યમત
રૂપી કમ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

ઓમિતુર્દારિત્યતિ સ્વસુને સુતેજ-
વુંજેન માસ્યગિ વિમાસ્યતિ સદ્ગુણૌપેઃ ।
ભાગ્ય ગમ્યવાર્જિતમપિમુ શ્રુમ ધી-
ર્મોવિદમાધુરગુણાં નિજર્મશાલામ્ ॥ ૨૧ ॥
વિષ્ણો વ્યક્તિજગદિલાદિવિષ્ણુકન્ ॥
ધામોમર્તુદરગુણનિનિ વિશ્વગુણાન્ ।
ધામૃતિરાજ ધરગૃહિત્વનિષ્ઠા-
કારાજનંત કુદ માં વિશદગ્ન્યાદમ્ ॥ ૨૨ ॥

આવાર્ધ--તેજના પુન્જથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહ પ્રદાશમાન એવા પોતાના પુત્ર સ્ત્રીવીર તે વાત સ્વીકારી એટલે ગુણધર્મશાળામાં આજ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્યાન એવા પૃથ્વીના કલ્પગૃહ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય, એવા સ્ત્રી સોમયુગ્ધર શુરો વિજિત કરી દે, દે સ્ત્રી સૂરિશજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને નિર્ભય પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ ભારી ઉપર કુપ કરી અને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપે. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

શ્રીમાંદતતસ્તત્તુજ્ઞે નવસદ્ પ્રવેદે
સપ્તોઽભિદ્વચરણં પવનં તપીયમ્ ।
વસ્ત્રાવનુષદણ્નં ગુરુતેલેસંત
શન્ત સ્વરજ્ઞતરુવારસપૂર્ણચિન્તાઃ ॥ ૨૩ ॥

આવાર્ધ--શુભોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ શુરોએ અનિ મનોહર રચનાવાળુ તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તરફાવ અંગીકાર કર્યું. દારણ કે, મુદૃત્પ્રાપ્તિ દાખના અને જેઓના હૃદય અદ્વિત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરુષો અનુમોદને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

મીઠાનિકેઃ પ્રમુદિતર્ગરિને મુદ્ધસે
દલેન્નવાન્ ઘનમુદા સ દિલેન્ન લેલાન્ ।
આકારણાય મુખિ સંઘજનસ્ય નદર-
સાપ. પ્રતાપતરાપિ દેમણિ ચિન્તાનામ્ ॥ ૨૪ ॥

૧૧૫--દુર્ધિત થયેલા મૂઢુર્ત વેત્તઓએ મૂઢુર્ત આપ્તુ એટલે પણ પાપો જ્ઞાનદ પામી તાપનો નાશ કરી આશિનોને ચિન્તામણિ ઉપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વી સહ જનને જોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિક) મોકલાવ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની ગ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિસત્રો વ્યથ કરતા
રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

સત્સત્સત્સત્સમ સત્સમુ ચૈત્યમુખ્ય-

દેશ્રેષુ વપ્તુમુચિતં નયસંચિતં સ્વમ્ ।

માવાદર્માણુ મધિકૈર્ધનવાજિનુસં

સદ્યોમચીતિ યદનંતગુણં શૃણાદ્ય ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું
દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત દેશ્રેમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શુભાશ્રય !
ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત દેશ્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ
પછી અનંતગણુ થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

શ્યાયાર્જિતં શુભગણોર્જિતમચંદ્રે-

ચિત્તં સ્વચિત્તશુભમાયયશાદ્ વ્યવિધ્યે ।

સ્વર્ગોપવર્ગમુલ્લસંતતિદાયકસ્ય

સંપૃષ્ઠાન્નૈ નૃમયકલ્પતરોઃ ફલં યત્ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને શુભોના સમૂહથી ઉત્પન્ન
એવું તે દ્રવ્ય આજે હું ગારા દુદ્ધના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરી-
શ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના શુભની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભવ
રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

ઓમિત્પુરીરિનવતિ સ્વસુને સુતેજ-

પુંજેન માસ્યતિ વિમાસ્યતિ સદ્ગુણૈર્ધૈઃ ।

માગત્ય ગત્યવાજિતેમધિમુ શુભ ઓ-

ર્ગોવિદસાપુરુષાં નિજધર્મશાલામ્ ॥ ૨૧ ॥

વિદ્ધો વ્યજિન્નપદિલાદિવિપત્તરૂપ્

ધોસોમતુંદરગુણનિતિ વિશ્વપૂજ્યાન્ ।

ધોસુરિરાજ વરસુરિપદપ્રતિષ્ઠા-

કારાપણેન કુરુ માં વિશદ્ગ્રણાદમ્ ॥ ૨૨ ॥

અ.વા.૧—નેજના પુલકાદી મૂલ્ય મમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી
 બ્રાહ્મણ એવા કેનાના પુત્ર સ્ત્રીકેરે તે વાન સ્ત્રીકાસી એટલે મુખ
 હરમીયના સ્ત્રી એવિંદ સાધુ ધનિધી મનોદ્રને જિતના તે અનુપમ
 ધર્મસાગરમાં અ.વા. ૧૫ આવી નેમલે સિદ્ધાન એવા પુત્રોના ઉત્પ-
 વ્ત્ત મમાન અને વિશ્વને પૂજવા કે.મ્,એવા સ્ત્રી મે મમુ'દર ગુરુને
 વિદ્યા દીરી કે, હે સ્ત્રી સુરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સુરિપદની પ્રતિષ્ઠા
 કરી અને નિર્મલ પ્રસાદકાળે કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા
 કરી અને સુરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા અ.પે. ૧૧ ૨૧-૨૨ ॥

ધીમાંરતતતતતુલો મમતાદ પ્રવેદે
 સયોગનિદ્રાપરણં વચનં તદીપમ્ ।
 મસ્તાદતુમદરુઃ ગુરુનેલંસંત
 રાન્ત સુરજુતરુપારાપૂર્ણચિત્તાઃ ॥ ૨૩ ॥

અ.વા.૨—ગુરુના વિસ્તારવાળા તે ધીમાન્ અતુનાય ગુરુએ અ-
 નિ મનોહર રચનાયજી' તે એવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર
 કર્યું. કારણ કે, ગુરુતૃપ્તિથી દોષના અને જેઓના હૃદય અદ્યુત કૃપા
 રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સાધુરૂપે અનુમદને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

મૌદ્વર્તિકૈઃ પ્રમુર્ધિર્તર્ગાદિતે મુદ્વર્તે
 દ્વર્તોપવાન્ ધનમુદા સ દિલેષ લેચાન્ ।
 માકારણાય ભુવિ સઘઞ્ઞનસ્ય નદર-
 છાપઃ પ્રતાપનયનિદ્મનિ વિતાતામ્ ॥ ૨૪ ॥

અ.વા.૩—દુર્ધિત થયેલા મૂદુર્ત વેત્ત'એ'એ મૂદુર્ત આપુ એટ-
 લે પણ હૃદયથી આનંદ પામી વાપને નાચ કરી આધિનોને ચિંતા-
 મર્તિ રૂપ અને પ્રતાપના સુરે સમાન એવા તે એવિંદ સાધુએ પૃથ્વી
 ના સંધ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) બોલતાખ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તને વ્યય કરવા
રૂપ તાદ્દશીના ફલને અહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

તત્સત્સાક્ષિભ્યમ સત્સમુ ચૈત્યમુચ્ય-
ક્ષેત્રેષુ વપ્તુમુચિતં નયસંચિતં સ્વમ્ ।
ભાવાદર્મીણુ ભવિકૈર્ધનવાંજિનુસં
સદ્વ્યોમયીતિ ચદનંતગુણં શૃણાહ્ય ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું
દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શુભાહ્વા !
ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ
પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

ન્યાયાર્જિતં ગુણગણોર્જિતમયંદ્રેષ-
યિત્તં સ્વચિત્તગુણભાવપશાદ્ વ્યયિષ્યે ।
સ્વર્ગોપર્ગલુલ્લસત્તિદાયકસ્ય
સંપુરણે નૃમપકલ્પતપોઃ ફલં યત્ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી ઉત્તમ
એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરી-
શ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના શુભની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યજન
રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ મહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

ઓમિત્તુર્વિરિતચતિ સ્વમુને મુનેજ-
પુંજેન માસ્યતિ વિમાસ્યતિ સદ્ગુણૈષ્ઠૈઃ ।
આગમ્ય મત્યવાંજિતમધિમુ શુભ ઓ-
ર્ગોવિદસાધુસ્તુલાં નિજધર્મશાલામ્ ॥ ૨૧ ॥
વિદ્ધો વ્યજિત્તપદિલાદિવિષત્તરુન્ મ
ર્ધાસોમપુન્દરગુણિનિ વિશ્વગૃજ્યાન્ ।
ર્ધામૃરિરાજ ધર્મગૃધિવદ્ધમાનિષ્ઠા-
કારાવેન કુર માં વિરાદ્ધપ્રતાદમ્ ॥ ૨૨ ॥

આવાદ્—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રસાદમાન એવા પોતાના પુત્ર થીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે ગુણ ઉદ્ભવીવાળા થી ગોવિંદ સાધુ ગનિધી અને દ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાસ્ત્રમાં આવ્યા ત્યાં આવી તેમજે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પ-વૃદ્ધ સમાન અને વિશ્વને પૂજ્યા યોગ્ય, એવા થી સોમશુંદર શુક્રને વિરહિત કરી દે, હે ઓ સુરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સુરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને નિર્મલ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ ભારી ઉપર કૃપા કરી અને સુરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

अभिहितस्तत्तत्तद्गुणो नमराद् प्रवेदे
सद्योऽतिदृष्टयन पचन तदीयम् ।
पलादनुप्रदलितं चुरतेर्लसंतं
सक्तः स्युरङ्गतकपासापूर्णखिचाः ॥ २३ ॥

બાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે ધીમાન્ ગજનાય ગુરૂએ અ-
તિ મનોહર રચનાવાળું તે ગ્રંથિન્દ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર
કર્યું. દારણ કે, ગુરૂતૃપ્તી યોજતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત રૂપા
રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુમહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मीढर्तिकैः प्रमुदितगर्दिने मुहूर्ते
दृष्टेयवान् प्रनमुदा स दिलेय लेखान् ।
आकारणाय भुवि सद्यप्रनस्य नदयः
चापः प्रतापतरणिर्दमणिः शितावाम् ॥ २४ ॥

જાવાર્ય—હરિત યયેલા મૂઢુસં વેતાઃઓએ મૂઢુસં આપ્યું એટલે ધણા હરિધી બ્યાનદ પામી તાપનો નાશ કરી આછિતોને ચિંતા-મળિ ૩૫ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાપુએ પૃથ્વીના સંઘ જનને ઓલાવવાને લેખ (કુકુભપત્રિકા) યોગકથાબ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની બેલીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તને વ્યય કરી
રૂપ લક્ષ્મીના રૂતને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

સમ્પત્તસામિતમ સત્તમુ ચૈત્યમુત્તમ-
શેત્રેષુ વપ્તુમુચિતં નયત્તચિતં સ્વમ્ ।

માયાદર્માણુ ભવિકૈ ધેનર્વાજિનુમં

સત્પ્રયોભયોતિ યદનંતગુણં શુભાદય ॥ ૧૯ ॥

ભાગ્ય—તે સૂચે સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંઘય કરેડ
કૃત્ય એવ તમેરે સાત શેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શુભાદય !
અતિ પ્રાણીઓએ ભાગ્યથી તે સાત શેત્રમાં વાવેશું ધન રૂપી શીર
પછી અનંતગણું ધામ છે. ॥ ૧૯ ॥

સ્વાયર્જિતં શુભગ્નોર્જિતમચંદ્રેષ-

શિતં ક્ષયિતગ્નુનમાવરણાદ્ સ્વયિષ્યે ।

શર્માત્પર્ગેશુભગ્નતનિશાયકસ્ય

શેત્રાનંત ગુણગ્નતનોઃ પત્તે વપ્ ॥ ૨૦ ॥

ભાગ્ય—તે માટે ન્યાયથી મેળવેજુ અને શુભોના સમુદયી ઉપ
એજુ તે કૃત્ય આજે હું મારા દુરદયના શુભ આવને વશ થઈ વાપરી
છ એથી સ્વને અને પ્રાણના શુભની પરપરાને આવનારા અનુપમ
કે હે કૃત્યકર્તા રૂપ ગ્રહણ કરી લે. ॥ ૨૦ ॥

મોક્ષિત્વદર્શિતવનિ વપ્તુનેશુનેત્ર

નૃત્તન માતૃતિ વિગતવનિ શત્રુશુભોષે ।

માતૃત્ય માતૃત્તિમર્ત્તનુ દુન ધી-

મોક્ષિત્વદર્શિતવનિ નિત્ર મોક્ષાત્મા ॥ ૨૧ ॥

વિત્રો વર્તિત્વદર્શિતવનિ નિત્ર મોક્ષાત્મા ॥

ધર્મોક્ષિત્વદર્શિતવનિ નિત્ર મોક્ષાત્મા ॥

ધર્મોક્ષિત્વદર્શિતવનિ નિત્ર મોક્ષાત્મા ॥

શત્રુશુભોષે નૃત્ત માં વિત્રોક્ષિત્વદર્શિતવનિ ॥ ૨૨ ॥

આપાર્થ—નેજના પુ'જાથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૃદ્ધી પ્રસાદમાન જેવા પોતાના પુત્ર શ્રીચીર તે વાન સ્વીકારી એટલે ગુણ તદ્ભીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ મનિધી ગજે'દ્રને જિતવા તે અનુપમ પદ્મશાલમાં આપ્યા ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન જેવા પૃથ્વીના કલ્પ-વૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય, જેવા શ્રી સોમગુ'દર ગુરૂને વિરસિ કરી કે, હે શ્રી સુરિરાજ, તમે ઉત્તમ જેવા સુરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને નિર્માલ પ્રમાદવાદો કરો અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી અને સુરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપે. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

શ્રીમોક્ષતત્તત્તગુણો નવરાત્ પ્રપંચે
તપોઽભિહરણ વચનં તદીયમ્ ।
વસ્તારનુમદ્દત્તઃ પુરુષોત્તમઃ
રામત્ સુરજ્જુતઃપારસપૂર્ણવિભાઃ ॥ ૨૩ ॥

આપાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન મળુનાથ ગુરૂએ અ-
નિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર
કરું. દારણ કે, મુદ્દત્તૌથી યોજના અને જોડોના હૃદય અદ્ભુત કૃપા
રસથી પરિપૂર્ણ છે જેવા સત્પુરુષો અનુમદ્દને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

મોદતિઃ પ્રમુદિતર્ગદિને મુદ્ધતે
દાંડપપાન્ન યત્નમુદા રા લિહેયં લેસાન્ ।
માકારણાય મુધિ સંપત્તનસ્ય મદર-
ણાયઃ પ્રતાપનરણિર્દમણિ ધિવાનામ્ ॥ ૨૪ ॥

અ.પ.ર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂદુત્ત વેત્તાઓએ મૂદુત્ત આપુ' એટ-
લે વળા હૃદયથી આનંદ પામી તાપનો નાથ કરી આશિનોને ચિંતા-
મંજી રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન જેવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃ-
થ્વીના સંધ જનને યોગાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) બોકડાખ્યા.

માંથી સત્કૃત્યેની બેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરતા
રૂપ લક્ષ્મીના ફલને અકુલ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

તત્સત્સત્સત્સમ સત્સુ ચૈત્યમુલ્ય-
ક્ષેત્રેષુ વપ્તુમુચિતં નવસંચિતં સ્વમ્ ।
ભાવાદર્મીણુ ભવિકૈર્ધનવાજિનુસં
સદ્યોભવીતિ ચદ્વંતગુણં શૃણાદય ॥ ૧૯ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું
દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે શૃણાદય !
ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી ભીજ
પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

વ્યાપાર્જિતં ગુણગર્ભિતમર્થહૃદય-
વિત્તં સ્વધિત્તનુભમાયવશાદ્ વ્યયિષ્યે ।
સ્વર્ગોપયર્ગલુપ્તતત્તિદાયકસ્ય
સંગૃહાણે નુમયકલ્પતરોઃ ફલં યત્ ॥ ૨૦ ॥

ભાવાર્થ—તે માટે વ્યાપારથી મેળવેલું અને ગુણોનાં સમૃદ્ધી ઉપ
એલું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના ગુહ ભાવને વશ થઈ વાપરી-
શ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના ગુણની ખરેખરને આપનારા મનુષ્યના
રૂપી કૌપવૃક્ષનું ફળ મેળવું થાય. ॥ ૨૦ ॥

ઓમિત્તુર્દારિત્યતિ સ્વપુનેનુનેત્ર-
પુંજન માસ્યતિ ત્રિમાસ્યતિ સદ્ગુણોપેઃ ।
માગ્ય ગવ્યયજ્ઞિર્નમવિમુ નુમ ધી-
ર્મોવિદમાપુરુણાં નિત્યર્થમેશાલામ્ ॥ ૨૧ ॥

વિદ્ધાં વ્યત્રિજગદિલાદિવિષમઋત્ત ન
ધોમોમનુદરગુરુનિતિ વિશ્વગુણાન્ ।
ધોમુરિતાત્ર ધર્મગુણિવદ્ધાનિદા
ધારાગમેન કુદ માં ત્રિતાદ્યગાદમ્ ॥ ૨૨ ॥

આવાર્ધ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર સ્ત્રીવીર તે વાત સ્વીકારી એટલે ગુણ હૃદયીવાળા સ્ત્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેન્દ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાળામાં આવ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના હૃદય-વૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય, એવા સ્ત્રી સોમગ્ન્ય હર ગુરુને નિહાળી કરી કે, હે સ્ત્રી સુરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સુરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને નિર્મિત પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી અને સુરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપે. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

ધીર્માન્દતસ્તતગુણો નવરાટ પ્રપેદે
સપોઽતિહવરચને વચને તદીયમ્ ।
વસ્ત્રાદનુમદ્દનઃ સુરતીર્લમ્ભતઃ
સન્તઃ સ્યુરજ્ઞુતરુપારરાપૂર્ણવિતાઃ ॥ ૨૩ ॥

આવાર્ધ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે સ્ત્રીમાન્ ગણનાય ગુરુએ જા-તિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તરકાવ અગ્રીકાર કર્યું. કારણ કે, સુરતૃપ્તિથી ચોભવા અને જોએના હૃદય અરુણ કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરુષો અનુમહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

ધીર્દર્શિનૈઃ પ્રમુદિતૈર્ગદિતે મુદ્દનૈ
દ્વિદેવપાન્ વનમુદા સ િલેષ તેભ્યઃ ।
ભાવાત્પણ્ય ભુવિ સંષત્રનસ્ય નદર-
ણાયઃ પ્રતાપતરાવિ જેમણિ વિજાનામ્ ॥ ૨૪ ॥

આવાર્ધ—દર્શિન થયેલા મૂઢુર્તે પેતાઓએ મૂઢુર્તે આપ્યું એટ-લે પણ સંધી જ્ઞાન હંધી વાપનો નારા કરી અગ્નિને ચિંતા-મણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુને પૂ-જા સંધ જનને જોતાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) ચોક્કસાવ્યા.

અર્થ—તેજના પુજ્ય સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૃદ્ધી
પ્રદાયક એવા પોતાના પુત્ર સ્ત્રીવીર તે વાત સ્વીકારી એવો ગુણ
દર્શી રાજા સ્ત્રી ગોવિંદ સાધુ અતિથી ગજેન્દ્રને જિતવા તે અનુપમ
ધર્મશાસ્ત્રમાં આપ્યા. ત્યાં આવી તેમણે નિદાન એવા પૃથ્વીના ઉપ-
વૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય એવા સ્ત્રી સોમગુરુ પુરને
વિજિત કરી છે, હે સ્ત્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપત્ની પ્રાપ્ત
મારી મને નિર્મલ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા
કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧ ૨૨ ॥

શ્રીમાંસુતસ્તત્તત્તગુણો નવતાદ પ્રપેરે
તપોઽતિદુષ્ટવચનં વચનં તદીયમ્ ।
વક્તાદ્ભુમદહતઃ સુરતેલંસંતઃ
સન્ત સુરુદ્ધુતરુણાસ્તપૂર્ણવિભાઃ ॥ ૨૩ ॥

અર્થ— ગુણોના વિસ્તારવાળા તે સ્ત્રીમાન અતુનાય ગુ-એ અ
નિ મનોહર રચનાવાળુ તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અગ્નિકાર
કર્તુ કાળ્ય મ-ત્ત્રીથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા
રસથી પ- એવા સત્પુરુષો અનુમંદને કરનારાય હોય છે ૨૩

માદૃનિનં પ્રમુદિતર્ગારિને મુદ્ધતે
દાનવાન વનમુદા ત દિલેષે લેખાન્ ।
આશાજ્ઞાપ મુવિ સપજનસ્ય ગદગ-
જાપ પ્રતાપતપાસ જેમણિ વિજાનામ્ ॥ ૨૪ ॥

અર્થ—દારિદ્ર્ય વધેલા મુદ્ધતે વેત્તાએએ મુદ્ધતે આ-
તે વાળા હર્ષથી જ્ઞાન પામી તપનો નાશ કરી
૧ ૨૫ અને પ્ર- ૧૧ સુધ સમાન એવા તે
૧ ૨૫ જ ને-એવા વચને લેખ (કુટુમ્બ)

કાદમીરકુંકુમરસાંકવિશેષલેણા-
 છુટ્ટાઃ પ્રહૃષ્ટમનસો ડનચસંચલોકાઃ ।
 ગોવિંદ સાધુ રચિનામિનરંગચંગ
 દ્વંસં સમાપયુરિયદ્દત્માદ્દસાષ્તે ॥ ૨૧ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રચના ચિન્હ (છાંટણ) થી અં-
 કિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્દોષ સંઘના લોકો મનમાં હર્ષ
 પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમાં અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેના
 નૃગરમાં નિર્ભય થઈ આદરથી એકઠા થયા. ॥ ૨૫ ॥

પ્રોક્તુંગરંગદતિવિસ્તૃતમહાપેના-
 માંતિ સ્વ વિસ્તૃતચિદ્વાયિગુણા નરૌપાઃ ।
 ગોવિંદકીર્ત્તિનિકરા અપિ વિષ્ટપસ્ય
 મધ્યેડપિ મેધ્વરુચયો ન મમુસ્તદાનોમ્ ॥ ૨૬ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણ વિસ્તૃત કરનારા છે એવા પુ-
 રુષોના સમૂહ તે ઉભા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મહાપમાં સમાયા
 નહીં; તેમજ પવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્ત્તિના સમૂહ પણ
 આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

ગર્જન્મહોર્જિતમૃદંગલુરંગમેર્યા-
 ઘાતોઘટ્ઘનિનદાઃ સમદાસ્તદાનીમ્ ।
 ગોવિંદરાજસુગુણૈઃ પ્રગુણૈ રમામી
 કિં સ્પર્ધયા પ્રયયુરાશ્રમિતાન્ દિગંતાન્ ॥ ૨૭ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરતા મોટા ઉત્તર એવા મહંગ, ભુરંગ
 અને લેરી વગેરે વાજીઓના મનોહર શબ્દો ગોવિંદરાજના ઉત્તમ
 શુભોાની સાથે સ્પર્ધા કરતા હોય તેમ તત્કાળ અપાર દિશાઓના અંત-
 માં પ્રસરવા લાભ્યા. ॥ ૨૭ ॥

કાદમીરકુંકુમરસાંકવિશેષલેલા-
 હ્રદાઃ પ્રહટ્મનસો ડનયસંઘલોકાઃ ।
 ગોવિંદ સાધુ રચિતામિતરંગચં
 દ્રંગં સમાયયુરિયદ્દરમાદરાષ્ટ્રે ॥ ૨૫ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રસના ચિન્હ (છાંટણા) થી સં-
 ક્રિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્હાસ સંઘના લોકો મનમાં હર્ષ
 પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમા અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેના
 નમરમાં નિર્ભય થઈ આકર્ષી એકડા ચલા. ॥ ૨૫ ॥

પ્રોશુંગરંગદતિવિસ્તૃતમરૂપેના-
 માંતિ સ્વ વિસ્તૃતપ્રિયાધિગુણા ગરીયાઃ ।
 ગોવિંદકીર્તિનિકરા અપિ વિષ્ણવ્ય
 માર્પેડવિ મેષ્ઠમધયો ન મમુસ્તદાનીમ્ ॥ ૨૬ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણ વિસ્તૃત કરનારા છે એવા પુ-
 રુષોના સમૂહ તે ઉમા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મહાપ્રભાં સમાયા
 નહીં; તેમજ પવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્તિના સમૂહ પણ
 આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

ગર્જનમ્હોર્જિતગૂંમગૂંમનેર્ગ-
 ઘાતોઘટ્ટયનિતરા મમદામ્નદાનીમ્ ।
 ગોવિંદરામગૂંમ પ્રમુખે રમાતી
 કિ ક્ષણેષા પ્રમુખગ્નિતાર દિગ્ગજાર ॥ ૨૭ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરના બે ટા ઉડેલા પાંખ, ગુરૂંદ
 અને હેરી વગેરે વાજીંદના મનેદાર મળેલા ના-કંદરૂબના ઉગમ
 તુલેલી સ્વરૂપ કરના તે વાજીંદના ના-કંદરૂબના ઉગમ
 માં પ્રમુખા દેખા. ॥ ૨૭ ॥

